

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

นางสาวพิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF A LEARNING MODEL TO ENHANCE POTENTIAL OF THAI FEMALE
LOCAL POLITICIANS

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Development Education
Department of Educational Policy Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของ นักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น
โดย	นางสาวพิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ
สาขาวิชา	พัฒนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญอรุณ ปรีดีติติก
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ มาลี พงษ์พงศาวิไล

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หทัยรัตน์ ทับพร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญอรุณ ปรีดีติติก)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ มาลี พงษ์พงศาวิไล)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จุไรรัตน์ สุดรุ่ง)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณราย ทวีพะประภา)

พิมพ์พันธ์ ศรีพิพิธ : การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น (DEVELOPMENT OF A LEARNING MODEL TO ENHANCE POTENTIAL OF THAI FEMALE LOCAL POLITICIANS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. เพ็ญอรุณ ปรีดีติติก, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รศ. มาลี พงษ์พงศาวิ, 237 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น 2) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น และ 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น สำหรับวิธีการวิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods)

ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านจิตใจ ได้แก่ (1.1) ความมุ่งมั่นในการทำงาน (1.2) ความยุติธรรม (1.3) คุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความคิด ได้แก่ (2.1) การยึดมั่นหลักประชาธิปไตย (2.2) ความคิดริเริ่มในการทำงานเพื่อท้องถิ่น (2.3) วิสัยทัศน์กว้างไกล 3) ด้านความรู้ ได้แก่ (3.1) การบริหารจัดการ (3.2) การบริหารท้องถิ่น (3.3) มิติหญิงชาย และ 4) ด้านพฤติกรรม ได้แก่ (4.1) มนุษยสัมพันธ์ (4.2) ความซื่อสัตย์สุจริต (4.3) ความซื่อตรงในการทำงาน

ในส่วนของสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น พบว่าปัจจุบันมีหน่วยงานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักการเมือง ได้แก่ สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย สถาบันพระปกเกล้า และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และนักการเมืองสตรี มีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ การเรียนรู้จากประสบการณ์ การเรียนรู้จากการเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนา เรียนรู้จากครอบครัว เรียนรู้จากสื่อต่างๆ และการเรียนรู้จากเครือข่าย ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ พบว่ามีปัญหาในด้านต่างๆได้แก่ นโยบายในการส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ต่อเนื่อง ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ พบว่าสิ่งที่เรียนรู้ต้องสามารถนำไปใช้ได้จริงสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการทำงานได้ การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นคือ “รูปแบบการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น: รูปแบบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง” ประกอบด้วย 1) เป้าหมายการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักการเมืองสตรีให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือจิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม 2) วิธีการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล การใคร่ครวญอย่างมีวิจารณญาณ และการแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึงมโนทัศน์ของผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้เรียน ความพร้อมในการเรียน และแนวทางในการเรียนรู้ 3) เนื้อหาการเรียนรู้ สอดคล้องกับการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรี และสามารถนำไปใช้ได้จริง และ 4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่องตามแนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง ลายมือชื่อนิสิต

การศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

สาขาวิชา พัฒนศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

ปีการศึกษา 2558

5384277027 : MAJOR DEVELOPMENT EDUCATION

KEYWORDS: THAI FEMALE LOCAL POLITICIANS / TRANSFORMATIVE LEARNING MODEL / LEARNING MODEL

PIMPAN SRIPIIT: DEVELOPMENT OF A LEARNING MODEL TO ENHANCE POTENTIAL OF THAI FEMALE LOCAL POLITICIANS. ADVISOR: ASST. PROF. FUANGARUN PREEDEILOK, Ph.D., CO-ADVISOR: ASSOC. PROF. MALEE PREAKPONGSAWAL, 237 pp.

This mixed method research aims to 1) study the desired potentials of Thai female local politicians, 2) analyze current situations, problems, and factors involving learning to enhance potential of Thai female local politicians, and 3) develop a learning model to enhance potential of Thai female local politicians.

The results of this study show that there are 4 desired potentials of Thai female local politicians, which are 1) mental potential, including (1.1) commitment to work (1.2) mind for justice (1.3) morality and ethics, 2) thought potential, including (2.1) adherence to democracy (2.2) creativity in local work (2.3) broad vision, 3) thought potential, including (3.1) management (3.2) local administration (3.3) gender and 4) behavioral potential, including (4.1) human relations (4.2) honesty (4.3) integrity to work

In terms of current situations, problems, and factors involving learning to enhance potential of Thai female local politicians, it is found that there are entities supporting learning among politicians, namely Local Personnel Development Institution, Ministry of Interior, King Prajadhipok's Institute, and Ministry of Social Development and Human Security. There are many learning methods employed by female local politicians, including learning from experience, learning from seminars and workshops, learning from the family, learning from the media, and learning from networks. In term of problems involving learning, policies from involving entities to enhance potential of female local politicians are disruptive. In term of factors involving learning, the learning content has to be practical in order to solve problems. The development of the learning model to enhance potential of Thai female local politicians, "The Female Local Politicians Learning Model: Transformative Learning Model", include the following methods: 1) Strengthening the 4 desired characteristics of female local politicians, including mental potential, thought potential, cognitive potential, and behavioral potential, which are the potentials of females active in local politics required for political changes 2) Learning for changes, including individual experiences, critical thinking, and knowledge exchange with rationality based on learners' perspectives, experiences, readiness, and methods 3) Designing the learning content coherent with guidelines to strengthen characteristics of female local politicians for practical use, and 4) Involving entities regarding learning to enhance potential of Thai female local politicians deliberately and continuously.

Department: Educational Policy Management and Leadership Student's Signature

Field of Study: Development Education Advisor's Signature

Academic Year: 2015 Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความความช่วยเหลือและความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฟื่องอรุณ ปรีดีติติก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ มาลี พฤษพงษ์สวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาความรู้ แนวคิด คำแนะนำ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ ทับพร ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.พฤษี ศิริบรรณพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ สุครุ่ง และรองศาสตราจารย์ ดร.พรณราย ทพยะประภา ที่กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ช่วยเติมเต็มให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์และเข้าร่วมสนทนากลุ่ม ตลอดจนนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสตรีที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่ง รวมทั้งผู้สนับสนุนในการประสานงานและให้ข้อมูลต่อผู้วิจัยที่มีได้เอ่ยนามในครั้งนี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของผู้มีพระคุณทุกท่าน

กราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พรทิพย์ อันทิวโรทัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการที่คอยให้ความห่วงใยและกำลังใจตลอดมา คณาจารย์สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชา ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และวิทยาการอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และเป็นกำลังใจให้ศิษย์ด้วยความปรารถนาดีมาโดยตลอด และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะครุศาสตร์ทุกท่านที่ให้บริการด้วยความมีน้ำใจไมตรีเป็นกันเอง ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ในสาขาวิชาพัฒนศึกษาทุกคน รวมทั้งกัลยาณมิตรทุกท่านที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนให้งานวิจัยนี้สำเร็จด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ นาวาตรี จรรยา ศรีพิพิธ ซึ่งล่วงลับไปแล้วผู้สร้างแรงบันดาลใจในการเข้ามาศึกษา ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แห่งนี้ ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก คุณแม่ รักเล่ห์ ศรีพิพิธ ที่ให้ความห่วงใย เป็นกำลังใจที่สำคัญ และอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้วิจัยตลอดมา รวมทั้งนายดุขฎิ ศรีพิพิธ น้องชาย และ ด.ช.ภูเวช ศรีพิพิธ ด.ญ.ปญญ์ณภัสร์ ศรีพิพิธ หลานชายหลานสาวทั้งสองคน ที่เป็นความสุขใจให้กับผู้วิจัยตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความในการวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ตอนที่ 1 สถานการณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี	11
ตอนที่ 2 การเรียนรู้และรูปแบบการเรียนรู้.....	32
ตอนที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น.....	61
ตอนที่ 4 ศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรี.....	66
ตอนที่ 5 สตรีนิยม	71
ตอนที่ 6 การปกครองท้องถิ่น	78
ตอนที่ 7 งานวิจัยเกี่ยวข้อง.....	81
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	93
ตอนที่ 1 การศึกษาศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น	93
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น มีขั้นตอนดังนี้	96

ตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับ ท้องถิ่น	99
บทที่ 4 ผลการศึกษาศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น	102
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	103
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรี ไทยในระดับท้องถิ่น	109
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ของ นักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น	129
ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น	129
ตอนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น	154
ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น	155
บทที่ 6 รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น	162
ตอนที่ 1 เป้าหมายการเรียนรู้	162
ตอนที่ 2 วิธีการเรียนรู้	163
ตอนที่ 3 เนื้อหาการเรียนรู้	169
ตอนที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้	169
บทที่ 7 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	172
ตอนที่ 1 สรุปผลการวิจัย	172
ตอนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย	182
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ	188
รายการอ้างอิง	190
ภาคผนวก	197
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	237

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 การส่งเสริมความเสมอภาคและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในอดีตถึงปัจจุบัน	16
ตารางที่ 2 จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง ปี 2539 -2554	19
ตารางที่ 3 จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการเลือกตั้ง ปี 2543-2557	20
ตารางที่ 4 จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น.....	21
ตารางที่ 5 จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)	81
ตารางที่ 6 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	103
ตารางที่ 7 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะพื้นฐานที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น	110
ตารางที่ 8 การจัดหลักสูตรพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	141
ตารางที่ 9 ขอบเขตเนื้อหาวิชาหลักหลักสูตรพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น.....	142
ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของวิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานทางการเมืองท้องถิ่น.....	144
ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของการมีประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น.....	146
ตารางที่ 12 ร้อยละของการเข้ารับการอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ..	147
ตารางที่ 13 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเรียนรู้	150
ตารางที่ 14 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้.....	155
ตารางที่ 15 ตารางแสดงสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น	159

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
ภาพที่ 2	ภาพแสดงองค์ประกอบของศักยภาพตามแนวคิดของเดวิด ซี แมคคีนแลนด์.....	67
ภาพที่ 3	ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่เกิดขึ้น.....	70
ภาพที่ 4	รูปแบบการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น:	170
ภาพที่ 5	A Learning Model to Enhance Potential of Thai Female Local Politicians: ..	171

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การให้ความสำคัญแก่ความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในระดับสากลได้ปรากฏชัดอย่างเป็นรูปธรรม เมื่อองค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ปีพุทธศักราช 2518 เป็นปีสตรีสากล (International Women's Year) และกำหนดให้ปีพุทธศักราช 2518 ถึงปี 2528 เป็นทศวรรษสตรีเพื่อความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ (The women's Decade for Equality, Development and Peace) ส่งผลให้การส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายเป็นกระแสความเคลื่อนไหวในสังคมระดับโลก และเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน อาทิ การให้สิทธิสตรีในการเลือกตั้ง รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพด้านอื่นๆ อย่างกว้างขวาง (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2554) สอดคล้องกับบทความเรื่อง “Gender Mainstreaming” ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งอธิบายสถานการณ์ความไม่เท่าเทียมกันที่องค์การสหประชาชาติได้เรียกร้องให้ทุกประเทศให้ความสนใจ และเร่งรัดดำเนินการแก้ไขในประเด็นหลักจำนวน 7 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ความไม่เท่าเทียมในอำนาจทางการเมือง 2) ความไม่เท่าเทียมในครัวเรือน 3) ความแตกต่างในสถานภาพทางกฎหมายและรัฐธรรมนูญ 4) การแบ่งแยกแรงงานโดยเพศในระบบเศรษฐกิจ 5) ความไม่เท่าเทียมในเรื่องการทำงานนอกภาคเศรษฐกิจ 6) ความไม่เท่าเทียมระหว่างชายและหญิง อันมีฐานรากมาจากความรุนแรงทางเพศ และ 7) ทศนคติต่อการปฏิบัติอย่างแตกต่างกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ซึ่งประเด็นดังกล่าวทั้งหมดข้างต้นมีความเกี่ยวข้องกับความเท่าเทียมระหว่างชายและหญิง (Gender Equality) และควรมีประสิทธิภาพ (United Nations, 2002)

องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้ริเริ่มจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: CEDAW) ซึ่งได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาแห่งสหประชาชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2522 โดยอนุสัญญานี้ มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิสตรีให้มีความเท่าเทียมกับบุรุษ โดยให้รัฐภาคีใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการการดำเนินงานด้านนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ รวมทั้งมาตรการอื่นๆ เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติทั้งหมดต่อสตรี และให้หลักประกันว่าสตรีจะต้องได้รับสิทธิประโยชน์และโอกาสต่างๆ จากรัฐบนพื้นฐานของความเสมอภาคกับบุรุษ ส่งผลทำให้ปัจจุบัน “สิทธิสตรี” ได้รับการยอมรับและพัฒนามากขึ้นกว่าเดิม จนถึงขั้น “สิทธิเท่าเทียม” กับ

“สุภาพบุรุษ” ดังปรากฏให้เห็นว่ามีหลายประเทศที่มี “ผู้นำ” เป็น “สุภาพสตรี”(สำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา, 2554)

กระแสความเคลื่อนไหวดังกล่าวส่งผลมาถึงประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์การ สหประชาชาติ และเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก ประเทศไทยได้ลงนามรับรองกรอบพันธกรณี ระหว่างประเทศด้านความเสมอภาค การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายทางการเมือง ส่งผล ให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามโดยเสนอรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการต่อสหประชาชาติ อย่างต่อเนื่อง ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2554)

1) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: CEDAW) เป็นหลักการที่ประกัน ว่าสตรีจะต้องได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆจากภาครัฐ บนพื้นฐานของความเสมอภาคกับบุรุษ โดยเฉพาะ สิทธิพื้นฐานของสตรีที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง การออกเสียงเลือกตั้งและลงประชามติ การมีส่วนร่วม ดำเนินนโยบายของรัฐบาลและปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว รวมทั้งโอกาสในการรับราชการในทุก ระดับอย่างเสมอภาค

2) ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี (Beijing Declaration and Platform for Action) เป็นแผนดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่เสมอภาคที่สตรีเผชิญอยู่ โดยเฉพาะในเรื่องสตรีกับอำนาจและการตัดสินใจ ซึ่งเป็นหลักประกันให้สตรีได้เข้าถึงและมีส่วนร่วม ตามโครงสร้างอำนาจ และการตัดสินใจขององค์การรัฐบาล หน่วยงานบริหารรัฐกิจ ตุลาการ องค์กร ระหว่างประเทศ องค์กรเอกชน ตลอดจนพรรคการเมือง และสหภาพแรงงานอย่างเท่าเทียม โดยส่งเสริมศักยภาพของสตรีที่จะเข้าร่วมในการตัดสินใจในตำแหน่งระดับผู้นำ

3) เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) เป็น การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาคน และลดช่องว่างของการพัฒนาระหว่างประเทศ โดยมี ระยะเวลาบรรลุผลที่แน่นอนคือปีพุทธศักราช 2558 โดยใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลดำเนินงานของ รัฐบาลในหลายด้าน ซึ่งเป้าหมายหลักที่ 3 กำหนดว่า รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริม ความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรีเป็นสำคัญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในฐานะที่เป็นกฎหมายสูงสุดของ ประเทศได้ให้การรับรอง ค้ำครองสิทธิ และสร้างหลักประกัน รวมทั้งกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่ ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และจะต้องส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษ โดย กำหนดให้มีมาตรการและกระบวนการต่างๆ เพื่อขจัดอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็น ธรรม ตลอดจนส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน

การเมืองเป็นกิจกรรมอันเกิดจากพฤติกรรมและบทบาทร่วมกันของบุคคลที่เข้ามาใช้อำนาจในการปกครองสังคม ดังนั้นการใช้อำนาจทางการเมืองจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องและชอบธรรมได้ก็ต้องกระทำในนามของส่วนรวม และกระทำเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็น “สัญลักษณ์ที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาทางการเมือง” (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2542) การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีมีความสำคัญต่อระบบการเมืองและสังคมโดยส่วนรวม ในแง่ของการเพิ่มประสิทธิภาพทางการเมืองที่จะได้จากมุมมองความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่แตกต่างของสตรี ทำให้รูปแบบการพัฒนามีความหลากหลายเนื่องจากสตรีจะสะท้อนความต้องการที่แตกต่างของเพศหญิงที่ควรจะต้องมีการให้ความสนใจเป็นพิเศษ และการทำให้ระบอบประชาธิปไตยเข้มแข็งขึ้นเพราะการเข้าร่วมมีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมืองของสตรีเป็นการทำให้คนทุกกลุ่มในสังคมได้มีส่วนในการปกครอง นอกจากนี้ ในแง่ของกฎหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นหลักประกันว่าจะมีการวางนโยบายและออกกฎหมายรวมทั้งบังคับใช้กฎหมายที่คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนสตรี (มูลนิธิพีริติก เอแบร์ท และคณะอนุกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหาร, 2547)

ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคกีดขวางการพัฒนาสตรีมาจากทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของคนในสังคม เกี่ยวกับประเด็นที่มองว่าบุรุษต้องเป็นใหญ่ในสังคม เป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นผู้นำทางการเมือง ขณะที่สตรีกลับถูกมองว่าไม่สามารถเป็นผู้นำทางการเมืองได้ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพที่อ่อนแอ มีภาระความรับผิดชอบในการดูแลบ้านเรือนและเลี้ยงดูบุตรหลาน ส่งผลให้ไม่มีเวลาสนใจเรื่องการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปีพุทธศักราช 2550 ที่ผ่านมามีมาตราต่างๆ ในรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้หญิงชายมีความเท่าเทียมกัน และกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ได้แก่ การกำหนดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน การระบุถึงกลุ่มเป้าหมายสตรีต้องได้รับความเป็นธรรม มีโอกาสและสิทธิในการเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกับบุรุษมากขึ้น ส่งผลให้สตรีมีการเคลื่อนไหวและการตื่นตัวทางการเมืองโดยมีกลุ่มสตรี ทุกระดับสนใจเข้าร่วมในทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะการลงสมัครรับเลือกตั้งทางการเมืองทุกระดับ อย่างไรก็ตาม ระบบโครงสร้างและกลไกบางด้านรวมถึงเจตคติของสังคมโดยรวมที่ยังรับรู้ว่าสตรีเป็นช้างเท้าหลัง อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาบทบาทสตรีทางการเมือง (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2554)

ขณะที่แผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ให้ความสำคัญและกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาสตรีฯ ในการสร้างสังคมไทยเป็นสังคมที่เสมอภาค คนในสังคมมีเจตคติที่ดีตระหนักและยอมรับถึงบทบาทสตรีในบริบทต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองอย่างเท่าเทียมกันเพื่อให้สังคมไทยมีความเป็นธรรม ยุติธรรม โดยสตรีทุก

กลุ่มมีโอกาสเข้าถึงและได้รับการศึกษาทุกระดับ มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆอย่างเหมาะสม สตรีมีสุขภาวะมีความมั่นคงในชีวิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สตรีมีความมั่นใจและมีศักยภาพในการเข้าร่วมทางการเมือง การบริหารและการตัดสินใจในระดับต่างๆ รวมทั้งองค์กรและกลไกสตรีระดับต่างๆ มีความเข้มแข็ง เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาสตรี โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรีไว้ 5 ยุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างเจตคติและการยอมรับด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมของสตรีไทย ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสุขภาวะ คุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิต ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาศักยภาพสตรีเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าร่วมทางการเมืองการบริหารและการตัดสินใจในระดับต่างๆ และยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลไกและองค์กรสตรีทุกระดับ (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2554)

ความเชื่อทางสังคมที่แตกต่างทางกายภาพระหว่างชายและหญิงที่มีมาแต่ยาวนานนั้นเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่ทำให้วัฒนธรรมในสังคมแบ่งแยกความเป็นหญิงและชายออกจากกันทั้งวิถีทางแห่งการปฏิบัติ ตามมาตรฐานของวัฒนธรรมประเพณีและหน้าที่ในสังคมเศรษฐกิจและในระดับครอบครัว สำหรับประเทศไทยแม้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองและการปกครองนับตั้งแต่สมัยโบราณนั้นจะไม่เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้เช่นเดียวกับบุรุษ กล่าวคือสตรีไทยถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพบางอย่างให้อยู่ในวงแคบๆ ประกอบกับขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อทำให้สตรีถูกจำกัดบทบาทในทางการเมืองเป็นอย่างมาก แต่เมื่อเวลาต่อมาสังคมไทยเปิดโอกาสให้สตรีได้แสวงหาความรู้และแสดงความสามารถมากขึ้น สตรีได้เรียนรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคมและเริ่มมีบทบาทนอกบ้านโดยการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนโดยเฉพาะหลังจากการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรกเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 และได้ประกาศสิทธิเสมอภาคทางการเมืองระหว่างบุรุษสตรีเป็นครั้งแรกโดยสตรีไทยมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งได้ ทั้งนี้หมายความว่าสตรีก็เป็นพลเมืองคนหนึ่งของประเทศและเท่ากับว่าเป็นการยอมรับว่าบุรุษและสตรีมีความเท่าเทียมกันทางการเมือง นับตั้งแต่นั้นมาจึงได้มีการบัญญัติกฎหมายต่างๆ ที่รองรับเกี่ยวกับสิทธิสตรีเพื่อให้สตรีมีสถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น รวมทั้งการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหลายฉบับต่อๆ มาที่ได้มีการบัญญัติให้ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันและกำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย

สำหรับประเทศไทย เริ่มมีความสนใจต่อประเด็นผู้หญิงกับการเมือง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ สถาบันต่างๆ ต่างให้ความสำคัญและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีในเมืองท้องถิ่นทั่วประเทศ พร้อมทั้งมีผลงานวิชาการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก

มาก ทั้งงานที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการเข้าสู่การเมืองของสตรี การยอมรับบทบาททางการเมือง หรืออุปสรรคในการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี จะเห็นได้ว่าจำนวนการเข้าสู่การเมืองและการยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรีทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นจากสถิติที่ผ่านมา มายังมีน้อย อีกทั้งปัญหาการกีดกันทางสังคมและการยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรี

ประเด็นที่น่าสนใจหนึ่งก็คือเมื่อสตรีได้เข้าสู่การเมืองแล้วจะมีวิธีการใช้อำนาจและรักษาอำนาจให้อยู่ในตำแหน่งให้ยาวนานได้อย่างไรภายใต้ระบบสังคมที่ไม่ส่งเสริมสตรี และปัจจัยอุปสรรคปัญหาด้านเพศ เพราะถึงแม้ว่าสตรีจะได้มีโอกาสเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นมากขึ้นแต่ก็ยังมีจำนวนน้อยที่จะสามารถดำรงตำแหน่งได้อย่างยาวนาน การส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรี เพื่อให้พร้อมต่อการทำงานการเมืองจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ (สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2552) ดังนั้นนักการเมืองสตรีจึงจำเป็นต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจด้านการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นภายในห้องเรียนหรือภายในสถาบันการศึกษาเสมอไป การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้หลายวิธี อาทิ การเรียนรู้จากประสบการณ์ เรียนรู้จากการประชุม อบรมสัมมนา เรียนรู้จากผู้รู้ เรียนรู้จากครอบครัว หรือเรียนรู้จากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ เอกสาร วิทยุ โทรทัศน์ และ สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยมีจุดมุ่งหมายว่าการเรียนรู้จะช่วยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพสู่การเป็นกำลังคนที่มีคุณภาพของสังคม พร้อมทั้งเข้าสู่การเป็นคลังปัญญาให้แก่คนรุ่นหลัง ดังนั้นการเรียนรู้จึงมีบทบาทสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาผู้นำสตรี เพื่อให้สตรีโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ทำให้สตรีมีศักยภาพ การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีเหล่านี้ จะทำให้เกิดมุมมองที่แตกต่างและนำไปสู่การพัฒนาประเทศได้อย่างมีความสมดุลและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สมคิด อิศระวัฒน์, 2543)

ปัจจุบันมีสตรีเข้าไปมีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นทั้งในระดับตำแหน่งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นจำนวนน้อยมากโดยมีสตรีที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 535 คน หรือร้อยละ 6 จากจำนวนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7,852 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558) และเมื่อเทียบกับประชากรหญิงที่มีมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมดของประเทศ แม้ว่าจะมีผู้บริหารท้องถิ่นสตรีไม่มากนัก แต่ผู้บริหารท้องถิ่นสตรีเหล่านี้ก็สามารถฟันฝ่าอุปสรรคและได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นนักการเมืองท้องถิ่นสตรี กลุ่มสตรีเหล่านี้ มีวิธีการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามที่สามารถพัฒนาศักยภาพตนเองจนมีลักษณะเป็นผู้นำ ทำให้ประชาชนยอมรับและไว้วางใจและเมื่อบริหารท้องถิ่นแล้วก็สามารถบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยมีความสนใจรูปแบบการเรียนรู้ของสตรีนักรการเมืองท้องถิ่นเหล่านี้ จึงทำให้เห็นว่า น่าจะศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักรการเมืองสตรีดังกล่าว เพื่อจะได้ทราบรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาตนเองได้ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้กับสตรีที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น และสตรีที่สนใจที่จะเข้าสู่การเมืองต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับ “การพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของ นักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาศักยภาพของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น สภาพปัจจุบัน ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ นักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นทำให้นักรการเมืองสตรีไทยเหล่านี้มีความมั่นใจ มีความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง การบริหารและการตัดสินใจในระดับต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในทางการเมือง สร้างความหลากหลายในการพัฒนา สร้างความเป็นธรรมตามหลักการ ระบอบประชาธิปไตย และการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ทางการเมือง รวมทั้งเป็นแนวทางในการ กำหนดนโยบายสำหรับองค์การที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีต่อไป

คำถามวิจัย

- 1) ศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างไร
- 2) สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของ นักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างไร
- 3) รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น
- 2) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ศักยภาพของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น
- 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับ ท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้อเพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Knowles, 1980) ในการวิจัยได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) ด้านมโนทัศน์ของผู้เรียน (Self-concept) 2) ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) 3) ความพร้อมในการเรียนรู้ (Readiness) และ 4) ด้านแนวโน้มต่อการเรียนรู้ (Orientation to learn) ซึ่งจะนำมาสู่การพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้อเพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นต่อไป

1.2 แนวคิดเรื่องศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นเป้าหมายในการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้อเพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านจิตใจ ด้านความคิด ด้านความรู้ และด้านพฤติกรรม

2) ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่งบริหารสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในประเทศไทย

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา ช่วงระหว่างปี 2556-2559

คำจำกัดความในการวิจัย

รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง สภาพการเรียนรู้ที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ วิธีการ เนื้อหา และปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้

ศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่สามารถพัฒนาและแสดงออกเป็นการกระทำได้

นักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น หมายถึง สตรีที่ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2) นายกเทศมนตรี และ 3) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย มีดังนี้

1) ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Knowles, 1980) ดังนี้

1.1) อัตมโนทัศน์ (Self-concept) การรับรู้ตนเองของผู้ใหญ่ซึ่งเปลี่ยนแปลงจากผู้ที่มีบุคลิกภาพต้องพึ่งพาผู้อื่นไปสู่ผู้ที่สามารถนำตนเองสามารถชี้แนะและควบคุมตนเองได้

1.2) ประสบการณ์ (Experience) ผู้ใหญ่สะสมประสบการณ์ เป็นแหล่งความรู้ที่มีคุณค่ามีผลต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

1.3) ความพร้อมในการเรียน (Readiness) ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยมุ่งไปสู่ภาระงานตามบทบาทหน้าที่ของตนในสังคม พร้อมที่จะเรียนรู้เมื่อรู้สึกว่ามันจำเป็นในการดำรงชีวิต

1.4) แนวโน้มต่อการเรียนรู้ (Orientation to learn) ผู้ใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงจากผู้ที่มีมุ่งนำความรู้ไปใช้ในอนาคต สู่การนำความรู้ไปประยุกต์ในปัจจุบัน โดยยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

2) ศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ คือ 2.1) จิตใจ 2.2) ความคิด 2.3) ความรู้ และ 2.4) พฤติกรรม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) นักการเมืองสตรีระดับท้องถิ่น นำความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการทำงานการเมืองท้องถิ่น

2) หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพนักรบเมือง เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สามารถนำความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ไปใช้ในการจัดทำนโยบาย แผนงาน การจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาส่งเสริมความรู้ความสามารถเพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรบเมืองสตรีไทยระดับท้องถิ่น และนำศักยภาพนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นและประเทศชาติได้อย่างมีคุณภาพ

3) หน่วยงานที่รับผิดชอบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี เช่น สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สามารถนำรูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานการณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

ตอนที่ 2 การเรียนรู้และรูปแบบการเรียนรู้

ตอนที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรี

ตอนที่ 4 ศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรี

ตอนที่ 5 สตรีนิยม

ตอนที่ 6 การปกครองท้องถิ่น

ตอนที่ 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 สถานการณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

1.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

การที่สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมีคุณูปการต่อระบบการเมืองและสังคมโดยรวม (มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ทและคณะอนุกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหาร, 2548) ในแง่ของการเพิ่มประสิทธิภาพทางการเมืองที่จะได้จากมุมมอง ความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่แตกต่างของสตรี การทำให้รูปแบบการพัฒนามีความหลากหลาย เนื่องจากสตรีจะสะท้อนความต้องการที่แตกต่างของเพศหญิงที่ควรจะต้องมีการให้ความสนใจเป็นพิเศษ และการทำให้ระบอบประชาธิปไตยเข้มแข็งขึ้นเพราะการเข้าร่วมมีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมืองของสตรีเป็นการทำให้คนทุกกลุ่มในสังคมได้มีส่วนในการปกครอง นอกจากนี้ในแง่ของกฎหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นหลักประกันว่าจะมีการวางนโยบายและออกกฎหมายรวมทั้งบังคับใช้กฎหมายที่คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนสตรี

แม้ในอดีตที่ผ่านมาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีจะอยู่ในระดับต่ำเพราะความเชื่อและค่านิยมของสังคมต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและเพศหญิงยังคงยึดถือให้เพศชายเป็นใหญ่

อย่างไรก็ตาม เมื่อปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและชายก็วิวัฒนาการตามไปด้วย ตัวอย่างเช่น การที่สตรีมีโอกาสด้านการศึกษาและเข้ามาเป็นกำลังแรงงานในตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้บทบาทดั้งเดิมของหญิงและชายที่ตายตัวค่อยคลายความชัดเจนลง อย่างไรก็ตามประเด็นที่น่าสนใจคือแม้ว่าบทบาทของผู้หญิงจะเปลี่ยนแปลงไปแต่ทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของสังคมที่มีต่อเพศหญิงนั้นมิได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างเท่าเทียมกัน การเหลื่อมล้ำกันของบทบาทและทัศนคตินั้นนำมาซึ่งการไม่ยอมรับและการต่อต้านการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในสังคมต่างๆ ทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผย ในมิติวัฒนธรรมและสังคม บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีถูกจำกัดโดยวัฒนธรรม ค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย โดยปัจจัยเชิงวัฒนธรรมและสังคมเหล่านี้มีผลทางลบต่อระดับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี (โคทม อาริยา และคณะ, 2540) ทั้งนี้เป็นเพราะสังคมไทยมีรากฐานทางวัฒนธรรมที่หล่อหลอมมาจากวัฒนธรรมจีนและอินเดีย ที่ให้ความสำคัญ โอกาส การยกย่อง และให้สิทธิแก่เพศชายมากกว่าเพศหญิง ความสำคัญในที่นี่คือการที่ผู้ชายได้รับบทบาทและหน้าที่ที่มีความสำคัญต่อครอบครัวและสังคมเหนือกว่าผู้หญิงซึ่ง จูรี วิจิตรวาทการ (อ้างถึงใน โคทม อาริยา และคณะ, 2540) เห็นว่าน่าจะเป็นอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์และฮินดู เช่น การมีความเชื่อที่ว่าผู้ชายเท่านั้นที่ควรมีบทบาท “นอกบ้าน” ซึ่งหมายความรวมถึงบทบาททางเศรษฐกิจและบทบาททางการเมือง เป็นต้น

1.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักการเมืองสตรีไทย

หลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย ในปีพ.ศ.2475 ความคิดเชิงประชาธิปไตยได้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนบทบาทและสถานภาพของผู้หญิงมากขึ้น ในรัฐธรรมนูญฉบับแรกได้กำหนดให้คนไทยทั้งชายและหญิงมีสิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้งและลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การที่สตรีประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จในการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น มีปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องของหลายประการ Thomas R. Dye (1997) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นสตรีประชาชนมีการรับรู้ในทางที่ดีกว่าผู้สมัครที่เป็นชายในด้าน ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ และการเอาใจใส่ แต่ขณะเดียวกันประชาชนก็มีความรู้สึกไม่ค่อยเชื่อมั่นว่าสตรีที่ลงรับเลือกตั้ง หากได้รับเลือกตั้งแล้วจะสามารถรับมือกับปัญหาสังคมที่ยุ่ยากได้หรือไม่ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด และปัญหาอาชญากรรม Oliver H. Woshinsky (1995) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุการมีส่วนร่วมทางการเมืองประกอบด้วย

1) ปัจจัยทางกรรมพันธุ์ เป็นปัจจัยที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เช่น รูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ ความฉลาด ปฏิภาณไหวพริบ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ผู้ทำงานการเมืองมีต้นทุนการเมืองสูงกว่าผู้มีปัจจัยด้านนี้น้อย

2) ปัจจัยทางสังคม เป็นปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม สถานภาพสมรส เป็นต้น ผู้มีระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้มีระดับการศึกษาต่ำ ชายที่สมรสแล้วมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าสตรีที่สมรสแล้ว

3) ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ ความรู้ทางการเมือง และความเกี่ยวพันในสังคม จากปัจจัยทางกรรมพันธุ์และปัจจัยทางสังคมส่งผลเชิงบวกต่อปัจจัยทักษะการสร้างสัมพันธ์ ความรู้ทางการเมือง และความเกี่ยวพันในสังคม สตรีที่มีปัจจัยในข้อ 3 มากย่อมมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองสูง

4) ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับระบบการเมืองของรัฐ เช่น การกำหนดวิธีการเลือกตั้ง การกำหนดกติกาการเลือกตั้ง ความเข้มแข็งของพรรคการเมือง ถ้ากติกาคือการเลือกตั้งไม่ยุ่งยาก การมีส่วนร่วมทางการเมืองก็มีมาก

5) ความเชื่อมั่นตนเอง และการเห็นคุณค่าในตน ปัจจัยทั้ง 2 นี้ เป็นผลมาจากปัจจัยทางกรรมพันธุ์ ปัจจัยทางสังคม ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ ความรู้ทางการเมือง และความเกี่ยวพันในสังคม สตรีที่มีความเชื่อมั่นตนเองและเห็นคุณค่าในตน ประกอบกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเมือง สตรีย่อมมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ซึ่งย่อมส่งผลให้มีอิทธิพลทางการเมืองสูงตามไปด้วย

Farzana Bari (2005) ได้จัดทำรายงานชื่อ “Women’s Political Participation : Issues and Challenges” ให้แก่ Division for the Advancement of Women (DAW), United Nation. Bari ได้เสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไว้ดังนี้

1) ปัจจัยด้านอุดมการณ์ สังคมที่มีอุดมการณ์ว่าชายเป็นใหญ่ สตรีจะมีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยเพราะสตรีจะถูกกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ทำหน้าที่การเป็นแม่ และภรรยา ส่วนกิจการการเมืองซึ่งเป็นเรื่องนอกบ้านควรเป็นภารกิจของชาย

2) ปัจจัยการเมือง สังคมที่ให้ค่านิยมการเมืองเฉพาะแบบทางการเมือง คือการเมืองเป็นกิจกรรมของสถาบันการเมือง สังคมนั้นสตรีจะมีส่วนร่วมทางการเมืองค่อนข้างน้อย ตรงกันข้ามหากสังคมใดยอมรับว่าการเมืองมีทั้งแบบทางการเมือง และแบบไม่เป็นทางการเมือง หรือแบบ

ธรรมชาติ สตรีจะมีโอกาสเข้าร่วมการเมืองค่อนข้างสูง สังคมใดระบอบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยสูง สตรีก็มีโอกาสเข้าร่วมทางการเมืองสูงตามไปด้วยเช่นกัน

3) ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม ความเชื่ออย่างมั่นคงของคนในสังคมจนกลายเป็นวัฒนธรรมความเชื่อของสังคมย่อมมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี สังคมที่ให้ความสำคัญกับลูกชายมากกว่าลูกสาว โอกาสที่สตรีมีส่วนร่วมการเมืองก็ย่อมมีน้อย สตรีที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองก็แตกต่างกัน บทบาทสตรีที่ต้องรับผิดชอบงานในครอบครัว และดูแลบุตรเป็นปัจจัยสังคมที่ทำให้สตรีไม่มีเวลาพอที่จะทำงานด้านการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีจึงย่อมมีน้อยกว่าผู้ชาย

4) ปัจจัยเศรษฐกิจ การทำงานภาคการเมืองจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายสูง หากสตรีไม่มีต้นทุนทางทุนทรัพย์เพียงพอ โอกาสที่สตรีจะมีส่วนร่วมทางการเมืองก็ย่อมมีน้อย

5) ปัจจัยต้นทุนทางสังคม และต้นทุนทางการเมือง สตรีที่ไม่ได้ทำงานภาคสังคม สตรีที่ไม่ได้แสดงบทบาทพัฒนาชุมชนให้ชาวบ้านในชุมชนนั้นเห็นผลงาน หรือเห็นความสามารถของสตรีเอง สตรีนั้นย่อมมีต้นทุนทางสังคมและการเมืองต่ำ การมีส่วนร่วมทางการเมืองก็ย่อมมีน้อย สตรีที่มีทักษะทางการเมือง มีทุนทรัพย์ มีการศึกษา ได้รับการฝึกฝนอบรมและสามารถเข้าถึงข้อมูลปัจจุบันทันเหตุการณ์ สตรีนั้นย่อมมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงเช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตามสัดส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงในประเทศไทยยังล่าช้ากว่าประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว (ถวิลวดี บุรีกุล, 2544)

เมทินี พงษ์เวช (2541) ระบุถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม และความก้าวหน้าของผู้หญิงทางการเมือง คือ

1) ปัจจัยภายนอก ซึ่งรวมถึงวัฒนธรรมทางการเมืองที่พรรคการเมืองปิดกั้นโอกาสของผู้หญิงจึงทำให้ผู้หญิงไม่อยากจะเข้าร่วมพรรคการเมือง นอกจากนี้ส่วนต่างๆ ของสังคมไม่ให้ออกาสผู้หญิงและไม่ได้ให้การสนับสนุนผู้หญิงเท่าที่ควร รวมทั้งทัศนคติและพันธนาการทางความคิดที่กีดกันผู้หญิงหรือที่ไม่มั่นใจในผู้หญิง

2) ปัจจัยภายใน ซึ่งเชื่อมโยงกับตัวผู้หญิงเอง คือผู้หญิงขาดความมั่นใจ ขาดความรู้ทางการเมือง ขาดเป้าหมาย ขาดข่าวสาร รวมทั้งการยอมรับสภาพ ไม่เห็นคุณค่าของตัวเอง ซึ่งหลาย ๆ ส่วนเหล่านี้ เนื่องมาจากประเพณี วัฒนธรรมที่หล่อหลอมมาให้ผู้หญิงเป็นผู้ตามและมีบทบาทหลักในฐานะมารดาและภรรยา

นอกจากนี้ในทัศนะของ วิระดา สมสวัสดิ์ (2546) ผู้หญิงต้องเผชิญกับอุปสรรคเชิงวัฒนธรรมและโครงสร้างทางสังคมหลายประการที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น 1) เจตคติและการเลือกปฏิบัติ 2) ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชายที่ไม่เท่าเทียมกันในครอบครัว 3) การกำหนดให้ผู้ชายเป็น “หัวหน้าครอบครัว” ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง 4) ความรับผิดชอบในบ้านและในการดูแลลูก 5) การขาดประสบการณ์ในกิจการสาธารณะ 6) การขาดแบบอย่างและการสนับสนุนของผู้หญิงที่อยู่ในอำนาจ 7) ความกลัวความรุนแรง การคุกคาม การวิพากษ์วิจารณ์และการถูกหย่าขาดจากสามี 8) การไม่เห็นคุณค่าของตนเอง 9) วัฒนธรรมของการเผชิญหน้าทางการเมืองที่สร้าง “ผู้ชนะ” และ “ผู้แพ้” 10) การเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง 11) ค่าใช้จ่ายในการลงสมัครรับเลือกตั้งและการอยู่ในตำแหน่งมีสูง และ 12) การขาดการศึกษา

ความเชื่อทางสังคมที่แตกต่างทางกายภาพระหว่างชายและหญิงที่มีมาแต่ยาวนานนั้นเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่ทำให้วัฒนธรรมในสังคมแบ่งแยกความเป็นหญิงและชายออกจากกันทั้งวิถีทางแห่งการปฏิบัติ ตามมาตรฐานของวัฒนธรรมประเพณีและหน้าที่ในสังคมเศรษฐกิจและในระดับครอบครัว สำหรับประเทศไทยแม้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองและการปกครอง นับตั้งแต่สมัยโบราณนั้นจะไม่เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้ เช่นเดียวกับบุรุษ กล่าวคือ สตรีไทยถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพบางอย่างให้อยู่ในวงแคบๆ ประกอบกับขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อทำให้สตรีถูกจำกัดบทบาทในทางการเมืองเป็นอย่างมาก แต่เมื่อเวลาต่อมาสังคมไทยเปิดโอกาสให้สตรีได้แสวงหาความรู้และแสดงความสามารถมากขึ้น สตรีได้เรียนรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคมและเริ่มมีบทบาทนอกบ้านโดยการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนโดยเฉพาะหลังจากการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรกเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 และได้ประกาศ สิทธิเสมอภาคทางการเมืองระหว่างบุรุษสตรีเป็นครั้งแรกโดยสตรีไทยมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งได้ ทั้งนี้หมายความว่าสตรีก็เป็นพลเมืองคนหนึ่งของประเทศและเท่ากับว่าเป็นการยอมรับว่าบุรุษสตรีมีความเท่าเทียมกันทางการเมือง นับตั้งแต่นั้นมาจึงได้มีการพยายามบัญญัติกฎหมายต่างๆ ที่รองรับเกี่ยวกับสิทธิสตรีเพื่อให้สตรีมีสถานภาพ ทางสังคมที่สูงขึ้น รวมทั้งการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหลายฉบับต่อๆ มาที่ได้มีการบัญญัติให้ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันและกำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย โดยสรุปการส่งเสริมความเสมอภาคและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในอดีตถึงปัจจุบัน ตามตารางที่ 2-1 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ออนไลน์)

ตารางที่ 1 การส่งเสริมความเสมอภาคและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในอดีตถึงปัจจุบัน

ปี พ.ศ.	เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
2475	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับแรกหลังจากการล้มล้างระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ บัญญัติให้หญิงและชายมีสิทธิเท่าเทียมกันในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
2492	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหญิงคนแรก ได้รับการเลือกตั้ง (นางอรพินท์ ไชยกาล จังหวัดอุบลราชธานี)
2497	อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางการเมืองของสตรี ได้รับการให้สัตยาบัน
2508	แต่งตั้งผู้พิพากษาหญิงคนแรก นางชะลอจิต จิตตะรุทธะ
2512	นายกเทศมนตรีหญิงคนแรก ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นางจินตนา นพคุณ เทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี
2517	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2517 นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของสภาพทางกฎหมายของสตรี โดยในมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติไว้ว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน” การจำกัดสิทธิและเสรีภาพอันเป็นการฝ่าฝืนเจตนารมณ์ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้
2519	รัฐมนตรีหญิงสองคนแรก ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้รับการ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาล (คุณหญิงเลอศักดิ์ สมบัติศิริ กระทรวงคมนาคม และนางวิมลศิริ ชำนาญเวช ทบวงมหาวิทยาลัย)
2522	แผนพัฒนาสตรีในระยะยาวฉบับแรก (2525-2544) ได้ถูกวาง ขึ้นโดย คณะอนุกรรมการพัฒนากิจกรรมและบทบาทสตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2525	แต่งตั้งกำนันหญิงคนแรก (นางมลิเชียร เพ็งวงษ์) และ ผู้ใหญ่บ้านหญิงคนแรก (นางสมทรง สุรพันธ์)
2528	อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ได้รับการให้สัตยาบัน
2531	แต่งตั้งรัฐมนตรีหญิงคนแรกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี)
2533	ยกเลิกข้อสงวนในอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี (ตามมาตรา 11 เรื่องสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการจ้างงานและตามมาตรา 15 (3) เรื่องข้อจำกัดความสามารถทางกฎหมายของสตรี)
2534	คณะรัฐมนตรีได้สั่งการให้ส่วนราชการทุกแห่ง ทบทวนข้อจำกัดความเสมอภาคในการ

ปี พ.ศ.	เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
	ดำรงตำแหน่งราชการของสตรีเพื่อเปิด โอกาสให้สตรีสามารถดำรงตำแหน่งได้ทุกตำแหน่ง ยกเว้นตำแหน่งที่เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ
2535	<p>มติคณะรัฐมนตรีให้ปี 2535 เป็น “ปีสตรีไทย” เพื่อเฉลิมพระเกียรติและรำลึกในวโรกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 5 รอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มสิทธิการลาคลอดของเอกชนจาก 60 วัน เป็น 90 วัน และข้าราชการหญิงจาก 45 วัน เป็น 60 วัน - ให้สตรีสามารถประกอบอาชีพได้เท่าเทียมกับชาย <p>ยกเลิกข้อสงวนในอนุสัญญาว่าด้วยเรื่องการถือสัญชาติของบุตรที่เกิดจากหญิงไทยได้ถูกยกเลิก ทำให้หญิงไทยที่มีสามีเป็นชนต่างชาติมีสิทธิที่จะให้บุตรถือสัญชาติตามผู้เป็นมารดาได้เช่นเดียวกับที่ชายไทยที่มีภรรยาเป็นชนต่างชาติมีสิทธิให้บุตร ถือสัญชาติตามบิดา</p>
2536	มติคณะรัฐมนตรียกเลิกข้อห้ามการแต่งตั้งสตรีเป็นปลัดอำเภอ
2537	แต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงคนแรก (นางจรัสศรี ทีปรัช) รองผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงคนแรก และปลัดอำเภอหญิง
2539	<p>สิทธิที่เท่าเทียมกันสำหรับสตรีได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โอกาสเท่าเทียมกันสำหรับสตรีในด้านการศึกษาทุกด้าน ด้านการเมืองและกิจกรรมสาธารณะ แต่งตั้งพนักงานสอบสวนหญิงเป็นครั้งแรก สำหรับสถานีตำรวจที่มีคดีสถิติเกี่ยวกับความรุนแรงต่อสตรีและเด็กสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - แต่งตั้งนายอำเภอหญิงคนแรก - แต่งตั้งนายพลหญิงครั้งแรก 10 คน
2540	ประกาศใช้พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปราม การค้าหญิงและเด็ก และพระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2540
2542	เสนอร่างพระราชบัญญัติการใช้นามสกุล เพื่อให้สิทธิหญิงที่สมรส จะเลือกใช้นามสกุลเดิมของหญิงหรือคู่สมรส
2554	ประเทศไทยมีนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรก (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ออนไลน์

1.3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในต่างประเทศ

ปัจจุบันผู้หญิงได้เข้ามามีบทบาทสำคัญทางการเมืองเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง หลายประเทศในอาเซียนได้เปิดโอกาสให้ผู้หญิงเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นในจำนวนที่มากยิ่งขึ้น หากพิจารณาจากข้อมูลของ International Parliamentary Union ซึ่งรวบรวมสัดส่วนจำนวนผู้หญิงที่อยู่ในรัฐสภา (ทั้งสองสภา) ทั่วโลกพบว่า ค่าเฉลี่ยสัดส่วนจำนวนผู้หญิงที่อยู่ในรัฐสภาของกลุ่มประเทศอาเซียนไม่ได้มีความแตกต่างจากค่าเฉลี่ยของโลกซึ่งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 22 หากพิจารณาแนวโน้มสัดส่วนจำนวนผู้หญิงที่อยู่ในรัฐสภาระหว่าง ปี 2000-2013 เฉพาะกลุ่มประเทศผู้ร่วมก่อตั้งอาเซียน (ASEAN-5) ได้แก่ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ ไทย พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันมีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 15-27 ยกเว้นประเทศมาเลเซียที่มีสัดส่วนค่อนข้างต่ำและมีแนวโน้มที่ค่อนข้างคงที่ (กรมประชาสัมพันธ์, ออนไลน์)

ดังนั้น หากเปรียบเทียบบทบาทผู้หญิงทางการเมืองในอาเซียนเทียบกับทั่วโลกก็ถือได้ว่าอาเซียนค่อนข้างประสบความสำเร็จในการเพิ่มบทบาทผู้หญิงทางการเมือง เนื่องจากสัดส่วนการมีส่วนร่วมของผู้หญิงทางการเมืองมีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มอาเซียนมีแผนในการที่จะกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ซึ่งประเด็นนี้ได้ถือเป็นหนึ่งในประเด็นหลักที่ได้รับการบรรจุไว้ใน The ASEAN Committee on Women (ACW) Working Plan (2011-2015)

จากการประชุม The 2nd ASEAN Ministerial Meeting on Women (AMMW) ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ในช่วงตุลาคม 2015 ที่ผ่านมา ได้มีกล่าวถึงผลสำเร็จของการดำเนินการตามแผนการนี้และประเด็นนี้ได้รับการบรรจุไว้ใน The ACW Working Plan (2016-2020) ซึ่งเป็นแผนการใหม่ล่าสุดเพื่อสร้างความต่อเนื่องในการดำเนินการ การที่ผู้หญิงมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้นถือเป็นสัญญาณที่ดีในการที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับของสังคม การเพิ่มขึ้นของโอกาส รวมถึงบทบาทของผู้หญิงที่มีต่อกลุ่มสังคมและประเทศชาติที่มีระดับเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ อันจะนำมาสู่การลดระดับความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้วการเพิ่มสัดส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงนั้นถือเป็นหนึ่งในกระบวนการหลักในการที่จะส่งเสริมและเพิ่มบทบาทผู้หญิงทางการเมือง โดยจะเห็นได้จากนโยบายในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Countries) ได้มีการตระหนักถึงความสำคัญและถือเป็นหนึ่งในนโยบายหลักของประเทศนั้นๆ เช่น กลุ่มประเทศนอร์ดิก (Nordic Countries) ได้แก่ เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ไอซ์แลนด์ นอร์เวย์ และสวีเดน พบว่า สัดส่วนจำนวนผู้หญิงในรัฐสภาอยู่ในระดับที่สูงมาก โดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 41 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2558) ซึ่งค่าเฉลี่ยที่สูงนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการใช้นโยบายระบบโควตา (Gender Quota) ซึ่งเป็นนโยบายที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศต่างๆ ทั่วโลก เช่น ประเทศนอร์เวย์

ระบบโควตาอยู่บนพื้นฐานความสมัครใจและการตัดสินใจของพรรคการเมืองในประเทศเองได้ริเริ่มมาใช้ระบบนี้ตั้งแต่ปี 1983 โดย The Norwegian Labor Party ได้กำหนดนโยบายออกมาว่าทุกๆ การเลือกตั้งตัวแทนของพรรคทั้งผู้หญิงและผู้ชายต้องมีสัดส่วนจำนวนอย่างน้อยร้อยละ 40 ทำให้ปัจจุบันสัดส่วนจำนวนผู้หญิงในรัฐสภาของนอร์เวย์อยู่ในระดับที่สูงมาก

สำหรับประเทศไทยในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา สตรีได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น แต่เป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่น้อยมาก โดยเฉพาะการเลือกตั้งใน 4 ครั้ง คือปี 2544, 2548, 2549, 2550 และ 2554 ผู้หญิงได้รับเลือกเข้ามาในอัตราเพิ่มที่น้อยมาก คือ ร้อยละ 9.2, 10.6, 11.3, 11.7 และ 15.8 ตามลำดับ (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2558) ดังตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2 จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง ปี 2539 -2554

ปี	หญิง		ชาย		รวม
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
2539	22	5.6	371	94.4	393
2544	46	9.2	454	90.8	500
2548	53	10.6	447	89.4	500
2549	55	11.3	430	88.7	484
2550	56	11.7	424	88.3	480
2554	79	15.8	421	84.2	500

ที่มา: สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2558

ในขณะที่การเลือกตั้งวุฒิสภามีผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดมาก การเลือกตั้งวุฒิสภาครั้งแรกในปี 2543 ผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเข้ามาร้อยละ 10 และในการเลือกตั้งปี 2549 ผู้หญิงได้รับเลือกตั้งร้อยละ 23 เพิ่มจากปี 2543 ถึง 2 เท่า ซึ่งบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษที่ทำนาย (MDG Plus) ของสหประชาชาติ แต่เมื่อมีการปฏิวัติทางการเมืองในปลายปี 2549 และได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่ในวันที่ 2 มีนาคม 2551 ปรากฏว่าผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเพียงร้อยละ 15.79 และเลือกตั้งอีกครั้งเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2557 ผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเพียงร้อยละ 15.78 แสดงให้เห็นว่าความไม่ต่อเนื่องทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยมีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง ดังตารางที่ 2-3 (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2558)

ตารางที่ 3 จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการเลือกตั้ง ปี 2543-2557

ปี	หญิง		ชาย		จำนวนรวม
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
2543	20	10	180	90	200
2549	46	23	154	77	200
2551	12	15.79	64	84.21	76
2557	12	15.58	65	84.42	77

ที่มา: สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2558

ส่วนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นปี 2559 พบว่าจำนวนผู้หญิงที่ได้รับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นมีเพียงร้อยละ 6 ดังนั้นผู้หญิงจึงควรแสดงศักยภาพให้สังคมยอมรับและร่วมกันแสดงบทบาททางการเมืองให้มากขึ้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2558) ดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 4 จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น

หน่วย: คน

อปท	จำนวน	นายกชาย	นายกหญิง	รวม	ว่าง
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	76	58	9	67	0
เทศบาลนคร	30	25	3	28	2
เทศบาลเมือง	178	157	14	171	7
เทศบาลตำบล	2,232	2,068	150	2,218	14
องค์การบริหารส่วนตำบล	5,335	4,942	359	5,301	34
เมืองพัทยา	1	1	0	1	0
รวม	7,852	7,251	535	7,786	66
ร้อยละ		94	6		

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2558

1.4 กรอบพันธกรณีระหว่างประเทศในการส่งเสริมสตรีทางการเมือง

กรอบกติกาการอยู่ร่วมกันระหว่างประเทศในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับเรื่องสิทธิมนุษยชนและความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในด้านต่างๆ สหประชาชาติในฐานะผู้กำกับเวทีระหว่างประเทศได้กำหนดกรอบกติกาให้ประเทศสมาชิกลงนามรับรองและถือปฏิบัติ หากประเทศใดไม่ปฏิบัติตามจะมีมาตรการลงโทษทั้งหนักและเบาแล้วแต่กรณี เช่น ไม่ซื้อสินค้าไม่ให้เงินช่วยเหลือไม่ให้การยอมรับในเวทีการประชุมนานาชาติและกำหนดเป็นประเทศต่ำกว่ามาตรฐาน เป็นต้น โดยประเทศไทยได้ลงนามรับรองกรอบพันธกรณีระหว่างประเทศในด้านความเสมอภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายทางการเมืองไว้จำนวน 3 ฉบับ ซึ่งมีผลให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตาม และต้องเสนอรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการต่อสหประชาชาติอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: CEDAW) เป็น

หลักการที่ประกันว่าสตรีจะต้องได้รับสิทธิประโยชน์ และโอกาสต่างๆ จากรัฐบนพื้นฐานของความเสมอภาคกับบุรุษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิพื้นฐานของสตรีที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง การออกเสียงเลือกตั้งและลงประชามติ การเข้าร่วมในการวางแผนนโยบายของรัฐบาลและดำเนินการตามนโยบาย รวมทั้งการรับตำแหน่งราชการและปฏิบัติหน้าที่ราชการในทุกๆ ระดับของรัฐบาล

2) ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี (Beijing Declaration and Platform for Action) เป็นแผนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาของสตรี โดยเฉพาะในเรื่องสตรีกับอำนาจและการตัดสินใจซึ่งประกันให้สตรีได้เข้าถึงและมีส่วนร่วมในโครงสร้างอำนาจและการตัดสินใจขององค์กรรัฐบาลและหน่วยงานบริหารรัฐกิจ ตุลาการ องค์กรระหว่างประเทศและองค์กรเอกชน ตลอดจนพรรคการเมืองและสหภาพแรงงานอย่างเท่าเทียมและเต็มที่และเพิ่มศักยภาพของสตรีที่จะเข้าร่วมในการตัดสินใจและในตำแหน่งระดับผู้นำ

3) เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) เป็นการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาคนและลดช่องว่างของการพัฒนาระหว่างประเทศต่างๆ ในโลก โดยมีระยะเวลาบรรลุผลที่แน่นอนในปี 2558 MDGs เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงานของรัฐบาลในหลายด้าน ในเป้าหมายหลักที่ 3 รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรี

1.5 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ในช่วงเวลาของการร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ที่ผ่านมามีการเคลื่อนไหวของกลุ่มองค์กรสตรีหลายๆ องค์กรที่ต่างพยายามผลักดันให้ประเด็นเรื่องความเสมอภาคหญิงชาย และการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ บรรจุอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แนวคิดในการผลักดันประเด็นดังกล่าวเกิดจากมุมมองตามแนวคิดเรื่องการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย และเมื่อการลงประชามติเสร็จสิ้น ชาวไทยจึงได้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 อย่างสมบูรณ์ซึ่งหากวิเคราะห์เนื้อหาในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ดีแล้ว จะพบว่ามิหลายมาตราที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความเสมอภาคในสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งหญิงและชายในการปกครองต่างๆ ดังนี้ (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2550)

มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล
ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย
เท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุ
ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ
สถานะของบุคคล ฐานะเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความ
คิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

มาตรการที่รับกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและ
เสรีภาพได้เช่นเดียวกันบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา 52 วรรค 2 เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับ
ความคุ้มครองจากรัฐให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งมีสิทธิได้รับ
การบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุดังกล่าว

มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข
การศึกษาและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้
การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอของหญิงชายเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบัน
ครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือ
ทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน อาทิ กำหนด
นโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตัดสินใจทาง
การเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ
การส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชน
เกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง เป็นต้น

มาตรา 97 (เรื่อง ส.ส.) การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน...ต้องคำนึงถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสม และความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย

มาตรา 114 (เรื่อง ส.ว) ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการสรรหาบุคคลที่มีความสามารถในการสรรหาให้คำนึงถึงองค์ประกอบจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน โอกาสและความเท่าเทียมกันทางเพศ

มาตรา 152 (การร่าง พ.ร.บ) การพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการทุพพลภาพ หากมิได้พิจารณาโดยกรมการติเตรมสภา ให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น ประกอบด้วย ผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรมการติเตรมทั้งหมด ทั้งนี้โดยมีสัดส่วนและชายที่ใกล้เคียงกัน

สรุปได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ผ่านมา ในฐานะที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศได้ให้การรับรองคุ้มครองสิทธิ และสร้างหลักประกัน รวมทั้งกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และจะต้องส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษ โดยกำหนดให้มีมาตรการและกระบวนการต่างๆ เพื่อขจัดอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ตลอดจนส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน

1.6 ข้อดีที่สตรีมีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมือง

ความจำเป็นที่ต้องมีสตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องของการพัฒนาบ้านเมืองแต่เพียงประการเดียว แต่หมายถึงการจัดสรรทรัพยากรซึ่งเป็นเรื่องของสาธารณะอย่างเป็นธรรมสำหรับประชาชนทุกคนทั้งหญิงและชาย ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่เน้นความเท่าเทียมระหว่างหญิงชาย อีกทั้งเพื่อให้การพัฒนาประเทศบรรลุผลสำเร็จที่ดี จึงต้องการการมีส่วนร่วมของสตรีที่จะช่วยกันเติมเต็มความสมบูรณ์ในการพัฒนาดังกล่าว ทั้งนี้เพราะสตรีและผู้ชายมีมุมมอง โลกทัศน์ และความสนใจที่ต่างกันอันเป็นผลมาจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มอบบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่ไม่เหมือนกันมาเป็นเวลานานตั้งแต่อดีต การมีส่วนร่วมในการแสดงจุดยืนและ

การพิทักษ์ผลประโยชน์ร่วมกันของหญิงและชาย โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยกัน เพราะต่างฝ่ายต่างรู้ความต้องการของตน ดังนั้นผลจากการตัดสินใจร่วมกันอย่างเท่าเทียมด้วยการมีมุมมองของสตรีที่อยู่ในระดับการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายของความเสมอภาคในการพัฒนา และสันติภาพจากการมีส่วนร่วมของสตรีที่เป็นประชากรกึ่งหนึ่งของโลก (กฤษฎา ศรีปราณ, 2556)

สำนักงานกิจการสตรีและครอบครัว (2555) ได้สรุปงานวิจัยในประเทศไทย พบว่ามีข้อดีหลายประการเมื่อผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

1) เพิ่มประสิทธิภาพทางการเมือง เนื่องจากผู้หญิงมีประสบการณ์ที่แตกต่างจากผู้ชาย จึงมีมุมมองและความสามารถที่แตกต่างกัน เช่น การจัดทำงบประมาณการใช้จ่ายเงินและการตรวจสอบการใช้จ่าย ถ้ามีมุมมองของทั้งหญิงและชาย จะทำให้การใช้จ่ายละเอียดรอบคอบและการตรวจสอบการใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ

2) สร้างความหลากหลายในการพัฒนา ผู้หญิงและผู้ชายมีบทบาทที่แตกต่างกันทั้งในครอบครัวและชุมชน จึงมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน เช่น ผู้หญิงต้องทำหน้าที่หลักในเรื่องการตั้งครุฑ คลอดบุตร และเลี้ยงบุตร จึงให้ความสนใจกับการจัดสรรทรัพยากรและบริการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้เป็นพิเศษ เช่น ในประเทศสวีเดนและนอร์เวย์มีผู้หญิงในรัฐสภาเกินร้อยละ 30 มานานหลายปี สามารถพัฒนาระบบการดูแลเด็กและการประกอบอาชีพของผู้หญิงให้ดีขึ้น ส่วนในประเทศอินเดีย พบว่าหลังจากมีกฎหมายกำหนดให้ผู้หญิงมีที่นั่ง 1 ใน 3 ของ ที่นั่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผู้หญิงให้ความสนใจกับประเด็นการพัฒนาที่แตกต่างจากผู้ชาย คือ สันเขือ อาชีพ สุขภาพ น้ำ การศึกษา และความรุนแรงในครอบครัว

3) สร้างความเป็นธรรมตามหลักการเป็นผู้แทนในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยประชาชนทั้งหมด คือ ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในการตัดสินใจ แต่เนื่องจากสังคมมีขนาดใหญ่และประชาชนมีจำนวนมาก จึงใช้วิธีการเลือกสรรผู้แทนจำนวนหนึ่งมาทำหน้าที่ตัดสินใจในเรื่องสาธารณะแทนประชาชนส่วนใหญ่ การเป็นผู้แทนการเมืองจึงเป็นเหมือนภาพจำลองขนาดเล็กของสังคมที่สะท้อนคุณลักษณะทุกด้านของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่นองค์ประกอบของสังคม และการกระจายตามพื้นที่ เมื่อสังคมมีผู้หญิงเป็นองค์ประกอบครึ่งหนึ่ง ผู้หญิงจึงควรได้เป็นผู้แทนของประชาชนตามสัดส่วนนี้ด้วย

4) มีการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ทางการเมือง

เมื่อมีผู้หญิงจำนวนมากพอได้เข้ามาทำงานการเมือง สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ เช่น ในอินเดีย หลังจากมีผู้หญิงจำนวน 1 ใน 3 ของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าการทุจริตในองค์กรเหล่านี้ลดลง และผู้หญิงมีวิธีการทำงานที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดีกว่า เนื่องจากมีลักษณะการทำงานที่รับฟังและไม่มีพิธีรีตองมาก

1.7 แนวทางส่งเสริมผู้หญิงทางการเมือง

สำหรับความเสมอภาคหญิงชายในทางการเมืองนั้นมีสองประการ ประการแรกคือ ความเสมอภาคในการเป็นผู้แทน ประการที่สอง ความเสมอภาคในการได้รับประโยชน์จากการกำหนดนโยบาย/แผน หลายองค์กรในประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทหญิงชายในทางการเมืองได้ดำเนินการส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในแนวทางต่างๆ ดังนี้

- 1) เพิ่มพูนความรู้ความสามารถของผู้หญิงเพื่อให้พร้อมต่อการเข้าทำงานการเมือง ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยจัดอบรมเพิ่มความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ
- 2) ส่งเสริมเครือข่าย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 3) เลือกทั้งหญิงและชาย เป็นผู้แทนทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น
- 4) สนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวที่เป็นผู้หญิงซึ่งสนใจและมีความสามารถสมัครรับเลือกตั้ง
- 5) เผยแพร่ความรู้แก่ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้เข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างการเลือกตั้งกับการแก้ปัญหา/พัฒนาสังคมเศรษฐกิจของชุมชนและบทบาทหญิงชาย
- 6) การรณรงค์ให้กำหนดมาตรการพิเศษ เช่น การกำหนดสัดส่วนหญิงชายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบัญชีรายชื่อผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง
- 7) กระตุ้นให้พรรคการเมือง/กลุ่มการเมืองเห็นความสำคัญของผู้หญิง และผลักดันให้มั่นนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้ผู้หญิงลงสมัครรับเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมในการบริหารพรรคการเมืองกลุ่มการเมือง

- 8) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความเสมอภาคและความเป็นธรรม ระหว่างหญิงชายในสังคม รวมทั้งเจตคติที่ถูกต้องในการเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์
- 9) ศึกษาและวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ผู้หญิง
- 10) จัดสรรงบประมาณ ในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหาร และการปกครองของผู้หญิง

การมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคในทางการเมืองของผู้หญิงไม่เพียงแต่เป็นการดูแลผลประโยชน์ เฉพาะกลุ่มของผู้หญิงเท่านั้น แต่ยังเป็น การดูแลความยุติธรรม ความโปร่งใส คุณภาพชีวิต และ ความรับผิดชอบต่อประชาชนในสังคม ดังนั้น ผู้หญิงจึงน่าจะเป็นอีกครั้งหนึ่งในสังคมที่จะทำให้เกิด มุมมองที่แตกต่างและนำไปสู่การพัฒนาประเทศได้อย่างมีความสมดุลและมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดย เริ่มจากการยอมรับและส่งเสริมบทบาทของผู้หญิงตั้งแต่ในระดับครอบครัวชุมชน ท้องถิ่น จนถึง ระดับชาติ ส่งเสริมให้ผู้หญิงลงสมัครรับเลือกตั้งทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และ เลือกทั้งผู้หญิงและผู้ชายเป็นผู้แทนทางการเมืองในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

จากสถานการณ์ปัญหาสังคมในปัจจุบันที่ความรุนแรงต่อสตรีและเด็กหญิงที่มีแนวโน้มทวี ความรุนแรงมากขึ้น เกิดปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ ทั้งในพื้นที่ครอบครัวและพื้นที่สาธารณะไป จนถึงอาชญากรรมข้ามชาติในรูปของการค้ามนุษย์ ปรากฏการณ์เหล่านี้เป็นภาพสะท้อนของความ เหลื่อมล้ำทางสังคม ที่เป็นผลจากการพัฒนาในอดีตที่ละเลยแง่มุมมิติหญิงในการพัฒนา การพัฒนาให้ ความสำคัญน้อยต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมขาดการเน้นย้ำถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการอยู่ ร่วมกันอย่างเอื้ออาทรในสังคม ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยมุมมอง ความรู้ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญที่แตกต่างของผู้หญิง เพื่อเข้านำเสนอนโยบาย/แผนงาน/โครงการ ในการแก้ไขปัญหา สังคมและความต้องการที่แตกต่าง รวมทั้งความจำเป็นเร่งด่วนในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย เด็กและ เยาวชน สตรี และครอบครัว

สรุปได้ว่า ข้อดีเมื่อผู้หญิงเข้าร่วมในทางการเมือง คือ เป็นการสร้างความหลากหลาย ในการ พัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพทางการเมือง เนื่องจากมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างจากชาย จะช่วยให้มีความละเอียดรอบคอบในการจัดสรรงบประมาณ และมีแผนงาน/โครงการ ที่ให้ ความสำคัญกับงานด้าน คุณภาพชีวิตของครอบครัวและชุมชน งานสวัสดิการฯลฯ นอกจากนี้ ยังเป็น หนทางหนึ่ง ที่สร้างให้เกิดความเป็นธรรมตามหลักการเป็นผู้แทนในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเน้นที่การ

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจในเรื่องสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตนเอง ครอบครัวและชุมชน

1.8 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชาติ ฉบับที่ 11

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชาติ ฉบับที่ 11 (พุทธศักราช 2555-2559) ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคนและสังคมไทย โดยสร้างสังคมที่เป็นธรรม มีคุณภาพให้ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคม และได้รับความยุติธรรมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม รวมทั้งมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรอย่างเสมอภาค โดยทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและมุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกส่วนช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันต่อความเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ได้รับโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมนั้นได้บรรจุประเด็นการส่งเสริมบทบาทสตรีในทางการเมืองให้เป็นพันธกิจสำคัญของแผนพัฒนาสตรีฯ ไว้อย่างชัดเจน โดยได้ระบุเป้าหมายการพัฒนาและการคุ้มครองความเท่าเทียมกันระหว่างเพศให้มากขึ้น ทั้งในเรื่องรายได้ โอกาสทางอาชีพ โอกาสทางการเมือง และการดำรงตำแหน่งบริหารในระดับสูง รวมทั้งมีการกำหนดตัวชี้วัดสัดส่วนสตรีที่ได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งเป็นผู้แทนในรัฐสภาและองค์กรปกครองท้องถิ่น สัดส่วนของสตรีในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของราชการ แนวทางการพัฒนาได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจและเจตคติใหม่แก่หน่วยงานและสังคม การแก้ไขกฎหมายเพื่อกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการระดับชาติและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการใช้มาตรการพิเศษชั่วคราวในการเพิ่มสัดส่วนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีจำนวนสตรีและบุรุษเท่าเทียมกัน รวมทั้งการส่งเสริมให้พรรคการเมืองสนับสนุนสตรีในการลงสมัครรับเลือกตั้ง ในส่วนของระบบราชการได้สนับสนุนให้ผู้บริหารด้านการเสริมสร้างบทบาทหญิงชายภายในหน่วยงาน อันเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันเพื่อเพิ่มจำนวนสตรีนักบริหารให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมตามกรอบแผนแม่บทของส่วนราชการ และขยายกลไกดังกล่าวไปสู่รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรอิสระ และหน่วยงานราชการ ทั้งในราชการ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

1.9 แผนพัฒนาสตรี (พ.ศ.2555-2559)

แผนพัฒนาสตรี ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11(พ.ศ.2555-2559) ให้ความสำคัญและกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาสตรีฯ ในการสร้างสังคมไทยเป็นสังคมที่เสมอภาค คนในสังคมมีเจตคติที่ดี ตระหนักและยอมรับถึงบทบาทสตรีในบริบทต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้สังคมไทยมีความเป็นธรรม ยุติธรรม โดยสตรี

ทุกกลุ่มมีโอกาส เข้าถึงและได้รับการศึกษาทุกระดับ มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการพัฒนา ศักยภาพด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม สตรีมีสุขภาพ มีความมั่นคงในชีวิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สตรีมีความมั่นใจและมีศักยภาพในการเข้าร่วมทางการเมือง การบริหารและการตัดสินใจในระดับ ต่างๆ รวมทั้งองค์กรและกลไกสตรีระดับต่างๆ มีความเข้มแข็ง เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการ พัฒนาสตรี โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศรีไว้ 5 ยุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างเจตคติและการยอมรับด้านความเสมอภาคระหว่างหญิง ชาย ซึ่งเน้นสร้างสังคมไทยที่มีความเสมอภาค คนในสังคมมีเจตคติที่ดี ตระหนักและยอมรับถึง บทบาทสตรีในบริบทต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน แนวทางในการ ดำเนินงานเน้นการส่งเสริมและจัดให้มีการให้การศึกษาเพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีให้แก่เด็ก เยาวชน ผู้หญิง และผู้ชายทุกระดับและทุกกลุ่มอายุ ผ่านกระบวนการพัฒนาครู อาจารย์ หลักสูตรและสื่อ การเรียนการสอน การให้ข้อมูลและการสื่อสารสาธารณะ ฯลฯ การพัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ที่ เกี่ยวข้องในการผลิตสื่อต่างๆ และการกำหนดมาตรฐานในการเผยแพร่และสื่อสารสาธารณะอย่าง เหมาะสม การส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและมาตรการการคุ้มครอง สิทธิความเป็นมนุษย์ และเพื่อให้สามารถดำเนินการอย่างชัดเจนจะต้องดำเนินการสำรวจเจตคติของ คนในสังคมต่อบทบาทหญิงชาย โดยจัดทำโครงการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการ ปลูกฝังเจตคติที่ดี รวมทั้งแนวทางการรณรงค์เพื่อปรับกระบวนทัศน์และเจตคติของคนในสังคมที่มีต่อ บทบาทของสตรี

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมของ สตรีไทย เพื่อสร้างสังคมไทยที่มีความเป็นธรรม ยุติธรรม โดยเน้นให้สตรีทุกกลุ่มมีโอกาสเข้าถึงและ ได้รับการศึกษาทุกระดับมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ อย่าง เหมาะสม สตรีได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและมีโอกาสเข้าร่วมทางเศรษฐกิจ และสังคม โดยแนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพสตรี ผ่านระบบการพัฒนาทักษะและระบบ การศึกษาที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการรวมทั้งการส่งเสริมให้สตรีได้เข้าถึง และพัฒนาความรู้ด้าน เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้รู้เท่าทันและสามารถใช้เทคโนโลยีการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนากลไก และปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ เพื่อเอื้อให้ผู้หญิงมีโอกาสเข้าร่วม และรับประโยชน์จากระบบ เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งการสนับสนุน และการจัดการศึกษาวิจัยและสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเพิ่มโอกาสและ ศักยภาพของสตรีทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการนำความรู้มาใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสุขภาพ คุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิต เพื่อเน้นให้สตรีมีสุขภาพ มีความมั่นคงในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าในช่วงที่ผ่านมา โดยมีสุขภาพที่สมบูรณ์ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้สตรีมีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิต ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชนและสังคม ซึ่งแนวทางการพัฒนาให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความรู้และปรับเจตคติด้านสุขภาพผ่านสถาบันครอบครัวและระบบการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการให้ความรู้แก่บุคลากรด้านการศึกษา การแพทย์และสาธารณสุขรวมถึงให้เครือข่ายสตรีทุกพื้นที่ได้เข้าใจแนวทางการให้ความรู้แก่เด็กหญิง สตรี และบุรุษ รวมถึงผู้นำชุมชน เกี่ยวกับประเด็นด้านสุขภาพ ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไม่ติดต่อและโรคติดต่อ เช่น โรคเอดส์และโรคอื่นๆ จากการมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น การรณรงค์และพัฒนากลไกทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม การปรับปรุงกฎหมายเพื่อคุ้มครองและบังคับใช้ อันจะนำไปสู่การลดความรุนแรงต่อสตรี ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม รวมถึงการส่งเสริมการจัดการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของสตรี การลดความรุนแรง และการพิทักษ์สิทธิของเด็กหญิงและสตรีที่ถูกคุกคามทุกรูปแบบ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาศักยภาพสตรีเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าร่วมทางการเมือง การบริหารและการตัดสินใจในระดับต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้สตรีมีความมั่นใจ มีความรู้ ความเข้าใจในการเมืองระบอบประชาธิปไตย และมีศักยภาพในการเข้าร่วมทางการเมือง การบริหารและกระบวนการตัดสินใจในระดับต่างๆ โดยแนวทางการพัฒนาเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ และสร้างความพร้อมแก่สตรีทุกกลุ่มเป้าหมายในการสมัครแข่งขันเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการบริหารที่เหมาะสม การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังค่านิยม จริยธรรม จรรยาบรรณ และอุดมการณ์ด้านจิตอาสาและจิตสาธารณะแก่สตรีทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าสู่การเป็นผู้นำ โดยการกระตุ้นความสนใจ หนุนเสริมและสร้างความตระหนักแก่สังคม ในการให้โอกาสและเลือกสตรีที่มีความสามารถเข้าเป็นผู้นำทางการเมืองการบริหาร และการตัดสินใจในระดับต่างๆ การแสวงหาแนวร่วมทั้งจากภาคการเมือง การบริหาร และสื่อมวลชนในการสนับสนุนสตรีที่มีศักยภาพให้เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการแก้ไขกฎหมาย กฎและระเบียบที่ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและการบริหารของสตรี

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลไกและองค์กรสตรีทุกระดับ เพื่อพัฒนาองค์กรและกลไกสตรีระดับต่างๆ ทั้งในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชนและเครือข่ายสตรีต่างๆ ให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาสตรีทุกระดับ โดยแนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรและกลไกสตรีระดับต่างๆ การพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนการพัฒนาสตรีขององค์กรและกลไกสตรีระดับต่างๆ ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน อีกทั้งเร่งจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรและกลไกสตรีระดับต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาโลกที่มีความเข้มแข็งในอนาคต ซึ่งการวางแนวทางและส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายขององค์กรและกลไกการพัฒนาสตรีให้สามารถทำงานร่วมกัน ทั้งระหว่างองค์กรสตรีและองค์กรอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและการส่งเสริม การศึกษาวิจัยและสร้างองค์ความรู้ บทบาทขององค์ความรู้บทบาทขององค์กรและกลไกสตรี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและแนวทางการส่งเสริมองค์กรและกลไกการพัฒนาสตรีต่อไป

สถานการณ์ปัญหาสังคมในปัจจุบันที่ความรุนแรงต่อสตรีและเด็กหญิงที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น เกิดปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ ทั้งในพื้นที่ครอบครัวและพื้นที่สาธารณะไปจนถึงอาชญากรรมข้ามชาติในรูปของการค้ามนุษย์ ปรากฏการณ์เหล่านี้เป็นภาพสะท้อนของความเหลื่อมล้ำทางสังคม ที่เป็นผลจากการพัฒนาในอดีตที่ละเลยแง่มุมมิติหญิงในการพัฒนา การพัฒนาให้ความสำคัญน้อยต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมขาดการเน้นย้ำถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทรในสังคม ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยมุมมอง ความรู้ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญที่แตกต่างของผู้หญิง เพื่อนำเสนอนโยบาย/แผนงาน/โครงการ ในการแก้ไขปัญหาสังคมและความต้องการที่แตกต่าง รวมทั้งความจำเป็นเร่งด่วนในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย เด็กและเยาวชน สตรี และครอบครัว

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี เป็นการสร้างความหลากหลาย ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเมือง เนื่องจากมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างจากชาย จะช่วยให้มีความละเอียดรอบคอบในการจัดสรรงบประมาณ และมีแผนงาน/โครงการที่ให้ความสำคัญกับงานด้านคุณภาพชีวิตของครอบครัวและชุมชน งานสวัสดิการ นอกจากนี้ ยังเป็นทางหนึ่ง ที่สร้างให้เกิดความเป็นธรรมตามหลักการเป็นผู้แทนในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเน้นที่การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจในเรื่องสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตนเองครอบครัวและชุมชน การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองไทยในระดับท้องถิ่น เป็นการสร้างการ

มีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ให้สตรีมีความมั่นใจในการใช้ศักยภาพของตนเองในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่นต่อไป

ตอนที่ 2 การเรียนรู้และรูปแบบการเรียนรู้

2.1 ความหมายของการเรียนรู้และรูปแบบการเรียนรู้

2.1.1 ความหมายของการเรียนรู้

ครอนบาค (Cronbach, 1963) กล่าวว่า การเรียนรู้จะแสดงให้เห็นได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีผลลัพธ์มาจากประสบการณ์ การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง มีการลงมือและเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งด้านบวกและด้านลบ นั่นคือคนที่รู้แล้วอาจลดทอนจากลงหรือรู้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงกับสามารถลบล้างความรู้เดิมหรือเปลี่ยนเป็นชุดความรู้ใหม่ ผลลัพธ์ของการเรียนรู้เรื่องใดก็คือความรู้ (Knowledge) ในเรื่องนั้นๆ

ทิสนา แคมมณี (2545) กล่าวว่า การเรียนรู้ (Learning) มีขอบเขตที่ครอบคลุมความหมาย 2 ประการ คือ การเรียนรู้ในความหมายของ “กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)” ซึ่งหมายถึงการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือการใช้วิธีการแบบต่างๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้ในความหมายของ “ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome)” ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจในสาระต่างๆ รวมทั้งความรู้สึกหรือเจตคติอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ หรือการใช้วิธีการเรียนรู้ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การเรียนรู้มีลักษณะเป็นทั้งผลลัพธ์อันเป็นเป้าหมายปลายทาง (Ends) และวิธีการที่นำไปสู่เป้าหมาย (Means) ซึ่งลักษณะทั้งสองเป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันและส่งผลกระทบต่อกัน หากบุคคลมีกระบวนการแสวงหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับตน บุคคลนั้นย่อมมีโอกาสที่จะเกิดความรู้ ความเข้าใจในสาระหรือกระบวนการต่างๆ ได้อย่างกระจ่าง ถ่องแท้และลึกซึ้ง เกิดความรู้สึก เจตคติ ไปในทางที่เหมาะสมและเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการกระทำหรือพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

มนุษย์จำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างสงบสุข การเรียนรู้การดำเนินชีวิต จึงต้องเป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อให้ดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมโดยให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่ตลอดเวลา การเรียนรู้มีความสำคัญในการพัฒนามวลมนุษย์ในทุกวัยอย่างไม่สามารถปฏิเสธได้ดังแนวคิดของ สุมณ อมรวีวัฒน์ (2544) ที่ได้ให้ความหมายของ “การศึกษา” ที่เชื่อมโยงกับ “การเรียนรู้” ว่ามีเป้าหมายในการพัฒนาคนเพื่อการดำเนินชีวิตดังได้กล่าวว่า (ประภาศรี สีหอำไพ, 2550)

“การศึกษาคือชีวิต ชีวิตคือการศึกษา การฝึกหัดอบรมทั้งทางกาย วาจา ใจ เพื่อเกิดการ เรียนรู้จึงเป็นการศึกษา ชีวิตกับการศึกษาจึงต่างเป็นองค์ประกอบของกันและกัน ยิ่งมนุษย์ต้อง อยู่ร่วมกับผู้อื่น เกิดการสัมผัสและสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์และธรรมชาติแวดล้อม มนุษย์ก็ยิ่ง ต้องฝึกหัดอบรมตนทั้งทางด้านพฤติกรรมและมโนธรรมมากขึ้น การควบคุมกาย วาจา ใจ มิให้ เติลิดไปตามสัญชาตญาณอย่างสัตว์จึงมีกระบวนการที่ซับซ้อน ละเอียดย่อน เน้นให้เห็นถึง ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อชีวิตเป็นทวีคูณ”

เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้เป็นวิธีการ จึงเกิดขึ้นลอยๆ ไม่ได้ จึงจำเป็นต้องมีสาระการ เรียนรู้ควบคู่ไปด้วยเสมอ ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้หรือวิธีการเรียนรู้ กับสาระการเรียนรู้จึงต้องอยู่ ควบคู่ไปด้วยกันเสมอ เมื่อผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้หรือวิธีการเรียนรู้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระ ต่างๆ แล้ว ผลที่เกิดขึ้นตามมาคือ ผู้เรียนเกิดความเข้าใจหรือไม่เข้าใจในสิ่งที่เรียน นอกจากนั้นสิ่งที่มี ก่อเกิดขึ้นควบคู่ไปด้วยกันเสมอโดยที่ผู้เรียนอาจไม่รู้ตัวคือกระบวนการในการเรียนรู้ ดังนั้นผลการเรียนรู้ จึงมี 2 ส่วน (ทิตินา แคมมณี, 2545)

- 1) ส่วนที่เป็นสาระคือ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติเกี่ยวกับสาระที่เรียนรู้
 - 2) ส่วนที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ หรือวิธีการเรียนรู้อันเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้
- ดังนั้นเมื่อกล่าวถึง “การเรียนรู้” สิ่งที่เกี่ยวข้องพันด้วยเสมอคือ 1) กระบวนการเรียนรู้ 2) สาระการเรียนรู้ และ 3) ผลการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยส่วนที่เป็นความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและ เจตคติเกี่ยวกับสาระที่เรียนรู้และส่วนที่เป็นกระบวนการหรือวิธีการในการเรียนรู้ บุคคลทุกคนเกิดมา มีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แม้จะไม่มีผู้สอนก็สามารถเรียนรู้ได้ แต่การมีมนุษย์สามารถดำรง เผ่าพันธุ์และมีชีวิตที่เจริญขึ้นเรื่อยๆ ได้นั้น เนื่องมาจากการที่มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วด้วย การสอนของผู้รู้ หากผู้สอนสามารถสอนได้ดี ผู้เรียนก็จะเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งหากอาศัย กระบวนการทางธรรมชาติ อาจจำเป็นต้องใช้เวลานาน หรือหากไม่มีสถานการณ์ที่อำนวยความสะดวกไม่ เกิดขึ้นเลย

การคัดเลือกสาระหรือเนื้อหาวิชาในการเรียนรู้ ส่วนที่ 1 ควรเป็นเนื้อหาส่วนที่ “ต้องรู้” (Must Know) ถ้าไม่รู้ จะไม่รู้ ไม่เข้าใจ ไม่รู้ไม่ได้ ส่วนที่ 2 เป็นเนื้อหาซึ่งมีลักษณะ “ควรจะรู้” (Should Know) เนื้อหาส่วนนี้ถ้ารู้แล้ว จะช่วยให้เข้าใจได้ดีขึ้น มากขึ้น และส่วนที่ 3 เป็นเนื้อหาซึ่ง มีลักษณะ “ถ้ารู้ก็จะดี” (Good to Know) เป็นเนื้อหาที่ไม่จำเป็นมาก แต่ถ้ารู้แล้วจะทำให้ดีมาก ขึ้น โดยได้แบ่งกลุ่มคำอธิบายความหมายของการเรียนรู้ เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ (สมคิด อิศระวัฒน์, 2543)

- 1) การเรียนรู้คือผลที่ได้รับ (Outcome) ความหมายของการเรียนรู้ในกลุ่มนี้ได้แก่
- จะรู้มากขึ้น
- 1.1) การเติบโต (Growing) การเรียนรู้คือการงอกงาม การเติบโต ความต้องการที่จะรู้มากขึ้น
 - 1.2) ความเข้าใจ (Understanding)
 - 1.3) การเปลี่ยนแปลง (Changing)
 - 1.4) ทุกสิ่งทุกอย่าง (Everything)
 - 1.5) การได้มาซึ่งความรู้ (Acquiring Information)
 - 1.6) การเก็บรวบรวมข้อมูล (Gathering Information)
 - 1.7) การค้นหาข้อมูล (Finding out some Information) ในสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน
- 2) การเรียนรู้คือการประยุกต์ (Application) เมื่อผู้เรียนนำความรู้ที่เรียนไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในสถานการณ์ใหม่
- 3) การเรียนรู้คือกระบวนการ (Process) การเรียนรู้ของคนกลุ่มนี้คือการท่องจำ การสังเกต หรือการฝึกหัดทำ หรือการลองผิดลองถูก

เบอร์แมน (Burman) (อ้างถึงใน สมคิด อิศระวัฒน์, 2543) กล่าวว่า การเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นภายในห้องเรียนหรือภายในสถาบันการศึกษาเสมอไป การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

- 1) การเรียนรู้โดยบังเอิญ (Random or incidental Learning) การเรียนรู้แบบนี้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ มิได้เกิดขึ้นโดยตั้งใจ ดังวิถีชีวิตของผู้นำสตรีภาคการเมืองที่เกิดอยู่ในสภาพแวดล้อมของครอบครัว ซึ่งเต็มไปด้วยผู้มากประสบการณ์ด้านการเมือง จึงเรียนรู้เรื่องราวทางการเมืองไปโดยปริยาย
- 2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจของผู้เรียน ซึ่งมีความปรารถนาจะรู้ในเรื่องนั้นและผู้เรียนจึงคิดหาวิธีการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆหลังจากนั้นจึงมีการประเมินผล จึงเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง เปรียบได้กับผู้นำสตรีภาคการเมืองที่มีความสนใจเรื่องการเมืองการปกครอง จึงพยายามศึกษาเล่าเรียนในสาขาวิชาที่มี

ความเกี่ยวข้องโดยตรง หรือแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากบุคคลหรือสื่อการเรียนรู้รอบตัวเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง

3) การเรียนรู้โดยกลุ่ม (Collaborative Learning) การเรียนรู้แบบนี้เกิดจากผู้เรียนรวมกลุ่มกัน แล้วเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้กับสมาชิก ทำให้สมาชิกมีความรู้เรื่องที่วิทยากรพูดเป็นการเรียนเนื่องจากต้องการจะรู้ และเป็นการรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการหลังจากเรียนไม่มีการแจกวุฒิบัตรหรือมีการสอบแต่อย่างใด การเรียนรู้แบบนี้เกิดจากการช่วยเหลือกันในกลุ่ม

4) การเรียนรู้จากสถาบันการศึกษา (Formal Learning) การเรียนรู้จากสถาบันการศึกษานั้น เป็นการเรียนรู้แบบเป็นทางการ มีหลักสูตร มีการประเมินผล มีระเบียบการเข้าศึกษาที่ชัดเจน ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนด เมื่อปฏิบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนดก็จะได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร

การเรียนรู้จากสถาบันต่างๆ เป็นการเรียนรู้หลักที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่กำหนด การเรียนรู้จากกิจกรรม เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทุกขั้นตอน ทำให้เข้าใจถึงขั้นตอนกระบวนการทำงาน ตัวอย่างเช่น ผู้นำสตรีภาคการเมืองที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองจนเกิดประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานภาคการเมืองของตนเอง ต่อมาคือ การเรียนรู้จากพิธีกรรมหรือขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ผ่านความเชื่อความศรัทธาในพิธีกรรม และสุดท้ายคือ การเรียนรู้จากการต้นแบบที่มีจุดเด่นจุดสนใจ มีความสามารถในด้านต่างๆ เช่น นักการเมืองที่มีชื่อเสียงซึ่งสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้นำสตรีภาคการเมือง ต้องการเจริญรอยตามความสำเร็จเหมือนบุคคลต้นแบบนั้นๆ บ้าง (กรมวิชาการ, 2544)

อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้อย่อมเป็นไปตามเงื่อนไข โดยเงื่อนไขการเรียนรู้ประกอบไปด้วยประการแรก เงื่อนไขส่วนตัว อาจเกิดจากความสนใจในภาคการเมืองของตัวผู้นำสตรีเอง ต่อมาคือเงื่อนไขทางสังคม ได้แก่ การติดต่อสื่อสารกันในชุมชน ที่มีการชักจูงหรือชี้แนะให้สตรีผู้มีความสามารถก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำทางการเมืองหรือเป็นตัวแทนประชาชน เพื่อดำเนินกิจกรรมหรือโครงการด้านสาธารณประโยชน์ ต่อมาคือ เงื่อนไขทางวัฒนธรรม หรือค่านิยมทางสังคมที่มองว่า กิจกรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของผู้ชายแค่เพียงอย่างเดียว เพราะต้องอาศัยกระบวนการตัดสินใจที่เด็ดขาดและมีความเป็นผู้นำ จนทำให้สตรีหลายคนไม่กล้าเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากเท่าที่ควร ครั้นยุคสมัยเปลี่ยนไป การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนได้เข้ามามีบทบาทในการแปรเปลี่ยนค่านิยม ให้คนยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำที่มามีความรู้ความสามารถมากกว่าการมองแค่เพียงเรื่องเพศอย่างเดียว

ต่อมาคือเงื่อนไขทางกายภาพ อันได้แก่สภาพร่างกายและจิตใจที่เอื้อต่อการเข้ามาเป็นผู้นำทางการเมือง หลายฝ่ายอาจมองว่าสตรีมีร่างกายที่อ่อนแอกว่าเพศชาย และมีจิตใจที่อ่อนโยนเกินกว่าจะตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเด็ดขาด ที่สำคัญคือเงื่อนไขทางครอบครัว ได้แก่การอบรมบ่มเพาะของสมาชิกในครอบครัวที่มีส่วนชี้นำให้ผู้หญิงตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขการเรียนรู้ ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความสนใจและนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง กับความสามารถเฉพาะบุคคลสูงสุด ขณะที่ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ปัจจัยด้านครูอาจารย์ ปัจจัยด้านครอบครัวที่ประกอบด้วย การอบรมสั่งสอนของครอบครัว อาชีพของครอบครัว สภาพทั่วไปของครอบครัว เช่น วัฒนธรรมของครอบครัวและฐานะของครอบครัว สะท้อนให้เห็นว่า การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สตรีภาคการเมืองของไทยแต่ละคนนั้น ย่อมเกิดจากเหตุปัจจัยหลายด้าน จะเกิดจากเหตุปัจจัยเพียงด้านหนึ่งด้านใดไม่ได้ การเรียนรู้จึงมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความเป็นผู้นำของสตรีแต่ละคนที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

2.1.2 ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2544) ให้ความหมายรูปแบบการเรียนรู้ ว่าเป็นพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของผู้เรียนในการจัดการเกี่ยวกับการเรียน ซึ่งแตกต่างกันตามสติปัญญา ลักษณะเฉพาะของผู้เรียน และสภาพแวดล้อมทางการเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ทศนา เขมมณี (2545) ให้ความหมายรูปแบบการเรียนรู้ ว่าหมายถึงแบบแผนการดำเนินการเรียนรู้ที่ได้จัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีหลังการเรียนรู้ หรือการเรียนรู้ที่เป็นรูปแบบนั้นยึดถือและได้รับการพิสูจน์ ทดสอบได้ว่ามีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบนั้นๆ โดยทั่วไปแบบแผนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวประกอบด้วยทฤษฎีหลักการที่รูปแบบนั้นยึดถือ และกระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะเฉพาะอันจะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายเฉพาะที่รูปแบบนั้นกำหนด ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแบบแผนหรือแบบอย่างในการดำเนินการจัดการเรียนรู้อื่นๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเช่นเดียวกันได้

วรรณดา บุญประเสริฐ (2554) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ว่า หมายถึงโครงสร้างที่ สร้างขึ้นเพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ลักษณะของการเรียนรู้ที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญระหว่างหลักการพื้นฐานหรือแนวคิดทางการศึกษาแนวคิดเดียวหรือมากกว่า สามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบได้ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ทฤษฎี หลักการ แนวคิดและความเชื่อของรูปแบบ วัตถุประสงค์ขั้นตอนของการรับรู้เมื่อมีการรับรู้แล้ว จึงเกิดการตอบสนองและเห็นคุณค่าจากการให้ความหมายพิจารณา

อย่างไร้ควรอยู่ในประสบการณ์ที่ได้รับรู้ใหม่ๆ แล้วจึงเกิดการจัดระบบคุณค่าของการรับรู้สิ่งใหม่ๆ ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปปรับใช้อย่างสร้างสรรค์ในการดำเนินชีวิตจนเกิดเป็นนิสัย

ประวิทย์ ประมาณ (2554) สรุปว่ารูปแบบการเรียนรู้ คือกระบวนการที่มีแบบแผนการ ดำเนินการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตามทฤษฎี หลักการที่รูปร่างนั้นยึดถือ และได้รับการพิสูจน์ว่ามี ประสิทธิภาพที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้โดยมีโครงสร้าง ที่อธิบายถึงลำดับขั้นตอนของวิธีการในการจัดสภาพการเรียนรู้ที่มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ เป็นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความคิด ทักษะ คุณค่า แนวคิด แนว ทางการแสดงออกของผู้เรียนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนกำหนดไว้

กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์ (2545) สรุปว่ารูปแบบการเรียนรู้ เป็นลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นลักษณะของบริบทและสิ่งแวดล้อมสภาพเงื่อนไขต่างๆ ในการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี รูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย เป้าหมายการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ และเงื่อนไข การเรียนรู้

2.1.3 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้

ทิตินา แคมมณี (2545) ได้อธิบายองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ 4 องค์ประกอบดังนี้

- 1) ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือหลักการของ รูปแบบ การเรียนรู้
- 2) การบรรยายและอธิบายสภาพ หรือลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่ยึดถือ
- 3) การจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบ หรือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของ ระบบให้ สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้นๆ
- 4) การอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้และเทคนิคการเรียนรู้ต่างๆ อันจะ ช่วยให้การบวนการเรียนรู้ต่างๆเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ประวิทย์ ประมาณ (2554) แบ่งองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ได้ 4 ประการ คือ

- 1) ปรัชญา หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานของรูปแบบ

- 2) วัตถุประสงค์/จุดมุ่งหมายของรูปแบบ
- 3) ขั้นตอน/กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้
- 4) การวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการใช้รูปแบบ

2.2 การเรียนรู้จากประสบการณ์

คุณสมบัติความเป็นผู้นำที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิดดังกล่าวมีเพียงจำนวนน้อย และส่วนใหญ่ก็สามารถพัฒนาขึ้นมาได้ ทั้งนี้ ประสบการณ์ในวัยเด็ก วัยเรียน สิ่งแวดล้อมทางสังคม และองค์กรที่ทำงาน เป็นสิ่งที่กำหนดความสามารถของเราในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นสิ่งที่นำทางและกำกับตัวเรา รวมทั้งส่งผลกระทบต่อผู้อื่น ขณะเดียวกัน เราเรียนรู้สมรรถนะความเป็นผู้นำที่สำคัญอยู่ตลอดชีวิต แต่ความสามารถดังกล่าวไม่เคยหยุดนิ่งเพราะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หากเราจริงจังกับการพัฒนาตัวเองย่อมสามารถกลายเป็นผู้นำที่ดีขึ้นได้ตลอดเวลา ไม่ต่างอะไรจากผู้นำสตรีภาคการเมืองที่หลายคนอาจมองว่าความเป็นผู้นำไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลได้ในสตรีเพศ แต่ความเข้าใจเหล่านั้นกลับเป็นความบิดเบือนทางความคิด เพราะสตรีอยู่ในฐานะมนุษย์ที่มีศักยภาพ ทั้งทางความคิดและความรู้ความสามารถที่พัฒนาได้ตลอดเวลา ปัจจัยใดก็ตามที่จำเป็นต่อการเป็นผู้นำทางการเมืองสตรีสามารถพัฒนาให้ทัดเทียมกับบุรุษได้ไม่มากก็น้อย ตัวอย่างเช่น ความอดทนต่อสิ่งเร้า ท่ามกลางความขัดแย้งทางความคิดกับสมาชิกในสังคมการเมือง การประนีประนอมต่อปัญหาด้วยสันติวิธี เป็นต้น (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2550)

ทั้งนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) ของเดวิด โคลบ์ (David Kolb, 1984) คือแนวทางหลักของผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และพัฒนา โดยศึกษารูปแบบการเรียนรู้ที่พึงพอใจ ด้วยการใช้แบบสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style Inventory) แบบสำรวจรูปแบบการปรับตัว (Adaptive Style Inventory) แบบสำรวจทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills Profile) และแบบสำรวจการเรียนรู้แบบเป็นทีม (Team Learning Inventory) อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์เชื่อว่า คนเราเรียนรู้ผ่านกระบวนการสองประเภท ประเภทแรกคือการพยายามทำความเข้าใจประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นและพยายามที่จะคาดการณ์ ความเข้าใจในประสบการณ์ใดประสบการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเรามองเห็นว่า อะไรกำลังเกิดขึ้นบ้างในประสบการณ์ดังกล่าว เช่น ตัวเราและคนอื่นกำลังรู้สึกอย่างไร ความเข้าใจดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ด้วยความเอาใจใส่ ซึ่งเดวิด โคลบ์ เรียกการเรียนรู้ในขั้นนี้ว่า ประสบการณ์เชิงรูปธรรม (Concrete Experience) ขณะที่ความสามารถในการคาดการณ์ขั้นต่อไปจะเกิดขึ้นต่อเมื่อเราพยายามนำ

ประสบการณ์ดังกล่าวมาสรุปเป็นทฤษฎี หรือใช้ตัวแบบกรอบการวิเคราะห์ที่มีอยู่แล้วมาอธิบายเพื่อทำความเข้าใจกับมัน โคลบ์เรียกการเรียนรู้ในขั้นนี้ว่าเป็นบทสรุปเชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization)

กระบวนการเรียนรู้ประเภทที่สองคือ แนวโน้มที่คนเราจะสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตนเอง หรือไม่ก็สังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว เวลาที่อยู่ในประสบการณ์ใดประสบการณ์หนึ่ง เวลาที่เราสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวเอง เราจะอธิบายประสบการณ์นั้นออกมาจากสิ่งที่สังเกตได้ภายในตนเอง โคลบ์เรียกสิ่งนี้ว่าข้อสังเกตเชิงสะท้อน (Reflective Observation) ส่วนการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวเวลาที่เราทดลองทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่จะถูกเรียกว่า การทดลองเชิงรุก (Active Experimentation) ถึงแม้ว่าเราจะใช้รูปแบบการเรียนรู้ทั้ง 4 รูปแบบข้างต้น โคลบ์ ยังเห็นว่าเราแต่ละคนจะพึงพอใจกับรูปแบบดังกล่าวอยู่เพียง 2-3 รูปแบบเท่านั้น การศึกษาวิจัยพบว่าความพึงพอใจดังกล่าว คือตัวกำหนดว่าประสบการณ์การเรียนรู้แบบใดที่เรารู้สึกสนใจ และแบบใดที่เห็นว่ามันน่าเบื่อหน่าย การรู้ความพึงพอใจดังกล่าวคือสิ่งที่ช่วยกำหนดวิธีการและสภาพแวดล้อม ที่ทำให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (David Kolb, 1984)

การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of an Experience) เป็นขั้นตอนที่พยายามทำความเข้าใจประสบการณ์อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ต่อสถานการณ์ ประการที่สี่ ได้แก่ การวางแผน (Planning) โดยกระตุ้นให้เกิดคำถามต่อตัวเองว่า อะไรคือสิ่งที่เขาปรารถนาและต้องการจะปฏิบัติ จะนำประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนากลยุทธ์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างไร เมื่อเริ่มที่จะกำหนดกลยุทธ์สำหรับสิ่งที่เขาต้องการกระทำและนำไปสู่การปฏิบัติหลัก สุดท้ายคือ การปฏิบัติ (Doing) นอกจากจะรวมการทดสอบ การค้นหาการทดลองการปฏิบัติแล้ว ยังอาจหมายถึง การรอคอย การฟัง การเฝ้าดูด้วย เพราะการลงมือปฏิบัติจะเป็นประสบการณ์จริงที่เราต้องคิดพิจารณา และหวังจะได้เรียนรู้สิ่งใหม่จากประสบการณ์ใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น ซึ่งประสบการณ์ใหม่จะเป็นเป้าหมายของการเรียนรู้ การปฏิบัติจะทำให้เกิดประสบการณ์เริ่มต้นวงจรใหม่ จากแนวคิดความเป็นผู้นำจากการเรียนรู้ดังกล่าวในข้างต้น สามารถนำไปใช้อธิบายขั้นตอนการเรียนรู้ของผู้นำสตรีไทยภาคการเมืองว่ามีวิธีการเรียนรู้อย่างไรเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นผู้นำ มีวิธีการอย่างไรที่ทำให้ทุกภาคส่วนยอมรับในความรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งการเรียนรู้ความเป็นผู้นำย่อมทำให้หน้าที่การงานด้านการเมืองการปกครองของผู้นำสตรีภาคการเมืองประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

2.3 กระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization process)

กระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization Process) เป็นกระบวนการอบรม สั่งสอน สมาชิกให้เรียนรู้ระเบียบของสังคม เพื่อให้เห็นคุณค่าและนำกฎเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติเหล่านั้นไปเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้ การขัดเกลาทางสังคมเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้มนุษย์สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ได้อย่างปกติสุข ไม่ต่างอะไรจากผู้นำสตรีไทยภาคการเมืองที่ต้องได้รับการขัดเกลาทางสังคมจากหลากหลายสถาบัน เริ่มตั้งแต่หน่วยย่อยที่เล็กที่สุดของสังคมคือ “สถาบันครอบครัว” ผู้นำสตรีไทยภาคการเมืองย่อมได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ผู้ปกครองให้เคารพกฎระเบียบภายในบ้าน รวมทั้งเรียนรู้วิถีปฏิบัติตนต่อสมาชิกแต่ละคนภายในครอบครัวที่มีความแตกต่างหลากหลายทั้งด้านเพศ อายุ และการศึกษา ครั้นแต่งงานเข้าสู่ช่วงวัยแห่งการก่อร่างสร้างครอบครัว ผู้นำสตรีไทยภาคการเมืองก็ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เป็นผู้ขัดเกลาทางสังคมให้แก่บุตรหลานของตนเองบ้าง แน่แน่นอนว่าครอบครัวแต่ละประเภทย่อมมีกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่แตกต่างกัน สำหรับครอบครัวขยายอาจอบรมบ่มเพาะให้สมาชิกในครอบครัวรับฟังความคิดเห็นของผู้นำครอบครัวที่เป็นผู้ชายเป็นหลัก ขณะที่ครอบครัวเดี่ยวทั้งเพศหญิงและชายที่เป็นแกนนำของครอบครัวอาจมีบทบาทในการตัดสินใจเรื่องครอบครัวที่เท่าเทียมกันมากกว่าครอบครัวขยาย จึงเป็นภาพสะท้อนการเมืองภายในครอบครัวที่จะถูกขัดเกลาให้เป็นแบบครอบครัวคอมมิวนิสต์ ซึ่งรับฟังเพียงผู้ชายที่เป็นผู้นำแค่เพียงอย่างเดียว หรือครอบครัวแบบประชาธิปไตยที่เคารพในเสรีภาพแห่งการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวแต่ละคนอย่างทัดเทียมกัน (รุ่งนภา ภาภูตานนท์, 2555)

“สถานศึกษา” ในฐานะแหล่งอบรมบ่มเพาะความรู้ควบคู่คุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ถือเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่สำคัญรองมาจากครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้นำสตรีไทยภาคการเมืองจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถในการพิสูจน์ตนเองว่า มีศักยภาพในการปฏิบัติงานได้ไม่แตกต่างจากผู้ชาย ถ้าหากวิเคราะห์บริบทในการปลูกฝังค่านิยมหรืออุดมการณ์ทางการเมืองของสถานศึกษาต่อเด็กและเยาวชนนั้น ถือได้ว่ามีความสำคัญมากต่อการก่อร่างสร้างความเป็นภาวะผู้นำทางการเมืองให้แก่สตรีเพศ ผ่านการเรียนรู้จากหลักสูตรการเรียนการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการด้านการเมืองการปกครองระหว่างศึกษา ย่อมส่งเสริมให้เยาวชนสตรีเติบโตไปเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความพร้อมในการพัฒนาตน พัฒนาคน และพัฒนางานทางด้านการเมืองได้อย่างเต็มศักยภาพ

ขณะที่ “ชุมชน” ในฐานะเป็นสิ่งแวดล้อมของกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่อยู่ใกล้ตัวผู้นำสตรีไทยภาคการเมืองมากที่สุดรองจากครอบครัว ย่อมมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองได้เป็นอย่างดี เพราะหากสภาพแวดล้อมของชุมชนใดยื่นหยัดอยู่บนหลักการยอมรับฟังความคิดเห็นของ

สมาชิกในชุมชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนทุกเพศวัยได้มีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการด้านการเมืองการปกครองภายในชุมชนและท้องถิ่นอย่างเต็มศักยภาพ ย่อมเสริมสร้างแรงบันดาลใจให้สตรีมีสำนึกสาธารณะที่ต้องการบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์สุขแก่ส่วนรวม ตรงกันข้ามกับชุมชนที่เต็มไปด้วยปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันหรือเต็มไปด้วยปัญหานักการเมืองท้องถิ่นที่ใช้อำนาจในการบริหารปกครองบ้านเมืองในทางมิชอบ ย่อมบ่มเพาะให้สตรีไม่ศรัทธาในการเมืองการปกครอง แล้วหันไปให้ความสนใจกับการประกอบอาชีพอื่นในสังคมแทน เพราะเพื่อนบ้านอาจกระตือรือร้นเตือนเสมอว่า อาชีพนักการเมืองเป็นหน้าที่ของเพศชายเท่านั้น ผู้หญิงในเพศสภาพที่อ่อนแอ ย่อมไม่เหมาะสมต่อการเป็นผู้นำของประชาชน ส่งผลให้มีจำนวนนักการเมืองน้อยลงตามลำดับ (ดวงทิพย์ อันประสิทธิ์, 2555)

สำหรับ “ศาสนา” นั้นผู้นำสตรีไทยภาคการเมืองย่อมมีความเชื่อความศรัทธาต่อศาสนาที่มีความแตกต่างกันออกไป ถึงแม้ว่าจุดประสงค์หลักของแต่ละศาสนาจะเป็นไปเพื่อให้ ศาสนิกชนทุกคนดำรงตนเป็นคนดีด้วยกันทั้งสิ้น แต่ในส่วนของรายละเอียดด้านหลักธรรมคำสอนที่ช่วยขัดเกลาศาสนิกชนย่อมมีความแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณธรรมจริยธรรมทางการเมืองที่เป็นบ่อเกิดของจิตสำนึกสาธารณะเพื่อการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ขณะที่ “กลุ่มเพื่อน” ถึงแม้จะมองว่ามีบทบาทในการขัดเกลาทางสังคมค่อนข้างน้อย แต่กลับมีอิทธิพลมากต่อการแบ่งปันผลประโยชน์เพื่อพวกพ้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสังคมอุปถัมภ์ของประเทศไทยที่ยอมรับนับถือกัลยาณมิตรกันบนพื้นฐานของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ หากผู้นำสตรีไทยภาคการเมืองคบหาสมาคมกับเพื่อนที่ชักนำกันไปในทางที่เกิดประโยชน์ ย่อมทำให้สำนึกทางจิตใจเป็นไปในทิศทางบวก ในทำนองเดียวกันหากคบหาเพื่อนที่ชักนำไปในทางที่ตี ย่อมทำให้ความคิดและจิตใจเกิดความบกพร่องในการแยกแยะสิ่งดีชั่ว จนนำไปสู่พฤติกรรมการแสดงออกที่เป็นปัญหาทางการเมือง ได้ในที่สุด

สำหรับ “องค์กรหรือที่ทำงาน” เป็นสถาบันที่มีความเกี่ยวข้องยึดโยงกับผู้นำสตรีไทยภาคการเมืองโดยตรง เนื่องจากชีวิตหลังจากสำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ที่องค์กรหรือหน่วยงานเป็นสำคัญ ยิ่งเป็นหน่วยงานใหญ่ที่มีจำนวนสมาชิกอยู่เป็นจำนวนมาก และมีความแตกต่างหลากหลายทางวัยวุฒิและคุณวุฒิ ยิ่งเป็นความท้าทายต่อการทำงานและพิสูจน์ศักยภาพในตนเองของสตรีเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรทางด้านการเมืองการปกครองที่มีค่านิยมส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ชายเป็นผู้นำการยอมรับในบทบาทผู้นำสตรีภายในหน่วยงานด้านการเมืองการปกครองจึงมีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาทางสังคม ให้ภาคีเครือข่ายอื่นๆ ด้านการเมืองการปกครองเกิดความยอมรับในศักยภาพของสตรีมากยิ่งขึ้น และสุดท้ายคือ “สื่อมวลชน” ในฐานะกระบอกเสียงทางสังคมที่ผู้นำสตรีไทยภาคการเมืองอยู่ในฐานะผู้บริโภครายข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้รู้เท่าทันความเป็นไปของบ้านเมืองและรู้เท่าทัน

ความเป็นไปของโลก แน่ใจว่าการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อแขนงต่างๆ ย่อมแฝงแนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองที่มีความแตกต่างหลากหลายกันออกไป ส่งผลกระทบต่อวิจารณ์ญาณในการแยกแยะข้อเท็จจริงทางการเมือง หรือบ่มเพาะให้ผู้นำเสนอชาวไทยภาคการเมืองแต่ละคนมีความคิดเห็นและการแสดงออกทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป (เกศิณี สราญฤทธิชัย, 2552) จากข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมาในข้างต้น สรุปได้ว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจำแนกได้ออกเป็นสองประเภทหลัก ประกอบด้วย กระบวนการขัดเกลาทางสังคมโดยทางตรง อาทิ ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน ศาสนา และการขัดเกลาทางสังคมโดยอ้อม ได้แก่ กลุ่มเพื่อน องค์กรหรือที่ทำงาน สื่อสารมวลชน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคม มีอยู่สามแนวทาง ประกอบด้วย แนวทางแรก “เป็นการสืบทอดวัฒนธรรมระหว่างคนรุ่นหนึ่งกับคนอีกรุ่นหนึ่ง (socialization as enculturation) บุคคลรับวัฒนธรรมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกอย่างตรงไปตรงมา เพราะเกิดขึ้นจากการรับรู้เป็นเวลานาน จนหล่อหลอมความเป็นตัวตนโดยปริยาย โดยนัยยะสำคัญของแนวคิดนี้อธิบายได้ในสองลักษณะ กล่าวคือ การรับวัฒนธรรมอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีปฏิกิริยาตอบโต้หรือกลั่นกรองวัฒนธรรมแต่อย่างใด (Passive Recipient) และกระบวนการขัดเกลาทางสังคมมีความสัมพันธ์กับกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอื่นๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผลกัน แยกออกจากกันได้ยาก และเกื้อหนุนการคงอยู่ของวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ แสดงให้เห็นถึงพลังในเชิงอนุรักษ์ของสังคม ส่วนใหญ่มักเป็นกระบวนการขัดเกลาในสังคมขนาดเล็ก มีเสถียรภาพสูง ไม่เปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลงแต่น้อย จึงทำให้มองเห็นภาพของการขัดเกลาทางสังคมในรูปของกระบวนการ ซึ่งทำให้สังคมดำรงอยู่ตามแบบฉบับเดิม (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2553)

แนวทางต่อมา การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการควบคุมแรงจูงใจส่วนบุคคล (impulse control) กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการจำกัดขอบเขตแรงกระตุ้นทางธรรมชาติของบุคคลที่ติดตัวมาแต่กำเนิด หากปล่อยให้ผลต่อพฤติกรรมโดยลำพังแล้ว อาจทำให้เกิดความระส่ำระสายในสังคมได้ กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจึงทำหน้าที่หล่อหลอมให้บุคคลปรับพฤติกรรมที่เกิดจากแรงกระตุ้นธรรมชาตินั้นไปในทางที่สังคมยอมรับได้ โดยแนวคิดนี้มีที่มาจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud, 1964) ซึ่งกล่าววามมนุษย์มีความต้องการทางธรรมชาติอันมีมาแต่กำเนิด ก่อนที่จะมาเป็นสมาชิกของสังคม จึงเชื่อว่าการควบคุมด้วยการขัดเกลาทางสังคมไม่ใช่ว่าจะกระทำได้ดีผลแก่ทุกคนเสมอไป แต่โดยเฉลี่ยแล้วสังคมประสบความสำเร็จในการป้องกันมิให้คนส่วนใหญ่ในสังคมแสดงออกซึ่งพฤติกรรม อันเกิดจากแรงกระตุ้นทางธรรมชาติส่วนบุคคลซึ่งก่อให้เกิดความระส่ำระสายในสังคม (สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2554)

แนวทางสุดท้าย การขัดเกลาทางสังคมเป็นการเตรียมบุคคลเข้ารับบทบาทต่างๆ ในสังคม กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการของสังคม ที่จะทำให้ปัจเจกบุคคลต้องปฏิบัติตามบรรทัดฐาน สังคมจะดำรงโครงสร้างอยู่ได้ก็ด้วยการสรรหาบุคคลต่างๆ มาสวมบทบาทในสังคมได้ บุคลิกภาพของบุคคลและโครงสร้างทางสังคม จึงเป็นระบบที่แยกต่างหากออกจากกัน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพส่วนบุคคลกับโครงสร้างทางสังคมจึงอาจมีหลายแนวทาง โดยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมร้อยให้สองระบบไปด้วยกันได้

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมสามารถใช้อธิบายเหตุผลและความเป็นมาในการประกอบสร้างความเป็นผู้นำสตรีไทยภาคการเมือง เริ่มตั้งแต่หน่วยย่อยที่เล็กที่สุดของสังคมอย่างสถาบันครอบครัว ที่อาจบ่มเพาะค่านิยมด้านการเมืองหรือส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศแตกต่างกันออกไป ต่อยอดไปจนถึงสมาชิกภายในชุมชนที่มีการเปิดโอกาสให้สตรีเพศเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นแตกต่างกัน ขณะที่สถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการก่อร่างสร้างความรู้ ควบคู่คุณธรรมจริยธรรม อันนำไปสู่จรรยาบรรณทางการเมืองและพฤติกรรมเชิงทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองสตรีแต่ละคนที่มีคุณลักษณะทางการเมืองแตกต่างกัน ขณะที่สถาบันทางศาสนามีส่วนในการขัดเกลาจิตใจให้ฝึกฝนในคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง รวมทั้งสภาพแวดล้อมภายในที่ทำงาน อันเป็นปัจจัยแวดล้อมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้นำสตรีภาคการเมืองมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดกระบวนการขัดเกลาทางสังคมเพื่อทำความเข้าใจการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้นำสตรีไทยภาคการเมืองมากยิ่งขึ้น

2.4 การเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ศาสตร์การศึกษาผู้ใหญ่ (Andragogy) เป็นศาสตร์และศิลป์ที่ช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ เป็นการยึดปัญหาของผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยเน้นเนื้อหาในการพัฒนาศักยภาพระดับบุคคล และกลุ่ม เทคนิคการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้ใหญ่ได้สำรวจความต้องการของตนเอง วางเป้าหมายของตนเอง มีส่วนรับผิดชอบจัดประสบการณ์รวมทั้งประเมินการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง (Knowles, 1980)

การเรียนรู้ในผู้ใหญ่เน้นให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ เนื่องจากผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และคำนึงถึงหลักความต้องการในขั้นพื้นฐานในแต่ละคน ได้แก่ หลักของการเสริมแรงทั้งทางด้านบวก (ให้รางวัล การชมเชย) และด้านลบ (การลงโทษ) และหลักในการรับรู้โดยผ่านอวัยวะสัมผัสโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิม

ของผู้ใหญ่ในการแปลความหมายสิ่งที่สัมผัสและรับรู้ออกมาได้ว่าเป็นสิ่งใด มีความหมาย
อย่างไร

การให้การศึกษาสำหรับผู้ใหญ่มีลักษณะที่แตกต่างจากการให้การศึกษาแก่เด็ก โดยทฤษฎี
Andragogy หรือทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความ
เชื่อที่ว่าผู้ใหญ่แต่ละคนเป็นผู้มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้จึงมีความต้องการและความสามารถที่จะ
เป็นผู้ชี้นำตนเองในการใช้ประสบการณ์เรียนรู้ ในการระบุมุมมองที่เรียนของตนเอง และเรียนรู้เพื่อ
แก้ปัญหาในชีวิตของตนเองได้

การศึกษาผู้ใหญ่ตั้งอยู่บนรากฐานหลักการและความเชื่อที่ต่างจากการศึกษาของเด็กพอสรุป
ได้ดังต่อไปนี้ (Knowles, 1980)

- 1) ผู้ใหญ่มีอัตมโนทัศน์จากพึ่งพาผู้อื่นเป็นผู้ชี้นำตนเอง บทบาทของผู้สอนจึงเป็น
ผู้เข้าร่วมกระบวนการสืบค้นหากับผู้เรียน
- 2) ผู้ใหญ่จะสะสมประสบการณ์ความรู้ โดยเปิดกว้างที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทั้ง
ความสามารถแลกเปลี่ยนความคิด และประสบการณ์กับผู้อื่น ขยายโลกทัศน์ และผู้ใหญ่มี
ประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานจึงสามารถนำประสบการณ์เดิมนั้นไปสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่จึงทำ
ให้ประสบการณ์ใหม่มีความหมายมากขึ้น แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้จึงเป็นประสบการณ์ อย่งไร
ก็ตามผู้ใหญ่มีลักษณะฝังกับความเคยชินประสบการณ์เดิมทำให้เปลี่ยนแปลงยาก
- 3) ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนเพื่อนำไปแก้ปัญหาและปฏิบัติในชีวิตจริง และ
มองเห็นคุณค่าของเวลา ยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้
- 4) การเรียนรู้ควรให้ความสำคัญในการชดเชยความแตกต่างระหว่างผู้เรียนที่มี
ประสบการณ์ที่แตกต่างหลากหลายทั้งด้านรูปแบบการเรียนรู้ ระยะเวลา สถานที่ ความเร็วช้าของ
กิจกรรมการเรียนรู้

การตัดสินว่าบุคคลจะเป็นผู้ใหญ่หรือไม่นั้น สามารถพิจารณาได้จากปัจจัย 2 ประการ คือ 1)
ผู้ที่มีพฤติกรรมและบทบาททางสังคมที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ และ 2) ผู้ที่มีอัตมโนทัศน์ (Self-concept)
หรือการรับรู้ว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่

ผู้ใหญ่คือผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อ
ตนเองและสังคมตามวัยที่เหมาะสมของตนเอง ลักษณะที่สำคัญของผู้ใหญ่ มีดังนี้ (อาชญญา รัตนา
อุบล, 2544)

- 1) ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีการรับรู้ต่อตนเอง ในลักษณะที่เปลี่ยนแปลงจากการที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นไปสู่ผู้ที่สามารถชี้นำตนเองได้ และพึ่งพาตนเองได้
- 2) ผู้ใหญ่สะสมประสบการณ์ต่างๆ ไว้มากมาย จนกระทั่งสามารถนำประสบการณ์มาใช้เป็นทรัพยากรแห่งความรู้ที่มีคุณค่า
- 3) ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ โดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาตนเองเป็นสำคัญ
- 4) ผู้ใหญ่ต้องการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ทันที่ที่ต่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ผู้ใหญ่จะเปลี่ยนแปลงแนวทางการเรียนรู้จากที่เน้นเนื้อหาวิชาชีวะเป็นศูนย์กลางไปสู่การลงมือปฏิบัติเป็นศูนย์กลาง
- 5) ผู้ใหญ่มีศักยภาพและความสามารถที่จะเรียนรู้ ซึ่งถึงแม้ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่จะห่างเหินจากระบบการศึกษามาเป็นเวลานาน จึงทำให้ประเมินความต้องการความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองต่ำกว่าที่เป็นจริง รวมทั้งส่วนใหญ่แล้วจะขาดความเชื่อมั่นในตนเองด้วย
- 6) ผู้ใหญ่มักมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น การเสื่อมถอยของสายตา การตอบสนองช้าลง ซึ่งอาจจะมีผลต่อการเรียนรู้
- 7) ผู้ใหญ่จะตอบสนองต่อแรงจูงใจภายนอกน้อยกว่าแรงจูงใจภายในตนเอง เช่น ผู้ใหญ่ไม่สนใจการได้รับคะแนนหรือเกรด หากผู้ใหญ่จะรับรู้การเรียนรู้ในลักษณะกระบวนการภายใน ซึ่งควบคุมโดยตัวผู้ใหญ่เอง ด้วยเหตุนี้การเรียนรู้จึงจะเป็นกระบวนการที่ความต้องการ และเป้าหมายของผู้ใหญ่ได้รับการตอบสนองตามประสงค์

ลักษณะเด่นสำคัญ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ที่ผู้ใหญ่มีแตกต่างจากเด็กไว้ 4 ประการคือ

1) ความเข้าใจตนเองหรืออัตมโนทัศน์ (Self-concept)

การดำเนินชีวิตของเด็กนั้นมีพ่อ แม่ ครู หรือผู้อื่นคอยช่วยเหลือดูแลตลอดเวลา หน้าที่ของเด็กคือเรียนหนังสืออย่างเดียว เด็กจะเข้าใจตนเองว่าต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นในทุกด้าน แต่เมื่อเด็กกลายเป็นผู้ใหญ่จะนำตนเองได้ (Self-directing) รู้จักเหตุและผล สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้ใหญ่จึงต้องการให้คนอื่นยอมรับและปฏิบัติต่อตนด้วยความยกย่องนับถือ ให้สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง มิใช่มองเห็นว่าเขาเป็นเด็กคอยแต่จะรับคำสั่งให้ปฏิบัติตามผู้ใหญ่ ต้องการเป็นตัวของตัวเองและมีอิสระเสรี

2) ประสบการณ์ (Experience)

ผู้ใหญ่มีประสบการณ์มากกว่าเด็กในหลายด้าน ซึ่งสะสมไว้ด้วยวิธีการแตกต่างกัน มาตั้งแต่เด็ก ยิ่งอายุมากขึ้นก็ยิ่งสะสมประสบการณ์มากยิ่งขึ้นนับเป็นแหล่งความรู้ที่มีคุณค่ามาก สำหรับการเรียนรู้เรื่องประสบการณ์นี้ มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่หลายประการ คือ

2.1) ผู้ใหญ่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือประสบการณ์กับผู้อื่นได้ เป็นการขยายโลกทัศน์ของผู้ใหญ่ให้กว้างขวางมากขึ้น ดังนั้นประสบการณ์ของผู้ใหญ่จึงเป็นแหล่งวิทยาการสำคัญในการเรียนรู้

2.2) ผู้ใหญ่มีประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน และสามารถนำประสบการณ์เดิมนั้นไปเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ๆ ได้จึงทำให้ประสบการณ์ใหม่มีความหมายมากขึ้น

2.3) ผู้ใหญ่มีลักษณะฝังแน่นกับความเคยชิน หรือประสบการณ์เดิมที่ผ่านมา จึงทำให้ผู้ใหญ่เปลี่ยนแปลงอะไรได้ยาก

3) ความพร้อมในการเรียน (Readiness to Learn)

ผู้ใหญ่จะมีวุฒิภาวะและเกิดความพร้อมในการเรียนรู้มากกว่าเด็ก และจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดถ้าเรื่องที่เรียนรู้เป็นประโยชน์และมีความจำเป็นต่อรู้ นอกจากนี้ ยังมีแรงผลักดันจากความต้องการที่จะพัฒนาตาม ภาระงาน (Developmental Tasks) ซึ่งเกี่ยวข้องกับบทบาททางสังคมด้วย ทำให้เกิดความพร้อมมากขึ้น ดังนั้น การสอนผู้ใหญ่จะต้องสอนในเรื่องที่เป็นประโยชน์ และตรงกับความต้องการของผู้ใหญ่ เพราะผู้เรียนผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้และรับรู้สิ่งต่างๆ ได้ถ้าเขาเกิดความ ต้องการ ส่วนในการสอนเด็กนั้นเรามักจะกำหนดเอาว่าเด็กควรจะต้องเรียนในสิ่งนั้นสิ่งนี้ เพราะคิดว่าอาจจะมีประโยชน์กับอนาคตของเด็กต่อไป โดยมิได้คำนึงถึงความต้องการของเด็กในขณะนั้น ความพร้อมอาจสร้างได้โดยมีต้องรอคอยให้พัฒนาขึ้นมาเอง คือมีวิธีการกระตุ้นในรูปแบบของการ กระทำ อาจจะเป็นลักษณะของความมุ่งหวังในระดับสูง และกระบวนการวินิจัยตนเอง ช่วยให้ผู้ใหญ่ได้พัฒนาตนเองซึ่งเรียกว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motives)

4) การเห็นคุณค่าของเวลา (Time Perspectives)

ผู้ใหญ่มาศึกษาเล่าเรียน เพราะว่าเขาขาดความรู้และประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาชีวิตในปัจจุบัน เขาจึงมาเรียนเพื่อนำความรู้ไปใช้ทันที จึงมองเห็นคุณค่าของเวลาแตกต่างไปจากเด็ก สิ่งที่เด็กเรียนจากโรงเรียนอาจจะไม่ได้ใช้ทันทีแต่เพื่อเป็นพื้นฐานเรียนต่อในชั้นสูงหรือเตรียมไว้เพื่ออนาคตเท่านั้น ดังนั้นเด็กๆ จะเรียนเพื่อสะสมความรู้โดยยึดเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง (Subject Centered) ในขณะที่ผู้ใหญ่ส่วนมากมีการเรียนโดยอาศัยปัญหาเป็นศูนย์กลาง (Problem Centered) หรือเพื่อนำความรู้ไปแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปลักษณะของผู้ใหญ่ได้ว่า ผู้ใหญ่สามารถชี้นำตนเองได้ นำประสบการณ์มาใช้อย่างมีคุณค่า มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ ต้องการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ทันต่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง มีศักยภาพและความสามารถที่จะเรียนรู้ และตอบสนองต่อแรงจูงใจภายนอก ด้วยคุณลักษณะดังกล่าวจึงส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

พื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (Modern Adult Learning Theory) ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ คือ (Knowles, 1978)

1) ความต้องการและความสนใจ (Needs and Interests)

ผู้ใหญ่จะถูกชักจูงให้เรียนรู้ได้ดี ถ้าการเรียนรู้นั้นตรงกับความต้องการ และความสนใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา เขาก็จะเกิดความพึงพอใจ เพราะฉะนั้นควรมีการเริ่มต้นในสิ่งเหล่านี้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมทั้งหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงสิ่งนี้ด้วยเสมอ

2) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situations)

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผลดี การจัดหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ควรจะยึดถือเอาสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ เป็นหลักสำคัญมิใช่ตัวเนื้อหาวิชา

3) การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience)

เนื่องจากประสบการณ์เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุดสำหรับผู้ใหญ่ ดังนั้นวิธีการหลักสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ก็คือ การวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ของผู้ใหญ่แต่ละคนอย่างละเอียด ว่ามีส่วนไหนของประสบการณ์ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้บ้าง แล้วจึงหาทางนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

4) ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self-directing)

ความต้องการที่อยู่ในส่วนลึกของผู้ใหญ่ก็คือ การมีความรู้สึกต้องการที่จะสามารถ นำตนเองได้ เพราะฉะนั้น บทบาทของครูจึงควรอยู่ในกระบวนการสืบหา หรือค้นหาคำตอบร่วมกันกับผู้เรียน (Mutual Inquiry) มากกว่าการทำหน้าที่ส่งผ่านหรือเป็นสื่อสำหรับความรู้ แล้วทำหน้าที่ประเมินผลว่าเขาคล้อยตามหรือไม่เพียงเท่านั้น

5) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference)

ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละบุคคล เมื่อมีอายุเพิ่มมากขึ้น เพราะฉะนั้นการสอนผู้ใหญ่จะต้องจัดเตรียมการในด้านนี้อย่างดีพอ เช่น รูปแบบของการเรียนการสอน (Style) เวลาที่ทำการสอน สถานที่สอน และประการสำคัญคือ ความสามารถในการเรียนรู้ในแต่ละขั้นของผู้ใหญ่ ย่อมเป็นไปตามความสามารถของผู้ใหญ่แต่ละคน

แนวทางและหลักการในการสอนผู้ใหญ่ (สวัณณ์ วัฒนวงศ์, 2544) มีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการเรียนรู้ บุคคลจะเรียนรู้ได้ดี ถ้าหากมีความต้องการในการเรียนรู้นั้นๆ

- 2) สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ควรมีความสะดวกสบายเหมาะสม ตลอดจนได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน
- 3) ควรคำนึงถึงความต้องการในการเรียนของแต่ละบุคคล และรูปแบบของการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย
- 4) ควรคำนึงถึงความรู้เดิมและประสบการณ์อันมีคุณค่าของผู้เรียน
- 5) ควรพิจารณาถึงการดูแลและให้ความสำคัญกับเนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนรู้ (Learning Content and Activities)
- 6) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง และนำการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา
- 7) ควรให้การเอาใจใส่กับการมีส่วนร่วมทั้งทางด้านสติปัญญาและทางด้านร่างกายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 8) ควรให้มีเวลาอย่างเพียงพอในการเรียนรู้โดยเฉพาะการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ๆ การฝึกทักษะใหม่ๆ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
- 9) ให้โอกาสในการฝึกภาคปฏิบัติจนเกิดผลดี หรือการนำความรู้ไปประยุกต์ได้
- 10) ให้ผู้เรียนได้แสดง ศักยภาพ หรือสมรรถภาพในการเรียนรู้จนกระทั่งเขาได้เห็นถึงความก้าวหน้าที่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

จากแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาว่าการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักการเมืองสตรีควรเป็นอย่างไร นักการเมืองสตรีมีรูปแบบการเรียนรู้ในการทำงานการเมืองอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักการเมืองสตรีต่อไป

2.5 การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) เป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่มีเป้าหมายสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงกรอบและกระบวนกรคิดและนำไปสู่การพัฒนาตนเองในทุกๆด้าน ซึ่งนักการศึกษาผู้ใหญ่หลายท่านมีความเห็นว่าเป้าหมายทางการศึกษาเช่นนี้มีความสำคัญและเป็นการให้การศึกษายั่งยืน (Sustainable) กว่าเป้าหมายอื่นๆ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยที่บุคคลในสังคมควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งการตัดสินใจเพื่อตนเองและการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคม (ชิตชงค์ ส.นันทนาเนตร, 2551)

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย

1) การจัดวางเนื้อหาการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงถึงความจริง อันเกี่ยวกับสถานะภายในของ คน การสร้างบทเรียนให้ลงลึกถึงความจริงและการเปลี่ยนแปลงระดับจิตใจและปัญญาของคนนั้น โดยเชื่อมโยงเนื้อหาของบทเรียนให้เข้าใจกับผู้เรียนให้มากที่สุด

2) การใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและทรงพลัง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงบทเรียน ได้ระดับที่จะสัมผัสได้ถึงความรู้สึกภายใน ลักษณะสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ที่ทรงพลังมีดังนี้

2.1) การเรียนผ่านประสบการณ์ตรง โดยกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ควร สอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ ตัวผู้เรียนและข้อจำกัดเรื่องเวลา กล่าวคือ กระบวนการหรือกิจกรรมที่ใช้ควรทำให้เข้าถึงบทเรียนที่ชัดเจนลงลึกได้ง่าย ไม่ยากเกินไป และไปกันได้กับข้อจำกัดของเวลา

2.2) กิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ ที่ทำให้เกิดการกระทบสัมผัสกับความรู้สึก ภายในได้ง่าย หรือเป็นกับดักที่ทำให้เกิดการฉกฉวยใคร่ครวญเกิดปัญญา ทำให้มองเห็นความจริง ภายในที่มักมองข้าม รวมถึงทำให้เกิดการเผชิญหน้ากับตัวตนที่แท้จริงภายในได้ง่าย

2.3) เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความนิ่ง เกิดสภาวะที่ ใคร่ครวญหรือตระหนักรู้ได้อย่างแจ่มชัด

2.4) เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเชื่อมั่น ไว้วางใจในระดับที่ ยอมเปิดใจในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ กระบวนการจะเป็นส่วนสำคัญในการประเมินตนเอง ผู้เรียน จังหวะและสถานการณ์ในขณะที่เรียนรู้เป็นสำคัญ

3) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ ควรใส่ใจในการปรับบรรยากาศที่โน้มนำให้ เกิดพลังแห่งการเรียนรู้สูงจนเข้าสู่บทเรียนได้ง่าย รวมถึงเข้าถึงประสบการณ์ภายในอย่างลึกซึ้ง การ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

3.1) บรรยากาศในด้านกายภาพ ในที่นี้หมายถึงสถานที่เรียนรู้ต้องเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหากระบวนการเรียนรู้ ควรใช้ห้องเรียนรู้ที่โปร่งโล่งและเงียบ ที่สำคัญควรจัด ห้องเรียนให้เป็นพื้นที่วงกลม มีที่ว่างพอที่จะนั่งล้อมวงได้ เพราะการนั่งล้อมเป็นวงกลมจะเอื้ออำนวย ให้การเรียนรู้ออกมาในลักษณะถ่ายทอดไหลเวียน สามารถแลกเปลี่ยนแบ่งปันกันอย่างเสมอภาคกัน

3.2) บรรยากาศด้านความสัมพันธ์ของกลุ่มผู้เรียนและกระบวนการ ในที่นี้หมายถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มผู้เรียนรวมถึงกระบวนการให้เกิดความเป็นเพื่อนอันลึกซึ้ง รู้สึกไว้วางใจกันมากพอจนทุกคนสามารถแลกเปลี่ยนแบ่งปันประสบการณ์ได้อย่างเต็มที่และสามารถเปิดเผยตัวตนภายในทั้งด้านดีและด้านร้ายเพื่อแบ่งปันบทเรียนแห่งการเติบโตให้แก่กันและกันได้ ซึ่ง “เทคนิคการสร้างความสัมพันธ์อันดี” มีดังนี้

3.2.1) การร่วมกันกำหนดข้อตกลงหรือกติกาการเรียนรู้อย่างปฏิบัติร่วมกัน เช่น เปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนแบ่งปันให้กันและกันอย่างเพียงพอ รับประทานอาหารร่วมกัน ไม่คว่นสรุปด่วนตัดสินใจ เชิญชวนให้ทุกคนถอดหัวโขนหรือสถานภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นต้น

3.2.2) ใช้กิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่สร้างพลังกลุ่มให้เกิดรวมกัน ซึ่งมักจะ เป็นกิจกรรมที่ทำให้ทุกคนต้องร่วมกันทำและร่วมกันรับผิดชอบ

3.2.3) ใช้เกมส์หรือสถานการณ์ที่สร้างสรรค์ นำทุกคนไปประสบกับภาวะความเป็นเด็ก และละลายหรือลดทอนความเป็นผู้ใหญ่ลง

3.2.4) ใช้กิจกรรมที่ผู้เรียนได้เปิดเผยภูมิหลังหรือเปิดเผยตัวตนด้านดีหรือร้าย โดยที่ต่างฝ่ายต่างไม่ติดใจเพื่อนที่เป็นเจ้าของเรื่อง การเปิดเผยที่กว้างลึกซึ้งเรื่อยๆ โดยต่างฝ่ายต่างยอมรับและเข้าใจเพื่อนตามที่เป็น จะเป็นบันไดสำคัญทำให้ความเป็นเพื่อนที่ลึกซึ้ง เชื่อมมั่นไว้วางใจกันอย่างสนิทใจ ทั้งนี้ การทำกิจกรรมลักษณะนี้มักจะทำทีละขั้นตอนและประเมินกลุ่มแล้วค่อยๆ เพิ่มประเด็นลึกซึ้งเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ

3.2.5) การใช้กลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนแบ่งปันสลับการเรียนรู้อีกในกลุ่มใหญ่ เพราะการพูดคุยในกลุ่มย่อยจะทำให้การแลกเปลี่ยนเกิดขึ้นได้ง่าย และพูดคุยกันได้อย่างลึกซึ้งง่ายกว่ากลุ่มใหญ่

4) การสรุปหรือถอดบทเรียนในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้หนึ่ง ผู้เรียนแต่ละคนก็อาจมอง เห็นบทเรียนต่างจุดต่างมุมมองหรือมองเห็นเรื่องเดียวกันแต่ให้คุณค่าความหมายต่างกัน ที่สำคัญผู้เรียนบางคนอาจจะยังไม่ทันได้จับสังเกตบทเรียนที่เกิดขึ้นได้อย่างฉับพลันทันที ดังนั้น กระบวนการจึงจำเป็นต้องทำการสรุปหรือถอดบทเรียนร่วมกัน ซึ่งถือเป็นการทำให้บทเรียนที่แฝงตัวอยู่

ในตัวผู้เรียนจากกระบวนการเรียนรู้ไหล่ปรากฏเป็นบทเรียนที่ผลิบานงอกงามและเห็นเป็นประจักษ์ร่วมกัน ทั้งนี้การสรุปหรือถอดบทเรียนนี้มีมากมายหลายวิธี อาทิ

4.1) การใช้สุนทรียสนทนา โดยปล่อยให้กลุ่มแลกเปลี่ยนแบ่งปันกันไปตามจังหวะของความสดในแต่ละขณะ

4.2) การใช้กลุ่มย่อยสรุปการเรียนรู้ โดยตั้งประเด็นกว้างๆ ให้แลกเปลี่ยนกัน

4.3) การใช้พลังคำถามที่เชื่อมโยงลงลึกเพื่อดึงบทเรียนให้ไหล่ปรากฏ การตั้งคำถามเพื่อสรุปบทเรียนที่มักพบบ่อยแบบหนึ่งก็คือ การถามถึงความรู้สึก ถามจากประสบการณ์ตรง ถามจากการเรียนรู้ ถามถึงการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เป็นต้น

4.4) การสรุปบทเรียน โดยการเขียนบันทึกอย่างไร้ครวญ หรือผ่านกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการพูดคุย เช่น การวาดรูปเพื่อสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ เป็นต้น

4.5) การสรุปหรือการถอดบทเรียนด้วยการสนทนาแบบตัวต่อตัว เป็นการเฉพาะระหว่างกระบวนการกับผู้เรียน ซึ่งมักจะเป็นบทเรียนที่เป็นการเติบโตภายในและผู้เรียนต้องการความเป็นส่วนตัวและความไว้วางใจสูงที่จะเปิดเผยตัวตนที่อยู่ลึกข้างใน

4.6) การให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านการเล่าเรื่องอย่างเดี่ยวหรือสลับกับการตั้งคำถามเพื่อลงลึก

การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ใช้ผู้เรียนเป็นที่ตั้ง แม้จะเป็นกิจกรรมเดียวกันแต่เมื่อทำกระบวนการกับกลุ่มใหม่ ผลที่ออกมาจะไม่เหมือนกัน เพราะกลุ่มผู้เรียนมีความแตกต่างกันออกไป สิ่งที่จะทำให้ออกมา “กระบวนการ” และ “ผู้เรียน” อยู่ในพื้นที่เรียนรู้ เกิดปัญญา มีการเปลี่ยนแปลงและเติบโต กระบวนการจะต้องมีความเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระทางความคิด เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ รู้จักและเข้าใจตนเอง ยอมรับความแตกต่าง มีสติ มั่นคง ปล่อยวาง มีความกล้าหาญในมิติต่างๆ ได้แก่ กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงความเห็นความเชื่อหรือทัศนคติเดิมที่ตนยึดถือ กล้าเรียนจากผู้เรียน กระบวนการควรมีสำนึกแห่งการใส่ใจผู้เรียน พยายามเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดซึ่งจะทำได้ดีก็ต่อเมื่อจิตใจภายในกระบวนการต้องนิ่งพอที่จะอยู่กับผู้เรียนอย่างแท้จริง จึงจะทำให้สามารถรับฟังหรือได้ยินความรู้สึกนึกคิดภายในที่ผู้เรียนแสดงออกมา

ทักษะที่จำเป็นของกระบวนการในการจัดการการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ควรมีดังนี้ (1) การรับฟังด้วยใจอย่างลึกซึ้ง (2) การมีวิธีคิดหรือกระบวนการคิดเพื่อใช้เป็นเข็มทิศนำทางในการ

วางแผนและการสรุปทบทวน (3) การจับประเด็น (4) การสื่อสารที่เข้าใจง่ายและทรงพลัง (5) การตั้งคำถามที่ลึกซึ้งและเชื่อมโยง (วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา, 2554)

“กระบวนการ” เป็นผู้ดำเนินการให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นส่วนสำคัญในการดึงศักยภาพและประสบการณ์ของผู้เรียนออกมาแบ่งปันกันเพื่อการพัฒนาตนเอง และกลุ่มซึ่งกระบวนการหรือผู้อำนวยการเรียนรู้ไม่ใช่ศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ แม้จะเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมแต่กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับผู้เรียน

เนื่องจากกระบวนการเพื่อการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์นั้น ประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการด้วยกันคือ (1) ประสบการณ์เดิมของบุคคล (2) การวิพากษ์อดีต (3) การเสวนาและอภิปรายด้วยเหตุผล กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่กระบวนการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์นั้นจึงต้องมีขั้นตอนในการของแต่ละองค์ประกอบตามลำดับ ดังนี้ (เมซิโรว์ ,1998)

1) ประสบการณ์ (Experience) ในกระบวนการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์นั้น จุดเริ่มต้นสำคัญ คือ “ประสบการณ์” ของบุคคลเพราะประสบการณ์ของบุคคลนั้นเป็นผลจากการหล่อหลอมทางสังคม ดังนั้น ประสบการณ์จึงเป็นเนื้อหาสำคัญที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนมโนทัศน์และกระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จากสภาพแวดล้อมที่เป็นกลุ่ม จากการอภิปรายกลุ่มผู้อำนวยการเรียนรู้ (Facilitator) หรือผู้สอน (Mentor) หรือผู้ดำเนินการอภิปราย (Moderator) มีส่วนช่วยในการกระตุ้นให้ผู้เรียนหรือสมาชิกกลุ่มมองย้อนอดีตและแปลความหมายต่างๆ จากประสบการณ์ที่ตนยึดถือมานานว่ายังคงสมเหตุผลอยู่หรือไม่

2) การวิพากษ์อย่างมีเหตุผล (Critical Reflection) การวิพากษ์อย่างมีเหตุผลเป็นการวิเคราะห์ วิเคราะห์โดยใช้เหตุผลมาประกอบ เพื่อเป็นการตั้งคำถามที่ท้าทายความน่าเชื่อถือของสมมติฐานและความเชื่อที่บุคคลเคยยึดถือมาในอดีต ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะที่บุคคลได้ตระหนักถึงความรู้สึกหรือความคิดที่ขัดแย้งหรือการกระทำบางอย่างที่ไม่คงเส้นคงวา กิจกรรมการวิพากษ์อย่างมีเหตุผลทำให้บุคคลตระหนักได้ว่า ความรู้และประสบการณ์ที่ใช้อยู่เดิมไม่สามารถใช้ได้หรือปฏิบัติได้อีกต่อไป เมื่อตระหนักได้เช่นนี้บุคคลจะพยายามแก้ไขปัญหา ปรับแนวคิดตลอดจนนำแนวคิดใหม่ไปปฏิบัติต่อไป

ในกระบวนการวิพากษ์อดีตอย่างมีเหตุผลนี้ เมซิโรว์ (Mezirow,1998) ได้แบ่งประเภทของการวิพากษ์อดีตเป็นประเภทต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำกิจกรรมวิพากษ์คือ

1) การวิพากษ์สมมติฐานที่เคยยึดถือรวมทั้งเนื้อหาความรู้ที่เคยใช้เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติให้ดีขึ้น

2) การวิพากษ์ตนเอง โดยพิจารณาในเชิงจิตวิทยาและข้อจำกัดทางวัฒนธรรม ที่ทำให้บุคคลมีมุมมองต่อโลกรอบตัว จากการวิพากษ์นี้จะทำให้บุคคลหลุดพ้นจากความกดดัน และการถูกระงับจากวัฒนธรรม และนำไปสู่การเสวนาที่เปิดใจต่อกัน กระบวนการนี้ถือเป็นประเด็นสำคัญในการที่จะทำให้บุคคลมีการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์

ประเด็นที่ใช้ในการวิพากษ์อย่างมีเหตุผลนั้น บุคคลสามารถวิพากษ์ได้หลายประเด็น ซึ่งเมซีโรว์ ได้เสนอแนะแนวในการวิพากษ์ว่าบุคคลสามารถวิพากษ์ประสบการณ์ของตนเองในด้านต่างๆ ดังนี้

1) การวิพากษ์เนื้อหาหรือปัญหา (Content Reflection) เป็นการวิพากษ์ประเด็นเนื้อหาหรือคำอธิบาย หรือประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น

2) การวิพากษ์กระบวนการ (Process Reflection) เป็นการคิดวิเคราะห์กลยุทธ์ที่เคยใช้ในการแก้ปัญหา

3) การวิพากษ์หลักฐานที่เกี่ยวข้อง (Premise Reflection) เป็นการวิพากษ์หรือตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับความชัดเจนของปัญหาที่เกิดขึ้น หรือข้อสงสัยเกี่ยวกับสมมติฐาน และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

3) การเสวนา (Dialogue) การเสวนาอย่างมีเหตุผลเป็นช่องทางหรือสื่อกลางที่จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์เพื่อให้บุคคลรู้จักที่จะรับฟังความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความคิดเห็นของผู้อื่น การเสวนาทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างจริงจัง

การเสวนามีความแตกต่างจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั่วไป เพราะการเสวนาอย่างมีเหตุผลจะกระทำได้อีกต่อเมื่อบุคคลมีเหตุผลเพียงพอที่จะตั้งคำถามโต้แย้งต่อความคิดหรือความเข้าใจเดิม การตั้งข้อสงสัยต่อความเป็นจริง หรือความเหมาะสม หรือแม้แต่การตั้งข้อสงสัยต่อความน่าเชื่อถือของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทั้งนี้การเสวนาเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ ต้องเป็นการเสวนาที่คนอื่นสามารถเข้าใจได้ มีประเด็นที่เปิดกว้าง และผู้อื่นสามารถอภิปรายได้ มีความเป็นปรนัย ข้อสรุปทั้งหลายมีหลักฐานรองรับนำไปสู่ความเข้าใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกรอบโครงสร้างในการคิดของบุคคลต่อไป

นักศึกษาหรือผู้ที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ ควรให้ความสำคัญกับการเสวนา เพราะบุคคลจะเกิดการเรียนรู้จากการสื่อสารโดยการเสวนา และจะประสบผลสำเร็จก็ต่อเมื่อมีเงื่อนไขหรือสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม คือ 1) การมีข้อมูลที่ถูกต้อง

และมีความสมบูรณ์พร้อม 2) ไม่มีการบังคับหรือบิดเบือนความรู้สึกต่อตนเอง 3) สามารถชั่งน้ำหนัก ข้อมูลและหลักฐานต่างๆ รวมทั้งการ ที่สามารถประเมินข้อโต้แย้งต่างๆ อย่างเป็นกลางมากที่สุด 4) มีใจเปิดกว้างต่อมโนทัศน์ ความคิดรวบยอดหรือความคิดอื่นๆ ที่แตกต่างออกไป 5) สามารถ วิพากษ์ข้อสรุปที่มีอยู่ก่อน (Presuppositions) และสามารถวิเคราะห์ ผลที่ตามมา (Consequences) 6) ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมในการตั้งคำถาม การปฏิเสธ การวิพากษ์ การได้รับฟังคนอื่น รวมทั้งการ เปิดโอกาสให้คนอื่นซักถามตนเองด้วย 7) สามารถที่จะยอมรับข้อสรุป ซึ่งได้ผ่านการถกเถียงอย่าง มีเหตุผล ว่าเป็นข้อสรุปที่น่าเชื่อถือและสมเหตุสมผล (Mezirow,1996 อ้างถึงในชิดชงค์ ส.นันทนา เนตร)

โดยบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ นักการศึกษา (Educator) หรือผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (Facilitator) จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้โดยการสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการวิพากษ์อย่างมีเหตุผล โดยการสร้างบรรยากาศที่มีความไว้วางใจ และเอื้ออาทรต่อกันมีความเป็นประชาธิปไตย นอกจากนี้ผู้อำนวยความสะดวกเรียนรู้ควรปฏิบัติตนเป็น แบบอย่าง และแสดงให้เห็นว่าตนเองมีความเต็มใจที่จะเรียนรู้จากผู้อื่น สนใจที่จะแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับผู้เรียน มีความเข้าใจและมีมโนทัศน์ที่เปิดกว้างต่อประเด็นที่เสวนาร่วมกัน

ในทำนองเดียวกัน ผู้เรียนต้องมีบทบาทในกระบวนการเรียนรู้ เช่นเดียวกับผู้อำนวยความสะดวก เรียนรู้ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อให้เกิดการ ปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ มีความพร้อมที่จะเรียนรู้เพราะกระบวนการเรียนรู้นี้ จะไม่เกิดขึ้นหากไม่มี ความร่วมมือและรับผิดชอบจากทั้งสองฝ่าย

เทเลอร์ (Taylor,1998) ได้เสนอแนะเงื่อนไขที่จำเป็นในการส่งเสริมให้ผู้ใหญ่เกิดการ เรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีที่ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย ยอมรับการแสดงความคิดเห็น และบรรยากาศที่มีความไว้วางใจ
- 2) กระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งเสริมวิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง (Learner-centered Approach)
- 3) การให้ความสำคัญต่อกิจกรรมที่กระตุ้นให้บุคคลสำรวจ และแสวงหาทางเลือกใหม่ หรือมโนทัศน์ใหม่ กระตุ้นให้มีการตั้งคำถามและกระตุ้นให้มีการวิพากษ์อย่างมีเหตุผล

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะเทคนิคอื่นๆ เพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดการวิพากษ์อย่างมีเหตุผล เช่น

- 4) ผู้อำนวยการเรียนรู้ (Facilitator) ต้องเป็นคนที่น่าไว้วางใจเข้าใจผู้อื่น และเอื้ออาทรต่อผู้อื่น มีความน่าเชื่อถือ
- 5) เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนหรือสมาชิกกลุ่มได้เปิดเผยตนเอง
- 6) ในกระบวนการอภิปรายหรือการทำกิจกรรมร่วมกันนั้นต้องให้ความสำคัญ อารมณ์และความรู้สึกของผู้เรียน
- 7) การให้ความสำคัญกับการแจ้งผลย้อนกลับ (Feedback) และการประเมินตนเอง

เทเลอร์ ยังได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ในลักษณะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังนี้ 1) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่เป็นการเรียนรู้ของกลุ่ม (Group Setting) 2) เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ 3) เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลามาก 4) เป็นกระบวนการที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมักมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว 5) เป็นการเรียนรู้ด้านทัศนคติหรือด้านอารมณ์ ความรู้สึก 6) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน และผู้อำนวยการเรียนรู้เป็นผู้เรียนจากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ทั้งสองฝ่าย

ลีและคาเฟลล่า (Lee and Caffarella, 1994) เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ในรูปแบบประสบการณ์ในชั้นเรียน (Designs of In-class experiences) ว่าเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีขึ้นในสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน อาทิ ชั้นเรียน ที่ประชุม ที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้ผู้เรียนจะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการและความคาดหวังของการเรียนรู้ การเรียนรู้จากประสบการณ์จึงส่งเสริมให้เกิดการสังเคราะห์ระหว่างพื้นความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในระดับสูง

ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบประสบการณ์ในชั้นเรียน ประกอบด้วย

- 1) การอภิปรายกลุ่ม เป็นการแบ่งกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่างๆ โดยผู้สอนมีบทบาทในการสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทำให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการข้อมูลต่างๆ เข้ากับประสบการณ์ของตนเอง
- 2) การตอบสนองเป็นคณะ เป็นกิจกรรมที่มีผู้เรียน 3-4 คน แสดงความคิดเห็นที่อาจมีความแตกต่างกันประเด็นใดประเด็นหนึ่งอันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่แตกต่างกันด้วย

3) การฟังเป็นกลุ่ม เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ฝึกให้ผู้เรียนฟังและสังเกตส่วนที่ได้รับมอบหมาย ผู้เรียนจะได้รับความรู้จากการแบ่งกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถหลากหลาย ผู้เรียนที่มีความสามารถมากกว่าจะมีโอกาสอธิบาย ทบทวนความรู้ของตนเองให้กับผู้เรียนที่มีความสามารถน้อยกว่า

4) การสาธิต โดยผู้สอนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติงานเพื่อแสดงให้เห็นวิธีการปฏิบัติงาน จากนั้นจึงให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตาม ทำให้ผู้เรียนเข้าสู่โลกแห่งความเป็นจริง ผู้เรียนจะมีโอกาสเลือกกิจกรรมและวางแผนที่ต้องการฝึกปฏิบัติได้

5) กรณีศึกษาในชั้นเรียน ผู้เรียนนำเสนอเหตุการณ์ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม โดยการเขียนหรือการพูด เพื่อวิเคราะห์และแก้ปัญหาาร่วมกันโดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง

6) การเล่นเกมส์ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแข่งขันหรือร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะและการลงมือปฏิบัติต่างๆ เช่น การฝึกการตัดสินใจ

7) การตัดสินใจจากสถานการณ์จริง ผู้เรียนจะได้รับรายละเอียดของสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับงาน ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การสังเคราะห์ความรู้สึกและความเป็นไปได้ในสถานการณ์จำลองจะเกิดขึ้น เมื่อผู้เรียนใช้ประสบการณ์ของตนเอง

8) การบันทึกเหตุการณ์สำคัญ ผู้เรียนสามารถอธิบายเหตุการณ์ที่เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยผู้สอนสนับสนุนให้ผู้เรียนนำเสนอการแก้ปัญหาใหม่ๆ แม้จะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้แล้วก็ตาม

9) การโต้วาที เป็นการนำเสนอหรือชี้แจงประเด็นที่ขัดแย้งกันของผู้เรียน 2 กลุ่ม ผู้เรียนจะได้รับความรู้จากการค้นคว้าเนื้อหาและรับฟังแง่มุมต่างๆ จากอีกฝ่ายหนึ่ง

10) การนำเสนอโดยใช้โปสเตอร์ ผู้เรียนมีโอกาสในการนำเสนอหัวข้อที่ได้รับมอบหมายในรูปแบบของโปสเตอร์ รวมทั้งรับฟังการนำเสนอของผู้เรียนคนอื่น

11) การเล่าเรื่อง ผู้เรียนจะถูกตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้เรียนจะสนับสนุน ยอมรับ และปรบมือให้กันและกันเพื่อสนับสนุนการสังเคราะห์ความรู้

12) การทำวารสาร ผู้เรียนจะเลือกหัวข้อบันทึกประสบการณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาโปรแกรมเพื่อทำวารสาร จากนั้นจึงขยายความและให้รายละเอียดหัวข้อดังกล่าว โดยมีพื้นฐานจากประสบการณ์ความต้องการ ในการเรียนรู้และความสนใจของตนเอง

13) การสร้างรูปแบบและทฤษฎี ผู้เรียนจะสร้างแผนภูมิที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำลังฝึกปฏิบัติ พร้อมทั้งอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้อุปมาเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์ดังกล่าว

14) การวิจัยกรณีศึกษาผู้เรียนดำเนินการหรือสังเกตการดำเนินการปฏิบัติ ในสถานการณ์ที่ประยุกต์ขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนบันทึกและสังเคราะห์ผล โดยผู้เรียนจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน หากผู้เรียนมีวิธี การที่แตกต่างกันในการจัดการกับกรณีศึกษา ยิ่งทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น

15) บทบาทสมมติ เป็นการนำผู้เรียนเข้าสู่สถานการณ์ต่างๆ หรือค้นหาประสบการณ์ที่ผู้เรียนอาจไม่มีโอกาสเข้าร่วม อาทิ การเป็นอาสาสมัครในเรือนจำ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจประสบการณ์

ขั้นตอนในการดำเนินการกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงมี 7 ขั้นตอน (ปอรรักษ์, 2555) ประกอบด้วย

1) การกำหนดเป้าหมาย เปรียบเสมือนเข็มทิศในการกำหนดทิศทางในการจัดการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามความคาดหวังหรือสมมติฐานที่วางไว้ โดยในการกำหนดเป้าหมายนั้นจำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการ สภาพปัญหาและบริบทของกลุ่มเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความสนใจในการเปลี่ยนแปลง

2) การกำหนดเนื้อหา ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ร้อยเรียงมาจากกาหนดเป้าหมาย เมื่อกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ได้แล้วต้องกำหนดเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกัน และนำไปสู่เนื้อหาสาระที่สะท้อนถึงคุณลักษณะของนักการเมือง ประสบการณ์ด้านการเมืองและความเป็นประชาธิปไตย เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

3) การออกแบบกระบวนการ เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน กระบวนการและกิจกรรมนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการเหนี่ยวนำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นด่านหน้าในการสร้างให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระยะเวลาจำกัดอีกด้วย ดังนั้นควรพิจารณาให้เกิดประสบการณ์ใหม่เชื่อมโยงประสบการณ์เดิม เพื่อให้เกิดการใคร่ครวญทบทวนตนเองและเกิดการแลกเปลี่ยนอย่างมีวิจารณญาณ

4) การคัดเลือกกระบวนการ ถ้าหากการกำหนดเป้าหมายเปรียบเสมือนเข็มทิศ กระบวนการเปรียบเสมือนพรานนำทางเป็นผู้ที่ควบคุมให้เดินไปตามทิศทางของเข็มทิศได้อย่างแม่นยำ ดังนั้นจำเป็นต้องคัดสรรกระบวนการที่มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการจับประเด็น ตั้งประเด็นคำถามที่สร้างแรงกระตุ้นภายในให้สามารถเชื่อมโยงกับชีวิตและประสบการณ์ โดยเฉพาะประสบการณ์ด้านการเมืองที่เป็นรูปธรรมและชัดเจน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนอย่างมีวิจารณญาณ มีความตระหนักถึงความเท่าเทียมกันของคนในสังคม ไม่

ตัดสินผู้อื่นจากฐานความคิดของตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการแสดงศักยภาพการพัฒนาในตัวตน ออกมาสู่การปลดปล่อยทางความคิดอย่างอิสระ พร้อมทั้งจะยอมรับสิ่งใหม่และปรับ เปลี่ยนตนเองได้ เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและที่สำคัญ กระบวนการจะต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองหรือ เป็นนักการเมืองที่มีความรู้ ความเข้าใจในการนำกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงได้

5) การลงมือปฏิบัติหรือการทดลอง ต้องเน้นความต่อเนื่องหรือการทบทวน เน้นย้ำหรือ การทำซ้ำๆ โดยในระหว่างการดำเนินกระบวนการจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติ และยืดหยุ่น ได้ตามความเหมาะสมของบรรยากาศในการเรียนรู้และความรู้สึกของผู้เรียน ข้อสังเกตที่ได้จากการลง มือปฏิบัติหรือการทดลอง จำเป็นต้องจับสังเกตอารมณ์และความรู้สึกของผู้เรียน ว่าขณะนี้กำลังอยู่ ในความรู้สึกแบบใด เพราะหากเกิดอารมณ์และความรู้สึกในแง่ลบ กระบวนการจำเป็นต้องแก้ปัญหา เฉพาะหน้า หรือปรับเปลี่ยนสถานการณ์ทันที

6) การสร้างบรรยากาศ ต้องคำนึงถึงความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันระหว่าง กระบวนการและผู้เรียน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และทัศนคติอย่างเป็น ประชาธิปไตย และในระหว่างกระบวนการลงมือปฏิบัติ จะต้องมีการสร้างให้เกิดความเป็นมิตรและ เกิดความไว้วางใจ ระหว่างกระบวนการและผู้เรียนและระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน จนผู้เรียนสามารถ ที่จะเปิดเผยตัวตนได้อย่างปลอดภัย

7) การสรุปและถอดบทเรียน ต้องเน้นการปฏิบัติที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยน กันอย่างมีวิจารณ์ญาณ เกิดการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยไม่ตัดสินผู้อื่นจากฐานคิดของ ตนเอง ในการนี้การจดบันทึกสะท้อนความรู้สึกจากการเรียนรู้ในกิจกรรมจะนำไปสู่การตระหนักรู้ ภายใน

จากขั้นตอนและเกณฑ์ในการพิจารณากระบวนการจะนำมาสู่แนวทางในการเรียนรู้ตามวงจร การเรียนรู้บนฐานทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง และเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กัน 4 ประการ ดังนี้

1) การเรียนรู้ในการกระตุ้นการเรียนรู้ภายใน จะต้องมีเนื้อหาที่สะท้อนให้ผู้เรียนเกิดการ รู้จักตนเอง สามารถสะท้อนและรู้ทันความรู้สึกภายในตนเอง และกระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถามกับ ตนเองอย่างตรงไปตรงมาได้

2) การเรียนรู้เชิงกระบวนการกลุ่ม จะต้องมีเนื้อหาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ใน การทำงานเป็นทีมและเกิดการเรียนรู้จากความแตกต่างของกลุ่มผู้เรียน อาทิ เพศ วัย การศึกษา

อาชีพ และประสบการณ์ เพื่อให้สามารถเข้าใจและเรียนรู้จากความแตกต่างเหล่านี้ อันจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและความสามัคคีในการ ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

3) การตระหนักรู้ถึงส่วนรวมและสังคม เป็นขั้นการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจผู้อื่น และตระหนักรู้ถึงความรู้สึกที่แตกต่างและหลากหลายของคนในสังคม

4) การสร้างสรรค์แนวทางใหม่ เป็นขั้นของการเปลี่ยนแปลงที่จะต้องเกิดภายในตนเอง จึงต้องมีเนื้อหาในการเรียนรู้ที่เป็นการแลกเปลี่ยนทัศนคติและมุมมอง เพื่อให้เห็นความคิดที่แตกต่าง อันจะนำไปสู่ความสามารถในการตระหนักรู้และคิดอย่างใคร่ครวญ ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิดหรือโมทัศน์ใหม่ด้วยตนเอง

จากการเรียนรู้และเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ที่กล่าวมาแล้วนั้น จะนำมาสู่รูปแบบกิจกรรม และวิธีการเรียน รู้อันจะก่อให้เกิดประโยชน์จากการทำกิจกรรมใน 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) รูปแบบกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการกระตุ้นการเรียนรู้ภายใน ที่ทำให้เกิดการ “รู้” ประกอบด้วย กิจกรรมที่มีวิธีการเรียนรู้ ดังนี้ การเล่าเรื่อง การอภิปรายกลุ่ม การวาดภาพสะท้อนความคิด การสนทนากลุ่มและการฟังอย่างลึกซึ้ง จะก่อให้เกิดประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม คือ รู้จักตนเอง รู้จักเปิดใจ รู้ความแตกต่างและรู้ตัวตน

(2) รูปแบบกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้เชิงกระบวนการกลุ่ม ที่ทำให้เกิดการ “เข้าใจ” ประกอบด้วยกิจกรรมที่มีวิธีการเรียนรู้ ดังนี้ การทำกิจกรรมเป็นคู่ การทำกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อย และการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มใหญ่ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม คือ การเข้าใจเขาเข้าใจเรา การเข้าใจนำเข้าใจตาม การเข้าใจปัญหาถ้าแลกเปลี่ยน และการเข้าใจจุดร่วมรวมกันเป็นทีม

(3) รูปแบบกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการตระหนักรู้ถึงส่วนรวมและสังคมที่ทำให้เกิดการ “คิด” ประกอบด้วยกิจกรรมที่มีวิธีการเรียนรู้ ดังนี้ การชมภาพยนตร์ การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม คือ การคิดตั้งคำถามหาคำตอบ การคิดออกจากกรอบเดิม การคิดวิพากษ์ และการคิดคำนึงถึงผู้อื่น

(4) รูปแบบกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการสร้างสรรค์แนวทางใหม่ที่ทำให้เกิดการ "เปลี่ยน" ประกอบด้วย กิจกรรมที่มีวิธีการเรียนรู้ ดังนี้ สุนทรียสนทนา การสนทนากลุ่มย่อย การแลกเปลี่ยนอย่างมีวิจารณญาณ การถอดบทเรียนเพื่อทบทวนตนเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม คือ เปลี่ยนตนเอง เปลี่ยนมุมมอง เปลี่ยนด้วยความใคร่ครวญ และเปลี่ยนเพื่อปรับ

ตอนที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

จรี วิจิตรวาทการ (2553) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมืองสตรี ในปาฐกถา "สตรีและเยาวชนศึกษากับการสร้างบ้านแปงเมือง" เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2552 ณ ห้องประชุมบุญชู โรจนเสถียร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่า ผู้หญิงจะต้องมีความเข้าใจในกระบวนการทางการเมืองในระดับประชาธิปไตยอย่างทะลุปรุโปร่ง คุณลักษณะของความเป็นเพศแม่ที่ได้รับการปลูกฝังให้อื่ออาทรต่อผู้อื่น ทำให้ผู้หญิงมีมุมมองและวิถีปฏิบัติต่อคนรอบข้างที่แตกต่างไปจากนักการเมืองผู้ชาย การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงจะทำให้การเมืองมีคุณภาพแตกต่างไปจากเดิม ซึ่งผู้หญิงจะต้องใช้คุณลักษณะแห่งความเป็นหญิงในการทำงานทางการเมือง

วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า ได้สรุปคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีจากโครงการเวทีท้องถิ่น ครั้งที่ 2/2551 เรื่อง "สตรีกับการเมือง: ความเป็นจริง พื้นที่ทางการเมือง และการขับเคลื่อน" พบว่าผู้หญิงที่จะเป็นนักการเมือง และรักษาสถานภาพทางการเมืองได้ ควรจะมีคุณลักษณะดังนี้ (สถาบันพระปกเกล้า, 2551)

- 1) มีจุดเด่นทางความคิด คุณค่า และความรู้
- 2) มีการนำเสนอวิสัยทัศน์ ความคิด กิจกรรม โครงการ นโยบายที่ชัดเจน โดดเด่น
- 3) มีพฤติกรรมส่วนตัวที่ดี ซึ่งถือเป็นการบริหารภาพลักษณ์
- 4) มีผลงานที่โดดเด่น
- 5) สร้างการยอมรับให้แก่ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม
- 6) ห่างไกลจากคำว่า "ทุจริต" และ "คอร์รัปชัน"
- 7) เป็นนักประสานงานและประสานเครือข่าย

โครงการเวทีท้องถิ่น ครั้งที่ 2/2551 เรื่อง “สตรีกับการเมือง: ความเป็นจริง พื้นที่ทางการเมือง และการขับเคลื่อน” ได้มีนักการเมืองสตรีและนักวิชาการ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะนักการเมืองสตรี โดยเปรมฤดี ชามพูนุช อดีตนายกเทศมนตรีนครพิชญโลก (สถาบันพระปกเกล้า, 2551) กล่าวถึงประสบการณ์ในการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นว่า การสร้างเครือข่าย การสร้างการยอมรับจากครอบครัว การพัฒนาตนเอง การได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่มีความสำคัญต่อการเป็นนักการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากในปัจจุบันการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการเลือกตั้งทางตรง ผู้บริหารท้องถิ่นจึงมีบทบาทหน้าที่มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจปัญหาต่างๆในพื้นที่ การรับผิดชอบต่อปัญหา การบริหารคน บริหารเงิน บริหารองค์กร การที่จะให้ประชาชนตัดสินใจเลือกจึงเป็นเรื่องที่ยาก ทั้งนี้การเข้าสู่ผู้บริหารท้องถิ่น ต้องมีคุณลักษณะดังนี้ 1) ต้องมีผลงานเด่นชัดและโดดเด่น 2) ต้องมีพฤติกรรมส่วนตัวที่ดี และ 3) ต้องมีความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่

การพัฒนาศักยภาพของนักการเมืองท้องถิ่นหญิงนั้น ประเด็นที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพนักการเมืองหญิงคือ การที่ได้แสดงให้เห็นว่าบุคคลหรือนักการเมืองที่จะอยู่ตรงจุดนี้ได้ต้องมีภาพลักษณ์อย่างไร ผู้หญิงแบบใดหรือคุณสมบัติอย่างไรที่ควรเลือก และเมื่อผู้หญิงก้าวเข้ามาสู่การเป็นนักการเมืองแล้วสิ่งสำคัญคือต้องพัฒนาความรู้ความสามารถอยู่ตลอดเวลา เพราะการทำงานให้กับประชาชนต้องแสดงให้เห็นว่ามีความรู้ความสามารถและการตัดสินใจให้กับประชาชนและทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน การสร้างเครือข่ายในการทำงาน ในกลุ่มสตรีเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้ต้องให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ ความเข้าใจ และให้การพัฒนาเครือข่ายเหล่านี้ด้วย ไม่ว่าจะเปิดโอกาสให้เครือข่ายได้เข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือร่วมแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายอื่นๆ ในองค์กรอื่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นในภาคส่วนต่างๆ จึงควรรณรงค์และส่งเสริมให้ผู้หญิงเกิดการรวมกลุ่มกันมากขึ้น และมูลเหตุสำคัญที่ทำให้ สมัครเป็นนายกเทศมนตรี คืออยากเข้ามาทำงานให้กับบ้านเมือง และเห็นว่าการเป็นที่ยอมรับของสังคมในพื้นที่และของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้เข้ามาสู่ตำแหน่งนายกเทศมนตรี และในการทำงานจะเน้นเรื่อง เด็ก สตรี ชุมชน การศึกษา ซึ่งงานลักษณะนี้เป็นงานที่แตกต่างจากผู้ชาย ดังนั้นในการทำงานของนักการเมืองสตรีจึงควรใช้คุณลักษณะของผู้หญิงในการทำงาน การประสานงานกับทุกระดับ การลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆในพื้นที่

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิและนักการเมืองสตรีหลายท่านให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะนักการเมืองสตรี ในการเสวนาโครงการเวทีท้องถิ่น ครั้งที่ 2/2551 เรื่อง “สตรีกับการเมือง: ความเป็นจริง พื้นที่ทางการเมือง และการขับเคลื่อน” (สถาบันพระปกเกล้า, 2551) ดังนี้

นางเยาว์ เนาวรัตน์ (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2551: 51) กล่าวถึงคุณลักษณะซึ่งเป็นจุดเด่นของผู้หญิง 3 ประการคือ 1) กระบวนการการทำงานทางการเมืองที่มีการสื่อสารแบบประชาธิปไตย มีการปรึกษาหารือ 2) ความซื่อสัตย์ในการทำงาน 3) การทำงานที่เน้นเรื่องผู้หญิงและเด็ก และนำมาเป็นนโยบายในการหาเสียง เสนอให้เห็นว่าหากเกิดการทุจริต โกง จะเกิดผลกระทบหรือผลเสียหายอย่างไร ในขณะที่หากมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน ดำเนินนโยบายจะเกิดผลดีอย่างไร ผู้หญิงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต อาทิ การส่งเสริมการศึกษา การเสริมสร้างสุขอนามัย การพัฒนาที่อยู่อาศัย สวนสาธารณะ เป็นต้น

อรัญ โสติพิพันธุ์ (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2551: 59) กล่าวว่าผู้หญิงต้องมีความกล้าที่จะเสนอความแตกต่างของตนเอง ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่ดีและเด่นของผู้หญิง อาทิ ความสามารถในการรับรู้เรื่องละเอียดอ่อน ความสามารถในการใช้ศิลปะในการผสมผสานพลังกับความแตกต่าง ความเชี่ยวชาญความชำนาญการเฉพาะด้าน ความจริงใจ รวมทั้งความสามารถในการรับฟังคนรอบข้าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นเสน่ห์ทางการเมืองของผู้หญิง และจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพที่เป็นคุณลักษณะพิเศษของผู้หญิง

ผุสดี ตามไท (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2551: 21-22) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้หญิงซึ่งจะช่วยให้เกิดการเมืองในเชิงสร้างสรรค์ อาทิ ความละเอียดรอบคอบ ความช่างสังเกตของผู้หญิง อันจะช่วยทำให้กระบวนการคิด วิชิตคิด วิธีการดำเนินงานมีความรอบคอบ รอบด้าน และคุ้มประโยชน์ และผู้หญิงควรจะทำลายจุดอ่อนของตนเองเพื่อสร้างความเด่นชัดทางคุณลักษณะ อาทิ การละทิ้งความไม่กล้า หรือความอายในการแสดงความคิดเห็น หรือ ชี้นำในสิ่งที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ เป็นต้น นอกจากนี้คุณลักษณะ หรือนิสัยของผู้หญิงยังส่งเสริมต่อการสร้างและพัฒนาสังคมประชาธิปไตย และผู้หญิงมีความอดทน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับในความแตกต่างและเคารพเสียงส่วนน้อย

ลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2551: 23-24) กล่าวถึงการคงอยู่ในพื้นที่การเมืองว่า ผู้หญิงควรสร้างคุณค่า คุณภาพ ทางการเมือง โดยการแสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาหาความรู้จากตำรา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบกับการฟัง การเรียนรู้จากผู้รู้ต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้เครือข่ายจากเพื่อนนักการเมืองก็มีส่วนสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือกันทางการเมือง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์มุมมองระหว่างกัน และการเป็นกัลยาณมิตร ทางการเมือง

วุฒิสาร (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2551: 19) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงว่า เป็นการทำหน้าที่ “เติมเต็ม” งานพัฒนาให้รอบด้าน ในการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่าการทำ

หน้าที่ของผู้หญิงในด้านงานพัฒนาเด่นชัดขึ้น อาทิการตรวจสอบรับงานซึ่งผู้หญิงมีความละเอียดรอบคอบ รอบด้าน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้หญิงในพื้นที่การเมืองที่จะต้องเติมเต็มงานพัฒนาด้วยคุณลักษณะ ด้วยความละเอียด ความประณีประนอม และความอ่อนโยน

จากความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับรางวัลผู้หญิงเก่งของสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายเพื่อการพัฒนา ครอบครัว 9 สาขา ได้แก่เกษตรกร สิ่งแวดล้อม นักพัฒนา ผู้ริเริ่มธุรกิจ นักการเมือง นักบริหาร สื่อมวลชน เยาวชนสตรี และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในหนังสือ 20 ปีสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา สรุปได้ดังนี้ (เมทินี พงษ์เวช, 2553)

1) เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นและตั้งใจจริง

การมีความมุ่งมั่น ตั้งใจทำงานอย่างกระตือรือร้น เอาจริงเอาจัง เพื่อเดินตามเป้าหมายหรืออุดมการณ์ที่ตั้งไว้ นั้น เป็นคุณสมบัติที่ทำให้ประสบความสำเร็จมากที่สุด เมื่อมีความมั่นใจแล้วว่ามีเป้าหมายที่ถูกต้อง ก็มุ่งมั่นกับสิ่งนั้น ไม่ยอมแพ้ ทำอย่างต่อเนื่อง ทำให้เต็มที่ตามความสามารถของตน จริงใจและจริงจัง และให้ความสำคัญกับการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

2) เป็นผู้ที่มีความอดทนต่ออุปสรรคต่างๆ

มีความเข้มแข็งอดทนต่อแรงเสียดทาน ไม่ว่าจะจากบุคคลที่มีความเห็นต่าง หรือจากวิกฤติที่เผชิญ เมื่อเผชิญกับอุปสรรค ก็จะอาศัยความคิดบวกในการแปลงวิกฤติหรืออุปสรรคนั้นให้เป็นโอกาส

3) เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ

ผู้หญิงเก่งจะมีอุปนิสัยชอบช่วยเหลือคนอื่นเป็นพื้นฐาน ต้องการช่วยเหลือสังคมเท่าที่มีโอกาส โดยเห็นว่า “ตนเองอยู่ได้” ในบางกรณีจิตสาธารณะเกิดจากความสงสารที่เห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์หรือเป็นผู้ด้อยโอกาสที่ถูกเอาเปรียบ จึงต้องการช่วยเหลือให้พ้นทุกข์และสร้างความยุติธรรม ให้เกิดขึ้น บางกรณีปรารถนาจะพัฒนาบ้านเกิดหรือชุมชน ให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยผู้หญิงเก่งทั้งสองกรณีต่างก็มุ่งทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม คิดถึงทุกข์สุขของผู้อื่นก่อนตน และพร้อมที่จะใช้แรงกายใจ และสติปัญญาทำงานเพื่อผู้อื่น ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าว จะโดดเด่นในสาขาเกษตรกร สิ่งแวดล้อม นักพัฒนา นักการเมือง และเยาวชนสตรี

4) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ มีทัศนคติเปิดกว้างและรับฟัง

ในการทำงานจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ทั้งกับผู้ร่วมงานและคนในชุมชน การมี มนุษยสัมพันธ์ และการเปิดกว้างที่จะรับฟังความคิดเห็น ช่วยส่งเสริมให้การทำงานประสบความสำเร็จด้วยดี นักการเมืองที่สร้างความสัมพันธ์กับทุกคน ให้ความเป็นกันเอง คลุกคลีกับชาวบ้านอย่างไม่ถือตัว เข้ากับประชาชนได้ง่าย ประสานงานได้ทุกฝ่าย มีความอ่อนน้อม เคารพผู้อื่น และให้ความจริงใจ ห่วงใยต่อชุมชน รวมทั้งการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของคนรอบข้าง โดยไม่คิดว่าตนเองเป็นฝ่ายถูกหรือดีตลอดเวลา

แต่รับฟังทั้งคำติชม แนะนำเพื่อนำมาแก้ไข ปรับปรุง ให้เกิดการพัฒนางานอย่างมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

5) เป็นผู้ที่ไม่เรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

มีความใฝ่รู้และมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้านความรู้ และด้านการพัฒนาจิตใจในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม โดยด้านองค์ความรู้ พยายามค้นคว้าศึกษาหาความรู้ ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอทั้งในระบบและนอกระบบ โดยพัฒนาตนเองทั้งจากประสบการณ์ตรง หรือเรียนรู้จากผู้อื่น การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ ในด้านการพัฒนาจิตใจเรื่องคุณธรรม จริยธรรม มีการปฏิบัติตามหลักธรรม เช่น เรื่องทาน ศีล ภาวนา การเจริญสติ การพัฒนาความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น ส่งผลให้ตนเองปฏิบัติตนต่อผู้อื่นและปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยคุณธรรมอันดีงาม

6) เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต

ผู้หญิงเก่งเชื่อว่าความซื่อสัตย์สุจริต เป็นอีกคุณสมบัติหนึ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ใช่เพียงสั่งจะต่อตนเองเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงสั่งจะต่อผู้อื่นด้วย ไม่หลงหรือโลภในผลประโยชน์ที่ผู้อื่นหยิบยื่นให้โดยมิชอบ

7) เป็นผู้ที่มีความกล้า

มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ อันมีพื้นฐานมาจากความมั่นใจและเชื่อมั่นในตนเอง ผู้หญิงเก่งไม่กลัวที่จะล้มเหลว และหากล้มเหลวก็พร้อมที่จะเริ่มต้นใหม่เสมอ เรียนรู้จากความล้มเหลวนั้น รวมทั้งเรียนรู้จากความผิดพลาดของผู้อื่นและนำมาเป็นบทเรียนในการทำงานต่อไป

8) เป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน

ผู้หญิงเก่งมีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักให้เกียรติผู้อื่น ทำให้คนที่พบเห็นรู้สึกเป็นมิตร ซึ่งในความอ่อนน้อมถ่อมตมนั้นมีความอ่อนโยน ไม่แข็งกร้าว แต่เปี่ยมไปด้วยความเป็นผู้นำ

9) เป็นผู้ที่รักในงานที่ทำ

จากความชอบและรักในงานที่ทำ ผู้หญิงเก่งคิดว่าส่งผลให้ตนเองสามารถทุ่มเทให้งานได้โดยไม่คิดว่าเป็นการทำงาน แต่กลับรู้สึกว่าเป็น “ความสุข ความสนุก และพร้อมจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ”

10) เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ

ผู้หญิงเก่งมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง โดยพยายามทำสิ่งที่ได้รับมอบหมายหรือรับปากไว้อย่างดีที่สุดเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย

จากแนวคิดเรื่องคุณลักษณะของผู้นำสตรีในข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อการนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสำรวจเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นนักการเมืองสตรีระดับท้องถิ่นว่ามีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นอย่างไร

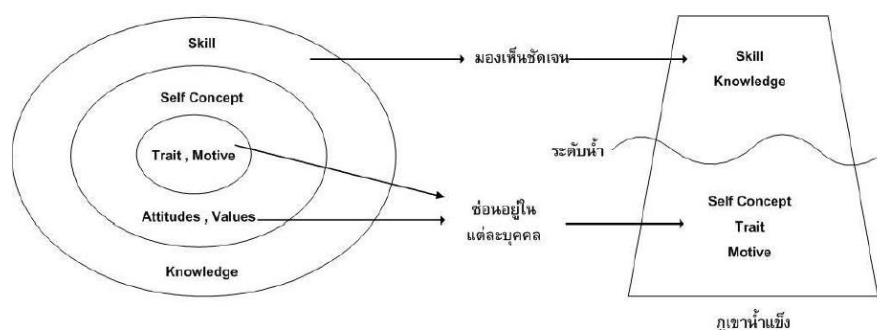
ตอนที่ 4 ศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรี

4.1 ความหมายของศักยภาพ

ศักยภาพ (Potential) หมายถึง ความสามารถตามธรรมชาติหรือคุณภาพของแต่ละบุคคลที่สามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศได้ (Longman Dictionary of Contemporary English, 2005) คล้องกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ที่ให้ความหมายของศักยภาพไว้ว่า หมายถึง ภาวะแฝง อำนาจ หรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ อาจทำให้พัฒนาหรือให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้

นักวิชาการหลายคนให้คำจำกัดความของศักยภาพไว้หลายคำและมีคำที่เรียกแตกต่างกันออกไป อาทิ “ขีดความสามารถ” “สมรรถนะ” ถึงแม้ว่าจะเรียกแตกต่างกันออกไป แต่มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Competency” ซึ่งหมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristic or Attributes) ที่ทำให้บุคคลผู้นั้นทำงานในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าผู้อื่น หรืออาจกล่าวได้ว่าศักยภาพ คือ คุณลักษณะทั้งในด้านทักษะ ความรู้ และพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหนึ่งๆ ให้ประสบความสำเร็จ ศักยภาพคือ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่จำเป็นต่อ การทำงานของบุคคล ให้ประสบผลสำเร็จสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป

เดวิด ซี แมคเคลลินแลนด์ (David C. McClelland, 1973) ให้ความหมายและองค์ประกอบ ศักยภาพว่า ศักยภาพคือ บุคลิกลักษณะ ที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้น สร้างผลการปฏิบัติงานที่ดี หรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ ดังนั้นศักยภาพคือ กลุ่มของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่งๆ โดยกลุ่มความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าว สัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งงานนั้นๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐาน ที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้ โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนาศักยภาพ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม

ภาพที่ 2 ภาพแสดงองค์ประกอบของศักยภาพตามแนวคิดของเดวิด ซี แมคเคลินแลนด์
ที่มา: David C. McClelland, 1973

จากภาพแสดงองค์ประกอบของศักยภาพตามแนวคิดของเดวิด ซี แมคเคลินแลนด์อธิบายได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการของศักยภาพ ประกอบด้วย

- 1) Skills คือ สิ่งที่คุณสามารถทำได้ดี และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ
- 2) Knowledge คือ ความรู้เฉพาะด้านของคุณ
- 3) Self-concept คือ ทักษะ ค่านิยมและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเองหรือสิ่งที่คุณเชื่อว่าเป็น
- 4) Trait คือ บุคลิกลักษณะประจำตัวของคุณ เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลผู้นั้น
- 5) Motive คือ แรงจูงใจหรือแรงขับภายใน

การแบ่งองค์ประกอบของศักยภาพตามความยากง่ายของการพัฒนา กล่าวคือส่วนที่เป็นความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) นั้นเป็นสิ่งที่แต่ละคนสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ไม่ยากนัก ด้วยการศึกษาค้นคว้าทำให้เกิดความรู้ และการฝึกฝนปฏิบัติทำให้เกิดทักษะ เป็นส่วนที่สามารถมองเห็นได้ชัด สำหรับส่วนที่เป็น Self-concept (ทักษะ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง) Trait (บุคลิกลักษณะประจำของแต่ละบุคคล) และ Motive (แรงจูงใจหรือแรงขับภายในของแต่ละบุคคล) เป็นสิ่งที่พัฒนาได้ยากเพราะเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ในแต่ละบุคคล

ความรู้ ทักษะและเจตคติ ไม่ใช่ศักยภาพ แต่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดศักยภาพ ดังนั้น ความรู้เพียงอย่างเดียวจะไม่ใช่ศักยภาพ แต่ถ้าเป็นความรู้ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดกิจกรรมจนประสบความสำเร็จถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของศักยภาพ ศักยภาพในที่นี้จึงหมายถึงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลงานสูงสุดนั้นตัวอย่างเช่น ความรู้ในการขับรถ ถือว่าเป็นความรู้ แต่ถ้านำความรู้มาทำหน้าที่เป็นผู้สอนขับ

รถ และมีรายได้จากส่วนนี้ ถือว่าเป็นศักยภาพ ในทำนองเดียวกัน ความสามารถในการก่อสร้างบ้าน ถือว่าเป็นทักษะ แต่ความสามารถในการสร้างบ้านและนำเสนอให้เกิดความแตกต่างจากคู่แข่งได้ถือว่าเป็นศักยภาพ หรือในกรณี เจตคติ แรงจูงใจก็เช่นเดียวกันก็ไม่ใช่ศักยภาพ แต่สิ่งจูงใจให้เกิดพลังทำงานสำเร็จตรงตามเวลาหรือเรียกว่ากำหนดหรือดีกว่ามาตรฐานถือว่าเป็นศักยภาพ โดยแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) ศักยภาพขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความรู้ หรือ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของบุคคลที่ต้องมี เพื่อให้สามารถที่จะทำงานที่สูงกว่า หรือ ซับซ้อนกว่าได้ เช่น สมรรถนะในการพูด การเขียน เป็นต้น
- 2) ศักยภาพที่ทำให้เกิดความแตกต่าง หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีผลการทำงานที่ดีกว่า หรือสูงกว่ามาตรฐาน สูงกว่าคนทั่วไปจึงทำให้เกิดผลสำเร็จที่แตกต่างกัน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่าศักยภาพ มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือส่วนที่มองเห็นได้ชัด พัฒนาได้ไม่ยากนัก มีองค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้ และ 2) ทักษะ ส่วนที่สองคือส่วนที่ซ่อนเร้นอยู่ในแต่ละบุคคล เป็นสิ่งที่พัฒนาได้ยาก มีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ 1) ทศนคติ ค่านิยม และความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง 2) บุคลิกลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล และ 3) แรงจูงใจหรือแรงขับภายใน

ศักยภาพ คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่ส่งผลต่อการแสดง พฤติกรรมที่จำเป็นและมีผลทำให้บุคคลนั้นปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าผู้อื่น ศักยภาพเกิดได้จาก 3 ทางคือ (ณรงค์วิทย์ แสนทอง, 2547)

- 1) เป็นพรสวรรค์ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด
- 2) เกิดจากประสบการณ์การทำงาน
- 3) เกิดจากการฝึกอบรมและพัฒนา

ประเภทของศักยภาพ หรือขีดความสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) ขีดความสามารถหลัก หมายถึง บุคลิกลักษณะหรือการแสดงออกของพฤติกรรมของพนักงานทุกคนในองค์กร ที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อและอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวม ถ้าพนักงานทุกคนในองค์กรมีขีดความสามารถประเภทนี้ก็จะมีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้ ขีดความสามารถชนิดนี้จะถูกกำหนดจากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายหลัก หรือกลยุทธ์ขององค์กร

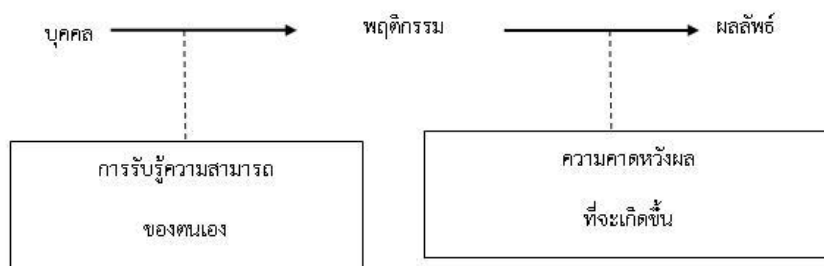
2) ขีดความสามารถด้านการบริหาร คือ ความรู้ ความสามารถด้านการบริหารจัดการเป็นขีดความสามารถที่มีได้ทั้งในระดับผู้บริหารและระดับพนักงานโดยจะแตกต่างกันตามบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ แตกต่างตามตำแหน่งทางการบริหารงานที่รับผิดชอบซึ่งบุคลากร

ในองค์กรทุกคนจำเป็นต้องมีในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จและต้องสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร เช่น การวางแผน การบริหารการเปลี่ยนแปลง การทำงานเป็นทีม การติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหาและตัดสินใจ ภาวะผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรมใหม่ เป็นต้น

3) ซีดความสามารถตามตำแหน่งงาน คือ ความรู้ ความสามารถในงานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของงานต่างๆ เช่นตำแหน่งวิศวกรไฟฟ้า ควรมีความรู้ทางด้านวิศวกรรม นักบัญชี ควรต้องมีความรู้ทางการบัญชี เป็นต้น หน้าที่ต่างกัน ความสามารถในงานย่อมจะแตกต่างกันตามอาชีพ หรืออาจกล่าวได้ว่าขีดความสามารถชนิดเป็นขีดความสามารถเฉพาะบุคคลซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ทักษะ พฤติกรรม และคุณลักษณะของบุคคลที่เกิดขึ้นจริงตามหน้าที่หรืองานที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย แม้ว่าหน้าที่งานเหมือนกัน ไม่จำเป็นว่าคนที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นั้นจะต้องมีความสามารถเหมือนกัน หลังจากที่ทราบแล้วว่าแต่ละภาระงาน แต่ละวิชาชีพ จำเป็นจะต้องมีขีดความสามารถใดบ้างในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ การจัดทำขีดความสามารถให้มีความชัดเจน เข้าใจตรงกันทั้งผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงาน ควรมีการจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้พนักงานสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับขีดความสามารถที่องค์กรกำหนด ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญดังตัวอย่างเช่น ชื่อของขีดความสามารถ ซึ่งจะสะท้อนให้เข้าใจและเห็นถึงความคิดรวบยอดหลักที่เป็นภาพลักษณ์โดยรวมของขีดความสามารถนั้น โดยที่ขีดความสามารถแต่ละตัวจะต้องมีคำอธิบายเพราะจะช่วยให้บุคลากรในส่วนต่างๆ ขององค์กรมีความเข้าใจร่วมกันถึงหน้าที่ของขีดความสามารถแต่ละเรื่อง โดยหลักการที่สำคัญในการเขียนคำอธิบายเกี่ยวกับขีดความสามารถนั้นได้แก่ คำอธิบายขีดความสามารถนั้นจะต้องขึ้นต้นด้วยการกระทำที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมของบุคคลและจะต้องมีผลลัพธ์ของการกระทำประกอบอยู่ด้วยพร้อมทั้งแบ่งระดับขีดความสามารถตามตำแหน่งพร้อมคำอธิบายเชิงพฤติกรรมในแต่ละระดับดังตัวอย่างเช่น ความเป็นเลิศในการให้บริการ เป็นต้น

4.2 การรับรู้ความสามารถของตนเอง

การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการประเมินศักยภาพของตนเองต่อกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งบันดูรา (Bandura, 1997) กล่าวว่าบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมใดหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ 1) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) หมายถึง การรับรู้ความสามารถของตนเองที่จะจัดการ และดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่คาดหวังไว้ และ 2) ความคาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้น (Outcome Expectation) หมายถึง ความคาดหวังที่บุคคลมีต่อพฤติกรรม เฉพาะอย่างที่จะปฏิบัติซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ แสดงในภาพที่ 2-3 ดังนี้

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่เกิดขึ้น
ที่มา: Bandura, 1997

จากภาพจะเห็นได้ว่าบุคคลจะกระทำพฤติกรรมหนึ่งหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนเองว่าจะมีความสามารถพอที่จะกระทำพฤติกรรมหนึ่งหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนเองว่าจะมีความสามารถพอที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ ความคาดหวังว่าเมื่อกระทำพฤติกรรมนั้นจะได้รับผลอย่างไรที่ตนต้องการหรือไม่ โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวนี้ จะส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ

4.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพ

บันดูลา (Bandura, 1997) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองของบุคคลมีพื้นฐานมาจากปัจจัยหลัก 4 ประการ ได้แก่

1) ความสำเร็จ (Enactive Attainment) เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลมากที่สุดที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง เนื่องจากเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงกับตนเอง เมื่อบุคคลประสบความสำเร็จจะทำให้บุคคลนั้นมีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มมากขึ้น และจะยิ่งพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองให้เข้มแข็งขึ้นอีก ถ้ามีประสบการณ์ของความสำเร็จบ่อยครั้งยิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาหรืออาจจะล้มเหลวบ้างในบางครั้ง ก็จะมีผลกระทบต่อ การรับรู้ความสามารถของตนเองน้อยมากหรืออาจจะไม่มีเลย เพราะบางครั้งก็จะมีผลกระทบต่อ การรับรู้ความสามารถของตนเองน้อยมากหรืออาจจะไม่มีเลย เพราะบุคคลเหล่านี้จะมองว่าความล้มเหลวนั้นมาจากปัจจัยอื่นๆ ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ทำงานแล้วประสบแต่ความล้มเหลวอยู่เสมอๆ ซึ่งจะประเมินความสามารถของตนเองต่ำ และมีแนวโน้มที่จะแผ่ขยายไปยังสถานการณ์อื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน

2) การได้เห็นประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarious Experience) เมื่อบุคคลได้เห็นตัวอย่างพฤติกรรมของผู้อื่นที่มีลักษณะคล้ายกับตนเอง กระทำพฤติกรรมแล้วได้รับผลสำเร็จ จะทำให้

มีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมองว่าผู้อื่นที่ความสามารถเท่ากันหรือใกล้เคียงกันกับตนเองทำได้ บุคคลก็สามารถเท่ากันหรือใกล้เคียงกันกับตนเองทำได้ บุคคลก็สามารถทำได้เช่นกัน ในขณะเดียวกัน ถ้าได้เห็นผู้อื่นที่มีลักษณะคล้ายกับตนเองประสบความสำเร็จ ก็จะส่งผลให้ขาดความมั่นใจหรือประเมินความสามารถของตนเองต่ำลง การรับรู้ความสามารถของตนเองก็จะเปลี่ยนแปลงไป

3) การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) เป็นการใช้คำพูดเพื่อพยายามให้บุคคลมีความมั่นใจ มีกำลังใจที่กระทำพฤติกรรมเพื่อให้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งจะส่งผลให้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น และ

4) สภาวะร่างกาย (Physiological State) การตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองนั้นส่วนหนึ่งมาจากสภาวะทางร่างกาย ถ้าร่างกายอยู่ในสภาวะที่พร้อมก็สามารถกระทำพฤติกรรมได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ แต่ถ้าร่างกายถูกกระตุ้นมากเกินไปโดยเฉพาะทางด้านอารมณ์ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความกลัว ความวิตกกังวลหรืออยู่ในสภาวะของความเครียด เป็นเหตุให้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำลง นอกจากนี้ Bandura (1986) ยังได้กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองของครูในการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย ปัจจัยภูมิหลังของครู ได้แก่ ประสบการณ์ในการสอน การสำนึกในความเป็นหมู่คณะและปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศของห้องเรียน เช่น การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นต้น

ตอนที่ 5 สตรีนิยม

5.1 สตรีนิยม

แนวคิดสตรีนิยม (Feminism) คือแนวคิดที่พยายามแยกแยะให้ความแตกต่างระหว่างหญิงชายทั้งที่เป็นความแตกต่างตามธรรมชาติ (Sex) ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างกัน แต่ธรรมชาติได้สร้างหญิงชายมาคู่กันเพื่อให้เกิดการสืบทอดเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ และความแตกต่างทางสังคม (Gender) ที่นำไปสู่การปฏิบัติต่อแต่ละเพศ ซึ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ สตรีนิยมพยายามที่จะชี้ให้เห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมเสมอภาคกับชาย ซึ่งปัจจุบันกฎหมายของโลก (อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ และรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศพัฒนาไปสู่มาตรฐานดังกล่าว) (มาลี พฤษพงษ์ทวาลี, 2554)

การวิเคราะห์เกี่ยวกับสตรีกับการเมืองสามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดสตรีนิยม (Feminism) ดังนี้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2554)

- 1) กลุ่มสตรีนิยมแนวเสรีนิยม (Liberal Feminism) กลุ่มนี้เห็นว่า สังคมกำลังจะเปลี่ยนแปลงไป แต่บทบาทของสตรีก็ยังคงหยุดยั้งให้อยู่กับที่ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาสตรีให้ก้าวหน้าตามไป กลุ่มนี้จะไม่สนใจปัญหาการวิเคราะห์ระบบสังคมโดยรวมเท่าใดนัก
- 2) กลุ่มสตรีนิยมแนวถอนรากถอนโคน (Radical Feminism) กลุ่มนี้เห็นว่า ระบบสังคมที่มีอยู่เป็นระบบถืออำนาจชายเป็นใหญ่ (Patriarchal Society) ในสังคมเช่นนี้ ชะตากรรมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงจะถูกกำหนดให้มีฐานะต่ำต้อย
- 3) กลุ่มสตรีนิยมแนวมาร์กซิสต์ (Marxist Feminism) กลุ่มนี้สนใจการวิเคราะห์ระบบสังคมที่เป็นอยู่ว่า คือระบบทุนนิยมที่มีชนชั้น ภายใต้ระบบนี้ สถานภาพของผู้หญิงจะถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างถึงที่สุด การปรับปรุงสถานภาพของสตรีจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ปราศจากชนชั้น
- 4) กลุ่มสตรีนิยมแนววัฒนธรรม (Cultural Feminism) กลุ่มนี้จะสนใจลักษณะทางอุดมการณ์ของความเป็นหญิง ชายที่ถูกวัฒนธรรมของสังคมเป็นตัวกำหนด และเห็นว่าทิศทางการเปลี่ยนแปลงต้องมุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงในระดับวัฒนธรรมดังกล่าว

5.2 แนวคิดเรื่องเพศและบทบาทเพศ

การศึกษาและวิเคราะห์บทบาทหญิงชายนั้น จำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับความหมาย และแนวคิดพื้นฐานของคำว่า “เพศ” เนื่องจากความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว จะนำไปสู่การวิเคราะห์ “บทบาท” ของแต่ละเพศได้อย่างถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามศักยภาพของประชากรแต่ละเพศในการพัฒนาสังคม (ภัสสร ลิมานนท์, 2544)

การประชุมเชิงปฏิบัติการของกองทุนประชากรสหประชาชาติ เรื่อง Gender, Population and Development ในปี ค.ศ.1996 (The Population Council, 1996) ได้จำแนกให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนสำหรับความหมายของคำว่า Sex และ Gender ซึ่งปกติภาษาไทยมักใช้คำว่า เพศ แทนความหมายให้แก่สองคำนี้มาตลอด

คำว่า Sex ให้ความหมายถึงเพศที่กำหนดขึ้นโดยธรรมชาติ และเป็นข้อกำหนดทางสภาวะชีววิทยา ซึ่งเปลี่ยนแปลงไม่ได้ (ยกเว้นการผ่าตัดแปลงเพศ ซึ่งเปลี่ยนแปลงได้เพียงบางส่วน) ให้บุคคลเกิดมาามีเพศเป็นหญิงหรือชาย มีหน้าที่ในการให้กำเนิด (Reproductive function) และมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน อาทิเช่น มนุษย์เพศหญิงเท่านั้นที่สามารถตั้งครรภ์และคลอดบุตรได้ ขณะที่มนุษย์เพศชายจะมีส่วนในการให้กำเนิดโดยเป็นผู้ผลิตอสุจิที่จะผสมกับไข่จากหญิงในการก่อกำเนิดทารก

ส่วนคำว่า Gender นั้น ให้ความหมายถึงเพศที่ถูกกำหนดโดย เงื่อนไขทางสังคมหรือวัฒนธรรม ให้แสดงบทบาทหญิงหรือบทบาทชาย ดังนั้นเพศที่ถูกกำหนดโดยสังคมนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวะการณ์และเงื่อนไขของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่นสตรีอาจต้องเข้ามารับภาระต่างๆ ซึ่งเคยเป็น

งานของชาย และชายอาจต้องรับบทบาทในการดูแลบ้านเรือน เลี้ยงบุตร ซึ่งเคยเป็นหน้าที่ของสตรีจริงอยู่แม้บทบาทดังกล่าวส่วนใหญ่ ถูกกำหนดขึ้นโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างทางสรีระของคนทั้งสองเพศก็ตาม แต่บทบาททางสังคมเหล่านี้ เป็นสิ่งที่บุคคลได้เรียนรู้ผ่านแหล่งต่างๆ มาตั้งแต่เกิดจนกระทั่งกลายเป็นแนวคิดที่ถูกปลูกฝังลึกซึ้งในตัวของคุณคนนั้นๆ บทบาทเพศทางสังคม (Gender roles) ในลักษณะนี้ จึงแตกต่างกันไปในสังคม แต่ละวัฒนธรรม นอกจากนี้บทบาทที่สังคมกำหนด ยังมีความหมายเกี่ยวพันไปถึงโอกาสที่บุคคลแต่ละเพศสามารถเข้าถึง-ได้ใช้-และควบคุมทรัพยากรต่างๆ เพราะมีสิทธิ มีอำนาจ มีความรับผิดชอบ และถูกคาดหวังจากสังคมต่างกันไป ที่สำคัญก็คือ บทบาททางเพศที่สังคมกำหนดได้ส่งผลกระทบต่อสถานภาพของสตรีและชายในสังคมนั้นๆ

มาลี พุกษ์พงสาวลี (2554) กล่าวถึง “ความเสมอภาคระหว่างเพศ” (Gender Equality) และ “การกีดกันเลือกปฏิบัติด้วยสาเหตุทางเพศ” (Gender Discrimination) เป็นด้านตรงกันข้ามของกันและกัน เป็นปัญหาที่ถกเถียงอภิปรายกันทั้งในทางปฏิบัติและในทางวิชาการถึงขนาดที่มีการก่อตั้งสาขาวิชาสตรีและบทบาททางเพศศึกษา (Women/Gender Studies) การกีดกันเลือกปฏิบัติด้วยสาเหตุทางเพศเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทุกๆ สังคมอย่างแพร่หลายจนทุกคนเห็นว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา หรือ เป็นเรื่องธรรมชาติ ในเมื่อธรรมชาติสร้างหญิงและชายมาให้แตกต่างกัน การที่ผู้หญิงจะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมเสมอภาคกับชายจึงเป็นความถูกต้องชอบธรรม เพราะเป็นภาวะธรรมชาติ เมื่อเป็นเรื่องธรรมชาติแล้ว ก็ย่อมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ ผู้หญิงก็ต้องยอมจำนนและรับสภาพธรรมชาตินี้ไปตลอด แต่ประวัติศาสตร์ของทุกสังคมได้ชี้ให้เห็นว่าเพศหญิงทั้งระดับปัจเจกและระดับกลุ่มปฏิเสธไม่ยอมรับสภาพที่ถูกกำหนดโดยเพศชาย ที่ใช้ธรรมชาติมาเป็นข้อกล่าวอ้าง

ดังนั้น ข้อความคิดเบื้องต้นที่สำคัญที่สุดของสาขาวิชาสตรีและบทบาททางเพศศึกษา (Women and Gender Studies) คือการเรียนรู้ที่จะต้องแยกแยะถึงความแตกต่างระหว่างหญิงชายที่เป็นความแตกต่างตามธรรมชาติ (Sex) และความแตกต่างทางสังคม (Gender) ความแตกต่างตามธรรมชาติเป็นความแตกต่างที่กำหนดให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็น “ผู้หญิง” หรือเป็น “ผู้ชาย” ที่เห็นได้อย่างชัดเจนคืออวัยวะสืบพันธุ์และส่วนประกอบต่างๆ เช่น ฮอร์โมนเพศที่บ่งบอกความเป็นเพศ ของบุคคลคนนั้นว่าเป็นเพศหญิงหรือเป็นเพศชาย ผู้หญิงมีประจำเดือน มดลูก รังไข่ ผู้หญิงมีต่อมน้ำนมที่ผลิตน้ำนมเพื่อเลี้ยงลูก ส่วนผู้ชายมีเชื้ออสุจิ ซึ่งเมื่อผสมกับไข่ของผู้หญิงทำให้เกิดการตั้งครรภ์ เป็นต้น เหล่านี้เป็นความแตกต่างระหว่างหญิงชายที่มีมาแต่กำเนิด แม้จะมีการผ่าตัดแปลงเพศ แต่ก็ทำได้เพียงรูปลักษณ์ภายนอก ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสาระของความเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายได้ เพศในลักษณะนี้บางที่เรียกว่า “เพศกำเนิด”

ส่วนความแตกต่างทางสังคม (Gender) เกิดจากกระบวนการอบรมเลี้ยงดูสั่งสอนให้บุคคลใด บุคคลหนึ่งเกิดภาวะของ “ความเป็นหญิง” และ ภาวะของ “ความเป็นชาย” ความแตกต่างประการหลังนี้เกิดจากการประกอบสร้างทางสังคม (Social Construction) ซึ่งหมายถึงความเชื่อและค่านิยมของสังคมที่ขีดเส้นแบ่งระหว่างความเป็นหญิงและความเป็นชาย โดยเพศชายเป็นผู้วางระเบียบ กฎเกณฑ์ กติกา และปฏิบัติต่อหญิงชายอย่างเหลื่อมล้ำกันในลักษณะที่เพศชายอยู่เหนือกว่าจนเกิดเป็น “ระบบชายเป็นใหญ่” หรือ “ปิตาธิปไตย” (Patriarchy) ตัวอย่างรูปธรรมของความคิดความเชื่อดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ ข้อกำหนดของสังคมที่ขีดเส้นให้ผู้หญิงและผู้ชายต้องเดินตาม “เพราะเธอเป็นผู้หญิง ดังนั้นเธอต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ เธอจะทำหรือเป็นอย่างนี้ไม่ได้” หรือ “เพราะเขาเป็นผู้ชาย ดังนั้นเขาต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ เพราะเขาเป็นผู้ชาย เขาจะเป็นหรือเขาจะทำอย่างนั้นอย่างนี้ไม่ได้” ที่กล่าวมานี้ เป็นข้อห้ามหรือข้อจำกัดหรือข้อ “ควรจะ” อันเป็นลักษณะประจำเพศของชายหรือหญิงซึ่งเป็นลักษณะตายตัว

แนวคิดสตรีนิยม (Feminism) คือแนวคิดที่พยายามแยกแยะให้ความแตกต่างระหว่างหญิงชายทั้งที่เป็นความแตกต่างตามธรรมชาติ (Sex) ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างกัน แต่ธรรมชาติได้สร้างหญิงชายมาคู่กันเพื่อให้เกิดการสืบทอดเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ และความแตกต่างทางสังคม (Gender) ที่นำไปสู่การปฏิบัติต่อแต่ละเพศ ซึ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ สตรีนิยมพยายามที่จะชี้ให้เห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมเสมอภาคกับชาย ซึ่งปัจจุบันกฎเกณฑ์กติกาของโลก (อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ และรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศพัฒนาไปสู่มาตรฐานนี้)

ภัสสร ลิมานนท์ (2544) กล่าวถึงบทบาทเพศของประชากรในแต่ละสังคม แต่ละวัฒนธรรมว่านับแต่มีการบันทึกประวัติความเป็นมาของมนุษยชาติไว้เป็นหลักฐานมักพบว่าความคิดและการประพฤติที่มีนัยยะแสดงให้เห็นความเหนือกว่าของชายเมื่อเปรียบเทียบกับสตรีนั้น ปรากฏให้เห็นได้ในเกือบทุกสังคม การให้คุณค่าแก่มนุษย์แต่ละเพศไม่ทัดเทียมกัน รวมทั้งหน้าที่รับผิดชอบที่สังคมกำหนดให้ โยมักให้ความสำคัญต่อกิจกรรมของชายเหนือกว่าของสตรี ได้ยิ่งลึกลงกลายเป็นความเชื่อและค่านิยม ที่สะท้อนออกมาให้เห็นในหลายรูปแบบด้วยกัน อาทิ

- 1) อุดมการณ์และอุดมคติของสมาชิกในสังคมที่ย้ำให้เห็นว่าสตรีดีด้อยกว่าชายในทุกบทบาทและทุกฐานะ
- 2) โครงสร้างสังคมที่กำหนดรูปแบบของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นการแบ่งแยกหน้าที่ชัดเจนระหว่างมนุษย์ทั้งสองเพศ
- 3) สัญลักษณ์ต่างๆ คำพังเพย สุภาษิต คำสอนหรือนิทาน ที่แสดงออกให้เห็นความด้อยกว่าของสตรี

ความไม่เท่าเทียมทางเพศมีสาเหตุมาจาก 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยทางธรรมชาติและชีวภาพ ปัจจัยทางโครงสร้างครอบครัว และ ปัจจัยทางวัฒนธรรมและบรรทัดฐานสังคม (ภัสสร ลิมานนท์, 2544; ธีรพัฒน์, 2544) ดังนี้

1. ปัจจัยทางธรรมชาติและชีวภาพ (Nature and Biology) กล่าวคือ โครงสร้างของเพศชายโดยทั่วไปแข็งแรงกว่าของเพศหญิง ในขณะที่สภาพร่างกายของเพศหญิงอ่อนแอและผูกพันใกล้ชิดกับธรรมชาติมากกว่า

2. ปัจจัยโครงสร้างทางครอบครัว (Family Structure) เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการแบ่งงานระหว่างเพศและยังผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในสถานภาพหญิงและชายในครอบครัว ซึ่งเกิดขึ้นจากระบบคิดที่แบ่งสังคมออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นสาธารณะ (Public) อันได้แก่เรื่องนอกบ้านหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยกล่าวว่าโลกส่วนนี้เป็นโลกหรือสังคมของผู้ชาย และส่วนที่เป็น เรื่องส่วนตัว (Private) อันได้แก่เรื่องในบ้านหรือการดูแลบ้านเรือน และสมาชิกภายในครอบครัว โดยมองว่าโลกส่วนนี้เป็นของผู้หญิง ทำให้ผู้ชายมักอยู่ในฐานะผู้ผลิต เลี้ยงดูครอบครัว

3. ปัจจัยทางวัฒนธรรมและบรรทัดฐานสังคม (Culture and Social Norms) กล่าวคือในแต่ละวัฒนธรรม สมาชิกหญิงชายเมื่อแรกเกิด จะถูกปลูกฝังให้มีอุปนิสัยแตกต่างกันออกไป โดยสมาชิกใหม่ต้องยอมรับเจตคติและบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ให้โดยอาศัยพื้นฐานมาจากเพศที่กำหนดโดยธรรมชาติ ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปในเกือบทุกสังคม ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้เพราะบทบาทที่กำหนดขึ้นเป็นสิ่งไม่ยั่งยืน

5.3 สตรีกับการเมือง (Women and Politic Concept)

อุปสรรคที่สกัดกั้นการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี เป็นความเชื่อดั้งเดิมที่ว่า การเมืองเป็นกิจกรรมของบุรุษ เอื้อต่อการเติบโตใหญ่ของลัทธิเหยียดเพศ และทัศนคติบุรุษนิยม ซึ่งเคิร์ก แพทริค (อ้างถึงใน การุณย์ลักษณ์ พหลโยธิน, 2549) ได้เสนอปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดต่อการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของสตรีเอาไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านกายภาพ ซึ่งผู้หญิงกำเนิดมาพร้อมๆกับสตรีระที่มีความอ่อนแอ ตรงกันข้ามกับบุรุษที่มีความเข้มแข็ง ย่อมสามารถปกป้องคุ้มครองผู้หญิงให้รอดพ้นจากภัยอันตรายได้ หน้าที่ทางการเมืองอันเต็มไปด้วยปัญหาความขัดแย้ง จึงถูกมองว่าไม่เหมาะสมกับสตรีผู้มีสตรีระอ่อนโยนบอบบาง ต่อมาคือปัจจัยด้านวัฒนธรรม ค่านิยมของสังคมไทยเกิดจากความคิดผู้ชายเป็นใหญ่ที่ปลูกฝังให้เพศหญิงอยู่ในฐานะข้างเท้าหลัง

มากกว่าเป็นช่างเท้าหน้า ที่สวมบทบาทผู้นำทางการเมืองอย่างผู้ชาย ต่อมาคือปัจจัยด้านบทบาท ที่ผู้หญิงได้รับมอบหมายภาระอันยิ่งใหญ่ของการเป็นแม่ และดูแลกิจการภายในบ้านเรือน การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจการภายนอกครอบครัวจึงเป็นบทบาทหน้าที่ของเพศชายเสียเป็นส่วนใหญ่ และสุดท้ายปัจจัยด้านสมคบคิดและ เกาะกลุ่มกันของบุรุษ ที่กีดกันไม่ให้สตรีซึ่งถูกมองเป็นคนนอกเข้ามามีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินกิจกรรมในสังคม ผู้หญิงจึงตกอยู่ในฐานะของผู้ยินยอมรับฟังและทำตามความคิดเห็นทางการเมืองของผู้ชายเท่านั้น สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นจึงมีน้อยมาก หรือแทบไม่มีโอกาสจะได้แย้งทางความคิดอื่นใดเลย

เคท มิล เล็ท (Kate Millet, 1970) อธิบายว่า อุปสรรคที่สกัดกั้นการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีมี อยู่ 8 ประการ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านการอบรมกลุ่มเกลาทางสังคม เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัวที่พ่อแม่ผู้ปกครองอาจอบรมสั่งสอนให้เข้าใจว่า ผู้หญิงไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เพราะมองว่าเป็นกิจการงานของผู้ชาย เนื่องจากการเมืองเต็มไปด้วยปัญหาและความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ จึงเกรงว่าบุตรสาวอาจได้รับอันตราย จึงพยายามให้หลีกเลี่ยงจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ส่งผลให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่ต้องการเป็นผู้นำทางการเมืองมากเท่าที่ควร 2) ปัจจัยด้านกายภาพ ผู้หญิงกำเนิดมาพร้อมกับสรีระที่มีความอ่อนแอ ตรงกันข้ามกับบุรุษที่มีความเข้มแข็ง ย่อมสามารถปกป้องคุ้มครองผู้หญิงให้รอดพ้นจากภัยอันตรายได้ หน้าที่ทางการเมืองอันเต็มไปด้วยปัญหาความขัดแย้ง จึงถูกมองว่าไม่เหมาะสมกับสตรีผู้มีสรีระอ่อนโยนบอบบาง 3) ปัจจัยด้านโครงสร้างของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยที่ผู้ชายเป็นใหญ่ ภายใต้แนวคิดช่างเท้าหลังต้องเดินตามช่างเท้าหน้า ทำให้ผู้หญิงมีหน้าที่เพียงแม่บ้านซึ่งดูแลกิจการภายในครัวเรือน และการเลี้ยงดูบุตรธิดามากกว่าการออกไปทำงานนอกบ้าน หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง 4) ปัจจัยด้านการจัดลำดับชั้นทางสังคม ซึ่งสังคมไทยเป็นสังคมอุปถัมภ์ที่ให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แต่ปัจจุบันเป็นลำดับชั้นระหว่างนายทุนกับแรงงาน ซึ่งผู้นำสตรีที่อยู่ในระดับชั้นนายทุนสามารถเข้าถึงตำแหน่งแห่งที่ทางการเมืองในระดับที่สูงกว่า หรือใช้อำนาจอุปถัมภ์จากสมาชิกในครอบครัวที่เป็นผู้นำทางการเมืองให้ความช่วยเหลือ ตรงกันข้ามกับสตรีในชนชั้นแรงงานที่มีโอกาสเข้าถึงตำแหน่งแห่งที่ทางการเมืองได้น้อยและยากลำบากมากกว่า 5) ปัจจัยด้านครอบครัวและความรับผิดชอบในฐานะแม่บ้านและมารดา โดยผู้หญิงต้องแบกรับภาระในการเลี้ยงดูบุตรและรับผิดชอบภาระงานภายในครัวเรือน ทำให้ไม่สนใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากเท่าที่ควร เพราะมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว และไม่ยากเข้าไปข้องเกี่ยวกับความขัดแย้งหรือปัญหาของชาวบ้าน 6) ปัจจัยด้านกฎหมายและข้อบังคับทางสังคม ที่เอื้ออำนวยต่อการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองของผู้หญิงน้อยมาก 7) ปัจจัยด้านความเชื่อทางศาสนาและแง่คิดเชิงมานุษยวิทยา แน่แน่นอนว่า ความเชื่อความศรัทธาทางศาสนาที่มีต่อหลักธรรมคำสอนบางอย่างของแต่ละศาสนา ย่อมส่งอิทธิพลต่อความคิดและการตัดสินใจเป็นผู้นำ

ภาคการเมืองของผู้หญิงไม่มากนักน้อย และสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านระบบค่านิยมและความเชื่อด้านจิตวิทยา ซึ่งสังคมไทยมีค่านิยมให้ผู้ชายเป็นใหญ่ และคิดว่างานการเมืองเป็นหน้าที่สำหรับผู้ชายเท่านั้น จึงไม่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากเท่าที่ควร ทั้งที่ความจริงแล้วศักยภาพและความรู้ความสามารถของผู้หญิงไม่ได้แตกต่างจากผู้ชายมากนัก (การุณย์ลักษณ์ พหลโยธิน, 2549)

เมลวิลล์ เคอเรลล์ (Melville Currell) ระบุถึงอุปสรรคของสตรีในการมีบทบาททางการเมืองว่าประกอบด้วย 1) อุปสรรคอันเกิดจากการรับภาระภายในครอบครัว โดยผู้หญิงต้องแบกรับภาระในการเลี้ยงดูบุตรและรับผิดชอบภาระงานภายในครัวเรือน ทำให้ไม่สนใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากเท่าที่ควร เพราะมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว และไม่อยากเข้าไปข้องเกี่ยวกับความขัดแย้งหรือปัญหาของชาวบ้าน 2) อุปสรรคจากการที่สตรีได้รับอบรมสั่งสอนผ่านกระบวนการกล่อมเกลாதงสังคม ให้ยอมรับในสถานภาพและบทบาทที่ด้อยกว่าบุรุษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยที่ผู้ชายเป็นใหญ่ ภายใต้แนวคิดข้างเท้าหลังต้องเดินตามข้างเท้าหน้า ทำให้ผู้หญิงมีหน้าที่เพียงแม่บ้านซึ่งดูแลกิจการภายในครัวเรือน และการเลี้ยงดูบุตรธิดามากกว่าการออกไปทำงานนอกบ้าน หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง 3) อุปสรรคจากการอบรมเลี้ยงดูภายในครอบครัว เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัวที่พ่อแม่ผู้ปกครองอาจอบรมสั่งสอนให้เข้าใจว่า ผู้หญิงไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เพราะมองว่าเป็นกิจการงานของผู้ชาย เนื่องจากการเมืองเต็มไปด้วยปัญหาและความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ จึงเกรงว่าบุตรสาวอาจได้รับอันตราย จึงพยายามให้หลีกเลี่ยงจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ส่งผลให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่ต้องการเป็นผู้นำทางการเมืองมากเท่าที่ควร 4) ในกรณีที่บิดามีบทบาทหรือ ตำแหน่งทางการเมืองอยู่แล้ว การสืบทอดเจตนารมณ์ของครอบครัวจะมุ่งเน้นบุตรชายมากกว่า เนื่องจากสังคมไทยมีค่านิยมให้ผู้ชายเป็นใหญ่ และคิดว่างานการเมืองเป็นหน้าที่สำหรับผู้ชายเท่านั้น จึงไม่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากเท่าที่ควร ทั้งที่ความจริงแล้วศักยภาพและความรู้ความสามารถของผู้หญิงไม่ได้แตกต่างจากผู้ชายมากนัก 5) อุปสรรคจากการไม่เกาะกลุ่มของสตรี ที่ยังคงพึ่งพาสามีให้เป็นผู้นำภายในครอบครัวเป็นหลัก จึงไม่กล้าคิดกล้าตัดสินใจรวมตัวกันเพื่อเข้ามามีบทบาททางการเมือง ทำให้ไม่มีอำนาจต่อรองกับสังคมที่ให้ผู้ชายเป็นใหญ่แค่เพียงฝ่ายเดียว ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลทางการเมืองเรื่องเพศชั้นในสังคมไทย และสุดท้าย อุปสรรคจากโครงสร้างทางการเมืองและ ระบบการเลือกตั้งไม่ยึดตามระบบอัตราส่วนที่เอาจำนวนมากน้อยทางเพศระหว่างหญิงชายเป็นที่ตั้ง จึงเป็นปัจจัยที่เปิดโอกาสให้ผู้ชายเข้าไปมีบทบาททางการเมืองแค่เพียงฝ่ายเดียว แม้จะมีผู้หญิงเข้าไปบ้างแต่ก็มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับอัตราส่วนทั้งหมดของผู้นำทางการเมือง

คาโรลีน เอล ลีออต (Carolyn Elliot) ได้กล่าวถึงความไม่เสมอภาคที่สตรีต้องเผชิญอยู่ในฐานะสมาชิก สังคม อธิบายไว้ 4 ทฤษฎีด้วยกัน ทฤษฎีแรกคือ ทฤษฎีวิวัฒนธรรม สร้างวัฒนธรรมและความเชื่อขึ้นมาเพื่อควบคุมสกัดกั้นมิให้สตรีได้มีบทบาทที่กว้างขวาง เกิดวัฒนธรรมของสังคมที่มีข้อจำกัดมิให้สตรีมีบทบาททางการเมือง ดังกรณีสังคมไทยมีค่านิยมให้ผู้ชายเป็นใหญ่ และคิดว่างานการเมืองเป็นหน้าที่สำหรับผู้ชายเท่านั้น จึงไม่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากเท่าที่ควร ทั้งที่ความจริงแล้วศักยภาพและความรู้ความสามารถของผู้หญิงไม่ได้แตกต่างจากผู้ชายมากนัก ต่อมาคือทฤษฎีการพัฒนาของระบบการเมืองเป็นการเลือกปฏิบัติต่อความรู้ให้กับเฉพาะเพศชายเท่านั้น สตรีล้าหลังและด้อยพัฒนาจึงใช้ประโยชน์จากแรงงานสตรีอย่างไม่เป็นธรรม ต้องแบกรับภาระในการเลี้ยงดูบุตรและรับผิดชอบการงานภายในครัวเรือน ทำให้ไม่สนใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากเท่าที่ควร เพราะมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว และไม่ยากเข้าไปข้องเกี่ยวกับความขัดแย้งหรือปัญหาของชาวบ้าน ต่อมาคือ ทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคม ได้มีการพัฒนาต่อเนื่องกันมา ความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างบุรุษและสตรีจะมีลักษณะที่ไม่เท่าเทียมกันอยู่ตลอดเวลา ทำให้สตรีขาดคุณสมบัติในการเข้ามามีบทบาททางการเมือง เพราะสังคมมองว่าผู้หญิงไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เพราะมองว่าเป็นกิจการงานของผู้ชาย เนื่องจากการเมืองเต็มไปด้วยปัญหาและความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ (การุณย์ลักษณ์ พหลโยธิน, 2549)

จากแนวคิดสตรีนิยม นักวิจัยใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานการณ์การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในระดับท้องถิ่นว่ามีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 6 การปกครองท้องถิ่น

6.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจ และบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน (โกวิท พวงงาม, 2548)

การปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นการปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม และมีสิทธิตามกฎหมาย ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง ซึ่งประกอบด้วย การตรากฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ และมีอำนาจในการกำหนดงบประมาณของตนเอง อีกทั้งต้องมืองค์กรฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง มืองค์ประกอบ คือ

- 1) เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล
- 2) มีสภาและผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น
- 3) มีอิสระในการปกครองตนเอง
- 4) มีเขตการปกครองที่ชัดเจนเหมาะสม
- 5) มีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเอง
- 6) มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
- 7) มีอำนาจหน้าที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
- 8) มีอำนาจออกระเบียบข้อบังคับเพื่อใช้บังคับในท้องถิ่น
- 9) มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

6.2 หลักการปกครองท้องถิ่น

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นวิธีที่รัฐมอบอำนาจบางส่วนให้แก่องค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานบริหารราชการส่วนกลาง หรือราชการบริหารส่วนภูมิภาค เพื่อให้้องค์กรนั้นสามารถจัดบริการสาธารณะบางอย่างได้โดยมีอิสระตามสมควร และรัฐบาลโดยราชการส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาค จะทำหน้าที่กำกับดูแล แต่ไม่มีอำนาจบังคับบัญชาสั่งการ (โกวิท พวงงาม, 2548)

ผลจากการที่รัฐบาลได้กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นระดับล่างของประเทศโดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 นั้นได้ส่งผลให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาแพร่กระจายไปเกือบทุกแห่ง เนื่องจากการกระจายอำนาจดังกล่าวรัฐบาลไม่ได้มีการจัดวางระบบอำนาจในพื้นที่ให้เกิดความสมดุล รวมทั้งความไม่ชัดเจนในภารกิจ อำนาจและหน้าที่ของผู้นำทั้งสองกลุ่ม ทำให้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ทั้งต่อกลุ่มอำนาจเก่าอย่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่อิงพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง

ท้องถิ่น และกลุ่มอำนาจใหม่อย่างองค์การบริหารส่วนตำบลที่อิงพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน (สถาบันพระปกเกล้า, 2545)

การปกครองท้องถิ่น เป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หากประเทศใดมีการปกครองท้องถิ่นอย่างมั่นคงแล้วย่อมจะทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศนั้นมั่นคงด้วย เพราะการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อประโยชน์โดยรวมของท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นจึงเปรียบเสมือนสถาบันฝึกสอนประชาธิปไตยในทางปฏิบัติให้ประชาชนมีประสบการณ์ความรู้และความเข้าใจกลไกในการบริหารงานการปกครองตนเองในระดับพื้นฐาน เพื่อให้พร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม ในการปกครองในระดับชาติ ซึ่งมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนมากกว่าหลายเท่าในโอกาสต่อไป

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ได้กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นดังนี้ 1) องค์การบริหารส่วนตำบล 2) เทศบาล 3) สุขาภิบาล และ 4) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด (ปัจจุบันมี 3 รูป คือ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล)

อย่างไรก็ตามนับแต่เดือนพฤษภาคม 2542 เป็นต้นมา เนื่องจากได้มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 ให้ยกเลิกการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบสุขาภิบาลลง และยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลตำบลทุกแห่ง ดังนั้น แม้ว่าพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 จะกำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ออกเป็น 4 ประเภท แต่ในทางข้อเท็จจริง การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบันจะประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

รูปแบบ	จำนวน (แห่ง)
องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	76
เทศบาลนคร	30
เทศบาลเมือง	178
เทศบาลตำบล	2,232
องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	5,335
เมืองพัทยา	1
กรุงเทพมหานคร	1
รวม	7,853

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการอธิบายถึงความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นในการกระจายอำนาจตามแนวทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ตอนที่ 7 งานวิจัยเกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสตรี

ถวิลวดี บุรีกุล (2544) ศึกษาเรื่อง “ผู้หญิงไทยกับการเมืองหลักการเมืองมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540” พบว่าผู้หญิงในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะกรุงเทพฯรอบใน มีความพอใจในระบอบประชาธิปไตยที่เป็นอยู่น้อยกว่าผู้หญิงที่อยู่ในต่างจังหวัด (ทั้งเขตเทศบาลและชนบท) ระดับการรับรู้ข่าวสารและความสนใจทางการเมืองมีความแตกต่างกันตามเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยที่เพศชายมีระดับการรับรู้ข่าวสารและความสนใจทางการเมือง ตลอดจนสนใจกิจกรรมทางการเมืองเฉลี่ยมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ผู้หญิงให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์ สุจริต และการช่วยเหลือท้องถิ่น เป็นปัจจัยหลักในการพิจารณาผู้สมัคร การส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่ม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การปลูกฝังความเข้าใจในทาง

การเมืองและระบอบประชาธิปไตย เพื่อกระตุ้นให้ผู้หญิงเห็นความสำคัญของการเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น

อารีวรรณ จตุทอง (2551) ระบุว่าความไม่เสมอภาคระหว่างหญิงชาย มีรากฐานมาจากโครงสร้างสังคมที่ไม่มีความเสมอภาคอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดกฎหมายที่ไม่ส่งเสริมความเสมอภาค อีกทั้งสตรีไม่ได้มีโอกาสเข้าสู่อำนาจในการตัดสินใจ และการบริหารจัดการทรัพยากรของรัฐ เนื่องจากสตรีไม่มีโอกาสในบทบาทการเมืองอย่างเต็มที่ เจตคติของผู้มีอำนาจทางการเมืองเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารรัฐกิจ รวมทั้งเจตคติที่ผลักระยะความรับผิดชอบต่อครอบครัวและการดูแลเด็กให้แก่สตรีเพียงฝ่ายเดียว เจตคติของสังคมที่มองว่าการเมืองไม่ใช่เรื่องสตรี และการใช้เงินจำนวนมากสำหรับการหาเสียงเลือกตั้งและการดำรงอยู่ในตำแหน่ง อาจทำให้สตรีเกิดความท้อถอยที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งและเข้ามามีบทบาททางการเมือง

วิไล บุรณปกรณ์ (2551) ระบุว่าการก่อตัวและพัฒนาการของกลุ่มสตรีในชนบท เริ่มจากวิถีชีวิตของคนในชุมชนก่อนมีการรวมกลุ่มที่เป็นทางการ เดิมนั้นกลุ่มสตรีเป็นกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ มีการช่วยเหลือดูแลกันตั้งแต่การเกิด แก่ เจ็บตาย และช่วยเหลือกันในด้านการทำมาหากิน เมื่อสตรีมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และได้นำเอาประสบการณ์ที่ไปเรียนรู้จากหมู่บ้านอื่นมาใช้ จึงได้มีการพูดคุยกันและมีการรวมกลุ่มขึ้นอย่างเป็นทางการเพื่อสร้างการเป็นผู้นำให้เท่าเทียมกับบุรุษ และสนับสนุนให้สตรีสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม กระบวนการและระบบ โดยมุ่งให้ตัวแทนที่มาจาก การเลือกตั้งมีความรับผิดชอบต่อการแสดงคามมุ่งมั่นของตนในเรื่องบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย

อนันต์ชัย คงจันทร์ (2543) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความก้าวหน้าในอาชีพของผู้บริหารหญิงในประเทศไทย ปรากฏให้เห็นถึงภาวะความไม่ทัดเทียมระหว่างชายและหญิงในการทำงานในประเทศไทย ความยุติธรรมของหัวหน้างานเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญประการแรกซึ่งมีอิทธิพลต่อความก้าวหน้าในอาชีพของผู้บริหารหญิง รองลงมา คือ ทักษะคติของผู้บริหารระดับสูงที่ยอมรับในความเท่าเทียมกัน ดังนั้น แม้ผู้หญิงจะมีความรู้ความสามารถ แต่ถ้าขาดความยุติธรรมและทักษะคติของผู้บริหารระดับสูงที่ยอมรับในความเท่าเทียม รวมทั้งการเปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันแล้ว ผู้หญิงคงไม่สามารถก้าวสู่ตำแหน่งบริหารหรือมีความก้าวหน้าในอาชีพ ดังนั้น การพัฒนาผู้บริหารจึงต้องต่อยอดถึงเรื่องคุณธรรม การให้ความเป็นธรรมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้จะสร้างความยุติธรรมในองค์กร

สุธีรา ทอมสัน และเมธินี พงษ์เวช (2541) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องผู้หญิงบนเส้นทางของนักบริหาร ปรากฏให้เห็นถึงปัจจัยที่เอื้อ และข้อจำกัด ในการก้าวสู่ตำแหน่งนักบริหารในส่วนราชการ โดยปัจจัยที่เอื้อต่อสตรีในการก้าวสู่ตำแหน่งนักบริหารในส่วนราชการ คือการมีการศึกษานอกโรงเรียน กรมประชาสัมพันธ์และกรมสรรพากร คือ คุณสมบัติเฉพาะ ซึ่งคล้ายคลึงกัน ได้แก่

- 1) มีความกล้าเสี่ยง กล้าตัดสินใจ มีความมานะอดทนและขยันงาน
 - 2) มีการศึกษาระดับสูง คือปริญญาตรี โทและเอกและมีประสบการณ์ด้านวิชาการ
- พอสมควร
- 3) ภูมิหลังและครอบครัวคือ ครอบครัวเอื้ออำนวย สามีเป็นคนใจกว้างเข้าใจการโยกย้ายไปต่างจังหวัดไม่มีปัญหา สามารถดูแลครอบครัวทำหน้าที่แทนได้
 - 4) มีผู้สนับสนุนในการทำงาน ถึงแม้หลายท่านจะบอกว่าทุกอย่างขึ้นอยู่กับตัวของตัวเอง ความรู้ความสามารถ แต่ก็ยอมรับว่าในการทำงานหากไม่มีผู้สนับสนุนก็ไม่อาจขึ้นมาได้
 - 5) มีหลักในการบริหารงาน โดยเฉพาะการมีมนุษยสัมพันธ์ การเข้าใจถึงจิตใจของผู้ร่วมงาน

วันทนี วาสิกะสิน และสุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2541) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง สังคมไทยคาดหวังอย่างไรกับผู้หญิง งานวิจัยนี้ได้ข้อสรุปหลักคือ ยืนยันค่านิยมความไม่เสมอภาค (Double Standard) ว่ามีอยู่ในสังคมไทย โดยเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาครอบครัวและสังคม และสรุปบทบาททางสังคมของหญิงไทย 5 ด้าน ได้แก่

- 1) บทบาทความเป็นลูกสาว สังคมคาดหวังให้ลูกสาวรับภาระงานบ้านมากกว่าลูกชาย
- 2) บทบาทหน้าที่การงานรับภาระทั้งในและนอกบ้าน มีโอกาสก้าวหน้าน้อยกว่าผู้ชาย

3) บทบาทความเป็นภรรยา ส่วนใหญ่เห็นว่าเมื่อเกิดปัญหาในชีวิตสมรสภรรยา มักเป็นฝ่าย รับผิดชอบต่อลูก ภรรยาควรเชื่อฟังสามี ยินยอมให้สามีมีอำนาจตัดสินใจต่างๆ สนับสนุนใน ความก้าวหน้าในอาชีพของสามีและไม่ปฏิเสธเมื่อสามีมีความต้องการทางเพศ

4) บทบาทความเป็นแม่ ลูกใกล้ชิดกับแม่มากกว่าและให้ความสำคัญกับแม่ มากกว่าพ่อ

รายงานสรุปการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผลกระทบต่อสตรีและข้อเสนอแนะที่ปรากฏใน นโยบายและแผนงานหลักสตรีระยะยาว (พ.ศ. 2535 – 2554) กล่าวถึงค่านิยมของคนไทยส่วนใหญ่ ยังมองว่าสตรีไม่มีความสามารถเท่าบุรุษ สตรีมีบทบาทจำกัดอยู่กับการเป็นภรรยาและมารดาเท่านั้น สังคมยังคาดหวังให้สตรีมีกรอบของพฤติกรรมตามค่านิยมดั้งเดิม โดยส่งผลกระทบต่อสตรี ทำให้สตรี ขาดโอกาสในเข้าถึงบริการต่างๆ รวมทั้งไม่ได้รับโอกาสให้ก้าวหน้าทางอาชีพ

จिरศักดิ์ สุขวัฒนา (2538) ศึกษาเรื่องทัศนคติประชาชนจังหวัดนครนายกต่อบทบาทความเป็น ผู้นำของผู้ว่าราชการจังหวัด นางจรัสศรี ทิปิรัช พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้การยอมรับใน บทบาท มีความพอใจในการตั้งใจทำงาน ซื่อสัตย์ สุจริต สุขภาพ นุ่มนวล มีความสามารถ ในการประ สัมพันธ์ ประสานงาน และสามารถทำงานด้านอื่นๆ ที่มีความใกล้เคียงกับผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็น ผู้ชาย

รวีวรรณ วรรณพาณิชย์ (2542) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับบทบาททางการเมือง ของผู้นำสตรีท้องถิ่นศึกษากรณี ผู้ใหญ่บ้าน กำนันสตรียอดเยี่ยม ประจำปี 2540 ประเด็นการ ยอมรับจากผู้นำสตรี 3 ด้าน ได้แก่ คุณสมบัติส่วนตัว ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติภารกิจ และความรู้ความสามารถเฉพาะตัว สรุปได้ว่าได้รับการยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้ว่าราชการ จังหวัดท้องถิ่นยอดเยี่ยม มีผลจากปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัว ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติภารกิจ และความรู้ความสามารถเฉพาะตัว โดยยอมรับบทบาทผู้นำสูงสุดด้านความสามารถในการ ประสานงาน และได้รับการยอมรับของชุมชนในภาวะผู้นำสตรีท้องถิ่นยอดเยี่ยมที่เกิดจากความรู้ ความสามารถเฉพาะตัวมากกว่าความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

บุญส่ง เวศยาสิรินทร์ (2541) ศึกษาเรื่อง สตรีกับการตัดสินใจเข้าสู่องค์การบริหารส่วน ตำบล กรณีศึกษาตำบลต่างๆ ในอำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน พบว่าปัจจัยองค์ประกอบที่ทำให้ สตรีสู้ อดทน ประกอบด้วยแรงจูงใจที่เกี่ยวกับความต้องการและความคาดหวังของสตรีที่จะทำงาน ช่วยเหลือชุมชนของตน การเคยมีตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมในหมู่บ้าน การมีโอกาสเข้าร่วมโครงการ ด้านการอบรม อดทนที่อำเภอ ปัจจัยด้านครอบครัวของสตรี และอิทธิพลทางด้านความคิดอื่นๆ

บทสรุปผู้บริหาร ในแผนพัฒนาสตรี พ.ศ. 2555-2559 จัดทำโดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2555) ระบุว่าสังคมไทยที่ยังคงเผชิญกับปัญหาความไม่เสมอภาคระหว่างหญิงชาย ซึ่งยังเป็นผลมาจากการที่คนในสังคมบางส่วนยังมี เจตคติว่า ผู้หญิงมีความสามารถด้อยกว่าผู้ชาย และปลูกฝังให้ผู้หญิงเป็นผู้ตาม หรือเป็นช่างเท้าหลังเสมอ ส่งผลให้สตรีตกเป็นเหยื่อความรุนแรง ขาดโอกาส และการยอมรับในการเข้าร่วมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและตำแหน่งการตัดสินใจในระดับสูง

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของนักการเมือง

นันทวรรณ อิศรานุวัฒน์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคโลกาภิวัตน์: ศึกษา จากหลักพุทธ พบว่า ผู้นำที่ดีตามหลักพุทธธรรมต้องยึดตามหลัก “ธรรม” เช่น พรหมวิหาร 4 ธรรมาธิปไตย พละ 4 และสัปปริสธรรม 7 เป็นต้น เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการงานให้บรรลุผลสำเร็จที่วางไว้ และนำพาคณะและสังคมสู่ความสงบสุขและมั่นคงตลอดไป สำหรับรูปแบบผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคโลกาภิวัตน์ที่เกิดจากการประยุกต์ของภาวะผู้ตามยึดหลัก 3 ประการคือ หลักการครองตน ครองคนและครองงาน โดยมุ่งเน้นให้ผู้นำเกิดการพัฒนาตน คนและงาน ให้มีคุณภาพที่สมบูรณ์ทั้งด้านความสามารถและจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรมจริยธรรมและเห็นแก่ประโยชน์สุขส่วนรวมเป็นหลัก

ศรีเพ็ญ ช่างโธสง (2540) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ส.ส. ในทศวรรษหน้า พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4 ประการ ดังนี้ 1) คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ด้านคุณลักษณะส่วนตัว 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3)คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านภูมิหลัง 4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถ ดังนี้

1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณลักษณะส่วนตัว

1.1) บุคลิกภาพ ควรมีกริยาวาจาสุภาพเรียบร้อย ไม่ก้าวร้าว มีสัจจะพูดจริงทำจริง มีการวางตัวที่เหมาะสม มีความละเอียดสุ่มรอบคอบสามารถสรุปประเด็นได้ดี มีความรวดเร็วในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา มีปฏิภาณไหวพริบเป็นเลิศในการแก้ปัญหา มีความหนักแน่นมั่นคงในอารมณ์ มีความกระตือรือร้นและตื่นตัวอยู่เสมอ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีอารมณ์เยือกเย็น มีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว มีความอดทนและอดกลั้นสูง เชื่อมมั่นในอุดมการณ์และมีความเป็นสุภาพบุรุษ

1.2) มนุษย์สัมพันธ์ ควรมีการวางตัวเป็นกันเองกับประชาชน ผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลทั่วไปในสังคมได้เป็นอย่างดี มีท่าทีที่เป็นมิตร สนใจและเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ มีความจริงใจ มีความเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกิจกรรมของสังคม ให้ความสำคัญกับบุคคลทุกกลุ่มเสมอภาคกัน เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับและให้คำปรึกษาแนะนำกับประชาชนผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป

1.3) ความประพฤติ ควรมีการประพฤติตนเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งการกระทำและคำพูด รู้จักประมาณตนและสำรวจตนเองอยู่เสมอ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความหนักแน่นในสิ่งที่ถูกต้อง มีความสำนึกที่จะทำงานเพื่อสังคม มีความรับผิดชอบสูง มีวินัยในตนเอง มีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ตรงต่อเวลา เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่นและไม่แอบอ้างผลงานผู้อื่นมาเป็นของตน

2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ควรมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม รู้จักให้อภัย เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ปฏิบัติตนตามกฎหมาย บ้านเมือง ผสมผสานหลักรัฐศาสตร์ อยู่ในกรอบศีลธรรมและยึดมั่นในพระศาสนา มีความขยัน หมั่นเพียร มีความเมตตาและอนุเคราะห์ต่อประชาชนที่ทุกข์ร้อน ห้ามปรามประชาชนจากการทำความชั่ว ส่งเสริมให้ทำความดี ยึดหลักธรรมาธิปไตยเป็นรากฐานประชาธิปไตย มีสติในการวินิจฉัยวิเคราะห์เรื่องราวต่างๆ อย่างละเอียดรอบ คอยให้เกียรติเคารพในสถานที่และสถาบัน รักษาคำพูดสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนและปฏิบัติตามนโยบายที่แถลงไว้ให้เป็นรูปธรรม ไม่ดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง มีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับในเรื่องของสิทธิมนุษยย์ให้ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยความเสมอภาค รักษาจิตสำนึกให้ถูกต้องและชอบธรรมอยู่เสมอ และมีหลักในการดำเนินชีวิตส่วนตัวและในการบริหารประเทศ

3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านภูมิหลัง คือ ควรมีอายุ 25 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปหรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อน มีการดำเนินชีวิตที่โปร่งใสทั้งชีวิตส่วนตัวและหน้าที่การงานสามารถตรวจสอบได้ มีชีวิตครอบครัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีชีวิตที่เปิดเผยมืออาชีพที่แน่นอนเพื่อให้ปรากฏที่มาแห่งรายได้ ควรเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหลักและมีคุณธรรม ไม่เป็น ผู้มีอิทธิพลและมีสัญชาติไทย

4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถ คือ ควรมีผลงานด้านสาธารณะ ผลงานทางการเมือง มีการนำเอาปัญหาต่างๆ ไปวางแผนเป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศได้อย่าง

ถูกต้อง มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ มีวิจารณ์ญาณในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง มีความกล้าหาญกล้าต่อสู้ ตัดสินใจ กล้ารับผิดชอบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักใช้อำนาจในหน้าที่อย่างชอบธรรม มีความเฉลียวฉลาดรู้ทันเหตุการณ์ สามารถรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างรวดเร็ว สามารถ ทำให้ผู้ร่วมงาน ประชาชนและบุคคลทั่วไปไปเชื่อมั่น และศรัทธา สนใจในความสำเร็จของทั้งทีมมากกว่าความสำเร็จของตนเอง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติ มีความคิดในเชิงรุก หาหนทางแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในระยะ 5-10 ปีข้างหน้า และมีความคิดในสิ่งใหม่ๆ ที่สร้างความเจริญทางเทคโนโลยีให้ทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศ และมีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ด้านรัฐศาสตร์และด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง

ชาคริต คงแก้วขาว (2546) ได้ศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในจังหวัดพัทลุง พบว่า คุณสมบัติส่วนตัวที่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้คิดว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเลือกผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะในระบบแบ่งเขตก็คือ อันดับแรก การพูดจริง และทำจริง (ร้อยละ 33.9) คุณสมบัติที่สองก็คือ ความซื่อสัตย์และคุณธรรม (ร้อยละ 31.7) การมีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกลก็ถูกเลือกเป็นลำดับที่สาม (ร้อยละ 7.3) ส่วนสิ่งที่ประชาชนไม่ชอบมากที่สุดในตัวนักการเมืองก็คือ อันดับแรก โกงกิน คอร์รัปชัน (ร้อยละ 40.6) ส่วนอันดับที่สองก็คือการซื้อเสียง (ร้อยละ 17.3) อันดับที่สามก็คือ การไม่ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน (ร้อยละ 16.0) คุณสมบัติที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ที่ประชาชนในจังหวัดชายแดนใต้มองนักการเมืองในเขตเลือกตั้งของตน อาจจะเป็นตัวช่วยให้นักการเมืองที่กำลังหาเสียงใช้ในการปรับปรุงตัวเองเพื่อให้สามารถเอาชนะจิตใจประชาชน และเปลี่ยนความนิยมหรือเสียงให้เป็นคะแนนในวันเลือกตั้งจริงๆ ได้ในที่สุด

ปอรัรัมย์ ยอดเนตร (2555) ศึกษาเรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะนักการเมืองบนฐานทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านจิตใจ ความคิด พฤติกรรม และความรู้ 2) การวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องพัฒนาการเรียนรู้ 4 ส่วนคือ การกระตุ้น การเรียนรู้ภายใน การเรียนรู้เชิงกระบวนการกลุ่มการตระหนักถึงสังคมและส่วนรวม 3) กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักการเมืองประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ (1) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง (2) เนื้อหากิจกรรมต้องสอดคล้องกับเป้าหมาย (3) การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสบการณ์ใหม่ ใคร่ครวญและแลกเปลี่ยนเชิงการเมือง (4) การคัดเลือกกระบวนการ ที่มีประสบการณ์ทางการเมืองและการเรียนรู้เพื่อการ

เปลี่ยนแปลง (5) การลงมือปฏิบัติต่อเนื่องและยืดหยุ่น (6) การสร้างบรรยากาศให้เท่าเทียมและเป็นประชาธิปไตย (7) การสรุปและถอดบทเรียน เน้นการแลกเปลี่ยนและการรับฟังอย่างลึกซึ้ง

7.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้

เรวดี จันทเปรมจิตต์ (2557) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการเป็นผู้สูงอายุที่ยังคุณประโยชน์ พบว่ารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้สูงอายุที่ยังคุณประโยชน์ มี 5 แบบคือ แบบกระบวนการกลุ่ม แบบประสบการณ์ แบบมีส่วนร่วม แบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการเรียนรู้แบบเครือข่าย ปัจจัยเสริมหนุน ประกอบด้วยผู้นำ ทรัพยากร ทุนทางสังคม ทุนมนุษย์ นโยบายและแผนงานรัฐ และวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่วนเงื่อนไขในการนำรูปแบบการเรียนรู้ฯ ดังกล่าวไปใช้นั้น ชุมชนจะต้องมีกลุ่ม/องค์กรทำงานเป็นทีม มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีข้อมูลด้านผู้สูงอายุ มีภาคีเครือข่ายสนับสนุน มีระบบอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีผู้สูงอายุที่มีความรู้และภูมิปัญญาเข้าร่วมดำเนินงาน

ทิพย์วดี เหลืองกระจ่าง (2554) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาผู้สูงอายุ พบว่า วิธีการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาผู้สูงอายุทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจและปัญญา โดยการบรรลุเป้าหมายอยู่ภายใต้เงื่อนไขการเรียนรู้ทั้งปัจจัยภายใน อันได้แก่ บุพเพกตปุญญาตา ความสนใจและนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง และปัจจัยภายนอก อันได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ครอบครัว และผู้สอน วิธีการเรียนรู้ดังกล่าวมีความหลากหลาย ได้แก่ จากผู้รู้ จากการปฏิบัติด้วยตนเอง จากการสนทนาธรรม จากการเข้าร่วมฝึกอบรม จากการเป็นผู้ช่วยผู้รู้ในการฝึกอบรม จากการได้รับการสั่งสอนตักเตือน จากการได้รับฟังหรืออ่านข้อความหรือเรื่องเล่าที่ประทับใจ ส่วนกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมด้านสุขภาพ กาย สุขภาพจิตใจ และสังคม โดยกิจกรรมหนึ่งๆ ใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายได้ กิจกรรมทั้งสามด้านต้องสอดแทรกหลักธรรมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวม ตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปจนถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวควรดำเนินการในรูปแบบของ “ศูนย์พัฒนาและบริการผู้สูงอายุ” ตามแนวคิดพุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจของผู้สูงอายุเป็นหลัก โดยจัดโครงการและกิจกรรมที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านวิชาการ การวิจัยและการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุ

สวัสดี้ ภูทอง (2546) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต สำหรับผู้ใหญ่ในชุมชนชนบทภาคเหนือ พบว่า ความต้องการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เพื่อพัฒนา

คุณภาพชีวิต มีความต้องการเรียนรู้ด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการศึกษา ผู้ใหญ่มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้านคุณภาพชีวิตที่ใกล้เคียงกัน ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตสำหรับผู้ใหญ่ในชุมชนชนบทภาคเหนือ สรุปรูปแบบการเรียนรู้มีจำนวน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การทบทวนประสบการณ์เดิม ประสบการณ์ใหม่ การคิดวิเคราะห์ การทดลอง และการนำไปใช้ ผลการทดลองพบว่า คะแนนของผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรม และผลการทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ความแตกต่างด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต เงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการจัดรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ประกอบด้วย ประสบการณ์ ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมของชุมชน ปัญหาที่พบประกอบด้วย ปัญหาด้านผู้สอน หลักสูตร สื่อการสอน และปัญหาด้านผู้เรียน

วรรณษา บุญประเสริฐ (2554) ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางจริยธรรมสำหรับพยาบาลวิชาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ของพยาบาลวิชาชีพ พัฒนารูปแบบการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียน ทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ และวิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขของการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ พบว่า ปัจจัยในการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ ได้แก่ ความต้องการในการพัฒนาตนเอง นโยบายผู้บริหารองค์กร แผนงานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเงื่อนไขในการนำไปใช้ ได้แก่ ระยะเวลาในการเรียนรู้ แรงจูงใจของผู้เรียนและกระบวนการในกลุ่มการเรียนรู้

อาพันธ์ชนินทร์ สุพานิช (2554) ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการแขวงการทาง กรมทางหลวงตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการจัดการความรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะที่จำเป็นที่สุดสำหรับข้าราชการแขวงการทาง กรมทางหลวง คือ สมรรถนะทักษะการแก้ไขปัญหา 2) รูปแบบการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จำเป็นต้องมาจากหลายรูปแบบและรูปแบบจะมีประสิทธิภาพถ้าผู้เรียนมีความพึงพอใจและมีความพร้อมในการเรียน 3) วิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จะต้องมีความหลากหลายและให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เลือกวิธีการเรียนร่วมกับผู้สอน รูปแบบการเรียนรู้ที่จะพัฒนาการเรียนรู้ด้วยผู้ใหญ่ควรมีรูปแบบที่ยืดหยุ่น มีความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ เป็นองค์ความรู้ที่มาจากฐานการปฏิบัติงานจริง มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่เน้นให้ผู้เรียนคือผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ มีการจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการเรียนรู้ที่เป็นไปตามประสบการณ์และความต้องการของผู้เรียน โดยแบ่งรูปแบบการเรียนรู้

ออกเป็น 2 ระดับคือ ระดับแรกเป็นการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่พัฒนาให้เกิดความรู้จากภายในตนเอง คือการเรียนรู้ด้วยการขึ้นำตนเอง การเรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้จากประสบการณ์ และการเรียนรู้จากสถานการณ์ ระดับที่สองจะเป็นการพัฒนาความรู้ที่ได้มาจาก การปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบกลุ่ม คือการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการเรียนรู้แบบเรียนรู้ร่วมกัน

วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2550) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อ ส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ/เขต สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ สรุปผล การวิจัยได้ดังนี้ 1) มีความจำเป็นในการส่งเสริมระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา 2) รูปแบบของการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่พัฒนาได้ ประกอบด้วย 2.1) เรียนรู้หลักการ 2.2) ประสาน แผนประชุม 2.3) พบกลุ่มร่วมเรียนรู้ 2.4) ถามดูให้ชัด 2.5) จัดการแลกเปลี่ยน 2.6) เรียนรู้แนวทาง 2.7) จัดสร้างจัดก่อ 2.8) ต่อเติมเสริมประสาน 2.9) สรุปผลการเรียนรู้ 2.10) ผู้คนชื่นชมผลงาน 3) ได้ผลจากการทดลองใช้รูปแบบของการเรียนรู้จากการปฏิบัติว่า ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนทั้งสองแห่งมีความรู้ และเจตคติต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาสูงขึ้น 4) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการใช้รูปแบบของการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ประกอบด้วย บุคลากรมีความรู้ในระบบการประกันคุณภาพ บุคลากรทุกคนให้ความร่วมมือ ความ มุ่งมั่นของผู้บริหาร มีทรัพยากรสนับสนุน และได้รับคำชมเชย

ฉัตรรัตน์ วันโนพทอง (2555) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพลัง กลุ่มสตรีในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพลังกลุ่มสตรีใน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เป็นกระบวนการเรียนรู้จากฐานประสบการณ์ และฐานของปัญหา มี ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ดังนี้ 1) เรียนรู้ปัญหา 2) รวมกลุ่ม 3) ร่วมค้นปัญหา 4) ร่วมวิเคราะห์ ทางเลือกและกำหนดแนวทาง 5) ร่วมวางแผน 6) ร่วมปฏิบัติ 7) ร่วมถอดบทเรียน และ 8) ร่วมถ่ายทอด โดยมีเนื้อหา/องค์ความรู้สำคัญคือ ความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับ ทรัพยากรธรรมชาติ

7.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

พรชัย ธีระเวช (2555) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาตลอดชีวิตด้วยการบูรณาการ ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม

องค์กรสู่ความโปร่งใสด้านการคลังสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า 1) ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสร้างความโปร่งใสด้านการคลังสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ระบบการเรียนรู้ของบุคลากรภายในองค์กรควบคู่กับระบบการเรียนรู้ของประชาชนในชุมชนพื้นที่ขององค์กร โดยระบบการเรียนรู้ของบุคลากรภายในองค์กรอยู่ในรูปการเรียนรู้ตามแผนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทั่วไป และการเรียนรู้จากการทำงานเป็นทีม ส่วนระบบการเรียนรู้ของประชาชนเกิดจากการมีส่วนร่วมในการทำงานของประชาชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเรียนรู้ตลอดชีวิตในการสร้างความโปร่งใสด้านการคลังสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 8 ปัจจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร การสร้างแรงจูงใจ การมีส่วนร่วมของประชาชน บุคลากร ความมีประโยชน์ของข้อมูล การติดตามและประเมินผล ทรัพยากรและงบประมาณ และวิธีการเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กรและประชาชนที่เกี่ยวข้อง และ 3) กลยุทธ์การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรสู่ความโปร่งใสด้านการคลังสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์หลัก คือ การสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยทีมงานขององค์กร การกำหนดหน้าที่ของผู้บริหารเพื่อบริหารการเปลี่ยนแปลง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ขององค์กร การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการมีส่วนร่วมของประชาชน การกระตุ้นให้เกิดความตระหนัก การพัฒนาและเผยแพร่ความรู้ข้อมูลสารสนเทศ และการบูรณาการทรัพยากรทางการเงินและทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้อง

อาพันธ์ชนิตร์ สุพานิช (2554) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการแขวงทาง กรมทางหลวงตามแนวคิดการเรียนรู้จากกรปฏิบัติและการจัดการความรู้ ได้กล่าวถึง ทฤษฎีพื้นฐานที่มารองรับกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ คือทฤษฎี Andragogy ของ Knowles (1980) ที่เน้นมโนทัศน์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ คือผู้ใหญ่จะมีลักษณะของการนำตนเอง มีความเป็นอิสระในตนเอง เน้นประสบการณ์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ เพราะถือว่าผู้ใหญ่มีการสร้างสมประสบการณ์มาเป็นเวลานาน เน้นความพร้อมของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ และเน้นในเรื่องคุณค่าของเวลาที่ผู้ใหญ่จะนำความรู้ไปใช้ได้ทันที การเรียนรู้จะเกิดผลดี ถ้าเป็นสิ่งที่ตนเองต้องการ ลักษณะการเรียนรู้จะเป็นการเรียนรู้ที่ตนเองเป็นศูนย์กลาง ผู้ใหญ่จะมีลักษณะของการนำตนเอง และผู้ใหญ่จะพร้อมในการเรียนรู้หากการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ตนเองต้องการ

เอกชัย พุทธสอน (2556) ศึกษาเรื่องแนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวโน้มคุณลักษณะทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับคนไทยในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ ใฝ่เรียน กระตือรือร้นในการเรียนรู้ เรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะใน

การคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ การแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ และมีทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ได้

2) ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ได้แก่ มีทักษะการรู้ การใช้และการจัดการด้านสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยีให้เท่าทันอยู่เสมอ เกิดการเรียนรู้เทคนิควิทยาการแบบใหม่ที่ทันสมัย โดยรู้จักคิดวิเคราะห์ กลั่นกรองความรู้อย่างมีวิจารณญาณก่อน

3) ทักษะชีวิตและการทำงาน ได้แก่ มีทักษะด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ มีทักษะการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันโดยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การรู้ระเบียบวินัย รวมถึงมีคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้ชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น 2) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น และ 3) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) โดยมีแนวทางการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

การศึกษาศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้ .

1.1 การศึกษาเอกสาร ได้แก่ งานวิจัย บทความ หนังสือ ตำรา บันทึก จากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของนักการเมือง นักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองสตรี โดย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบว่าประกอบด้วยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านความคิด ด้านความรู้ และด้านพฤติกรรม

1.2 นำข้อมูลจากข้อ 1.1 ซึ่งเป็นกรอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรี ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และนักการเมืองสตรี เพื่อสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเชิงสำรวจในข้อ 1.3

1.3 การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค้การ บริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี และนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 535 คน (ข้อมูลจาก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ณ วันที่ 30 กันยายน 2558)

การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยใช้หลักการคำนวณของ Yamane¹ ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n = จำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้

(โดยในการศึกษานี้กำหนดให้เท่ากับ .05)

แทนที่

$$n = \frac{535}{1 + (535 \times .05^2)}$$

$$n = 228.8$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 229 คน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังแสดงในภาคผนวก ข ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งทางการเมือง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน อายุ ภูมิภาคเกิด สถานภาพ ระดับการศึกษา การทำงานการเมือง ของตระกูล ประสบการณ์การทำงาน ผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ามาทำงานการเมืองท้องถิ่น และอาชีพ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น เป็นตารางจัดระดับความสำคัญของคุณลักษณะแต่ละข้อจากน้อยที่สุดไปมากที่สุด ข้อมูลคำถามแบ่งเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านจิตใจ ด้านความคิด ด้านความรู้ และด้านพฤติกรรม

1.3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำมาทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และทดสอบความเชื่อมั่น โดยมีวิธีการดังนี้

1) หาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญให้
ความคิดเห็น และให้คะแนนเพื่อหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม วัตถุประสงค์ (IOC: Item
Objective Congruence Index) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 4 คน คือ

- 1.1) รองศาสตราจารย์ ดร. อาชญญา รัตนอุบล
อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.2) รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธ์ สุวรรณมรรคา
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.3) อาจารย์ ดร.วรุฒติ สุภาพ
อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 1.4) นายสุรพล เจริญภูมิ
ผู้อำนวยการส่วนวิชาการ สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

1.3.4 เครื่องมือที่ผ่านการทดสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองกับกลุ่ม
ตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา (Try Out) เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น
(Reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาคอนบราค (Cronbach's
Alpha) โดยกำหนดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.85

1.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์สถิติโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
รวบรวมและประมวลผลเพื่อหาข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) จากข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย
ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐานเพื่อบรรยายลักษณะต่างๆ ของตัวแปร สำหรับข้อคำถามชนิดประเมินค่า (Rating Scale)
ใช้มาตรวัดระดับความถี่แบบ Likert's Method of Summated Rating จำแนกเป็น 5 ระดับคือ
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมาย ใช้วิธีคำนวณค่าเฉลี่ยของค่าตัวแปรทั้งหมด ตั้งแต่ 1-5 มาแบ่งกลุ่ม โดยมีความหมายดังต่อไปนี้

4.21 - 5.00	มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
2.61 - 3.40	มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.80	มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.4 การสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ 1) นักการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่น 2) นักวิชาการ และ 3) ผู้เกี่ยวข้องกับนักการเมืองสตรี (รายชื่อตามภาคผนวก ก)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น มีขั้นตอนดังนี้

2.1 การศึกษาเอกสาร ได้แก่ งานวิจัย บทความ หนังสือ ตำรา บันทึก จากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของนักการเมือง นักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองสตรี โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.2 นำข้อมูลจากข้อ 2.1 ไปสร้างประเด็นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และนักการเมืองสตรี เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นเพื่อสร้างเครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณต่อไป (ภาคผนวก ข)

2.3 การวิจัยเชิงสำรวจเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ตามรายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ข้อ 1.3.1

2.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น โดยมีข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย (ดังแสดงในภาคผนวก ข) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งทางการเมือง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน อายุ ภูมิภาคเกิด สถานภาพ ระดับการศึกษา การทำงานการเมืองของตระกูล ประสบการณ์การทำงาน ผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ามาทำงานการเมืองท้องถิ่น และอาชีพ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น เป็นตารางจัดระดับความสำคัญของคุณลักษณะ ข้อมูลคำถามแบ่งเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านจิตใจ ด้านความคิด ด้านความรู้ และด้านพฤติกรรม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการเรียนรู้ของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย การเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานการเมืองท้องถิ่น ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักรการเมือง ความคิดเห็นต่อการจัดหลักสูตรดังกล่าว และความคิดเห็นต่อการจัดหลักสูตรครั้งต่อไป

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในการทำงานการเมืองระดับท้องถิ่นเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ ระดับปัญหาในการเรียนรู้ และระดับความต้องการในการเรียนรู้ ในประเด็นเกี่ยวกับ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น ความรู้ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารท้องถิ่น ความรู้เฉพาะตำแหน่ง และความรู้ด้านอื่นๆ

3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้ 1) ด้านทัศนคติของผู้เรียน 2) ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน 3) ด้านความพร้อมในการเรียนรู้ 4) ด้านแนวทางในการเรียนรู้ 5) ด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

2.3.2 ขั้นตอนการสร้างแบบสำรวจ

การสร้างแบบสำรวจเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามและรูปแบบของเครื่องมือวิจัย
- 2) ร่างข้อคำถามให้สอดคล้องกับหัวข้อปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้
- 3) นำเครื่องมือวิจัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา
- 4) แก้ไขปรับปรุงเครื่องมือวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำเครื่องมือวิจัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
- 5) นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับประชากรที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

2.3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำมาทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และทดสอบความเชื่อมั่น โดยมีวิธีการดังนี้

- 1) หาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็น และให้คะแนนเพื่อหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม วัตถุประสงค์ (IOC: Item Objective Congruence Index) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 4 คน ตามข้อ 1.3.3

2.3.4 เครื่องมือที่ผ่านการทดสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา (Try Out) เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ตามข้อ 1.3.4

2.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์สถิติโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS รวบรวมและประมวลผล เพื่อหาข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) จากข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อบรรยายลักษณะต่างๆ ของตัวแปร สำหรับข้อคำถามชนิดประเมินค่า (Rating Scale) ใช้มาตรวัดระดับความถี่แบบ Likert's Method of Summated Rating จำแนกเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามข้อ 1.3.5

2.4 การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) นักการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่น 2) นักวิชาการ และ 3) ผู้เกี่ยวข้องกับนักการเมืองสตรี (รายชื่อตามภาคผนวก ก)

ตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

การดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์นี้ใช้วิธีดำเนินการโดยการประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 นำข้อมูลที่และผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากจากวัตถุประสงค์ที่ 1 และ 2 มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อจัดทำร่างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น โดยได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.2 ผู้วิจัยใช้ร่างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นมาเป็นประเด็นในการประชุมสนทนากลุ่ม โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยหนังสือนำเสนอจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

1) นางสาวศิริพร โรจนสุกาญจน

ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2) ดร.อนุสรฯ สุวรรณวงศ์

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวุฒิสภาและอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

3) นางเรีองรวี พิชัยกุล

ผู้ประสานงานโครงการอาวุโส มูลนิธิเอเชีย

4) นางสาววิลาวัลย์ หงษ์นคร

นักวิชาการ วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า

5) นางชมพูนุช ปัญญาภิน

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองซีตชิน จังหวัดสระบุรี

6) นางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู

นายกเทศมนตรีตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการจัดประชุมสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เนื้อหา รูปแบบการเรียนรู้
เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นในประเด็นที่ผู้ร่วมประชุมสนทนากลุ่ม
แนะนำ

3.4 นำร่างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นที่
ได้มาให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบอีกครั้ง โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีรายนามดังนี้

1) นางมาลีรัตน์ แก้วก่า อดีตสมาชิกวุฒิสภา

2) นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พรรคประชาธิปัตย์

3) ดร.ปอรรักษ์ ยอดเนร อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4) ดร.อนุสรฯ สุวรรณวงศ์ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวุฒิสภาและอาจารย์

ประจำคณะศึกษาศาสตร์

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

5) นายศตพงษ์ สุนทรักษ์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบรูปแบบ

และโครงสร้าง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

6) นายสุรพล เจริญภูมิ ผู้อำนวยการส่วนวิชาการ

สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

7) นางสาวศิริพร โรจนสุภาภรณ์ ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมความเสมอภาค

หญิงชาย กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์

- 8) นางบังอร วิลาวลัย นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี
- 9) นางสาวศิริพร ปัญญาเสน อดีตนายกองค้การบริหารส่วนตำบลพิชัย
จังหวัดลำปาง
- 10) นางชมพูนุช ปัญญาภวิน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน
จังหวัดสระบุรี

ระดับท้องถิ่น 3.5 นำเสนอรูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยใน

บทที่ 4

ผลการศึกษาศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

การศึกษาศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ตามคำจำกัดความในบทที่ 1 ศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นในที่นี้หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาคูณลักษณะนักการเมืองที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจิตใจ 2) ด้านความคิด 3) ด้านความรู้ และ 4) ด้านพฤติกรรม จากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) คุณลักษณะด้านจิตใจ ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย จำนวน 5 ด้าน คือ
 - 1.1) ความมุ่งมั่นในการทำงาน
 - 1.2) จิตใจที่รักความยุติธรรม
 - 1.3) คุณธรรม จริยธรรม
 - 1.4) จิตใจหนักแน่น มั่นคง แน่วแน่
 - 1.5) ความเข้าใจต่อบุคคลทุกเพศทุกวัย
- 2) คุณลักษณะด้านความคิด ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย จำนวน 4 ด้าน คือ
 - 2.1) อุทิศการณทางการเมือง ยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย
 - 2.2) ความคิดริเริ่มในการทำงานเพื่อท้องถิ่น
 - 2.3) ความคิดวิสัยทัศน์กว้างไกล
 - 2.4) วิธีคิดมีมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย
- 3) คุณลักษณะด้านความรู้ ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย จำนวน 3 ด้าน คือ
 - 3.1) ความรู้ด้านบริหารจัดการ
 - 3.2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น
 - 3.3) ความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น
- 4) คุณลักษณะด้านพฤติกรรม ประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย จำนวน 8 ด้าน คือ
 - 4.1) มนุษยสัมพันธ์
 - 4.2) ความซื่อสัตย์สุจริต
 - 4.3) ความซื่อตรงในการทำงาน
 - 4.4) ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน

- 4.5) ความประนีประนอม
- 4.6) ความละเอียดอ่อน
- 4.7) ความอ่อนโยน
- 4.8) ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของนักการเมืองสตรีแต่ละด้านไปสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อสำรวจความเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักการเมืองสตรีระดับท้องถิ่นที่มาจากกรเลือกตั้งที่อยู่ในฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะนักการเมืองสตรีไทยเป็นดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นสตรี และมาจากการเลือกตั้ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบล จำนวน 359 คน นายกเทศมนตรี จำนวน 167 คน และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 9 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 42.80 ของจำนวนนักการเมืองสตรีที่ส่งแบบสอบถามทั้งหมด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	n=229	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน		
1.1 นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	4	1.7
1.2 นายกเทศมนตรีนคร (ทน.)	1	0.4
1.3 นายกเทศมนตรีเมือง (ทม.)	6	2.6
1.4 นายกเทศมนตรีตำบล (ทต.)	64	27.9
1.5 นายกองค้การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	154	67.2

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	n=229	
	จำนวน	ร้อยละ
2. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง		
2.1 ระยะเวลา 1 - 4 ปี	132	57.6
2.2 ระยะเวลา 5 - 10 ปี	68	29.7
2.3 ระยะเวลา 11 ปีขึ้นไป	29	12.7
3. อายุ		
3.1 อายุไม่เกิน 40 ปี	42	18.3
3.2 41 - 50 ปี	58	25.3
3.3 51 - 60 ปี	93	40.6
3.4 61 ปีขึ้นไป	36	15.7
3.5 แยกกันอยู่	4	1.7
3.6 หม้าย	16	7.0
3.7 ไม่ตอบ	5	2.2
4. ภูมิภาคที่เกิดในพื้นที่ที่ทำงานท้องถิ่น		
4.1 ใช่	185	80.8
4.2 ไม่ใช่	37	16.2
4.3 ไม่ตอบ	7	3.1

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	n=229	
	จำนวน	ร้อยละ
5. สถานภาพการสมรส		
5.1 โสด	38	16.6
5.2 หย่าร้าง	25	10.9
5.3 สมรส	141	61.6
5.4 แยกกันอยู่	4	1.7
5.5 หม้าย	16	7.0
5.6 ไม่ตอบ	5	2.2
6. ระดับการศึกษา		
6.1 มัธยมศึกษา	18	7.9
6.2 ปวส.	10	4.4
6.3 ปริญญาตรี	97	42.4
6.4 ปริญญาโท	88	38.4
6.5 ปริญญาเอก	1	0.4
6.6 อื่นๆ	15	6.6
7. การทำงานด้านการเมืองของตระกูล		
7.1 ไม่เคยมีใครทำงานด้านการเมืองมาก่อน	118	51.1
7.2 ทำงานการเมืองเฉพาะระดับท้องถิ่น	81	35.4
7.3 ทำงานการเมืองเฉพาะระดับชาติ	2	0.9
7.4 ทำงานการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	20	8.7
7.5 ไม่ตอบ	8	3.5

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	n=229	
	จำนวน	ร้อยละ
8. ประสบการณ์การทำงานในท้องถิ่น (*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
8.1 กรรมการหมู่บ้าน	52	22.7
8.2 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยกำนัน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตร	21	9.2
8.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต./ผู้บริหารอบต.)	92	40.2
8.4 สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท./ผู้บริหารสภาเทศบาล)	36	15.7
8.5 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ./ผู้บริหารอบจ.)	4	1.7
8.6 คณะกรรมการกองทุนพัฒนาสตรี	74	32.3
8.7 คณะกรรมการพัฒนาสตรี (กพสจ./กพสอ./กพสต.)	65	28.4
8.8 คณะกรรมการมาปนกิจสงเคราะห์หมู่บ้าน/ตำบล	24	10.5
8.9 อาสาสมัครกลุ่มต่างๆ เช่น อสม. อพม. อปพร.	49	21.4
9. ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำงานการเมือง (*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
9.1 ตัวท่านเอง	160	69.9
9.2 บิดา-มารดา	34	14.8
9.3 สามี	61	26.6
9.4 เครือญาติ	50	21.8
9.5 คนในชุมชน	127	55.5
9.6 พรรคการเมือง	8	3.5
9.7 เพื่อน	18	7.9

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	n=229	
	จำนวน	ร้อยละ
10.การประกอบอาชีพ (*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
10.1 นักการเมืองท้องถิ่น	186	81.2
10.2 ค้าขาย นักธุรกิจ	33	14.4
10.3 แม่บ้าน	48	21.0
10.4 ข้าราชการเกษียณ/บำนาญ	23	10.0
10.5 กิจกรรมส่วนตัว	85	37.1

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คิดเป็น ร้อยละ 67.2 นายกเทศมนตรีตำบล คิดเป็นร้อยละ 27.9 นายกเทศมนตรีเมือง คิดเป็นร้อยละ 2.6 นายกเทศมนตรีนคร คิดเป็นร้อยละ 0.4 และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 1.7

ด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานในตำแหน่ง ไม่เกิน 4 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.6 รองลงมาปฏิบัติงานระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.7 และปฏิบัติงานในตำแหน่ง มากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.7

ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.6 รองลงมาอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็น ร้อยละ 25.3 อายุไม่เกิน 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.3 และอายุ 61 ปีขึ้นไป น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.7

ด้านภูมิลำเนาเกิดของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเกิดอยู่ในพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 80.8 และไม่ใช่คนที่เกิดในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 16.2

ด้านสถานภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามสถานภาพสมรส มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.6 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 16.6 หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 10.9 แยกกันอยู่และหม้าย คิดเป็นร้อยละ 8.7

ด้านการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 38.4 ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7.9 ระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 4.4 และปริญญาเอก น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.4

ด้านการทำงานการเมืองของตระกูล พบว่าตระกูลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยมีใครทำงานด้านการเมืองมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 51.5 ทำงานด้านการเมืองเฉพาะระดับท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 35.4 ทำงานด้านการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ คิดเป็นร้อยละ 8.7 และทำงานด้านการเมืองเฉพาะระดับชาติ คิดเป็นร้อยละ 0.9 น้อยที่สุด

ด้านประสบการณ์การทำงานในระดับท้องถิ่น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต./ผู้บริหารอบต.) คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมาคือคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสตรี คิดเป็นร้อยละ 32.3 คณะกรรมการพัฒนาสตรี (กพสจ./กพสอ./กพสต.) คิดเป็นร้อยละ 28.4 กรรมการหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 22.7 อาสาสมัครกลุ่มต่างๆ เช่น อสม. อพม. อปพร. คิดเป็นร้อยละ 21.4 สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท./ผู้บริหารสภาเทศบาล) คิดเป็นร้อยละ 15.7 คณะกรรมการฅาปนกิจสงเคราะห์หมู่บ้าน/ตำบล) คิดเป็น ร้อยละ 10.5 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยกำนัน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตร คิดเป็นร้อยละ 9.2 และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ./ผู้บริหารอบจ.) ร้อยละ 1.7 น้อยที่สุดตามลำดับ นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถาม ยังมีประสบการณ์การทำงานในท้องถิ่นอื่นๆ ได้แก่ ที่ปรึกษานายก กรรมการเหล่ากาชาด ผู้พิพากษาสบทบ และคณะกรรมการสถานศึกษา

ด้านผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ามาทำงานการเมืองท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากตัวเองในการตัดสินใจทำงานการเมือง คิดเป็นร้อยละ 69.9 รองลงมา จากคนในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 55.5 แรงผลักดันจากสามี คิดเป็นร้อยละ จากเครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 21.8 จากบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 14.8 จากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 7.9 อื่นๆ คือจากผู้ที่เคารพนับถือ และการพบเจอความเดือดร้อนของประชาชน ร้อยละ 6.6 จากพรรคการเมือง ร้อยละ 3.5 น้อยที่สุดตามลำดับ

ด้านการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักรการเมืองท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 81.2 รองลงมา ประกอบกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 37.1 เป็นแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.0 ค้าขายนักธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 14.4 และเป็นข้าราชการเกษียณ/บำนาญและอาชีพอื่นๆ ได้แก่ เกษตรกรรม มีสัดส่วนเท่ากัน ร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

สรุปข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 67.2 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งส่วนใหญ่ไม่เกิน 4 ปี

ร้อยละ 57.6 อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 40.6 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเกิดอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 80.8 สถานภาพสมรส มากที่สุด ร้อยละ 61.6 ระดับปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 42.4 ตระกูลของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยมีใครทำงานด้านการเมืองมาก่อน ร้อยละ 51.5 เคยทำงานการเมือง ระดับท้องถิ่น ร้อยละ 35.4 ประสบการณ์การทำงานในระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล (สมาชิกอบต./ผู้บริหารอบต.) ร้อยละ 40.2 รองลงมาคณะกรรมการ กองทุนพัฒนาสตรี ร้อยละ 32.3 ตัดสินใจมาทำงานการเมืองด้วยตนเอง ร้อยละ 69.9 รองลงมาจาก คือคนในชุมชน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ร้อยละ 55.5 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นนักการเมือง ท้องถิ่น ร้อยละ 81.2 และประกอบกิจการส่วนตัว ร้อยละ 37.1

ลำดับต่อไปจะเป็นผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อคุณลักษณะ ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ดังนี้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทย ในระดับท้องถิ่น

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นจากแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน รวม 20 ข้อ

- 1) ด้านจิตใจ มีจำนวนคุณลักษณะย่อยจำนวน 5 ข้อ
- 2) ด้านความคิด มีจำนวนคุณลักษณะย่อยจำนวน 4 ข้อ
- 3) ด้านความรู้ มีจำนวนคุณลักษณะย่อยจำนวน 3 ข้อ
- 4) ด้านพฤติกรรม มีจำนวนคุณลักษณะย่อยจำนวน 8 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะพื้นฐานที่พึงประสงค์ของ
นักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

รายการ	ร้อยละของระดับความคิดเห็น* (n=229)						ค่าเฉลี่ย **	แปลผล ***
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มี ความเห็น		
1. คุณลักษณะด้านจิตใจ							4.37	มากที่สุด
1.1 ความมุ่งมั่นในการทำงาน	59.8	35.8	3.5	-	-	0.9	4.57	มากที่สุด
1.2 จิตใจที่รักความยุติธรรม	47.6	47.2	4.4	0.9	-	-	4.41	มากที่สุด
1.3 คุณธรรม จริยธรรม	42.4	50.7	7.0	-	-	-	4.35	มากที่สุด
1.4 จิตใจหนักแน่น มั่นคง แน่วแน่	38.0	53.7	7.0	1.3	-	-	4.28	มากที่สุด
1.5 ความเข้าใจบุคคล ทุกเพศทุกวัย	33.2	53.7	12.7	-	-	0.4	4.21	มากที่สุด
2. คุณลักษณะด้านความคิด							4.22	มากที่สุด
2.1 อุดมการณ์ทาง การเมืองยึดมั่นหลักการ ประชาธิปไตย	41.5	48.5	8.3	-	-	1.7	4.34	มากที่สุด
2.2 ความคิดริเริ่มใหม่ๆ อยู่เสมอในการทำงาน เพื่อท้องถิ่น	28.8	64.2	7.0	-	-	-	4.22	มากที่สุด
2.3 ความคิดที่มี วิสัยทัศน์กว้างไกล	32.8	55.9	10.0	0.9	-	0.4	4.21	มากที่สุด
2.4 วิธีคิด มีมุมมองที่ แตกต่างกันหลากหลาย	23.6	62.9	12.2	0.9	-	0.4	4.10	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละของระดับความคิดเห็น* (n=229)						ค่าเฉลี่ย **	แปลผล ***
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มี ความเห็น		
3. คุณลักษณะด้านความรู้							4.02	มาก
3.1 ความรู้ด้านบริหารจัดการ	27.9	55.9	15.3	0.9	-	-	4.11	มาก
3.2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น	24.9	50.2	24.5	0.4	-	-	4.00	มาก
3.3 ความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น	21.0	55.5	21.4	1.7	0.4	-	3.95	มาก
4. คุณลักษณะด้านพฤติกรรม							4.28	มากที่สุด
4.1 มนุษยสัมพันธ์	55.9	39.3	4.4	-	-	0.4	4.52	มากที่สุด
4.2 ความซื่อสัตย์สุจริต	54.1	39.3	6.1	0.4	-	-	4.47	มากที่สุด
4.3 ความซื่อตรงในการทำงาน	53.7	38.0	7.9	-	-	0.4	4.46	มากที่สุด
4.4 ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	39.7	48.9	9.6	1.3	-	0.4	4.28	มากที่สุด
4.5 ความประนีประนอม	34.9	58.1	4.4	1.7	-	0.9	4.27	มากที่สุด
4.6 ความละเอียดอ่อน	30.6	56.8	11.4	-	-	1.3	4.19	มาก
4.7 ความอ่อนโยน	30.6	54.1	13.5	0.9	0.4	0.4	4.14	มาก
4.8 ไม่ใช่ความรุนแรงใน	36.7	38.4	11.8	5.2	7.0	0.9	3.93	มาก

การแก้ปัญหา

รวมทุกด้าน	4.25	ม าก ที่ สุด
-------------------	------	-----------------

หมายเหตุ: * ร้อยละในช่องระดับความคิดเห็นตั้งแต่ “เห็นด้วยมากที่สุด” จนถึง “เห็นด้วยน้อยสุด” ของแต่ละข้อรวมกันได้ 100% (Valid percent) ส่วนร้อยละในช่อง “ไม่มีความเห็น” คำนวณจากฐานผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (229 คน)

** ค่าเฉลี่ยคำนวณจากคะแนนระดับความคิดเห็นตั้งแต่ “มากที่สุด” จนถึง “น้อยที่สุด”

*** แพลผล (1.00-1.80 = น้อยที่สุด 1.81-2.60 = น้อย 2.61-3.40 = ปานกลาง 3.41-4.20 = มาก 4.21-5.00 = มากที่สุด)

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

2.1.1 คุณลักษณะด้านจิตใจ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านจิตใจในภาพรวมสูงกว่าคุณลักษณะด้านอื่นๆ ค่าเฉลี่ย 4.37 โดยคุณลักษณะย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.57 2) เป็นผู้มีความรักความยุติธรรม ค่าเฉลี่ย 4.41 3) เป็นผู้ที่มีเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ค่าเฉลี่ย 4.35 4) เป็นผู้มีความใจหนักแน่น มั่นคง แน่วแน่ ค่าเฉลี่ย 4.28 และ 5) เป็นผู้ที่มีความเข้าใจต่อบุคคลทุกเพศทุกวัย ค่าเฉลี่ย 4.21

2.1.2 คุณลักษณะด้านความคิด พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านความคิด เป็นอันดับที่ 3 ค่าเฉลี่ย 4.22 โดยคุณลักษณะย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง ยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย 4.34 2) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.22 3) เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ค่าเฉลี่ย 4.21 และ 4) เป็นผู้ที่มีวิธิตีคิด มีมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย ค่าเฉลี่ย 4.10

2.1.3 คุณลักษณะด้านความรู้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านความรู้ เป็นอันดับที่ 3 ค่าเฉลี่ย 4.22 โดยคุณลักษณะย่อย ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) เป็นผู้มีความรู้ด้านบริหารจัดการ เห็นด้วยมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.11 2) เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3) เป็นผู้มีความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นค่าเฉลี่ย 3.95

2.1.4 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านพฤติกรรม เป็นอันดับที่ 2 ค่าเฉลี่ย 4.28 โดยคุณลักษณะย่อยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ 4.52 2) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ค่าเฉลี่ย 4.47 3) เป็นผู้มีความซื่อตรงในการทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.46 4) เป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน 4.28 5) เป็นผู้มีความประนีประนอม ค่าเฉลี่ย 4.27 6) เป็นผู้มีความละเอียดอ่อน ร้อยละ 4.19 7) เป็นผู้มีความอ่อนโยน ร้อยละ 4.14 และ 8) เป็นผู้ที่ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ร้อยละ 3.93

สรุปได้ว่าคุณลักษณะทั้ง 4 ด้านของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นจากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- 1) คุณลักษณะด้านจิตใจ ได้แก่ 1) ความมุ่งมั่นในการทำงาน 2) จิตใจที่รักความยุติธรรม 3) คุณธรรม จริยธรรม 4) จิตใจหนักแน่น มั่นคง แน่วแน่ และ 5) ความเข้าใจต่อบุคคลทุกเพศทุกวัย
- 2) คุณลักษณะด้านความคิด ได้แก่ 1) อุทิศการทางการเมือง ยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย 2) ความคิดริเริ่มใหม่ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น 3) ความคิดวิสัยทัศน์กว้างไกล และ 4) วิถีคิดมีมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย
- 3) คุณลักษณะด้านความรู้ ได้แก่ 1) ความรู้ด้านบริหารจัดการ 2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น และ 3) เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น
- 4) คุณลักษณะด้านพฤติกรรม ได้แก่ 1) มนุษยสัมพันธ์ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) ความซื่อตรงในการทำงาน 4) ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน 5) ความประนีประนอม 6) ความละเอียดอ่อน 7) ความอ่อนโยน และ 8) ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

จากการวิเคราะห์ระดับความสำคัญของคุณลักษณะพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านจิตใจ เป็นอันดับ 1 ค่าเฉลี่ย 4.37 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม เป็นอันดับ 2 ค่าเฉลี่ย 4.28 คุณลักษณะด้านความคิด เป็นอันดับ 3 ค่าเฉลี่ย 4.22 และคุณลักษณะด้านความรู้ เป็นอันดับสุดท้าย 4.02

หากวิเคราะห์คุณลักษณะย่อยที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน พบว่า คุณลักษณะด้านจิตใจ (เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.57 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม (มนุษยสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย 4.52) คุณลักษณะด้านด้านความคิด (อุทิศการทางการเมืองยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย ค่าเฉลี่ย 4.34) และคุณลักษณะด้านความรู้ (ความรู้ด้านบริหารจัดการ ค่าเฉลี่ย 4.11)

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นจากการสัมภาษณ์นักการเมืองสตรีและผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.1 คุณลักษณะด้านจิตใจ ข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์นักการเมืองสตรี และผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านจิตใจ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสอดคล้องกับข้อค้นพบจากแบบสอบถาม คือ ความเข้าใจบุคคลทุกเพศทุกวัย คุณธรรมจริยธรรม และจิตอาสา ดังนี้

ในเรื่องความเข้าใจต่อบุคคลทุกเพศทุกวัย จะสังเกตได้ว่านักการเมืองสตรีจะใช้คุณลักษณะของความเป็นผู้หญิง ความเป็นแม่ ความเป็นพี่สาว น้องสาว ดูแลคนในพื้นที่ในท้องถิ่นของตนเองเหมือนกับดูแลคนในครอบครัว ทำให้เข้าใจความต้องการของคนทุกเพศทุกวัยที่เกี่ยวข้องเหมือนกับเข้าใจคนในครอบครัวของตนเอง เข้าใจความต้องการของเด็ก ของสตรี ของคนชรา การทำหน้าที่ทางการเมืองของสตรีซึ่งทำหน้าที่เปรียบเสมือนรัฐมนตรีว่าการในแต่ละกระทรวง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสาธารณสุข การศึกษา หรือการคลัง เป็นต้น

...ผู้หญิงได้ใช้คุณลักษณะของความเป็นผู้หญิง คือความเป็นแม่ เป็นพี่สาวเป็นน้องสาว เป็นลูกสาว เข้ามาในการจัดการทางสังคมก็คือในตำแหน่งหน้าที่ที่ตัวเองมีอยู่ในท้องถิ่นนั่นเอง คือเอาสิ่งที่ตัวเองเคยทำกับพ่อแม่พี่น้องตัวเอง ว่าพ่อที่ชราต้องการอะไร ลูกที่ยังเล็กหรือน้องที่ยังเล็กเขาต้องการอะไร น้องผู้หญิงหรือน้องผู้ชายเขาต้องการอะไร วัยนี้เขาต้องการเรียนรู้อะไร ซึ่งมันเป็นประสบการณ์ของผู้หญิง ที่มันเป็นข้อดีมาๆ..

(ศิริพร ปัญญาเสน, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2559)

...ผู้หญิงเป็นเพศแม่แม่จัดการทุกอย่างได้ไม่ว่าจะเป็นรัฐมนตรีกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีกระทรวงศึกษา ผู้หญิงทำสิ่งเหล่านี้ได้หมด และทำเป็นปกติในชีวิตประจำวัน ในพื้นที่ในชุมชน...

(มาลีรัตน์ แก้วก่า, สัมภาษณ์ 13 มีนาคม 2559)

คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นคุณลักษณะที่นักการเมืองสตรีให้ความสำคัญ และเป็นคุณลักษณะที่สังคมคาดหวังกับนักการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสถานการณ์ทุจริตคอร์รัปชันทางการเมืองที่ผ่านมา

...นักการเมืองต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เพราะเป็นผู้แทนของประชาชน...

(ศตพงษ์ สุนทรารักษ์, สัมภาษณ์ 28 ตุลาคม 2558)

...คุณลักษณะที่ควรมีอย่างยิ่งของผู้หญิงในทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเมืองท้องถิ่นหรือระดับชาติที่สำคัญก็คือ คุณธรรม จริยธรรม

(มาลีรัตน์ แก้วก่า, สัมภาษณ์ 13 มีนาคม 2559)

นอกจากนี้นักการเมืองท้องถิ่นสตรี และผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านจิตใจของนักการเมืองสตรีในประเด็นเพิ่มเติม คือคุณลักษณะด้านการมีจิตอาสาหรือจิตสาธารณะในการทำงานเพื่อท้องถิ่น ซึ่งเป็นคุณลักษณะเด่นของผู้หญิง การเข้าไปช่วยงานต่างๆในชุมชน ด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะเป็นงานบวช งานศพ หรืองานบุญต่างๆ

...การเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น จะต้องเตรียมทั้งกาย ใจ และความรู้ ใจก็คือจิตสำนึกเพื่อสาธารณะนักการเมืองสตรีต้องมีจิตสำนึกสาธารณะ เมื่ออยู่ในตำแหน่งแล้วเป็นผู้หญิงทางการเมือง เมื่อได้อยู่ในท้องถิ่นเขาจะมีโอกาสมาก เขาจะใกล้ชิดกับชาวบ้านมาก เขาจะเป็นทุกอย่าง ล้างถ้วยล้างชามทำกับข้าวอยู่ในงานวัด งานบวช งานบุญ งานอะไรทุกอย่าง เขาเป็นหลักอยู่แล้ว...

(มาลีรัตน์ แก้วก่า, สัมภาษณ์ 13 มีนาคม 2559)

...ต้องมีจิตอาสาพร้อม ที่จะทำงานเป็นตัวแทนให้กับพี่น้องประชาชน ถ้าประชาชนเขาจะเลือกใครเขาก็เลือก คนที่มีความเสียสละที่อยากจะเข้ามาทำงานแทนเขาจะต้องพร้อมทำงานจิตอาสาเพื่อประชาชน...

(ศตพงษ์ สุนทรารักษ์, สัมภาษณ์ 28 ตุลาคม 2558)

2.2.2 คุณลักษณะด้านความคิด นักการเมืองท้องถิ่นสตรี และผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความคิดของนักการเมืองสตรีในประเด็นเพิ่มเติม ในมุมมองและวิธีคิดของผู้หญิงที่แตกต่างจากผู้ชาย ซึ่งทำให้เกิดสมดุลของการพัฒนา การวางแผนงานต่างๆ นักการเมืองสตรีจะคำนึงถึงเรื่องคุณภาพชีวิต เรื่องเด็ก สตรี คนชรา ของคนในพื้นที่มากกว่าการคิดถึงเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ถนนหนทางเพียงอย่างเดียว ทำให้เกิดการจัดสรรงบประมาณได้ครอบคลุมทุกมิติ ดังนี้

...เราจะเห็นได้ว่าการวางแผนงาน จะถูกมองครอบคลุมในทุกมิติมากขึ้น ไม่ได้มองในเรื่องของโครงสร้าง ซึ่งที่ผ่านมาเราก็มองว่าใน อบต.ที่เป็นผู้ชาย จะพูดกันแต่เรื่องถนนหนทาง แต่พอมีนายกผู้หญิง จะมองในภาคสังคมเข้ามา ก็จะใช้ประสบการณ์ตนเองเข้ามาในการแก้ไขปัญหา ดูว่าปัญหาคนแก่ไม่คนดูแลจะทำยังไง นำเข้ามาสู่แผนและใช้เงินงบประมาณท้องถิ่น บุคคลที่อยู่ในชุมชนก็จะได้รับการดูแล นั่นก็คือคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นดีขึ้น มีแผนพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตมากขึ้น มีการแบ่งเงินออกมาจัดการทางสังคมที่ครอบคลุมในทุกมิติ...

(ศิริพร ปัญญาเสน, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2559)

...ผู้หญิงมุมมองและวิถีคิดที่แตกต่างจากผู้ชาย ถ้าเป็นผู้ชายเขาจะมองในเรื่องของ Infrastructure เรื่องของการสร้างถนนหนทาง แต่ถ้าผู้หญิงก็จะมีมุมมองมิติของเด็กคนชราคนพิการ หรือสวัสดิการชุมชน อะไรในพวกนี้ ซึ่งแตกต่างจากผู้ชาย เป็นสิ่งที่ทำให้นักการเมืองหญิงโดดเด่นขึ้นมา...

(ศตพงษ์ สุนทรารักษ์, สัมภาษณ์ 28 ตุลาคม 2558)

นอกจากนี้ นักการเมืองสตรีควรมีคุณลักษณะของผู้ที่เป็นคนกล้าคิด และกล้าตัดสินใจ และต่อสู้เพื่อความถูกต้องเพื่อพี่น้องประชาชน

..บางคนกล้าคิด แต่ไม่กล้าพูดและไม่กล้าทำ แต่อาจจะคิดได้แบบนี้ แต่ว่าเขาจะต้องกล้าทำ กล้าที่จะต่อสู้กับความถูกต้อง เพื่อพี่น้องประชาชน เขาต้องกล้าคิด กล้าตัดสินใจ...

(รัชฎาภรณ์ แก้วสนิท, สัมภาษณ์ 13 มีนาคม 2559)

2.2.3 คุณลักษณะด้านความรู้ ข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์นักการเมืองสตรีเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความรู้ สอดคล้องกับข้อค้นพบจากแบบสอบถาม คือ นักการเมืองสตรีส่วนใหญ่มีความเห็นว่าคุณลักษณะด้านความรู้มีความสำคัญต่อนักการเมืองสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการบริหารจัดการ ทั้งในเรื่องของการบริหารคน งานบริหารงาน และการบริหารงบประมาณ รวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ดังนี้ การมีความรู้จะให้นักการเมืองสตรีมีความมั่นใจในการทำงานการเมืองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

...ความรู้เป็นสิ่งที่สำคัญมากนะ คือตอนนี้ที่มันมีปัญหาคือในเรื่องของการบริหารจัดการ แผนงานและงบประมาณ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนักบริหารเลย ถ้าเขาบริหารไม่เป็น เขาดูงบประมาณไม่เป็น เขาก็จะเชื่องานไม่เป็น...

(ศิริพร ปัญญาเสน, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2559)

...ที่เลือกให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ ในเรื่องการบริหารคนจะจัดการยังไง บริหารเงินจะเอาอย่างไร..

(สายใจ เลิศวิริยะประภา, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2559)

...เราจำเป็นจะต้องรู้ตัวบทกฎหมาย ระเบียบราชการต่างๆที่เกี่ยวข้อง ถ้าเราไม่รู้กฎหมายหรือระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมันก็ยากแก่การจัดการภารกิจในท้องถิ่นที่ต้องรับผิดชอบว่าอะไรที่ทำได้หรือทำไม่ได้...

(ทรงธรรม ภิญโญ, สัมภาษณ์ 28 กันยายน 2558)

... สำหรับตนเองแล้วที่อยากเรียนรู้ เพิ่มคือเรื่องกฎหมาย และระเบียบราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรา ที่จะให้เราทำงานได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็กฎหมายหรือ ระเบียบอะไรก็แล้วแต่ อยากได้ความชัดเจนแล้วเราจะได้เรียนรู้กับมันอย่างจริงจัง เราก็จะไม่มีคำว่าพลาดหรือโดน สตง.เรียกเงินคืนอะไรอย่างนี้...

(ชมพูนุช ปัญญาภาวิน, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2558)

...ผู้บริหารเองจำเป็นที่จะต้องรู้ข้อกฎหมาย เพื่อที่จะโต้แย้งได้ ซึ่งมันมีบางเรื่องที่นายกไม่รู้เรื่องกฎหมาย พอทำที่สุดก็โต้แย้งให้ตัวเองไม่ได้ ตรงนี้ก็จะมีปัญหาอยู่...

(ศิริพร ปัญญาเสน, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2559)

2.2.4 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม ข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์นักการเมืองสตรีและผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านพฤติกรรม ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสอดคล้องกับข้อค้นพบจากแบบสอบถาม คือ ความละเอียดอ่อน มนุษย์สัมพันธ์ ความอ่อนโยน ความประนีประนอม ความซื่อสัตย์สุจริต และไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

...ส่วนใหญ่ผู้นำการเมืองที่เป็นผู้หญิงนั้นจะมีความละเอียดอ่อน แล้วก็เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ ไม่ใช่ใช้อารมณ์แล้วก็จะอ่อนโยน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทั้งองค์กรตนเอง กับองค์กรอื่น รวมทั้งคนรอบข้าง ในภาพรวมถ้ามนุษยสัมพันธ์นี้ เรารู้จักบูรณาการ มีพันธมิตรที่ดี เพราะว่า อบจ.เป็นคณะกรรมการประสาน มีน้องคืออบต.และเทศบาลช่วยกันร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่อย่างมีความสุข...

(บังอร วิลาวัลย์, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2558)

...ผู้หญิงเข้าถึงง่ายกว่า ไปพูดอะไร ขออะไรก็จะเป็นกันเองมากกว่า แล้วก็ด้วยที่ว่าจะไม่เป็นการถือเนื้อถือตัวเราอย่างนี้ ชาวบ้านก็เลยมองว่า มีอะไรไปหานายกเถอะ.

(ชนิดดา ชนะสกุลนิยม, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2558)

...ผู้หญิงสามารถทำงานการเมืองได้ดี ไม่แพ้ผู้ชาย แล้วบางอย่างก็ดีกว่าผู้ชาย เพราะว่าผู้หญิงมีบุคลิกที่ยืดหยุ่น มีความอ่อนน้อม และอ่อนโยน...

(อรอนงค์ ศิริชัย, สัมภาษณ์ 29 กุมภาพันธ์ 2559)

...ผู้หญิงจะมีความอ่อนโยน ความเป็นกันเองนี้จะมีมากกว่าผู้ชายแน่นอน แล้วก็ผู้หญิงนี้จะค่อนข้างเข้าได้กับทุกกลุ่ม เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุหรือแม้กระทั่งผู้ชายเองหรือตัวผู้หญิงเองคือเราสามารถเข้าได้ทุกกลุ่ม เนื่องจากสัญชาตญาณของความเป็นแม่ด้วย ความอ่อนโยนของการเป็นแม่หรือเป็นอะไรก็แล้วแต่มันเป็นได้หมด ผู้หญิงจะเข้ากับทุกกลุ่มได้ง่ายแล้วการขอความร่วมมืออะไรก็ค่อนข้างง่ายกว่า...

(ชมพูนุช ปัญญาภาวิน, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2558)

..ผู้หญิงมีความเป็นแม่ มีความห่วงใย คนรอบข้าง มีความจริงใจและเป็นผู้ให้...

(ปราณี อินทร์โถม, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2558)

...เพศหญิงจะมี 2 มุม มุมหนึ่งก็จะเป็นแบบพื้นฐานของครอบครัว จะเป็นคนที่ต้องดูแลครอบครัวอะไรต่อมิอะไร ทำให้ต้องเข้มแข็ง แต่อีกมุมหนึ่งก็มีความ อ่อนโยน ในเรื่อง ของดูแล เรื่องลูก เรื่องแม่อะไรแบบนี้ เขาก็จะมีทั้งเข้มแข็งและอ่อนโยน แล้วอันนี้มันมีอยู่ในตัวมันอยู่แล้ว ผู้หญิงจะโง่งน้อย คือในส่วนตัวของผู้หญิงนี้มีคุณธรรม อยู่ในตัวเราเองอยู่แล้ว

และคุณลักษณะที่สำคัญของผู้หญิงก็คือ ความประนีประนอม ผู้หญิงจะนำคุณลักษณะนี้มาปรับใช้กับการทำงานซึ่งจะแตกต่างกับผู้ชาย...

(จิตรา หมีทอง, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2558)

...โดยส่วนตัวของผมคิดว่าทำให้การเมืองดีขึ้น เพราะว่าผู้หญิงมีความอ่อนโยน ผู้หญิงจะมีเหตุผล มากกว่าผู้ชายบางคนด้วยซ้ำ...

(ศตพงษ์ สุนทรารักษ์, สัมภาษณ์ 28 ตุลาคม 2558)

...ผู้หญิงจะมีความอ่อนโยน ความเป็นกันเองนี้จะมีมากกว่าผู้ชายแน่นอน แล้วก็ผู้หญิงนี้ จะค่อนข้างเข้าได้กับทุกกลุ่ม เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุหรือแม้กระทั่งผู้ชายเองหรือตัวผู้หญิงเอง คือเราสามารถเข้าได้ทุกกลุ่ม เนื่องจากลักษณะนิสัยของความเป็นแม่ด้วยความอ่อนโยนของการเป็นแม่หรือเป็นอะไรก็แล้วแต่มันเป็นที่ห่มคลุมผู้หญิงจะเข้ากับทุกกลุ่มได้ง่ายแล้วการขอความร่วมมืออะไรก็ค่อนข้างง่ายกว่าผู้ชาย...

(ชมพูนุช ปัญญาภาวิน, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2558)

..ทุกองค์กรก็มีปัญหาและทุกอุปสรรคในการทำงาน แต่ปัญหานั้นจะต้องรู้จักแก้ในหนังสือ ทรงงานของพ่อหลวงบอกว่า เราต้องแก้ปัญหาให้ถูกที่ ไม่ใช่เราปวดหัวแล้วไปกินยาแก้ปวดท้อง ปัญหาให้เราแก้ ต้องแก้ที่สาเหตุจริงๆ ให้ผ่านพ้นไป แล้วก็ปรึกษาหารือผู้ที่รับผิดชอบ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ปัญหานั้นผ่านไป...

(บังอร วิลาวลัย, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2558)

...การที่ผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเข้ามา เพราะเขาได้รับการยอมรับจากพี่น้องประชาชนในพื้นที่ ลักษณะที่สำคัญของผู้หญิง เช่น ความซื่อสัตย์ และมุมมองที่แตกต่างจากผู้ชาย ถ้าเป็นผู้ชายเขาจะมองในเรื่องของ Infrastructure เรื่องของการสร้างถนนหนทาง แต่ถ้าผู้หญิงก็จะมี มุมมองมิติของสังคม เด็ก คนชรา คนพิการ หรือสวัสดิการชุมชนอะไรในพวกนี้ ซึ่งแตกต่างจากผู้ชาย เป็นสิ่งที่ทำให้นักการเมืองหญิงที่โดดเด่นขึ้นมา...

(ศตพงษ์ สุนทรารักษ์, สัมภาษณ์ 28 ตุลาคม 2558)

...คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องมีความเป็นผู้นำ การได้รับการยอมรับให้มาเป็นนักการเมืองท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้นี้ ประชาชนดูจากลักษณะความเป็นผู้นำ และต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ปัจจุบันนี้ ท้องถิ่นของไทยเราถูกมองว่าไม่

โปรงใส ดังนั้น การเลือกนักการเมืองท้องถิ่นต่อไปนี้ ประชาชนจะเน้นเรื่องเกี่ยวกับเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต...

(ศตพงษ์ สุนทรารักษ์, สัมภาษณ์ 28 ตุลาคม 2558)

นอกจากนี้นักการเมืองท้องถิ่นสตรี และผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านพฤติกรรมของนักการเมืองสตรีในประเด็นเพิ่มเติม ดังนี้ คือ 1) ความอดทน 2) ความกล้า 3) จิตสาธารณะ 4) การทำงานเป็นทีม 5) การให้ความสำคัญกับเรื่องคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น และ 6) การเป็นผู้นำ ดังนี้

1) นักการเมืองสตรีต้องมีความอดทน เพราะนอกจากภาระหน้าที่ในการดูแลครอบครัวแล้ว การทำงานการเมืองเปรียบเสมือนเป็นบุคคลสาธารณะ รวมทั้งภารกิจในการดูแลคนในท้องถิ่น การร่วมงานร่วมกิจกรรมต่างๆ

...เดี๋ยวนี้ผู้หญิงไม่ใช่เพศแม่อย่างเดียวนะ ผู้หญิงดูแลครอบครัว ดูแลลูก ต้องทำงานด้วย ซึ่งที่ผู้หญิงต้องทำหนักกว่าสองเท่ายิ่งมาเป็นนักการเมืองด้วยบอกได้เลยหนักมาก สิ่งสำคัญ คือความอดทน เขาต้องมีความอดทน อันนี้สำคัญ...

CHULALONGKOR (จิตรา หมี่ทอง, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2558)

2) จากค่านิยมของสังคมไทย ที่ให้ความสำคัญกับงานการเมืองว่าเป็นงานของผู้ชาย เป็นพื้นที่ของผู้ชาย ส่วนงานบ้าน การดูแลครอบครัวเป็นเรื่องของผู้หญิง ดังนั้นการที่ผู้หญิงจะได้รับการยอมรับ ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาทำงานการเมืองจึงต้องมีความกล้าในการเข้ามาลงสมัครรับเลือกตั้ง กล้าที่จะแสดงศักยภาพของตนเองให้ชาวบ้านยอมรับ

...การที่ผู้หญิงจะมาเข้าการเมืองได้นี้ตัวเขาเอง เขาต้องมีความโดดเด่น ความกล้าโดดเด่นก็คืออาจจะมีแนวคิดที่ดี อยากร่างงานเพื่อประชาชน เสียสละ อยากรจะแก้ปัญหาให้พี่น้องประชาชนในพื้นที่ แล้วก็มีความสนับสนุนในพื้นที่อาจจะเป็นครอบครัวเขาเอง หรืออาจจะ เป็นชาวบ้านอะไรพวกนี้ ต้องเป็นสิ่งที่โดดเด่น สาเหตุที่ผู้หญิงเข้ามาสู่การเมืองน้อยเพราะเขาไม่ได้รับการสนับสนุนก็ต้องอยู่ที่ตัวเขาเองว่าทำอย่างไรให้ชาวบ้านยอมรับเขา...

(ศตพงษ์ สุทธารักษ์, สัมภาษณ์ 28 ตุลาคม 2558)

...ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้า กล้าที่จะรับอาสา เข้าไปรับอาสาเป็นตัวแทนของประชาชน การลงตำแหน่งนายกต้องมีความเชื่อมั่น มีความกล้า...

(ปราณี อินทร์โถม, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2558)

3) เรื่องการทำงานเป็นทีม ความสำเร็จในการทำงานการเมืองของผู้หญิงไม่สามารถทำได้ด้วยคนเพียงคนเดียว ดังนั้นการทำงานเป็นทีม การสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของนักการเมืองสตรี

...Team work ที่เข้มแข็งเป็นหนึ่งเดียวจะ ไม่ว่าจะทำงานอะไร จะลงพื้นที่ไม่ว่าอะไรก็ตามก็จะไปด้วยกันเป็นทีม ดิฉันเน้นการทำงานเป็นทีม...

(ปราณี อินทร์โถม, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2558)

4) นักการเมืองสตรีจะให้ความสำคัญกับเรื่องคุณภาพชีวิตของคน ดังนั้นกิจกรรมโครงการต่างๆ จึงเกี่ยวข้องกับเรื่องของเด็ก สตรี คนชรา การศึกษา วัฒนธรรม ฯลฯ มากกว่าเรื่องของการก่อสร้างต่างๆ

...เรื่องคุณภาพชีวิตของคน เรื่องเด็ก สตรี คนชรา เป็นเรื่องที่ผู้ชายเขามองข้ามผู้ชายเขาจะมองไปในเรื่องโครงสร้าง ที่เป็นระบบใหญ่หรืออะไรแบบนี้ แต่รายละเอียดอื่นๆเขาจะมองข้าม แต่หารู้ไม่ว่า เด็กจะต้องเติบโตขึ้นมา ต้องดูแลเขาผู้หญิงมีความต้องการในเรื่องต่างๆแตกต่างจากผู้ชาย ไม่ว่าจะเป็นอย่างคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ หรือคนแก่ที่ถูกทอดทิ้ง ผู้ชายจะมองข้ามสิ่งเล็กๆนี้ไป ผู้หญิงก็จะมีรายละเอียดตรงนี้เยอะ จะเข้าไปดูแล เข้าไปส่งเสริม...

(จิตรา หมีทอง, สัมภาษณ์ 4 พฤศจิกายน 2558)

5) การได้รับการยอมรับจากท้องถิ่น นักการเมืองสตรีต้องใช้คุณลักษณะของความเป็นผู้หญิงที่เป็นคุณลักษณะเด่น เพื่อสร้างการยอมรับและเป็นตัวแทนของประชาชน

...การจะมาทำงานเป็นผู้นำได้ก็แสดงว่าต้องมีการยอมรับจากคนเป็นส่วนมาก มันก็เป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งว่า การที่มีผู้หญิงท้องถิ่นนี้ เป็นตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ ก็แน่นอนครับเราได้ผู้แทนมาจากประชาชนส่วนใหญ่...

(ศตพงษ์ สุทธารักษ์, สัมภาษณ์ 28 ตุลาคม 2558)

2.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นจากการสนทนากลุ่ม

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นนักการเมืองสตรี ผู้ทรงคุณวุฒิต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น และการสนทนากลุ่ม เมื่อวันที่เสาร์ที่ 11 มิถุนายน 2559 ณ ห้องประชุม 704 อาคารพระมิ่งขวัญการศึกษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ผล ดังนี้

2.3.1 คุณลักษณะด้านจิตใจ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับคุณลักษณะย่อยทั้ง 5 ข้อ คือ 1) ความมุ่งมั่นในการทำงาน 2) จิตใจที่รักความยุติธรรม 3) คุณธรรม จริยธรรม 4) จิตใจหนักแน่น มั่นคง แน่วแน่ และ 5) ความเข้าใจบุคคลทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็น ความมุ่งมั่นในการทำงาน ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของนักการเมืองสตรี เมื่อผู้หญิงคิดจะทำอะไรแล้วจะไม่มีความหวังมือเด็ดขาดจะทำจนประสบความสำเร็จ และการเป็นผู้ที่มีความเข้าใจต่อบุคคลทุกเพศทุกวัย จะสังเกตได้ว่านักการเมืองสตรีจะทำงานการเมืองโดยให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของบุคคลทุกเพศทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นเด็ก สตรี คนชรา หรือผู้ด้อยโอกาส

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิยังได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่องคุณลักษณะด้านจิตใจเพิ่มเติมอีก 2 ข้อคือ

1) ความมั่นคงทางอารมณ์ เนื่องจากการทำงานการเมืองต้องเกี่ยวข้องกับคนเป็นจำนวนมากทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ทั้งชอบและไม่ชอบ และโดนทำร้ายทางอารมณ์อยู่เสมอ ดังนั้นวุฒิภาวะทางอารมณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญการเข้ามาทำงานการเมืองของนักการเมืองที่เป็นผู้หญิงสมัยแรกๆจะโดนความทำร้ายทางอารมณ์ค่อนข้างมาก นักการเมืองสตรีต้องตระหนักรู้ว่าตัวเองเข้ามาทำงานการเมืองเพื่ออะไร หากเข้ามาเพราะเราต้องการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นและสามารถทำได้ก็จะสามารถยืนหยัดต่อไปทางการเมืองได้ มีนักการเมืองสตรีหลายคนที่ย้ายเข้ามาทำงานการเมืองแล้วท้อแท้ เพราะยอมรับความกดดันทางอารมณ์ไม่ได้ ดังนั้นเมื่อผู้หญิงเข้ามาทำงานการเมืองแล้วจะต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์

2) จิตสาธารณะ เนื่องจากการเมืองเป็นการพัฒนาให้เกิดกับประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำสตรีจะต้องมีจิตใจที่ต้องการทำเพื่อส่วนรวมจากใจจริง และสร้างจิตสำนึกสาธารณะของคนใน

ชุมชนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม เมื่อสร้างจิตสาธารณะร่วมกันแล้วก็จะก่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันในการทำงาน

...นักการเมืองผู้หญิงร้อยทั้งร้อยถ้ามุ่งมั่นจะทำอะไรแล้ว ยังไม่สำเร็จ ไม่มีวันจะวางมือ
เด็ดขาด.....

(ชมพูนุช ปัญญาภาวิน, 11 มิถุนายน 2559)

...สิ่งสำคัญที่สุดในการเข้ามาทำงานการเมืองคือความมุ่งมั่น และนอกจากความมุ่งมั่นแล้วจะต้องมีความหนักแน่นทางอารมณ์มากๆ ต้องหนักแน่นทางจิตใจ โดยเฉพาะ
ความเป็นผู้หญิงเองต้องยอมรับว่า สมัยแรกๆที่เข้ามาเราจะโดนความท้าทายในทางอารมณ์
ค่อนข้างมาก นักการเมืองสตรีต้องรู้ว่าตัวเองเข้ามาทำงานการเมืองเพื่ออะไรความเป็น
ผู้หญิงผู้ชายมีผลกระทบกับการทำงานใหม่ แรกๆ อาจจะมีบ้างแต่ถ้าเรามีความหนัก
แน่นทางอารมณ์ เราจะรู้ว่าที่เราเข้ามาเพราะเราต้องการสร้างการเปลี่ยนแปลง ทาง สังคม
และถ้าเราทำได้ เราก็จะสามารถยืนหยัดต่อไปทางการเมืองได้ เพราะที่ผ่านมาเราจะโดน
ความท้าทายมากๆ ทั้งความท้าทายจากคนรอบๆข้าง ตัวดิฉันเองเข้ามาทำงานการเมือง
ตั้งแต่อายุค่อนข้างน้อย โดนความท้าทายเยอะมาก สิ่งที่ทำให้ยึดมั่นคือ ความมั่นคงทาง
อารมณ์...

(เพ็ญภักดิ์ รัตนคำฟู, 11 มิถุนายน 2559)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

...นักการเมืองสตรีหลายคนที่เข้ามาแล้วท้อแท้ เพราะยอมรับความกดดันทางอารมณ์
ไม่ได้ เมื่อเราเข้ามาแล้วเราต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์และความมุ่งมั่น...

(เพ็ญภักดิ์ รัตนคำฟู, 11 มิถุนายน 2559)

...ผู้หญิงมีจุดอ่อนเรื่องภาวะทางอารมณ์ ผู้หญิงต้องสร้างภาวะผู้นำต้องหาโอกาส และ
ต้องประยุกต์ให้เข้ากับท้องถิ่น ต้องสร้างการยอมรับให้ได้ และต้องให้เกิดการมีส่วนร่วม สร้าง
สำนึกการเป็นเจ้าของท้องถิ่นร่วมกัน แล้วจิตสาธารณะก็จะเกิดและก็จะเกิดการพัฒนา
อย่างยั่งยืน ต้องสร้างพื้นที่เปิดทางความคิด...

(เพ็ญภักดิ์ รัตนคำฟู, 11 มิถุนายน 2559)

... การสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม การทำงานของ
ดิฉันที่ผ่านมาจะเป็นการสร้างจิตสาธารณะของคนในชุมชนร่วมกันก่อน เมื่อสร้างจิต
สาธารณะร่วมกันแล้วก็จะก่อให้เกิดการยอมรับในการทำงาน..

(เพ็ญภาค รัตนคำฟู, 11 มิถุนายน 2559)

...ส่วนหนึ่งที่น่าจะเป็นประเด็นหลักๆ คือเรื่อง “จิตสาธารณะ” เป็นการทำงาน
ที่ทำให้เกิดประโยชน์กับคนในท้องถิ่น และสิ่งที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนคือประโยชน์ที่เกิดคนใน
ชาติได้ด้วย...

(อนุสรฯ สุวรรณวงศ์, 11 มิถุนายน 2559)

2.3.2 คุณลักษณะด้านความคิด ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับคุณลักษณะย่อยทั้ง 4 ข้อ
คือ 1) อุทิศการทางการเมือง ยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย 2) ความคิดริเริ่มใหม่ในการทำงานเพื่อ
ท้องถิ่น 3) วิสัยทัศน์กว้างไกล และ 4) วิธีคิดมีมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย และเสนอประเด็น
เพิ่มเติมว่านักการเมืองสตรีจะต้องกล้าคิด กล้าตัดสินใจ และที่สำคัญต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ และคิดแบบมีส่วนร่วม ให้คนในชุมชน มีส่วนร่วมในการคิดด้วย ผู้นำสตรีต้องกล้าคิดกล้า
ตัดสินใจบนพื้นฐานของความถูกต้อง และต้องวางตัวเป็นกลาง ต้องมีความโปร่งใส จะทำให้เกิดการ
ยอมรับและทำให้ภาวะผู้นำของผู้หญิงเด่นชัดขึ้น

...ผู้นำที่ไม่กล้าคิด ไม่กล้าตัดสินใจในสถานการณ์ที่ต้องฟันธง อาจทำให้เราไม่ได้รับ
การยอมรับ บางครั้งอาจไม่มีเวลาให้ไปทำการบ้านแล้วมาตอบโจทย์ บางครั้งต้องตัดสินใจ
อย่างเด็ดเดี่ยว ภายใต้ข้อจำกัดความรู้ ภายใต้เหตุและผล...ผู้นำสตรีต้องกล้าคิด กล้าตัดสินใจ..

(ชมพูนุช ปัญญาภาวิน, 11 มิถุนายน 2559)

..ผู้นำสตรีต้องกล้าคิดกล้าตัดสินใจบนพื้นฐานของความถูกต้อง และต้องวางตัวเป็น
กลาง ต้องมีความโปร่งใส จะทำให้เกิดการยอมรับและทำให้ภาวะผู้นำของเราเด่นชัดขึ้น..

(เพ็ญภาค รัตนคำฟู, 11 มิถุนายน 2559)

...ต้องมีความคิดริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ ของงบประมาณที่ SCG ทำบ่อขยะ รับ
ขยะจากอำเภอข้างเคียง มีโรงคัดแยกขยะ ให้มา 65 ล้าน เกิดจากความมุ่งมั่น เราต้องมี
โจทย์ใหม่ๆให้ชุมชน...

(ชมพูนุช ปัญญาภาวิน, 11 มิถุนายน 2559)

...กระบวนการคิดที่สร้างการยอมรับ เป็นสิ่งสำคัญ ต้องสร้างภาวะผู้นำทาง
ความคิด สร้างการเปลี่ยนแปลง ต้องให้เกิดสำนึกความเป็นเจ้าของท้องถิ่น หากาศีเครือข่าย
การทำงานแนวร่วม สร้างชุมชนต้นแบบ เป็นบทเรียนให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ต้อง
ให้เกิดการพัฒนาแบบที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ที่เกาะคามีเวทีความคิด..

(เพ็ญภัก รัตนคำฟู, 11 มิถุนายน 2559)

...ความคิด ต้องมีเรื่อง การคิดแบบมีส่วนร่วมให้ชุมชนมีส่วนร่วม...

(ศิริพร โรจนสุกาญจน , 11 มิถุนายน 2559)

2.3.3 คุณลักษณะด้านความรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับคุณลักษณะย่อยทั้ง 3 ข้อ
คือ 1) ความรู้ด้านบริหารจัดการ 2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น และ 3) ความรู้เฉพาะ
ตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น นักการเมืองสตรีส่วนใหญ่มีความเห็นว่าคุณลักษณะด้านความรู้มี
ความสำคัญต่อนักการเมืองสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการบริหารจัดการ ทั้งในเรื่องของการบริหาร
คน งานบริหารงาน และการบริหารงบประมาณ รวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ
ต่างๆ การมีความรู้จะทำให้ นักการเมืองสตรีมีความมั่นใจในการทำงานการเมืองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

...เค้าต้องเข้าใจเรื่องการปกครองตนเอง เรื่องการเป็นผู้แทนที่ดีอำนาจหน้าที่ที่เค้า
ต้องเรียนรู้ตามกฎหมาย...

(เรืองรวี พิชัยกุล, 11 มิถุนายน 2559)

2.3.4 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับคุณลักษณะย่อยทั้ง
8 ข้อ คือ 1) มนุษยสัมพันธ์ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) ความซื่อตรงในการทำงาน 4) ความละเอียด

รอบคอบในการทำงาน 5) ความประนีประนอม 6) ความละเอียดอ่อน 7) ความอ่อนโยน และ 8) การไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

คุณลักษณะของผู้หญิง ผู้หญิงมีความละเอียดอ่อน ประนีประนอม หากมองในระดับครอบครัว ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญ เป็นผู้กำหนดบทบาทและแสดงศักยภาพได้ดี ผู้หญิงมีส่วนช่วยในการสร้างความร่วมมือ เพราะมีความอ่อนโยน มีมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งการไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบของนักรการเมืองสตรีและเป็นคุณลักษณะเด่นของผู้หญิง นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความสำคัญเพิ่มเติม ในประเด็นผู้นำสตรีจะต้องเป็นผู้ที่มีความโปร่งใสในการทำงาน เมื่อทำงานด้วยความโปร่งใสก็จะทำให้เกิดการยอมรับ และทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอีกด้วย

...เราต้องใช้ความเป็นนักรการเมืองรุ่นใหม่คือเน้นความโปร่งใสเป็นหลัก เมื่อเราทำงานด้วย ความโปร่งใสก็จะทำให้เกิดการยอมรับ กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนก็จะเกิดขึ้น...

(เพ็ญภักดิ์ รัตนคำฟู, 11 มิถุนายน 2559)

..ถ้าดูตามกรอบของการส่งเสริมคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน จากประสบการณ์เห็นด้วยทั้งหมด สถาบันพระปกเกล้า เน้นคุณลักษณะ คุณธรรม จริยธรรม ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น เพราะ เป็นคุณลักษณะที่สังคมให้ความสนใจให้เกิดขึ้นกับนักรการเมืองท้องถิ่น ในด้านคุณธรรม จริยธรรม สถาบันพระปกเกล้าได้เน้นการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักธรรมาภิบาล โดยดูจากองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลทั้งหมด จะเน้นเรื่องความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น โดยจะปลูกฝังให้ผู้เข้าร่วมอบรมใช้หลักธรรมาภิบาลในการทำงาน เป็นฐานคิดในการทำงาน การมีส่วนร่วมก็ต้องแต่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ นอกจากนั้นเมื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว เช่น ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ แน่นนอนความโปร่งใсы่อมจะตามมา..

(วิลาวัลย์ หงส์นคร, 11 มิถุนายน 2559)

...สถาบันพระปกเกล้า จะเน้นเรื่องความประนีประนอม จะสอนทักษะการเจรจาต่อรอง วิธีการไกล่เกลี่ยในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้ง ...

(วิลาวัลย์ หงส์นคร, 11 มิถุนายน 2559)

...นักการเมืองสตรีจะได้เปรียบเรื่องประณีประนอม และการเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ การไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา เป็นข้อบวคของสตรี ข้อนี้เป็นปัจจัยที่ทำให้เราชนะ ผู้ชายได้ เยอะ..

(ศิริพร โจรนสุกาญจน , 11 มิถุนายน 2559)

2.4 สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น จากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม พบว่า

2.4.1 คุณลักษณะด้านจิตใจของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย

- 1) ความมุ่งมั่นในการทำงาน
- 2) จิตใจที่รักความยุติธรรม
- 3) คุณธรรม จริยธรรม
- 4) จิตใจหนักแน่น มั่นคง แน่วแน่
- 5) ความเข้าใจบุคคลทุกเพศทุกวัย
- 6) ความอ่อนโยน
- 7) ความมั่นคงทางอารมณ์
- 8) จิตสาธารณะ

2.4.2 คุณลักษณะด้านความคิดของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย

- 1) อุทิศการณ์ทางการเมืองยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย
- 2) ความคิดริเริ่มใหม่ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น
- 3) ความคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
- 4) วิธีคิดและมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย
- 5) กล้าคิดกล้าตัดสินใจ
- 6) ความคิดแบบมีส่วนร่วม

2.4.3 คุณลักษณะด้านความรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย

- 1) ความรู้ด้านบริหารจัดการ

- 2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น
- 3) ความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น

2.4.4 คุณลักษณะด้านพฤติกรรมของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย

- 1) มนุษยสัมพันธ์
- 2) ความซื่อสัตย์สุจริต
- 3) ความซื่อตรงในการทำงาน
- 4) ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน
- 5) ความประนีประนอม
- 6) ความละเอียดอ่อน
- 7) การไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา
- 8) ความโปร่งใสในการทำงาน

โดยคุณลักษณะทั้ง 4 ด้านดังกล่าวเป็นคุณลักษณะเด่นที่ทำให้ผู้หญิงมีมุมมองและวิถีปฏิบัติ ต่อคนรอบข้างที่แตกต่างไปจากนักการเมืองผู้ชาย คุณลักษณะของความเป็นเพศแม่ที่ได้รับการปลูกฝัง ให้เอื้ออาทรต่อผู้อื่น การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงจะทำให้การเมืองมีคุณภาพแตกต่าง ไปจากเดิม ซึ่งผู้หญิงจะต้องใช้คุณลักษณะแห่งความเป็นหญิงในการทำงานทางการเมือง ซึ่งจะเป็น ส่วนส่งเสริมให้ผู้หญิงแสดงศักยภาพทางการเมืองได้เป็นอย่างดี

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักรการเมืองสตรีในประเทศไทย พบว่ามีหลายหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมศักยภาพสตรีโดยส่วนใหญ่จะเน้นให้สตรีตระหนักในความเสมอภาคระหว่างเพศ และจัดอบรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้าสู่การเมือง เข้าสู่การเลือกตั้ง งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยสนใจการส่งเสริมศักยภาพนักรการเมืองสตรีที่เข้ามาสู่การเมืองแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักรการเมืองสตรีในฝ่ายบริหารที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งได้แก่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของหน่วยงานที่จัดให้การเรียนรู้กับนักรการเมืองสตรีจากแบบสอบถาม พบว่านักรการเมืองสตรีเข้ารับการอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพในการทำงานการเมืองท้องถิ่นจัดขึ้นโดยสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มากที่สุดเนื่องหน่วยงานดังกล่าวจากมีภารกิจโดยตรงในการพัฒนานักรการเมือง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2545 ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2545 มีฐานะเทียบเท่าสำนัก มีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับทุกตำแหน่งทั้งฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำ ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติราชการ บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ประชาชนใน

ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งส่งเสริมสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการให้มีความโปร่งใสและเป็นธรรม ภารกิจอีกประการหนึ่งของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น คือการพัฒนาบุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้มีความพร้อมในการแนะนำช่วยเหลือการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย (สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น, ออนไลน์)

จากการศึกษาหลักสูตรของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น แบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ 1) หลักสูตรฝ่ายการเมือง 2) หลักสูตรนักบริหาร และ 3) หลักสูตรสำหรับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจการส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่น พบว่าหลักสูตรฝ่ายการเมืองแบ่งเป็น 1) หลักสูตรนักการเมืองฝ่ายบริหาร และ 2) หลักสูตรนักการเมืองฝ่ายสภา

หลักสูตรนักการเมืองฝ่ายบริหารประกอบด้วย 10 หลักสูตรหลักคือ 1) หลักสูตรนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) หลักสูตรนายกเทศมนตรี 3) หลักสูตรนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 4) หลักสูตรรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 5) หลักสูตรรองนายกเทศมนตรี 6) หลักสูตรรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 7) หลักสูตรเลขานุการนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 8) หลักสูตรที่ปรึกษานายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 9) หลักสูตรผู้นำท้องถิ่นมืออาชีพ และ 10) หลักสูตรนักบริหารการกระจายอำนาจมืออาชีพ

หลักสูตรนักการเมืองฝ่ายสภาประกอบด้วย 10 หลักสูตรคือ 1) หลักสูตรประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) หลักสูตรประธานและรองประธานสภาเทศบาล 3) หลักสูตรประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 4) หลักสูตรเลขานุการฝ่ายสภา 5) หลักสูตรสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 6) หลักสูตรสมาชิกสภาเทศบาล และ 7) หลักสูตรสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาพบว่า การส่งเสริมศักยภาพของผู้บริหารฝ่ายการเมืองของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีจำนวนหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 17 หลักสูตรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจการส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นนักการเมืองฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มี 4 หลักสูตรที่เกี่ยวข้องคือ 1) หลักสูตรนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) หลักสูตรนายกเทศมนตรี 3) หลักสูตรนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และ 4) หลักสูตรผู้นำท้องถิ่นมืออาชีพ ตามรายละเอียด ของหลักสูตร ดังนี้

1.1.1 หลักสูตรนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1) เป้าหมายของหลักสูตร

หลักสูตรนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ในหน้าที่ที่สำคัญในการบริหารงานและทราบบทบาทที่สำคัญของตนเองในการกำกับดูแลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งปฏิบัติงานให้บริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และสามารถประสานสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีความเข้าใจในนโยบายรัฐบาล ปฏิบัติงานตามภารกิจของหน่วยงานตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) วัตถุประสงค์ของการอบรม

2.1) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้พื้นฐานในตำแหน่งหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2.2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีวิสัยทัศน์ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของประชาชน

2.3) เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชน

2.4) เพื่อให้สามารถนำประสบการณ์ในการฝึกอบรมไปวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อยของงานและองค์กร เพื่อปรับเป็นกลยุทธ์ในการทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

2.5) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีคุณธรรมและจริยธรรม ในการปฏิบัติตนปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรและประชาชนเป็นหลัก

3) วิทยากร

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอก

4) วิธีการศึกษาอบรม

มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ การถาม-ตอบปัญหา โดยการนำกรณีตัวอย่างมาศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานในพื้นที่ และจำลองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความรู้ลึก รู้จริง ในอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยวิทยากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้มีความเชี่ยวชาญตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้น สามารถตอบคำถามให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาและวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานสมัยใหม่ และความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงานได้รับประสบการณ์ที่ดีจากเพื่อนที่เข้ารับการศึกษาร่วมกัน เป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาการทำงาน และการแก้ไขปัญหาของผู้เข้ารับการอบรม

ตลอดจนการส่งเสริมพลังกายพลังใจให้แข็งแกร่งในภาคเช้า เพื่อเพิ่มความพร้อมในการทุ่มเทร่างกาย
แรงใจ รับผิดชอบต่อประชาชนในพื้นที่อย่างสง่างาม

5) คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

6) ระยะเวลาในการศึกษาอบรม

ระยะเวลา 3 สัปดาห์

7) ขอบเขตเนื้อหาวิชาหลัก

7.1) เทคนิคการสร้างทีมงานในองค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชน

7.2) การบริหารงานเชิงกลยุทธ์

7.3) การบริหารความขัดแย้งโดยสันติวิธี

7.4) การตลาดท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ

7.5) สัมมนาระเบียบการเบิกจ่ายเงินของ อปท.

7.6) สัมมนาแนวทางการบริหารจัดการด้านการศึกษาของ อปท.

7.7) สัมมนาการบริหารงานบุคคลของ อปท.

7.8) สัมมนาแนวทางการจัดเก็บรายได้และการพัฒนารายได้ของ อปท.

7.9) หลักและกลยุทธ์การประชุมสภา

7.10) ทิศทางท้องถิ่นไทยในอนาคต

7.11) กลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

8) การศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานภายในประเทศ หน่วยงานราชการ และเอกชนที่ประสบความสำเร็จ

1.1.2 หลักสูตรนายกเทศมนตรี

1) เป้าหมายของหลักสูตร

หลักสูตรนายกเทศมนตรีจัดทำขึ้นเพื่อมุ่งเน้นหน้าที่ที่สำคัญในการบริหารงานเทศบาล และมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลการบริหารงานเทศบาล ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลรวมทั้งปฏิบัติงานให้บริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สามารถประสานสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค มีความเข้าใจในนโยบายรัฐบาล ปฏิบัติงานตามภารกิจของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) วัตถุประสงค์ของการอบรม

2.1) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้พื้นฐานในตำแหน่งหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2.2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีวิสัยทัศน์ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของประชาชน

2.3) เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างทั่วถึง
ทันการณ์ โปร่งใสและเป็นธรรม

2.4) เพื่อให้สามารถนำประสบการณ์ในการฝึกอบรมไปวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อย ของงาน
และองค์กร เพื่อปรับเป็นกลยุทธ์ในการทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

2.5) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติตน ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิด
ประโยชน์แก่องค์กรและประชาชนเป็นหลัก

3) วิทยากร

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอก

4) วิธีการศึกษาอบรม

มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ การถาม ตอบปัญหา โดยการนำกรณีตัวอย่างมาศึกษาถึงปัญหา
อุปสรรคในการปฏิบัติงานในพื้นที่ และจำลองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามี
ความรู้ลึก รู้จริง ในอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยวิทยากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้มี
ความเชี่ยวชาญตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้น สามารถตอบคำถามให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา
และวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานสมัยใหม่
และความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเน้นกิจกรรมกลุ่ม
สัมพันธ์ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงานได้รับประสบการณ์ที่ดีจากเพื่อนที่เข้ารับการศึกษ
อบรมร่วมกัน เป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาการทำงาน และการแก้ไขปัญหาของผู้เข้ารับการอบรม
ตลอดจนการส่งเสริมพลังกายพลังใจให้แข็งแกร่งในภาคเช้า เพื่อเพิ่มความพร้อมในการทุ่มเทร่างกาย
แรงใจ รับผิดชอบต่อประชาชนในพื้นที่อย่างสง่างาม

5) คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม

นายกเทศมนตรี

6) ระยะเวลาในการศึกษาอบรม

ระยะเวลา 3 สัปดาห์

7) ขอบเขตเนื้อหาวิชาหลัก

7.1) เทคนิคการสร้างทีมงานในองค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชน

7.2) การบริหารงานเชิงกลยุทธ์

7.3) การบริหารความขัดแย้งโดยสันติวิธี

7.4) การตลาดท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ

- 7.5) สัมมนาระเบียบการเบิกจ่ายเงินของ อปท.
- 7.6) สัมมนาแนวทางการบริหารจัดการด้านการศึกษาของ อปท.
- 7.7) สัมมนาการบริหารงานบุคคลของ อปท.
- 7.8) สัมมนาแนวทางการจัดเก็บรายได้และการพัฒนารายได้ของ อปท.
- 7.9) หลักและกลยุทธ์การประชุมชนสภา
- 7.10) ทิศทางท้องถิ่นไทยในอนาคต
- 7.11) พ.ร.บ.ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
- 7.12) กลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

8) การศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานภายในประเทศ องค์กรราชการ และเอกชนที่ประสบความสำเร็จ

1.1.3 หลักสูตรนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1) เป้าหมายของหลักสูตร

หลักสูตรนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเอง มีความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินส่วนต่างๆ กับนโยบายรัฐบาล แนวทางการปฏิบัติงานตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ รวมทั้งแนวทางการบริหารงานรูปแบบต่างๆ เพื่อให้มีความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) วัตถุประสงค์ของการอบรม

2.1) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้พื้นฐานในตำแหน่งหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2.2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีวิสัยทัศน์ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของประชาชน

2.3) เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างทั่วถึงทันการณ์ โปร่งใสและเป็นธรรม

2.4) เพื่อให้สามารถนำประสบการณ์ในการฝึกอบรมไปวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อย ของงานและองค์กร เพื่อปรับเป็นกลยุทธ์ในการทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

2.5) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติตน ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรและประชาชนเป็นหลัก

3) วิทยากร

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอก

4) วิธีการศึกษาอบรม

มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ การถาม ตอบปัญหา โดยการนำกรณีตัวอย่างมาศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานในพื้นที่ และจำลองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามี ความรู้สึก รู้จริง ในอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยวิทยากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้มี ความเชี่ยวชาญตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้น สามารถตอบคำถามให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา และวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานสมัยใหม่ และความรู้อีกเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเน้นกิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงานได้รับประสบการณ์ที่ดีจากเพื่อนที่เข้ารับการศึกษ อบรมร่วมกัน เป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาการทำงาน และการแก้ไขปัญหาของผู้เข้ารับการอบรม ตลอดจนการส่งเสริมพลังกายพลังใจให้แข็งแกร่งในภาคเช้า เพื่อเพิ่มความพร้อมในการทุ่มเท แรงกาย แรงใจ รับผิดชอบต่อประชาชนในพื้นที่อย่างสง่างาม

5) คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

6) ระยะเวลาในการศึกษาอบรม

ระยะเวลา 3 สัปดาห์

7) ขอบเขตเนื้อหาวิชาหลัก

- 7.1) เทคนิคการสร้างทีมงานในองค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 7.2) การบริหารงานเชิงกลยุทธ์
- 7.3) การบริหารความขัดแย้งโดยสันติวิธี
- 7.4) ผู้นำกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง
- 7.5) แผนผังความคิด (Strategy Map) กระบวนการคิดเชิงระบบ
- 7.6) การส่งเสริมอาชีพ และการตลาด การท่องเที่ยว ศิลปะและวัฒนธรรม
- 7.7) สัมมนาแนวทางการจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ อปท.ตามภารกิจถ่ายโอน
- 7.8) สัมมนาแนวทางการบริหารจัดการด้านการศึกษาของ อปท.
- 7.9) สัมมนาการบริหารงานบุคคลของ อปท.
- 7.10) ทิศทางท้องถิ่นไทยในอนาคต
- 7.11) หลักและกลยุทธ์การประชุมสภา

8) การศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานภายในประเทศ องค์กรราชการ และเอกชนที่ประสบความสำเร็จ และ ต่างประเทศ

1.1.4. หลักสูตรผู้นำท้องถิ่นมืออาชีพ

1) เป้าหมายของหลักสูตร

หลักสูตรผู้นำท้องถิ่นมืออาชีพ จัดทำเพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้มีวิสัยทัศน์ใหม่ มีความเป็นนักบริหารมืออาชีพ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ตลอดจนตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ความพร้อมของนักบริหารมืออาชีพ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งภายใต้สภาพแวดล้อมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2) วัตถุประสงค์ของการอบรม

2.1) เพื่อเสริมสร้างวิสัยทัศน์และมุมมองที่จำเป็นต่อการบริหารแบบมืออาชีพภายใต้สภาวะความเปลี่ยนแปลง

2.2) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความสามารถในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านการวางแผนยุทธศาสตร์ การบริหารงบประมาณการเงินการบริหารบุคลากรบนพื้นฐานของความรับผิดชอบของนักบริหารการเมืองอาชีพตามกฎหมายใหม่และการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.3) เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของนักบริหารมืออาชีพเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจในด้านต่างๆ

3) วิทยากร

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอก

4) วิธีการศึกษาอบรม

มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ การถาม-ตอบปัญหา โดยการนำกรณีตัวอย่างมาศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานในพื้นที่ และจำลองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความรู้ลึก รู้จริง ในอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยวิทยากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้มีความเชี่ยวชาญตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้น สามารถตอบคำถามให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา และวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานสมัยใหม่ และความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงานได้รับประสบการณ์ที่ดีจากเพื่อนที่เข้ารับการศึกษาร่วมกัน เป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาการทำงาน และการแก้ไขปัญหาของผู้เข้ารับการอบรม ตลอดจนการส่งเสริมพลังกายพลังใจให้แข็งแกร่งในภาคเช้า เพื่อเพิ่มความพร้อมในการทุ่มเทแรงกายแรงใจ รับผิดชอบต่อประชาชนในพื้นที่อย่างสง่างาม

5) คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม

นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบที่ผ่านการอบรมหลักสูตรนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นมาแล้ว

6) ระยะเวลาในการศึกษาอบรม

ระยะเวลา 3 สัปดาห์

7) ขอบเขตเนื้อหาวิชาหลัก

- 7.1) แนวคิดว่าด้วยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่
- 7.2) เทคนิคการบริหารงานสมัยใหม่
- 7.3) การบริหารการคลังเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 7.4) การบริหารงานบุคคลของ อปท.
- 7.5) การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น
- 7.6) การจัดทำแผนของ อปท.
- 7.7) การบริหารงานการกระจายอำนาจ
- 7.8) การบริหารงานแบบมีอาชีพในภาวะความเปลี่ยนแปลง
- 7.9) กฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแล อปท.
- 7.10) กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ อปท.
- 7.11) ภาวะผู้นำของผู้บริหารใน อปท.
- 7.12) การสื่อสารเพื่อเสวนาหาทางออกและการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

8) การศึกษาดูงาน

ศึกษาดูงานภายในประเทศ องค์กรราชการ และเอกชนที่ประสบความสำเร็จ และต่างประเทศ

จากการศึกษาหลักสูตรเพื่อพัฒนานักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยทั้ง 4 หลักสูตรพบว่า เนื้อหาหลักสูตรการบริหารงานและ ทราบบทบาทที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำกับดูแล การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ภารกิจและอำนาจหน้าที่ รวมทั้งปฏิบัติงานให้บริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และสามารถประสานสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค มีความเข้าใจในนโยบายรัฐบาล ปฏิบัติ งานตามภารกิจของหน่วยงานตอบสนอง ความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีระยะเวลาในการอบรม 3 สัปดาห์ทุกหลักสูตร โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอก

สถาบัน อาทิ จากหน่วยงานราชการภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชนและภาควิชาการรวมทั้งรูปแบบการศึกษาดูงาน องค์กรราชการและเอกชน ที่ประสบความสำเร็จทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่าการเข้าอบรมที่สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นทำให้นักการเมืองฝ่ายบริหาร ในระดับนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาทำงานในสมัยแรก

...การเรียนรู้ที่สถาบันส่งเสริมบุคลากรท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้นักการเมืองเข้าใจการทำงานตามหน้าที่ บทบาทและภารกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองที่ได้รับเลือกเข้ามาเป็นสมัยแรกจะเข้าใจอำนาจหน้าที่ในภารกิจได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น...

ศตพงษ์ สุนทรารักษ์, สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2558

ด้านผู้สอน หลักสูตรของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น ผู้สอนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยฯ มีความรู้ประสบการณ์ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น

..สถาบันฯ เชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และองค์ความรู้ในเนื้อหาหลักสูตรทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชนที่ประสบความสำเร็จ และจากมหาวิทยาลัยฯ มาเป็นวิทยากรของหลักสูตร...

สุรพล เจริญภูมิ, สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2558

ด้านเนื้อหาหลักสูตรพบว่าสอดคล้องกับภารกิจของผู้บริหารฝ่ายการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นการอบรมร่วมกันทั้งนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นผู้หญิงและผู้ชายและใช้เนื้อหาหลักสูตรที่เหมือนกัน โดยไม่มีการจัดหลักสูตรสำหรับนักการเมืองสตรีโดยเฉพาะ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นพบว่า ในการได้รับเลือกตั้งในแต่ละสมัยพบว่าผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเข้ามาเฉลี่ยแล้ว เพียงร้อยละ 6 เท่านั้น ซึ่งมีจำนวนน้อยมากจึงไม่คุ้มค่าที่จะจัดหลักสูตรให้กับนักการเมืองสตรีโดยเฉพาะ อีกทั้งข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์นักการเมืองสตรีพบว่า

นักการเมืองผู้หญิงเอง ต้องการที่จะร่วมเข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่มีทั้งผู้หญิงและผู้ชายมากกว่า หลักสูตรที่มีผู้หญิงเพียงอย่างเดียว

...ในการทำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมือง สถาบันฯ ได้วิเคราะห์ภารกิจของ นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และสิ่งที่เค้าต้องการรู้มาทำเป็นเนื้อหาหลักสูตร...

สุรพล เจริญภูมิ , สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2558

...สถาบันฯเคยคิดจะจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนานักการเมืองที่เป็นผู้หญิงโดยเฉพาะ แต่พอดูจำนวนผู้หญิงที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาน้อยมาก ในร้อยคน มี 6 คน ไม่สามารถเปิดหลักสูตรได้ และที่สำคัญนักการเมืองผู้หญิงเค้าก็ไม่อยากเรียนกันเฉพาะกลุ่มผู้หญิงอย่างเดียว ถ้าเปิดแล้วอาจไม่มีคนมาเรียน...

สุรพล เจริญภูมิ , สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2558

นักการเมืองสตรี ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาในการจัดอบรมว่าไม่ควรนานเกินไป เนื่องจากอยากอยู่ในพื้นที่ดูแลชุมชน และต้องการให้สถาบันฯ ส่งแบบสำรวจความต้องการฝึกอบรมเพื่อที่จะเข้ารับการอบรมในประเด็นที่ตรงกับความต้องการจริงๆ

...อยากให้สถาบันที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นโดยตรงเปิดหลักสูตรที่เหมาะสมของในเรื่องของ เวลาไม่ควรนานมาก 2 อาทิตย์ หรือ 3 อาทิตย์อย่างตอนนี้ แล้วส่งแบบสอบถามไปถามว่าอยากเรียนอะไร คือตอนนี้เหมือนกับที่สถาบันฯ มีหลักสูตร ปีหนึ่ง 5-6 หลักสูตรส่งเป็นจดหมายไปถามเลยว่า ต้องการจะเรียนรู้หลักสูตรอะไร เราก็แสดงความจำนงมาเหมือนกับเราที่อยากเสริมในเรื่องไหนก็มา แต่อยากให้ระบุในเรื่องของหลักสูตรให้ชัดเจน...

(ชมพูนุช ปัญญาภาวิน, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2558)

จากการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้สำหรับนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า

- 1) ด้านผู้สอนการจัดการเรียนรู้ของสถาบันพัฒนาบุคลากร ได้เชิญผู้สอนซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีประสบการณ์ตรงกับเนื้อหาหลักสูตรมาเป็นวิทยากร มีภารกิจโดยตรงในการส่งเสริมศักยภาพของนักการเมือง โดยเนื้อหาหลักสูตรสอดคล้องกับภารกิจของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เน้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน
- 2) ด้านเนื้อหา พบว่าหลักสูตรของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นจะเป็นเนื้อหาเฉพาะสอดคล้องกับภารกิจของผู้เรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานการเมืองในท้องถิ่นได้ แต่ไม่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสตรีหรือความเสมอภาคระหว่างเพศ
- 3) ด้านผู้เรียน พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น จะเป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทั้งฝ่ายการเมือง ฝ่ายบริหาร และบุคลากรส่วนท้องถิ่น
- 4) ด้านระยะเวลา พบว่าหลักสูตรของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ใช้ระยะเวลาในการอบรม 3 สัปดาห์ นักการเมืองสตรีบางคนให้ข้อคิดเห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการมาเรียนรู้เนื่องจากต้องทิ้งพื้นที่ ที่รับผิดชอบ

ผู้วิจัยได้สรุปสภาพปัจจุบันของการจัดหลักสูตรพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตามตารางที่ 9 และวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหาวิชาหลักหลักสูตรพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตามตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 8 การจัดหลักสูตรพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย

ประเด็น	รายละเอียด
หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ศักยภาพนักการเมืองสตรีฝ่ายบริหาร	<p>1.ด้านหลักสูตร</p> <p>1.1) หลักสูตรนายกองค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>1.2) หลักสูตรนายกเทศมนตรี</p> <p>1.3) หลักสูตรนายกองค์การบริหารจังหวัด</p> <p>1.4) หลักสูตรผู้นำท้องถิ่นมืออาชีพ</p>
	<p>2.ด้านวิธีการศึกษาอบรม</p> <p>2.1) การฝึกปฏิบัติ การถาม-ตอบปัญหา โดยการนำกรณีตัวอย่างมาศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานในพื้นที่ และจำลองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น</p> <p>2.2) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงานได้รับประสบการณ์ที่ดีจากเพื่อนที่เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกัน</p>
	<p>3) ด้านระยะเวลาในการศึกษาอบรม ระยะเวลา 3 สัปดาห์</p>
	<p>4) ด้านการศึกษาดูงาน มีการดูงานภายในประเทศ องค์กรราชการ และเอกชนที่ประสบความสำเร็จ (หลักสูตรผู้นำท้องถิ่นมืออาชีพ มีการศึกษาดูงานต่างประเทศ)</p>
	<p>5) ด้านผู้เข้ารับการอบรม ประกอบด้วย นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักสูตรที่จัดให้แต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะ ส่วนหลักสูตรผู้นำท้องถิ่นมืออาชีพนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบที่ผ่านการอบรมหลักสูตรนายก อบต. นายกเทศมนตรี นายก อบจ. ของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นมาแล้ว</p>

ตารางที่ 9 ขอบเขตเนื้อหาวิชาหลักหลักสูตรพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น

ลำดับ	ขอบเขตเนื้อหาวิชาหลัก	นายก อบต.	นายก เทศมนตรี	นายก อบจ.	ผู้นำ ท้องถิ่น มี อาชีพ
1	เทคนิคการสร้างทีมงานในองค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชน	✓	✓	✓	
2	การบริหารงานเชิงกลยุทธ์	✓	✓	✓	
3	การบริหารความขัดแย้งโดยสันติวิธี	✓	✓	✓	
4	การตลาดท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ	✓	✓		
5	สัมมนาระเบียบการเบิกจ่ายเงินของ อบต.	✓	✓		
6	สัมมนาแนวทางการบริหารจัดการด้านการศึกษาของ อบต.	✓	✓	✓	
7	สัมมนาการบริหารงานบุคคลของ อบต.	✓	✓	✓	
8	สัมมนาแนวทางการจัดเก็บรายได้และการพัฒนารายได้ของ อบต.	✓	✓		
9.	หลักและกลยุทธ์การประชุมสภา	✓	✓	✓	
10	ทิศทางท้องถิ่นไทยในอนาคต	✓	✓		
11	กลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	✓	✓		
12	พ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ		✓		
13	ผู้นำกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง			✓	
14	แผนผังความคิด (Strategy Map): กระบวนการคิดเชิงระบบ			✓	
15	การส่งเสริมอาชีพ และการตลาด การท่องเที่ยว ศิลปะ และวัฒนธรรม			✓	
16	สัมมนาแนวทางการจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ อบต.ตามภารกิจถ่ายโอน			✓	
17	แนวคิดว่าด้วยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่				✓
18	เทคนิคการบริหารงานสมัยใหม่				✓

ลำดับ	ขอบเขตเนื้อหาวิชาหลัก	นายก อบต.	นายก เทศมนตรี	นายก อบจ.	ผู้นำ ท้องถิ่น มี อาชีพ
19	การบริหารการคลังเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น				✓
20	การบริหารงานบุคคลของ อปท.				✓
21	การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น				✓
22	การจัดทำแผนของ อปท.				✓
23	การบริหารงานการกระจายอำนาจ				✓
24	การบริหารงานแบบมีอาชีพในภาวะความ เปลี่ยนแปลง				✓
25	กฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแล อปท.				✓
26	กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ อปท.				✓
27	ภาวะผู้นำของผู้บริหารใน อปท.				✓
28	การสื่อสารเพื่อเสวนาหาทางออกและการจัดการความ ขัดแย้งด้วยสันติวิธี				✓

1.2 การเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

ผู้วิจัยวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น จากการสัมภาษณ์นักการเมือง และจากการวิเคราะห์แบบสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 229 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีการเรียนรู้ในการทำงานหลากหลายวิธี โดยเรียงตามลำดับวิธีการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การเรียนรู้จากประสบการณ์ 2) การเรียนรู้จากการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา 3) เรียนรู้จากเพื่อนนักการเมือง 4) เรียนรู้จากการอ่านหนังสือ วารสาร 5) เรียนรู้จากครอบครัว 6) เรียนรู้จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ 7) เรียนรู้จากผู้รู้ 8) เรียนรู้จากสื่ออินเทอร์เน็ต

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของวิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานทางการเมืองท้องถิ่น

วิธีการเรียนรู้	(n=229)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง	175	76.4
2. เรียนรู้จากการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา	169	73.8
3. เรียนรู้จากเพื่อนนักการเมือง	136	59.4
4. เรียนรู้จากการอ่านหนังสือ วารสาร	125	54.6
5. เรียนรู้จากครอบครัว	96	42.4
6. เรียนรู้จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์	93	40.6
7. เรียนรู้จากผู้รู้	88	38.4
8. เรียนรู้จากสื่ออินเทอร์เน็ต	85	37.1

จากตารางที่ 11 พบว่าการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีประกอบด้วยหลากหลายวิธีซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมและความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์นักการเมือง โดยนักการเมืองสตรีให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ ร้อยละ 76.4 การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ร้อยละ 73.8 เรียนรู้จากเพื่อนนักการเมือง ร้อยละ 59.4 เรียนรู้จากการอ่านหนังสือ วารสาร ร้อยละ 54.6 เรียนรู้จากครอบครัว ร้อยละ 42.4 เรียนรู้จากสื่อวิทยุโทรทัศน์ ร้อยละ 40.6 เรียนรู้จากผู้รู้ ร้อยละ 38.4 และเรียนรู้จากสื่ออินเทอร์เน็ต ร้อยละ 37.1

จากการวิเคราะห์วิธีการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น พบว่าเป็นการเรียนรู้
2 วิธีการคือ 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การเรียนรู้จากสถาบันการศึกษา

1) การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักการเมืองสตรี ได้แก่

1.1 การเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเอง การมีประสบการณ์การทำงานในชุมชนท้องถิ่นของตน เช่น กรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนพัฒนาสตรี คณะกรรมการฅาปนกิจสงเคราะห์หมู่บ้าน อาสาสมัครกลุ่มต่างๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำหมู่บ้าน (อพม.) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เป็นต้น

1.2 การเรียนรู้จากเพื่อนนักการเมือง ที่มีประสบการณ์ทำงานการเมืองมาก่อน หรือเพื่อนร่วมรุ่นที่ไปอบรมหลักสูตรการพัฒนานักการเมืองด้วยกันมาเป็นเครือข่ายการเรียนรู้

1.3 การเรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารต่างๆ ซึ่งเป็นสื่อที่นักการเมืองสตรีสามารถเข้าถึงได้ง่าย จะใช้เวลาในการเรียนรู้เมื่อใดก็ได้ตามที่ต้องการ หรือเรียนรู้หนังสือราชการ กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ที่ส่งมาจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4 การเรียนรู้จากครอบครัว พ่อ แม่ หรือญาติพี่น้องที่เป็นนักการเมือง ซึ่งจากข้อค้นพบจากแบบสำรวจพบว่าร้อยละ 42 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีครอบครัว เครือญาติหรือตระกูลเป็นนักการเมือง ดังนั้นสตรีเหล่านี้จึงได้รับประสบการณ์ด้านการเมืองจากครอบครัวหรือเครือญาติของนักการเมือง

1.5 การเรียนรู้จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ นับได้ว่ายังมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่น เนื่องจากเข้าถึงง่าย สะดวก รวดเร็ว ทำให้นักการเมืองสตรีได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จากสื่อเหล่านี้

1.6 การเรียนรู้จากการสอบถามผู้รู้ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน หลายปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ท้องถิ่นได้รับคำแนะนำจากปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งนักการเมืองสตรีให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้านเป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องการแก้ปัญหาในท้องถิ่น ภูมิปัญญา ค่านิยม และแบบแผนอันดีงามของชุมชนรวมทั้งการเรียนรู้จากท้องถิ่นอำเภอ ท้องถิ่นจังหวัด รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ในท้องถิ่น

1.7 การเรียนรู้จากสื่ออินเทอร์เน็ต จากผลสืบเนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีความรู้ต่างๆ ที่สามารถถ่ายทอดและเชื่อมโยงถึงกันได้ทั่วโลก ผ่านทางสื่อเทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสารที่มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น ผ่านบทเรียนออนไลน์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ ไลน์ และเฟซบุ๊ก เป็นต้น

2.8 การเรียนรู้จากการเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หรือการประชุมในท้องถิ่นหรือชุมชน ทำให้เกิดการเมืองสตรีเกิดการเรียนรู้ในการทำงาน การเมืองได้เช่นเดียวกัน

2) การเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาที่จัดอบรมส่งเสริมศักยภาพนักการเมือง

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์เข้ารับการอบรมจากสถาบันที่พัฒนา นักการเมือง จำนวนถึงร้อยละ 73 แสดงถึงการให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้จากการเข้ารับการอบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการทำงานด้านการเมือง โดยเข้าอบรมกับสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสถาบัน พระปกเกล้า ตามลำดับ ดังตารางที่ 5-3 โดยนักการเมืองสตรีแสดงความคิดเห็นต่อการเข้ารับการ อบรมหลักสูตรดังกล่าวสอดคล้องกัน คือ การเข้าอบรมทำให้ได้ความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถ นำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการ ท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ได้รู้จักผู้ที่มาอบรมด้วยกัน ทำให้มี เครือข่ายการทำงานด้านการเมือง และได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนนักการเมือง ด้วยกัน เป็นเครือข่ายกันในอนาคต

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของการมีประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น

ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น	(n=229)	จำนวน	ร้อยละ
เคย		168	73.4
ไม่เคย		61	26.4
รวม		229	100.00

จากตารางที่ 12 ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา นักการเมืองท้องถิ่นพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์เคยเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 73.4 ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4

ตารางที่ 12 ร้อยละของการเข้ารับการอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น

การเข้ารับการอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น (N = 168)	ร้อยละ *
1. สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	79.8
2. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	14.3
3. สถาบันพระปกเกล้า	13.1
4. มหาวิทยาลัย	12.5
5. สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง	11.3
6. จังหวัดจัดร่วมกับหน่วยงานต่างๆ	10.1
7. สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย	10.1
8. สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	10.1
9. สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย	10.1
10. สถาบันฝึกอบรมผู้นำ มูลนิธิจำลอง ศรีเมือง	3.0

หมายเหตุ : * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยอบรมของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 79.8 รองลงมาเคยอบรมของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คิดเป็นร้อยละ 14.3 สถาบันพระปกเกล้า คิดเป็นร้อยละ 13.1 มหาวิทยาลัย คิดเป็น ร้อยละ 12.5 สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง กกต. คิดเป็นร้อยละ 11.3

หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งจัดโดยจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 10.1 สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ร้อยละ 10.1 และสถาบันฝึกอบรมผู้นำ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ร้อยละ 10.1 สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย ร้อยละ 6.5 และมูลนิธิจำลอง ศรีเมือง คิดเป็นร้อยละ 3.0 น้อยที่สุดตามลำดับ

1.3 เนื้อหาการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี

จากการศึกษาหลักสูตรการอบรม และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรทางการเมือง เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ข้อสรุปดังนี้ คือ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น 2) ความรู้ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารท้องถิ่น 3) ความรู้เฉพาะตำแหน่ง และ 4) ความรู้ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานการเมืองในระดับท้องถิ่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น ประกอบด้วยความรู้ในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 2) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) บทบาทและภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายกระจายอำนาจ
- 4) คุณธรรมและจริยธรรม
- 5) ทิศทางการปกครองท้องถิ่นไทยในอนาคต
- 6) การพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 7) การวิเคราะห์นโยบาย

3.2 ความรู้ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบด้วย

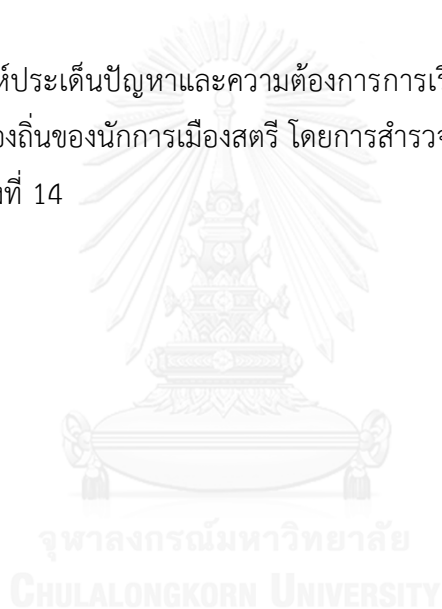
- 1) การสร้างทีมงานในองค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น
- 2) การบริหารงานเชิงกลยุทธ์
- 3) การจัดการความขัดแย้งในพื้นที่โดยสันติวิธี
- 4) การบริหารที่มุ่งผลลัพธ์
- 5) การบริหารงานด้วยการยึดหลักประชาธิปไตย

3.3 ความรู้เฉพาะตำแหน่ง ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น
- 2) การบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น
- 3) การดูแลความปลอดภัยให้เกิดความสงบสุขในท้องถิ่น
- 4) การบริหารงานตามนโยบายของรัฐบาล
- 5) การจัดเก็บรายได้และการพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 6) ระเบียบการเบิกจ่ายเงิน พัสดุ การจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 7) การบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- 8) หลักและการประชุมสภา
- 9) พระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานภาครัฐ

- 10) มาตรฐานการบริการสาธารณะของอปท.
- 11) การปฏิบัติการพิธีการและรัฐพิธี
- 12) สิทธิของบุคลากรที่มาจากการเลือกตั้ง
- 13) การบริหารจัดการน้ำ
- 14) อำนาจหน้าที่ในตำแหน่ง
- 15) การจัดการภัยพิบัติ
- 16) การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 17) การจัดการเรื่องสุขภาพของคนในท้องถิ่น
- 18) ประวัติและวิถีวัฒนธรรมชุมชน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและความต้องการการเรียนรู้ด้านเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานการเมืองท้องถิ่นของนักการเมืองสตรี โดยการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 13 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเรียนรู้

ประเด็นการเรียนรู้ (n=229)	ด้านปัญหา	ด้านความ	t	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	ต้องการ ค่าเฉลี่ย		
1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น	3.36	3.95		
1.1 หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย	3.29	3.70	-8.926	0.00*
1.2 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.15	3.87	-11.297	0.00*
1.3 บทบาทและภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายกระจายอำนาจ	3.50	4.08	-11.020	0.00*
1.4 คุณธรรมและจริยธรรม	3.14	3.65	-8.607	0.00*
1.5 ทิศทางการปกครองท้องถิ่นไทยในอนาคต	3.48	4.15	-10.141	0.00*
1.6 การพัฒนาอย่างยั่งยืน	3.55	4.14	-10.460	0.00*
1.7 การวิเคราะห์นโยบาย	3.40	4.03	-11.558	0.00*
2. ความรู้ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารท้องถิ่น	3.32	3.94		
2.1 การสร้างทีมงานในองค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น	3.39	3.93	-10.573	0.00*
2.2 การบริหารงานเชิงกลยุทธ์	3.43	4.03	-10.834	0.00*
2.3 การจัดการความขัดแย้งในพื้นที่โดยสันติวิธี	3.25	3.88	-10.579	0.00*
2.4 การบริหารที่มุ่งผลลัพธ์	3.30	4.01	-11.502	0.00*
2.5 การบริหารงานด้วยการยึดหลักประชาธิปไตย	3.21	3.84	-11.311	0.00*
3. ความรู้เฉพาะตำแหน่ง	3.28	3.81		
3.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น	3.43	3.97	-8.877	0.00*

ประเด็นการเรียนรู้ (n=229)	ด้านปัญหา	ด้านความ	t	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	ต้องการ ค่าเฉลี่ย		
3.2 การบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ของท้องถิ่น	3.17	3.69	-9.544	0.00*
3.3 การดูแลความปลอดภัยให้เกิดความสงบสุข ในท้องถิ่น	3.27	3.81	-9.142	0.00*
3.4 การบริหารงานตามนโยบายของรัฐบาล	3.32	3.88	-9.729	0.00*
3.5 การจัดเก็บรายได้และการพัฒนารายได้ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.36	3.92	-9.262	0.00*
3.6 ระเบียบการเบิกจ่ายเงิน พัสดุ การจัดซื้อจัด จ้าง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.40	3.87	-7.841	0.00*
3.7 การบริหารจัดการและการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	3.23	3.76	-9.263	0.00*
3.8 หลักและการประชุมสภา	3.10	3.63	-9.213	0.00*
3.9 พระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการเสนอ ราคาต่อหน่วยงานภาครัฐ	3.38	3.85	-9.000	0.00*
3.10 การบริการสาธารณะของอปท.	3.39	3.91	-9.680	0.00*
3.11 การปฏิบัติการพิธีการและรัฐพิธี	3.03	3.57	-9.139	0.00*
3.12 สิทธิของบุคลากรที่มาจากการเลือกตั้ง	3.21	3.73	-8.982	0.00*
3.13 การบริหารจัดการน้ำ	3.36	3.87	-9.254	0.00*
3.14 บทบาทอำนาจหน้าที่ในตำแหน่ง	3.24	3.86	-11.180	0.00*
3.15 การจัดการภัยพิบัติ	3.30	3.83	-10.018	0.00*
3.16 การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคม อาเซียน	3.47	3.95	-8.128	0.00*

ประเด็นการเรียนรู้ (n=229)	ด้านปัญหา	ด้านความ	t	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	ต้องการ ค่าเฉลี่ย		
3.17 การจัดการเรื่องสุขภาพของคนในท้องถิ่น	3.30	3.91	-10.365	0.00*
3.18 ประวัติและวิถีวัฒนธรรมชุมชน	3.16	3.66	-9.844	0.00*
4. ความรู้ด้านอื่นๆ	3.10	3.60		
4.1 บทบาทความสัมพันธ์หญิงชายและความ เสมอภาคระหว่างเพศ	3.08	3.48	-7.568	0.00*
4.2 การสร้างดุลยภาพระหว่างชีวิตการทำงาน และครอบครัว	3.06	3.43	-6.960	0.00*
4.3 สวัสดิภาพและความปลอดภัยทางเพศ	3.02	3.44	-8.574	0.00*
4.4 ทักษะพลเมืองที่มุ่งสร้างความเป็นธรรมใน สังคม	3.21	3.76	-8.485	0.00*
4.5 ศิลปะการพูดในที่ชุมนุมชน	3.19	3.79	-11.156	0.00*
4.6 บุคลิกภาพและพิธีการสมาคม	3.06	3.68	-11.390	0.00*
4.7 เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์	3.26	3.83	-9.784	0.00*
4.8 การร้องเพลงในการพบปะสังสรรค์ต่างๆ	2.92	3.38	-7.076	0.00*
รวมทุกด้าน	3.26	3.81	-9.638	0.00*

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 14 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนรู้ และความต้องการในการเรียนรู้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานการเมืองระดับท้องถิ่น ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านความต้องการในการเรียนรู้ในภาพรวมทั้ง 4 ประเด็น ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.81 เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์การวิเคราะห์พบว่า

ความรู้เกี่ยวกับทิศทางการปกครองท้องถิ่นไทยในอนาคต(ด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น) มีความต้องการเรียนรู้มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.15 รองลงมา ความรู้เรื่องการพัฒนาอย่าง

ยั่งยืน(ด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น) ค่าเฉลี่ย 4.14 และข้อที่ 4.8 เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการร้องเพลงในการพบปะสังสรรค์ต่างๆ (ด้านความรู้ด้านอื่นๆ) ค่าเฉลี่ย 3.38 มีความต้องการน้อยที่สุด ตามลำดับ

การศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ (Paired T-test) ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านปัญหาในการเรียนรู้ เปรียบเทียบกับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านความต้องการในการเรียนรู้ พบว่า มีค่า $t = -9.638$ และ ค่า Sig. = .000 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านปัญหาในการเรียนรู้ กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านความต้องการในการเรียนรู้ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาทั้ง 4 ด้านและทุกๆ ประเด็น พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านความต้องการในการเรียนรู้ ในระดับมากกว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานการเมืองระดับท้องถิ่นด้านปัญหาในการเรียนรู้

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการเรียนรู้ในตอนที่ 1 นักการเมืองสตรีมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายตามบริบทของนักการเมืองสตรีแต่ละคน แต่หากวิเคราะห์จากคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีในบทที่ 4 พบว่าคุณลักษณะที่สำคัญของนักการเมืองสตรีคือ ความมุ่งมั่น รวมทั้งความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งจากสื่อบุคคล สื่อมวลชน การมีญาติพี่น้องหรือครอบครัวทำงานการเมืองเพื่อที่จะซึมซับสิ่งต่างๆ หล่อหลอมความเป็นนักการเมือง นักการเมืองสตรีหลายท่านให้ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ว่าสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันทำให้เข้าถึงการเรียนรู้ได้สะดวกเป็นอย่างมาก หรือสถาบันการศึกษาต่างๆ ซึ่งนักการเมืองสตรีให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าแต่ละคนจะมีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย ได้ข้อคิดเห็นว่า นักการเมืองทุกคนมีความจำเป็นต้องมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของตนเอง การเข้ามาเรียนรู้สถาบันฯ จะเป็นทางเลือกให้นักการเมืองสตรีได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างรวดเร็ว ทำให้ทำงานได้ง่ายขึ้น

จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์นักการเมือง และการสนทนากลุ่ม พบว่าปัญหาด้านการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี มีดังนี้

2.1) เนื้อหายังไม่ครบกับความต้องการ พบว่าการจัดการเรียนรู้จากสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น โดยภาพรวมสอดคล้องกับการทำหน้าที่ในตำแหน่งของนักการเมืองท้องถิ่น และความต้องการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี แต่ขาดเนื้อหาการเรียนรู้ ดังนี้

2.1.1) ความรู้เกี่ยวกับสตรี เช่น บทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย และความเสมอภาคระหว่างเพศ สวัสดิภาพและความปลอดภัยทางเพศ การสร้างดุลยภาพระหว่างชีวิตการทำงานและครอบครัว

2.1.2) ความรู้เกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย

2.2) ระยะเวลาในการเรียนรู้ พบว่าหลักสูตรของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ใช้ระยะเวลาในการอบรม 3 สัปดาห์ นักการเมืองสตรีบางคนให้ข้อคิดเห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการมาเรียนรู้เนื่องจากต้องทิ้งพื้นที่ ที่รับผิดชอบ

2.3) สถานที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ในส่วนกลาง ไม่สะดวกต่อการเดินทางของนักการเมืองที่อยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกล เนื่องจากการเดินทางไม่สะดวก

2.4) การขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมด้านเครือข่ายการเรียนรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ขาดช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรมเวทีท้องถิ่น กิจกรรมโครงการกองทุนพัฒนาสตรี เป็นต้น

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตามทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ ตามทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ (Knowles, 1980) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) ด้านทัศนคติของผู้เรียน 2) ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน 3) ด้านความพร้อมในการเรียนรู้ 4) ด้านแนวทางการเรียนรู้ และ 5) ด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 229 คน เกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นตามตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 14 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

รายการ	ร้อยละของระดับความคิดเห็น * (n=229)							ค่าเฉลี่ย **	แปล ผล ***
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เห็น	ไม่มีความเห็น		
1.ด้านทัศนคติของผู้เรียน									
1.1 บรรยากาศการเรียนรู้ควรจะเป็นกันเอง มีความเป็นมิตร ยอมรับประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	32.8	57.2	9.6	0.4	-	-	4.22	มากที่สุด	
1.2 สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้จริง สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการทำงานได้	39.3	50.2	8.7	1.7	-	-	4.27	มากที่สุด	
1.3 ผู้เรียนรู้สามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	18.3	59.4	21.0	0.9	-	0.4	3.96	มาก	

รายการ	ร้อยละของระดับความคิดเห็น * (n=229)						ค่าเฉลี่ย **	แปล ผล ***
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	ไม่ มี ความเห็น		
2. ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน								
2.1 มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและ กัน	28.4	58.5	10.9	2.2	-	-	4.13	มาก
2.2 มีการนำประสบการณ์ ไปประยุกต์ใช้กับ ชีวิตประจำวัน สิ่งที่เรียนรู้ ต้องเป็นประโยชน์	34.9	51.1	12.7	1.3	-	-	4.20	มาก
3. ด้านความพร้อมในการเรียนรู้								
3.1 กิจกรรมในการเรียนรู้ ต้องสอดคล้องกับบทบาท ภารกิจและเวลาของผู้เรียนรู้	36.2	50.2	13.1	0.4	-	-	4.23	มาก ที่สุด
3.2 มีการกำหนดช่วงเวลา พัก และเวลาเรียนที่ เหมาะสม	20.5	53.3	22.7	2.2	-	1.3	3.93	มาก
4. ด้านแนวทางการเรียนรู้								
4.1 มีการยึดปัญหาเป็นจุด ศูนย์กลางในการเรียนรู้	35.4	48.0	15.3	1.3	-	-	4.17	มาก
4.2 การออกแบบการเรียนรู้ ควรยึดปัญหาและ กระบวนการแก้ไขปัญหา	34.5	47.6	14.4	2.6	0.9	-	4.12	มาก
5. ด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้								
5.1 มีวิธีการเสริมแรง เช่น การชมเชย การแสดงการ ยอมรับในตัวผู้เรียนรู้	21.0	55.0	22.7	0.4	0.9	-	3.95	มาก
รวมทุกด้าน							4.12	มาก

หมายเหตุ: * ร้อยละในช่องระดับความคิดเห็นตั้งแต่ “เห็นด้วยมากที่สุด” จนถึง “เห็นด้วยน้อยสุด” ของแต่ละข้อรวมกันได้ 100% (Valid percent) ส่วนร้อยละในช่อง “ไม่มีความเห็น” คำนวณจากฐานผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (229 คน)

** ค่าเฉลี่ยคำนวณจากคะแนนระดับความคิดเห็นตั้งแต่ “มากที่สุด” จนถึง “น้อยที่สุด”

*** แผลผล (1.00-1.80 = น้อยที่สุด 1.81-2.60 = น้อย 2.61-3.40 = ปานกลาง 3.41-4.20 = มาก 4.21-5.00 =มากที่สุด)

จากตารางที่ 15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น พบว่า

1) ด้านทัศนคติของผู้เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับมากที่สุดในประเด็น สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้จริง สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการทำงานได้ ค่าเฉลี่ย 4.27 บรรยากาศการเรียนรู้ควรจะเป็นกันเอง มีความเป็นมิตร ยอมรับประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ค่าเฉลี่ย 4.22 และเห็นด้วยในระดับมาก คือผู้เรียนรู้สามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ค่าเฉลี่ย 3.96

2) ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับมาก ในประเด็นมีการนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน สิ่งที่เรียนรู้ต้องเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 4.20 มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ค่าเฉลี่ย 4.13

3) ด้านความพร้อมในการเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับมากที่สุดในประเด็น กิจกรรมในการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับบทบาท ภารกิจและเวลาของผู้เรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 4.23 และเห็นด้วยในระดับมากในประเด็นมีการกำหนดช่วงเวลาพัก และเวลาเรียนที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 3.93

4) ด้านแนวทางการเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับมาก ในประเด็น มีการยึดปัญหาเป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 4.17 และการออกแบบการเรียนรู้ ควรยึดปัญหาและกระบวนการแก้ไขปัญหา ค่าเฉลี่ย 4.12

5) ด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับมาก ในประเด็นมีวิธีการเสริมแรง เช่นการชมเชย การแสดงการยอมรับในตัวผู้เรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 3.95

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ย 4.1 เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์การวิเคราะห์ พบว่า ด้านทัศนคติของผู้เรียน ในประเด็น สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้จริง สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการทำงานได้ เห็นด้วยมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.27 รองลงมาคือ ด้านความพร้อมในการเรียนรู้ ในประเด็นกิจกรรมในการเรียนรู้

ต้องสอดคล้องกับบทบาท ภารกิจและเวลาของผู้เรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 4.2 มีการนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน สิ่งที่เรียนรู้ต้องเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 4.20 และ มีการยืดหยุ่นเป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 4.17 ตามลำดับ

ด้านความพร้อมในการเรียนรู้ ในประเด็นมีการกำหนดช่วงเวลาพัก และเวลาเรียนที่เหมาะสม เห็นด้วยน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย = 3.93

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี ประกอบด้วย 1) สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้จริง สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหการทำงานได้ 2) บรรยากาศการเรียนรู้ควรจะเป็นกันเอง มีความเป็นมิตร ยอมรับประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 3) การเรียนรู้จะต้องมีการนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน 4) กิจกรรมในการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับบทบาท ภารกิจและเวลาของผู้เรียนรู้ 5) มีการยืดหยุ่นเป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ สิ่งที่เรียนรู้มีประโยชน์ และมีการแสดงการยอมรับในตัวผู้เรียนรู้ โดยสถาบันฯ ที่จัดการเรียนรู้ให้กับนักการเมืองสตรีจะต้องคำนึงถึง ปัจจัยดังกล่าวด้วย

จากการสัมภาษณ์นักการเมือง และการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีว่า

1) เครือข่ายการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีเป็นสิ่งที่สำคัญ ทั้งนี้ต้องให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ ความเข้าใจ และให้การพัฒนาเครือข่ายเหล่านี้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นการเปิดโอกาสให้เครือข่ายได้เข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือร่วมแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายอื่นๆ ในองค์กรอื่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นในภาคส่วนต่างๆควรจรรณรงค์และส่งเสริมให้ผู้หญิงเกิดการรวมกลุ่มกันมากขึ้น

2) การสร้างการเรียนรู้จากต้นแบบ (Role Model) เป็นการหาตัวแบบทางการเมืองที่มีคุณภาพและผลงานชัดเจน ของนักการเมืองเหล่านั้น เพื่อนักการเมืองสตรีอื่นๆ จะได้เรียนรู้และเกิดแรงบันดาลใจที่อยากจะประสบความสำเร็จจากตัวแบบดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้นักการเมืองสตรีพัฒนาตนเองได้ง่ายขึ้นเพราะมีเป้าหมายและแนวทางที่เป็นประสบการณ์ เป็นรูปธรรม

3) การใช้สื่อสมัยใหม่ เช่น Social Media ต่างๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ให้กับนักการเมืองสตรี ในยุคโลกไร้พรมแดน

4) การเผยแพร่การปฏิบัติงานที่ดี ตัวอย่างที่ดี (Best Practices) เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

5) การสนับสนุนจากภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีระดับท้องถิ่น

6) การจัดตั้งสถาบันเพื่อพัฒนาสตรีด้านการเมือง
ผู้วิจัยได้ทำตารางสรุปสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของ
นักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ตามตารางที่ 16

ตารางที่ 15 ตารางแสดงสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมือง
สตรีไทยในระดับท้องถิ่น

ลำดับ	สภาพการเรียนรู้	รายละเอียด
1	สภาพปัจจุบัน เกี่ยวกับการ เรียนรู้	1.1) การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักการเมืองสตรีไทยในระดับ ท้องถิ่น
		1) เรียนรู้จากประสบการณ์
		2) เรียนรู้จากการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา
		3) เรียนรู้จากเพื่อนนักการเมือง
		4) เรียนรู้จากการอ่านหนังสือ วารสาร
		5) เรียนรู้จากครอบครัว
		6) เรียนรู้จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์
		7) เรียนรู้จากผู้รู้
		8) เรียนรู้จากสื่อ Internet
		9) เรียนรู้จากชุมชน
		10) เรียนรู้จากเครือข่ายการเรียนรู้
		11) เรียนรู้จากต้นแบบ
		1.2) การจัดการเรียนรู้โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย หน่วยงานหลักที่จัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองท้องถิ่น

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลำดับ	สภาพการเรียนรู้	รายละเอียด
2.	สภาพปัญหา เกี่ยวกับการ เรียนรู้	2.1) การจัดการเรียนรู้จากสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นโดยภาพรวม สอดคล้องกับการทำหน้าที่ในตำแหน่งของนักการเมืองท้องถิ่น และความต้องการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี แต่ขาด เนื้อหาการเรียนรู้ ดังนี้ (1) ความรู้ที่เกี่ยวกับสตรี เช่น บทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย และความเสมอภาคระหว่างเพศ สุขภาพและความปลอดภัยทางเพศ การสร้างดุลยภาพระหว่างชีวิตการทำงานและครอบครัว (2) ประเด็น ความรู้เกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย
		2.2) ระยะเวลาในการเรียนรู้ พบว่าหลักสูตรของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กระทรวง มหาดไทย ใช้ระยะเวลาในการอบรม 3 สัปดาห์ นักการเมืองสตรีบางคนให้ข้อคิดเห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการมาเรียนรู้เนื่องจากต้องทิ้งพื้นที่ ที่รับผิดชอบ
		2.3) สถานที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ในส่วนกลาง ไม่สะดวกต่อการเดินทางของนักการเมืองที่อยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกล เนื่องจากการเดินทางไม่สะดวก
		2.4) ขาดความต่อเนื่องเรื่องการเรียนรู้จากเครือข่ายการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน
3.	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับการเรียนรู้	3.1) สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้จริง สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการทำงานได้
		3.2) บรรยากาศการเรียนรู้ควรจะเป็นกันเอง มีความเป็นมิตร ยอมรับ ประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
		3.3) การเรียนรู้จะต้องมีการนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
		3.4) กิจกรรมในการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับบทบาท ภารกิจและเวลาของผู้เรียนรู้

สรุปสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ดังนี้ นักการเมืองสตรีเรียนรู้การทำงานการเมืองท้องถิ่นด้วยตนเอง และเรียนรู้จากสถาบันที่จัดอบรมพัฒนานักการเมือง โดยนักการเมืองสตรีเข้ารับการอบรมที่สถาบันพัฒนาบุคลากร

ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มากที่สุด สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้พบว่ามีปัญหาดังนี้ (1) เนื้อหา การเรียนรู้ของสถาบันฯ ยังขาดเนื้อหาเกี่ยวกับสตรี เช่น บทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย ความเสมอภาคระหว่างเพศ และเรื่องกฎหมาย (2) ระยะเวลาในการเรียนรู้นานเกินไป (3) สถานที่จัดอบรมใน ส่วนกลางไม่สะดวกกับนักการเมืองสตรีที่อยู่ต่างจังหวัดหรือในพื้นที่ห่างไกล และ (4) การขาดความ ต่อเนื่องเรื่องเครือข่ายการเรียนรู้ที่จัดโดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่วนปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ประกอบด้วย สิ่ง que เรียนรู้นำไปใช้ได้จริง บรรยากาศการเรียนรู้เป็นกันเอง มีการ นำประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางในการ เรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับภารกิจและเวลาของนักการเมืองสตรี นอกจากนี้ เครือข่าย การเรียนรู้ การเรียนรู้จากต้นแบบ การใช้สื่อสมัยใหม่ในการเรียนรู้ การเผยแพร่การปฏิบัติงานที่ดี และการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีผลต่อการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี

บทที่ 6

รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ตามความเห็นและข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์และจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นต่างๆ ได้ข้อสรุปเป็น “รูปแบบการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น: รูปแบบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง” (THAI FEMALE POLITICIAN LEARNING MODEL: TRANSFORMATIVE LEARNING MODEL) ประกอบด้วย 1) เป้าหมายการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักการเมืองสตรีให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือจิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม 2) วิธีการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล การใคร่ครวญอย่างมีวิจารณญาณ และการแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึงมโนทัศน์ของผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้เรียน ความพร้อมในการเรียน และแนวทางในการเรียนรู้ 3) เนื้อหาการเรียนรู้ สอดคล้องกับการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีและสามารถนำไปใช้ได้จริง และ 4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่องตามแนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป้าหมายการเรียนรู้

เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักการเมืองสตรีให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือ จิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม

- 1.1 คุณลักษณะด้านจิตใจ ได้แก่ (1) ความมุ่งมั่นในการทำงาน (2) ความยุติธรรม และ (3) คุณธรรมจริยธรรม
- 1.2 คุณลักษณะด้านความคิด ได้แก่ (1) การยึดมั่นหลักประชาธิปไตย (2) ความคิดริเริ่มในการทำงานเพื่อท้องถิ่น และ (3) วิสัยทัศน์กว้างไกล
- 1.3 คุณลักษณะด้านความรู้ ได้แก่ (1) การบริหารจัดการ (2) การบริหารท้องถิ่น (3) มิติหญิงชาย
- 1.4 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม ได้แก่ (1) มนุษยสัมพันธ์ (2) ความซื่อสัตย์สุจริต (3) ความซื่อตรงในการทำงาน

ทั้งนี้การเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีดังกล่าว จะนำไปสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Transformative Politics) โดยใช้คุณลักษณะที่ดีของผู้หญิงในการทำงานการเมือง ซึ่งการที่จะทำให้การเมืองเกิดการเปลี่ยนแปลงนักการเมืองสตรีจะต้องมีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 2 วิธีการเรียนรู้

วิธีการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล การใคร่ครวญอย่างมีวิจารณญาณ และการแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึงมโนทัศน์ของผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้เรียน ความพร้อมในการเรียน และแนวทางในการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) (Mezirow, 2000; วิจารณ์พานิช, 2558) และทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy) (Knowles, 1980) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง เป็นการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่มีเป้าหมายสำคัญที่จะช่วยให้นักการเมืองสตรีเกิดการเปลี่ยนแปลงกรอบและกระบวนการคิดและนำไปสู่การพัฒนาตนเองในทุกๆด้าน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านมีความเห็นว่าเป้าหมายทางการศึกษาเช่นนี้มีความสำคัญและเป็นการให้การศึกษาที่ยั่งยืน (Sustainable) กว่าเป้าหมายอื่นๆ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยที่บุคคลในสังคมควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งการตัดสินใจเพื่อตนเองและการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

เป้าหมายหลักของการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี คือ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Transformative Politics) การสร้างการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยใช้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรี ซึ่งจะทำการเมืองแตกต่างไปจากเดิม

2.1.1 องค์ประกอบของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย

1) ประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล (Individual Experience) ประสบการณ์เป็นจุดเริ่มของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของนักการเมืองสตรี ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับนำมาพูดคุยแลกเปลี่ยนการตีความหรือสะท้อนคิดเพื่อตรวจสอบและทำความเข้าใจระบบคุณค่าของแต่ละปัจเจกบุคคล ประสบการณ์ของนักการเมืองสตรีจะถูกตีความและรับรู้ผ่านกรอบอ้างอิง หากกรอบอ้างอิงที่มีอยู่สามารถอธิบายประสบการณ์ได้ดีประสบการณ์นั้นก็กลับไปเสริมและสนับสนุนกรอบอ้างอิงเดิมให้มั่นคงขึ้น แต่ถ้าประสบการณ์นั้นไม่สอดคล้องกับกรอบอ้างอิง นักการเมืองสตรีก็ต้องขยาย

กรอบอ้างอิงหรือปรับเปลี่ยนกรอบอ้างอิงใหม่ โดยหากประสบการณ์ใหม่นั้นมีความสำคัญและขัดแย้งกับกรอบอ้างอิงอย่างรุนแรง ดังนั้นประสบการณ์ของนักการเมืองสตรีจึงเป็นจุดขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ที่สามารถจะนำมาใคร่ครวญอย่างมีวิจารณญาณ

2) การใคร่ครวญอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reflection) เป็นหัวใจของการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์หรือกรอบอ้างอิงของนักการเมืองสตรีและมีความสำคัญทั้งในกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติ หรือการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาของนักการเมืองสตรี (Instrumental Learning) และการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร การตีความ และการแปลความหมายที่เกิดขึ้นในการสื่อสาร (Communicative Learning) โดยการใคร่ครวญเนื้อหา กระบวนการ และกระบวนการทัศน์ของนักการเมืองสตรี

3) การแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผล (Rational Discourse) การแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผล หรือสุนทรียสนทนา เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกรอบอ้างอิงหรือกระบวนการทัศน์ โดยนักการเมืองสตรีจะต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐาน 2 ประการ จึงจะสามารถแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นอิสระคือ (1) จะต้องสามารถใคร่ครวญเกี่ยวกับตนเองอย่างมีวิจารณญาณ (Critical self-reflective) และ 2) สามารถทำการตัดสินอย่างใคร่ครวญ (Reflective judgment) ในระหว่างกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดดังกล่าว ซึ่งถือว่าเป็นการประเมินข้อสรุปพื้นฐาน และความคาดหวังในระดับลึกที่เป็นพื้นฐานของการแลกเปลี่ยนทางความคิดได้

2.1.2 การจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning)

ประกอบด้วย

1) การจัดวางเนื้อหาการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงถึงความจริง อันเกี่ยวกับการเรียนรู้จากภายในของบุคคล การสร้างบทเรียนให้ลงลึกถึงความจริงและการเปลี่ยนแปลงระดับจิตใจและปัญญา โดยเชื่อมโยงเนื้อหาของบทเรียนให้เข้าใจลึกลับผู้เรียนให้มากที่สุด

2) การใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและทรงพลัง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงบทเรียนได้ระดับที่จะสัมผัสได้ถึงความรู้สึภายใน ลักษณะสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ที่ทรงพลังมีดังนี้

2.1) การเรียนผ่านประสบการณ์ตรง โดยกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ควรสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ ตัวผู้เรียนและข้อจำกัดเรื่องเวลา กล่าวคือ กระบวนการหรือกิจกรรมที่ใช้ควรทำให้เข้าถึงบทเรียนที่ชัดเจนลงลึกได้ง่าย ไม่ยากเกินไป และไปกันได้กับข้อจำกัดของเวลา

2.2) กิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ ที่ทำให้เกิดการกระทบสัมผัสกับความรู้สึกภายในได้ง่าย หรือเป็นกับดักที่ทำให้เกิดการผูกคิโครัครวญเกิดปัญญา ทำให้มองเห็นความจริงภายในที่มักมองข้าม รวมถึงทำให้เกิดการเผชิญหน้ากับตัวตนที่แท้จริงภายในได้ง่าย

2.3) เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความนิ่งเกิดสภาวะที่ใคร่ครวญหรือตระหนักรู้ได้อย่างแจ่มชัด

2.4) เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเชื่อมั่น ไว้วางใจในระดับที่ยอมเปิดใจในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ กระบวนการจะเป็นส่วนสำคัญในการประเมินตนเอง ผู้เรียนจังหวะและสถานการณ์ในขณะที่เรียนรู้เป็นสำคัญ

3) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ ควรใส่ใจในการปรับบรรยากาศที่โน้มนำให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้สูงจนเข้าสู่บทเรียนได้ง่าย รวมถึงเข้าถึงประสบการณ์ภายในอย่างลึกซึ้ง การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

3.1) บรรยากาศในด้านกายภาพ ในที่นี้หมายถึงสถานที่เรียนรู้ต้องเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหากระบวนการเรียนรู้ ควรใช้ห้องเรียนรู้ที่โปร่งโล่งและเงียบ ที่สำคัญควรจัดห้องเรียนให้เป็นพื้นที่วงกลม มีที่ว่างพอที่จะนั่งล้อมวงได้ เพราะการนั่งล้อมวงเป็นวงกลมจะเอื้ออำนวยให้การเรียนรู้ออกมาในลักษณะถ่ายทอดไหลเวียน สามารถแลกเปลี่ยนแบ่งปันกันอย่างเสมอภาคกัน

3.2) บรรยากาศด้านความสัมพันธ์ของกลุ่มผู้เรียนและกระบวนการ ในที่นี้หมายถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มผู้เรียนรวมถึงกระบวนการให้เกิดความเป็นเพื่อนอันลึกซึ้ง รู้สึกไว้วางใจกันมากพอจนทุกคนสามารถแลกเปลี่ยนแบ่งปันประสบการณ์ได้อย่างเต็มที่และสามารถเปิดเผยตัวตนภายในทั้งด้านดีและด้านร้ายเพื่อแบ่งปันบทเรียนแห่งการเติบโตให้แก่กันและกันได้ ซึ่ง “เทคนิคการสร้างความสัมพันธ์อันดี” มีดังนี้

3.2.1) การร่วมกันกำหนดข้อตกลงหรือกติกาการเรียนรู้ที่จะต้องถือปฏิบัติร่วมกัน เช่น เปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนแบ่งปันให้กันและกันอย่างเพียงพอ รับฟังกันอย่างลึกซึ้ง ไม่ด่วนสรุปด่วนตัดสินใจ เชิญชวนให้ทุกคนถอดหัวโขนหรือสถานภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นต้น

3.2.2) ใช้กิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่สร้างพลังกลุ่มให้เกิดรวมกัน ซึ่งมักจะ เป็นกิจกรรมที่ทำให้ทุกคนต้องร่วมกันทำและร่วมกันรับผิดชอบ

3.2.3) ใช้เกมส์หรือสถานการณ์ที่สร้างสรรค์ นำทุกคนไปประสบกับภาวะความเป็นเด็ก ลดทอนความเป็นผู้ใหญ่ลง

3.2.4) ใช้กิจกรรมที่ผู้เรียนได้เปิดเผยภูมิหลังหรือเปิดเผยตัวตนด้านดีหรือร้าย โดยที่ต่างฝ่ายต่างไม่ติดใจเพื่อนที่เป็นเจ้าของเรื่อง การเปิดเผยที่กว้างลึกขึ้นเรื่อยๆ โดยต่างฝ่ายต่างยอมรับและเข้าใจเพื่อนตามที่เป็น จะเป็นบันไดสำคัญทำให้ความเป็นเพื่อนที่ลึกซึ้ง เชื่อมมั่นไว้วางใจกันอย่างสนิทใจ ทั้งนี้ การทำกิจกรรมลักษณะนี้มักจะทำทีละขั้นตอนและประเมินกลุ่มแล้วค่อยๆ เพิ่มประเด็นลึกซึ้งเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ

3.2.5) การใช้กลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนแบ่งปันสลับการเรียนรู้ในกลุ่มใหญ่ เพราะการพูดคุยในกลุ่มย่อยมักจะทำให้การแลกเปลี่ยนเกิดขึ้นได้ง่าย และพูดคุยกันได้อย่างลึกซึ้งง่ายกว่ากลุ่มใหญ่

4) การสรุปหรือถอดบทเรียนในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้หนึ่ง ผู้เรียนแต่ละคนก็อาจมองเห็นบทเรียนต่างจุดต่างมุมมองหรือมองเห็นเรื่องเดียวกันแต่ให้คุณค่าความหมายต่างกัน ที่สำคัญผู้เรียนบางคนอาจจะยังไม่ทันได้จับสังเกตบทเรียนที่เกิดขึ้นได้อย่างฉับพลันทันที ดังนั้น กระบวนการจึงจำเป็นต้องทำการสรุปหรือถอดบทเรียนร่วมกัน ซึ่งถือเป็นการทำให้บทเรียนที่แฝงตัวอยู่ในตัวผู้เรียนจากกระบวนการเรียนรู้ปรากฏเป็นบทเรียนร่วมกัน ทั้งนี้การสรุปหรือถอดบทเรียนนี้มีหลายวิธี ดังนี้

4.1) การใช้สุนทรียสนทนา โดยปล่อยให้กลุ่มแลกเปลี่ยนแบ่งปันกันไปตามจังหวะของ ความสดในแต่ละขณะ

4.2) การใช้กลุ่มย่อยสรุปการเรียนรู้ โดยตั้งประเด็นกว้างๆ ให้แลกเปลี่ยนกัน

4.3) การใช้พลังคำถามที่เชื่อมโยงลงลึกเพื่อดึงบทเรียนให้โผล่ปรากฏ การตั้งคำถามเพื่อสรุปบทเรียนที่มักพบย่อยแบบหนึ่งก็คือ การถามถึงความรู้สึก ถามจากประสบการณ์ตรง ถามจากการเรียนรู้ ถามถึงการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เป็นต้น

4.4) การสรุปบทเรียน โดยการเขียนบันทึกอย่างไร้ครวญ หรือผ่านกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการพูดคุย เช่น การวาดรูปเพื่อสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ เป็นต้น

4.5) การสรุปหรือการถอดบทเรียนด้วยการสนทนาแบบตัวต่อตัว เป็นการเฉพาะระหว่างกระบวนการกับผู้เรียน ซึ่งมักจะเป็นบทเรียนที่เป็นการเติบโตภายในและผู้เรียนต้องการความเป็นส่วนตัวและความไว้วางใจสูงที่จะเปิดเผยตัวตนที่อยู่ลึกข้างใน

4.6) การให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านการเล่าเรื่องอย่างเดี่ยวหรือสลับกับการตั้งคำถามเพื่อลงลึก

1.2.2 การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy)

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ช่วยให้นักการเมืองสตรีเกิดการเรียนรู้ เป็นการยึดปัญหาของผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยเน้นเนื้อหาในการพัฒนาศักยภาพระดับบุคคลและกลุ่ม เป็นการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้นักการเมืองสตรีได้สำรวจความต้องการของตนเองวางเป้าหมายของตนเอง มีส่วนรับผิดชอบจัดประสบการณ์รวมทั้งประเมินการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง ประกอบด้วย

1) มโนทัศน์ของผู้เรียน

1.1 การสร้างบรรยากาศเพื่อการเรียนรู้ การจัดสภาพศูนย์การเรียนรู้ให้ดึงดูดใจ อำนวยความสะดวกสบาย มีโต๊ะ ที่นั่ง วัสดุอุปกรณ์ แสงสว่างที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการด้านร่างกายของผู้ใหญ่ นอกจากจะเป็นการสร้างบรรยากาศที่จูงใจแล้ว ยังเป็นการเล็งภาวะความเครียดของผู้เรียน สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง มีความเป็นมิตร ยอมรับประสบการณ์และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก จะต้องไม่ทำให้นักการเมืองสตรีรู้สึกว่าย่ำความสามารถและสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง

1.2 การวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ นักการเมืองสตรีซึ่งเป็นผู้ใหญ่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในสิ่งที่เขาเห็นว่ามีความจำเป็นและมีความจำเป็นสำหรับเขาเท่านั้น ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับภารกิจตามวัย โดยจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับฐานะบทบาทของผู้เรียนให้สัมพันธ์กับการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และนำไปใช้ได้จริง

1.3 การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้สอนและผู้เรียนจะวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผู้สอนจะเป็นผู้คอยให้การชี้แนะ และเป็นแหล่งวิทยากรให้ ในกรณีที่จำนวนผู้เรียนในกลุ่มมีน้อยทุกคนจะมีส่วนร่วมในการวางแผนโดยตรง แต่ถ้าจำนวนผู้เรียนมีมาก ผู้สอนอาจใช้วิธีการผ่านคณะกรรมการหรือตัวแทนกลุ่ม

1.4 การดำเนินการเรียนการสอน ผู้สอนและผู้เรียนจะรับผิดชอบร่วมกัน ผู้สอนเป็นเพียงผู้ที่คอยช่วยให้ผู้ใหญ่เรียน โดยผู้เรียนผู้ใหญ่จะรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความรู้ ความรับผิดชอบ ตลอดจนการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้

1.5 การประเมินผลการเรียน ผู้สอนจะต้องส่งเสริมให้เกิดการประเมินผลตนเองในตัวผู้เรียน ผู้ใหญ่ไม่ชอบการที่ผู้อื่นมาตัดสินว่าเขาเป็นอย่างไรเป็นอย่างไร ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ของตนอีกครั้ง หากไม่บรรลุวัตถุประสงค์ผู้สอนต้องแนะแนวให้คำปรึกษาหารือเพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักในจุดเด่น จุดด้อยของตนตลอดจนการวางแผนแก้ไขปรับปรุงด้วยตนเอง

2) ประสิทธิภาพของผู้เรียน

2.1 นำประสิทธิภาพของผู้เรียนมาใช้ในการเรียนการสอน ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วม ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เน้นการให้โอกาสผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ของตนมาแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็น เป็นการสนองความต้องการด้านสังคม ให้ความรู้สึกภาคภูมิใจ เป็นที่ยอมรับ

2.2 มุ่งเน้นการนำประสบการณ์การเรียนรู้ไปสู่การประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ผู้ใหญ่จะสนใจการเรียนรู้สิ่งที่เขามองเห็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้หรือเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน

2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาและปรับปรุงตนเอง โดยพิจารณาจากความสามารถของตนเองเป็นที่ตั้ง หลีกเลี่ยงเทคนิคการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการแข่งขันกันเอง

3) ความพร้อมที่จะเรียน

3.1 การกำหนดเวลาและกิจกรรมการเรียนรู้ ในการจัดหลักสูตรของกิจกรรมจะต้องสอดคล้องกับบทบาทภารกิจของบุคคลในวัย หรือเวลานั้น

3.2 การกำหนดกลุ่มผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทภารกิจทางสังคมเหมือนกันนั้นเป็นการเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูง เพราะผู้เรียนมีความสนใจ ความต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งเดียวกัน

3.3 การให้การเสริมแรง วิธีเสริมแรงที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่ที่ผู้สอนควรใช้ ได้แก่ การชมเชย การสนับสนุน แสดงการยอมรับ

3.4 การกำหนดเวลาพักในการสอนผู้ใหญ่ ผู้สอนควรได้คำนึงถึงช่วงเวลาพักหรือช่วงเวลาในการเรียน และการฝึกให้เหมาะสมด้วยการพักประมาณ 10 ถึง 15 นาที

4) แนวทางในการเรียนรู้

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นการเรียนรู้เพื่อปัจจุบัน เพื่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้สอนควรได้คำนึงถึงแนวทางต่อไปนี้

4.1 ปฐมนิเทศหรือให้การอบรมครูผู้สอนผู้ใหญ่ สภาพการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แตกต่างไปจากการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนผู้ใหญ่ควรได้รับการอบรมนิเทศให้เข้าใจถึงความแตกต่างดังกล่าว รวมทั้งการคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก

4.2 หลักสูตรการเรียนการสอน ควรมุ่งเน้นประโยชน์การนำไปใช้จริง ผู้ใหญ่มีแนวโน้มที่ยึดการแก้ปัญหาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชาการ

4.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ควรยึดปัญหาและกระบวนการแก้ปัญหาเป็นหลัก ผู้สอนควรจะต้องคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้ประกอบด้วย

1) ผู้ใหญ่มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้

- 2) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายใน
- 3) การจัดสภาพการเรียนรู้ที่เหมาะสมและการใช้วิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 เนื้อหาการเรียนรู้

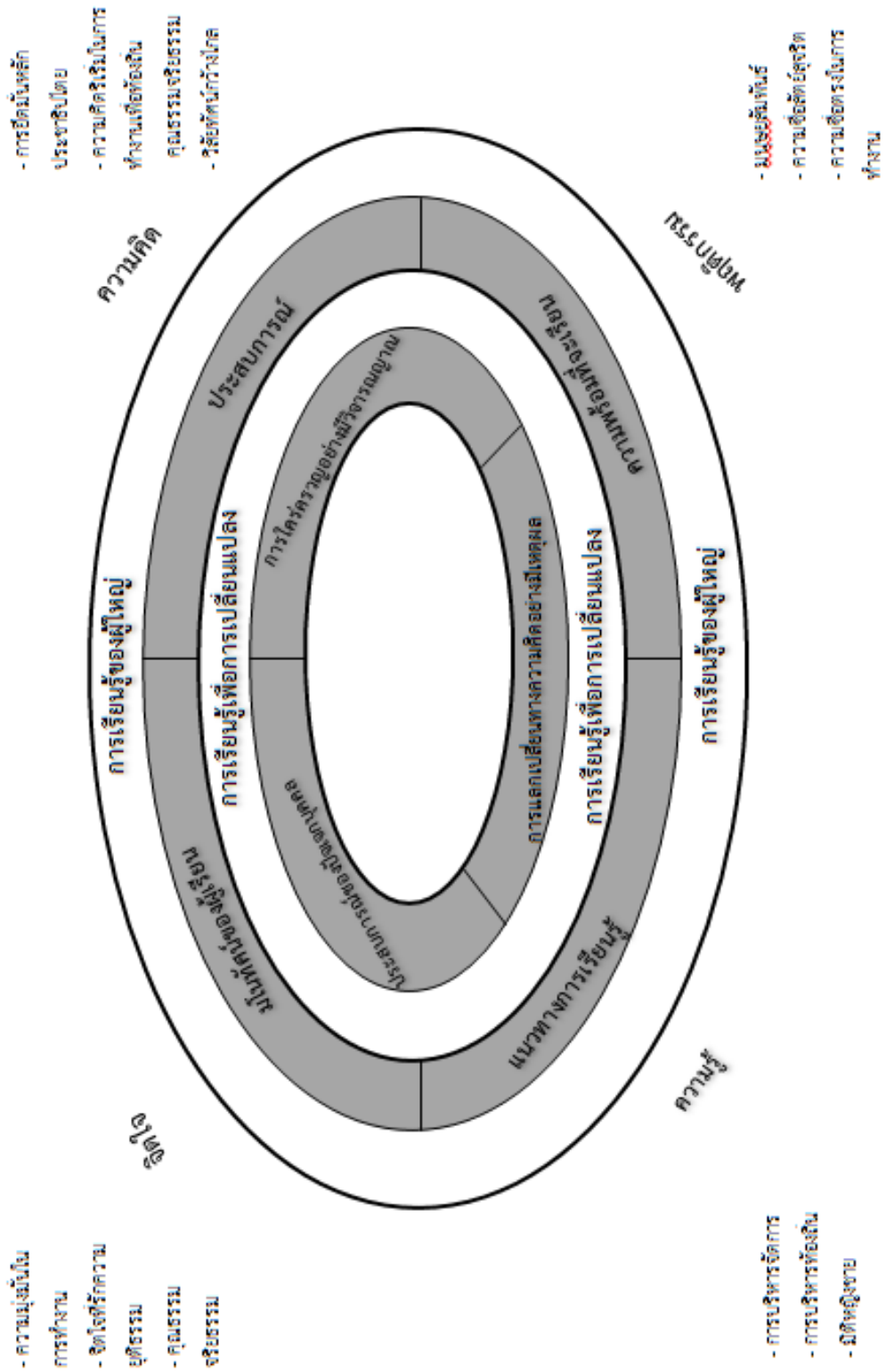
เนื้อหาการเรียนรู้สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้คือเพื่อส่งเสริมศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นและความต้องการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี ได้แก่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมติหญิงชาย การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กฎหมาย การบริหารจัดการ คุณลักษณะของผู้หญิงที่สร้างการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเชื่อมโยงกับมติหญิงชาย การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กฎหมาย การบริหารจัดการ คุณลักษณะของผู้หญิงที่สร้างการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีได้

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

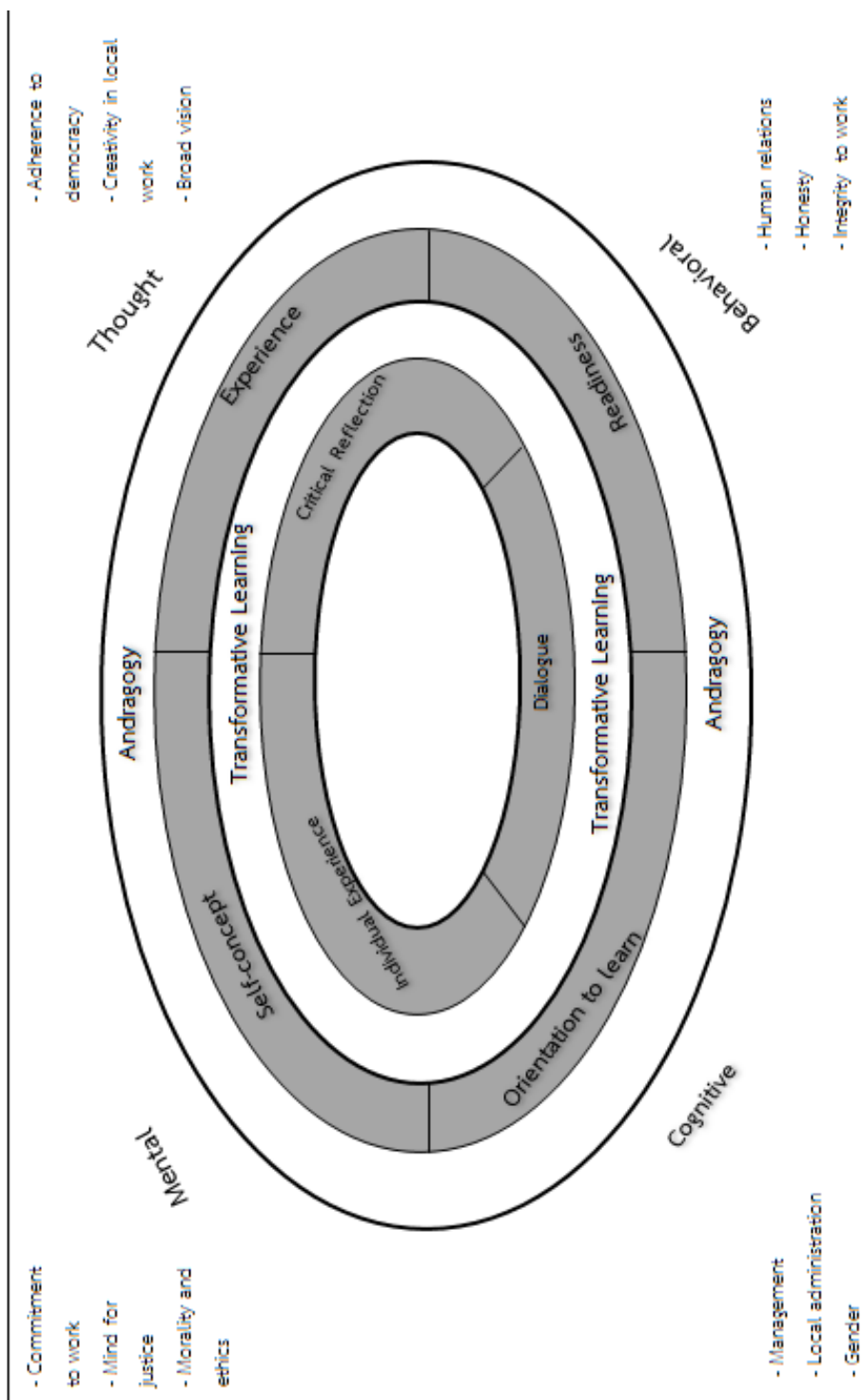
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่องตามแนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้กับนักการเมืองสตรี

รูปแบบการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น: รูปแบบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง นำไปสู่เป้าหมายหลักที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Transformative Politics) โดยใช้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรี

ผู้วิจัยได้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นตามภาพที่ 4 และ ภาพที่ 5 ดังนี้

ภาพที่ 4 รูปแบบการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น:
รูปแบบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง

ภาพที่ 5 A Learning Model to Enhance Potential of Thai Female Local Politicians: Transformative Learning

บทที่ 7

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น (2) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น และ (3) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น
สรุปผลการศึกษา ดังนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) ด้านจิตใจ 2) ด้านความคิด 3) ด้านความรู้ และ 4) ด้านพฤติกรรม ดังนี้

1.1 ด้านจิตใจ ได้แก่ 1) ความมุ่งมั่นในการทำงาน 2) จิตใจที่รักความยุติธรรม 3) คุณธรรม จริยธรรม 4) จิตใจหนักแน่น มั่นคง แน่วแน่ 5) ความเข้าใจต่อบุคคลทุกเพศทุกวัย 6) ความมั่นคงทางอารมณ์ และ 7) จิตสาธารณะ

1.2 ด้านความคิด ได้แก่ 1) อุทิศการณ์ทางการเมืองยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย 2) ความคิดริเริ่มในการทำงานเพื่อท้องถิ่น 3) วิสัยทัศน์กว้างไกล 4) วิธีคิดมีมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย 5) กล้าคิด กล้าตัดสินใจ 6) ความคิดแบบมีส่วนร่วม

1.3 ด้านความรู้ ได้แก่ 1) ความรู้ด้านบริหารจัดการ 2) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น และ 3) ความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น

1.4 ด้านพฤติกรรม ได้แก่ 1) มนุษยสัมพันธ์ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) ความซื่อตรงในการทำงาน 4) ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน 5) ความประนีประนอม 6) ความละเอียดอ่อน 7) ความอ่อนโยน 8) การไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา และ 9) ความโปร่งใสในการทำงาน

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ผู้วิจัยนำคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรี 3 ลำดับแรกตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักการเมืองสตรีให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือจิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม ดังนี้ 1) ด้านจิตใจ ได้แก่ (1.1) ความมุ่งมั่นในการทำงาน (1.2) จิตใจที่รักความยุติธรรม (1.3) คุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความคิด ได้แก่ (2.1) การยึดมั่นหลักประชาธิปไตย (2.2) ความคิดริเริ่มในการทำงานเพื่อท้องถิ่น (2.3) วิสัยทัศน์กว้างไกล 3) ด้านความรู้ ได้แก่ (3.1) การบริหารจัดการ (3.2) การบริหารท้องถิ่น (3.3) มิติหญิงชาย และ 4) ด้านพฤติกรรม ได้แก่ (4.1) มนุษยสัมพันธ์ (4.2) ความซื่อสัตย์สุจริต (4.3) ความซื่อตรงในการทำงาน

1.2 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1.2.1 สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

1) ด้านหน่วยงานที่จัดอบรมพัฒนาศักยภาพสตรี พบว่าหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมศักยภาพสตรีโดยส่วนใหญ่จะเน้นให้สตรีตระหนักในความเสมอภาคระหว่างเพศ และจัดอบรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้าสู่การเมืองเข้าสู่การเลือกตั้ง งานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยสนใจการส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีที่เข้ามาสู่การเมืองแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีในฝ่ายบริหารที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งได้แก่ นายองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักที่จัดอบรมพัฒนาศักยภาพนักการเมืองท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดอบรม ได้แก่ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถาบันพระปกเกล้า มหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เปิดอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพนักการเมือง สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง การจัดอบรมโดยจังหวัดร่วมกับหน่วยงานต่างๆ สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย เป็นต้น

2) ด้านวิธีการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี พบว่านักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นมีวิธีการเรียนรู้หลากหลายวิธี โดยจะเรียนรู้ตามความต้องการ ความสนใจ และบริบทที่เหมาะสมกับตนเอง และเป็นผู้ที่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ดังนี้ 1) การเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง 2) การเรียนรู้จากการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา 3) การเรียนรู้จากเพื่อนนักการเมือง 4) การเรียนรู้จากการอ่านหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ 5) การเรียนรู้จากครอบครัว 6) การเรียนรู้จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ 7) การเรียนรู้จากผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน 8) การเรียนรู้จาก Social Media 9) การเรียนรู้จากชุมชน ชาวบ้านในพื้นที่ 10) เรียนรู้จากเครือข่ายการเรียนรู้ 11) การเรียนรู้จากต้นแบบ และ 12) เรียนรู้จากกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

1.2.2 สภาพปัญหาเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

1) เนื้อหายังไม่ครบกับความต้องการ การจัดการเรียนรู้จากสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น โดยภาพรวมสอดคล้องกับการทำหน้าที่ในตำแหน่งของนักการเมืองท้องถิ่น และความต้องการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี แต่ขาดเนื้อหาการเรียนรู้ ดังนี้

1.1) ความรู้เกี่ยวกับสตรี เช่น บทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย และความเสมอภาคระหว่างเพศ สวัสดิภาพและความปลอดภัยทางเพศ การสร้างดุลยภาพระหว่างชีวิตการทำงานและครอบครัว

1.2) ความรู้เกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย

2) การขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมด้านเครือข่ายการเรียนรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ขาดช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรมเวทีท้องถิ่น กิจกรรมโครงการกองทุนพัฒนาสตรี เป็นต้น

1.2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทย ในระดับท้องถิ่น พบว่า

- 1) สิ่ง que เรียนรู้ต้องสามารถนำไปใช้ได้จริง สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการทำงานได้
- 2) กิจกรรมในการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับบทบาท ภารกิจ เวลา และความพร้อม
- 3) มีการนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และสิ่ง que เรียนรู้ต้องเป็นประโยชน์
- 4) บรรยากาศการเรียนรู้ควรจะเป็นกันเอง มีความเป็นมิตร ยอมรับประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 5) การยึดปัญหาเป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้
- 6) การมีเครือข่ายการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี
- 7) การสร้างการเรียนรู้จากต้นแบบ (Role Model)
- 8) การใช้สื่อสมัยใหม่ เช่น Social Media ต่างๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการเรียนรู้
- 9) การเผยแพร่การปฏิบัติงานที่ดี ตัวอย่างที่ดี
- 10) การสนับสนุนจากภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีระดับท้องถิ่น

1.3 รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

จากการปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ตามความเห็นและข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์และจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นต่างๆ ได้ข้อสรุปเป็น “รูปแบบการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับ

ท้องถิ่น: รูปแบบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง” (THAI FEMALE POLITICIAN LEARNING MODEL: TRANSFORMATIVE LEARNING MODEL) ประกอบด้วย 1) เป้าหมายการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักการเมืองสตรีให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือจิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม 2) วิธีการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล การใคร่ครวญอย่างมีวิจารณญาณ และการแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึง มโนทัศน์ของผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้เรียน ความพร้อมในการเรียน และแนวทางในการเรียนรู้ 3) เนื้อหาการเรียนรู้ สอดคล้องกับการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีและสามารถนำไปใช้ได้จริง และ 4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่องตามแนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป้าหมายการเรียนรู้

เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักการเมืองสตรีให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือจิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม

1.1 คุณลักษณะด้านจิตใจ ได้แก่ (1) ความมุ่งมั่นในการทำงาน (2) ความยุติธรรม และ (3) คุณธรรมจริยธรรม

1.2 คุณลักษณะด้านความคิด ได้แก่ (1) การยึดมั่นหลักประชาธิปไตย (2) ความคิดริเริ่มในการทำงานเพื่อท้องถิ่น และ(3) วิสัยทัศน์กว้างไกล

1.3 คุณลักษณะด้านความรู้ ได้แก่ (1) การบริหารจัดการ (2) การบริหารท้องถิ่น (3) มิติหญิงชาย

1.5 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม ได้แก่ (1) มนุษยสัมพันธ์ (2) ความซื่อสัตย์สุจริต (3) ความซื่อตรงในการทำงาน

ส่วนที่ 2 วิธีการเรียนรู้

การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย ประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล การใคร่ครวญอย่างมีวิจารณญาณ และการแลกเปลี่ยนทางความคิด

อย่างมีเหตุผล โดยคำนึงถึงมโนทัศน์ของผู้เรียน ประสบการณ์ของผู้เรียน ความพร้อมในการเรียน และแนวทางในการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) (Mezirow, 2000; วิจารณ์ พานิช, 2558) และทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy) (Knowles, 1980) ดังนี้

2.1 การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง เป็นการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่มีเป้าหมายสำคัญที่จะช่วยให้นักการเมืองสตรีเกิดการเปลี่ยนแปลงกรอบและกระบวนการคิดและนำไปสู่การพัฒนาตนเองในทุกๆด้าน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านมีความเห็นว่าเป้าหมายทางการศึกษาเช่นนี้มีความสำคัญและเป็นการให้การศึกษาที่ยั่งยืน (Sustainable) กว่าเป้าหมายอื่นๆ โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยที่บุคคลในสังคมควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งการตัดสินใจเพื่อตนเองและการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

เป้าหมายหลักของการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี คือ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Transformative Politics) การสร้างการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยใช้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรี ซึ่งจะทำให้การเมืองแตกต่างไปจากเดิม

2.1.1 องค์ประกอบของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย

1) ประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล (Individual Experience) ประสบการณ์เป็นจุดเริ่มของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของนักการเมืองสตรี ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับนำมาพูดคุย แลกเปลี่ยนการตีความหรือสะท้อนคิดเพื่อตรวจสอบและทำความเข้าใจระบบคุณค่าของแต่ละปัจเจกบุคคล ประสบการณ์ของนักการเมืองสตรีจะถูกตีความและรับรู้ผ่านกรอบอ้างอิง หากกรอบอ้างอิงที่มีอยู่สามารถอธิบายประสบการณ์ได้ดีประสบการณ์นั้นก็กลับไปเสริมและสนับสนุนกรอบอ้างอิงเดิมให้มั่นคงขึ้น แต่ถ้าประสบการณ์นั้นไม่สอดคล้องกับกรอบอ้างอิง นักการเมืองสตรีก็ต้องขยับขยายกรอบอ้างอิงหรือปรับเปลี่ยนกรอบอ้างอิงใหม่ โดยหากประสบการณ์ใหม่นั้นมีความสำคัญและขัดแย้งกับกรอบอ้างอิงอย่างรุนแรง ดังนั้นประสบการณ์ของนักการเมืองสตรีจึงเป็นจุดขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ที่สามารถจะนำมาใคร่ครวญอย่างมีวิจารณญาณ

2) การใคร่ครวญอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reflection) เป็นหัวใจของการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์หรือกรอบอ้างอิงของนักการเมืองสตรีและมีความสำคัญทั้งในกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติ หรือการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาของนักการเมืองสตรี (Instrumental

Learning) และการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร การตีความ และการแปลความหมายที่เกิดขึ้นในการสื่อสาร (Communicative Learning) โดยการใคร่ครวญเนื้อหา กระบวนการ และกระบวนการทัศน์ของนักการเมืองสตรี

3) การแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผล (Rational Discourse) การแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผล หรือสุนทรียสนทนา เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกรอบอ้างอิงหรือกระบวนการทัศน์ โดยนักการเมืองสตรีจะต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐาน 2 ประการ จึงจะสามารถแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นอิสระคือ (1) จะต้องสามารถใคร่ครวญเกี่ยวกับตนเองอย่างมีวิจารณญาณ (Critical self-reflective) และ 2) สามารถทำการตัดสินอย่างใคร่ครวญ (Reflective judgment) ในระหว่างกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดดังกล่าว ซึ่งถือว่าการประเมินข้อสรุปพื้นฐาน และความคาดหวังในระดับลึกที่เป็นพื้นฐานของการแลกเปลี่ยนทางความคิดได้

2.2 การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy)

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ช่วยให้นักการเมืองสตรีเกิดการเรียนรู้ เป็นการยึดปัญหาของผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยเน้นเนื้อหาในการพัฒนาศักยภาพระดับบุคคลและกลุ่ม เป็นการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้นักการเมืองสตรีได้สำรวจความต้องการของตนเองวางเป้าหมายของตนเอง มีส่วนรับผิดชอบจัดประสบการณ์รวมทั้งประเมินการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง ประกอบด้วย

2) มโนทัศน์ของผู้เรียน

1.1 การสร้างบรรยากาศเพื่อการเรียนรู้ การจัดสภาพศูนย์การเรียนรู้ให้ดึงดูดใจ อำนวยความสะดวกสบาย มีโต๊ะ ที่นั่ง วัสดุอุปกรณ์ แสงสว่างที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการด้านร่างกายของผู้ใหญ่ เป็นการสร้างบรรยากาศที่จูงใจแล้ว ยังเป็นการเลี่ยงภาวะความเครียดของผู้เรียน สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง มีความเป็นมิตร ยอมรับประสบการณ์และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก จะต้องไม่ทำให้นักการเมืองสตรีรู้สึกว่าย่ำแย่ความสามารถและสูญเสียความเป็นตัวเอง

1.2 การวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ นักการเมืองสตรีซึ่งเป็นผู้ใหญ่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในสิ่งที่เขาเห็นว่ามีความจำเป็นและมีความจำเป็นสำหรับเขาเท่านั้น ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับภารกิจตามวัย โดยจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์

กับฐานะบทบาทของผู้เรียนให้สัมพันธ์กับการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และนำไปใช้ได้จริง

1.3 การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้สอนและผู้เรียนจะวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผู้สอนจะเป็นผู้คอยให้การชี้แนะ และเป็นแหล่งวิทยาการให้ ในกรณีที่จำนวนผู้เรียนในกลุ่มมีน้อย ทุกคนจะมีส่วนร่วมในการวางแผนโดยตรง แต่ถ้าจำนวนผู้เรียนมีมาก ผู้สอนอาจใช้วิธีการผ่าน คณะกรรมการหรือตัวแทนกลุ่ม

1.4 การดำเนินการเรียนการสอน ผู้สอนและผู้เรียนจะรับผิดชอบร่วมกัน ผู้สอนเป็นเพียงผู้ที่คอยช่วยให้ผู้ใหญ่เรียน โดยผู้เรียนผู้ใหญ่จะรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความรู้ ความรับผิดชอบ ตลอดจนการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้

1.5 การประเมินผลการเรียน ผู้สอนจะต้องส่งเสริมให้เกิดการประเมินผลตนเองในตัวผู้เรียน ผู้ใหญ่ไม่ชอบการที่ผู้อื่นมาตัดสินว่าเขาเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ของตนอีกครั้ง หากไม่บรรลุวัตถุประสงค์ผู้สอนต้องแนะแนวให้คำปรึกษาหารือเพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักในจุดเด่น จุดด้อยของตนตลอดจนการวางแผนแก้ไขปรับปรุงด้วยตนเอง

2) ประสพการณ์ของผู้เรียน

2.1 นำประสพการณ์ของผู้เรียนมาใช้ในการเรียนการสอน ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วม ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสพการณ์ เน้นการให้โอกาสผู้เรียนได้ใช้ประสพการณ์ของตนมาแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็น เป็นการสนองความต้องการด้านสังคม ให้ความรู้สึกภาคภูมิใจ เป็นที่ยอมรับ

2.2 มุ่งเน้นการนำประสพการณ์การเรียนรู้ไปสู่การประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ผู้ใหญ่จะสนใจการเรียนรู้สิ่งที่เขามองเห็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้หรือเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน

2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาและปรับปรุงตนเอง โดยพิจารณาจากความสามารถของตนเองเป็นที่ตั้ง หลีกเลี่ยงเทคนิคการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการแข่งขันกันเอง

3) ความพร้อมที่จะเรียน

3.1 การกำหนดเวลาและกิจกรรมการเรียนรู้ ในการจัดหลักสูตรของกิจกรรมจะต้องสอดคล้องกับบทบาทภารกิจของบุคคลในวัย หรือเวลานั้น

3.2 การกำหนดกลุ่มผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทภารกิจทางสังคม เหมือนกันนั้นเป็นการเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูง เพราะผู้เรียนมีความสนใจ ความต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งเดียวกัน

3.3 การให้การเสริมแรง วิธีเสริมแรงที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่ที่ผู้สอนควรใช้ ได้แก่ การชมเชย การสนับสนุนและแสดงการยอมรับ

3.4 การกำหนดเวลาพักในการสอนผู้ใหญ่ ผู้สอนควรได้คำนึงถึงช่วงเวลาพักหรือช่วงเวลาในการเรียน และการฝึกให้เหมาะสมด้วยการพักประมาณ 10 ถึง 15 นาที

4) แนวทางในการเรียนรู้

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นการเรียนรู้เพื่อปัจจุบัน เพื่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้สอนควรได้ คำนึงถึงแนวทางต่อไปนี้

4.1 ปฐมนิเทศหรือให้การอบรมครูผู้สอนผู้ใหญ่ สภาพการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แตกต่างไปจากการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนผู้ใหญ่ควรได้รับการอบรมนิเทศให้เข้าใจถึงความแตกต่างดังกล่าว รวมทั้งการคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก

4.2 หลักสูตรการเรียนการสอน ควรมุ่งเน้นประโยชน์การนำไปใช้จริง ผู้ใหญ่มีแนวโน้มที่ยึดการแก้ปัญหาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชาการ

4.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ควรยึดปัญหาและกระบวนการแก้ปัญหาเป็นหลัก ผู้สอนควรจะต้องคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้ประกอบด้วย

- 1) ผู้ใหญ่มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้
- 2) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายใน
- 3) การจัดสภาพการเรียนรู้ที่เหมาะสมและการใช้วิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 3 เนื้อหาการเรียนรู้

เนื้อหาการเรียนรู้สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้คือเพื่อส่งเสริมศักยภาพที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นและความต้องการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี ได้แก่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมติหญิงชาย การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กฎหมาย การบริหารจัดการ คุณลักษณะของผู้หญิงที่สร้างการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเชื่อมโยงกับมติหญิงชาย การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กฎหมาย การบริหารจัดการ คุณลักษณะของผู้หญิงที่สร้างการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองสตรีได้

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่องตามแนวทางการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้กับนักการเมืองสตรี

รูปแบบการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น: รูปแบบการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง นำไปสู่เป้าหมายหลักที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Transformative Politics) โดยใช้คุณลักษณะที่ดีของนักการเมืองสตรี

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” มีประเด็นการอภิปรายดังนี้

2.1 ด้านคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

การวิเคราะห์คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ตามคุณลักษณะ ด้านจิตใจ ด้านความคิด ด้านความรู้ และด้านพฤติกรรม พบว่า

2.1.1 คุณลักษณะด้านจิตใจ พบว่านักการเมืองสตรีมีคุณลักษณะเป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นผู้ที่มีจิตใจที่รักความยุติธรรม มีคุณธรรม มีจิตใจหนักแน่น มั่นคง แน่วแน่ และเป็นผู้ที่มีความเข้าใจต่อบุคคลทุกเพศทุกวัย สอดคล้องกับการศึกษาของ Linda Lowen (2005) ที่ได้เปรียบเทียบคุณลักษณะแตกต่างระหว่างผู้นำที่เป็นหญิงและชาย ซึ่งพบว่าผู้นำสตรีนั้นมักจะเชื่อมั่นและมุ่งมั่นในการตั้งใจทำงานเพื่อให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย และผู้นำสตรียังมีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นซึ่งทำให้สามารถอ่านสถานการณ์ วิเคราะห์เหตุการณ์ได้อย่างแม่นยำ ทำให้เข้าใจและเห็นมุมมองในการแก้ปัญหาที่ละเอียดอ่อนลึกซึ้งและแก้ปัญหาได้ตรงจุด

2.1.2 คุณลักษณะด้านความคิด พบว่านักการเมืองสตรีมีคุณลักษณะของการเป็นผู้ที่มีเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง ยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย มีความคิดริเริ่มใหม่ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น และเป็นผู้มีความคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง สอดคล้องกับผลการศึกษาของกุลธิดา สิงห์สี (2555) ที่ว่า ผู้นำจะต้องแสดงวิสัยทัศน์การนำเสนอผลงานและแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จได้

2.1.3 คุณลักษณะด้านความรู้ พบว่านักการเมืองสตรีมีคุณลักษณะของการเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านบริหารจัดการ ความรู้ด้านการบริหารท้องถิ่น และความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของเอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล (2557) ที่ว่าผู้นำต้องมีความเข้าใจในบทบาทตนเองในฐานะที่เป็นผู้นำทางการเมืองในสังคมไทย ในปัจจุบันผู้หญิงยังมีปัญหาอุปสรรคในการก้าวเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองมากกว่าผู้ชาย และการศึกษาของกฤษฎา ศรีปราณ (2557) พบว่าผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ย่อมต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ เพื่อบัญชาการงานต่างๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปจากการสัมมนาเรื่อง “สตรีกับการเมือง: ความจริงเรื่อง

พื้นที่ทางการเมืองและการขับเคลื่อน” ของสถาบันพระปกเกล้า (2551) ที่ว่าเมื่อผู้หญิงก้าวเข้ามาสู่เป็นนักการเมืองแล้ว จะต้องพัฒนาความรู้ความสามารถตลอดเวลา เนื่องจากการทำงานให้ประชาชนต้องแสดงให้ประชาชนนั้นเห็นว่ามีความรู้ความสามารถและการตัดสินใจให้กับประชาชนและทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน

2.1.4 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม พบว่านักการเมืองสตรีมีคุณลักษณะของการเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความซื่อตรงในการทำงาน และเป็นผู้ที่มีความประนีประนอม ดังที่ จุรี วิจิตรวาทการ (2553) กล่าวถึงคุณลักษณะของสตรีว่ามีความละเอียดอ่อน ประนีประนอม มีบทบาทในการแก้ปัญหาในครอบครัว ชุมชน ผู้หญิงจึงมีส่วนช่วยในการสร้างความร่วมมือ เพราะมีความนุ่มนวล ประนีประนอม เป็นจุดที่สามารถสร้างความพอใจให้กับทุกคน นอกจากนี้ผู้หญิงยังมีความละเอียด ดังนั้น ผู้หญิงจะไม่ค่อยโง่งมมากนัก และผลการศึกษาของกฤษฎา ศรีปราณ (2557) พบว่านักการเมืองสตรีใช้คุณสมบัติในความเป็นผู้หญิง อาทิ ความเอื้ออารี อ่อนน้อม เอาใจใส่ใกล้ชิด ประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างโอกาสในการทำงานของตนเอง ทำให้สามารถกุมคะแนนเสียงจากคนในพื้นที่ไว้ได้ และสอดคล้องกับ สถาบันพระปกเกล้า (2558) พบว่าผู้หญิงมีความละเอียดรอบคอบ อ่อนโยน ซื่อตรง มีระเบียบ มีมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย มีความเข้าใจทั้งผู้หญิงและผู้ชาย จะช่วยให้การทำงานและการประสานงานมีความราบรื่น การตัดสินใจมีคุณภาพ อีกทั้งยังช่วยลดความขัดแย้ง ลดการทุจริตคอร์รัปชัน และสามารถเข้าถึงชุมชนได้ดียิ่งขึ้น และกุลธิดา สิงห์สี (2555) ที่ว่านักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีรูปแบบของการใช้อำนาจในเชิงโน้มน้าวชักชวน ประนีประนอม และมีทักษะในเชิงประสานงานเจรจาที่ดี การบริหารงานเน้นและสนใจพัฒนางานด้านคุณภาพชีวิตเป็นหลัก และถวิลวดี บุรีกุล (2544) ที่ว่าผู้หญิงให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์ สุจริต และการช่วยเหลือท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่ม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การปลูกฝังความเข้าใจในทางการเมืองและระบอบประชาธิปไตย เพื่อกระตุ้นให้ผู้หญิงเห็นความสำคัญของการเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น

นักการเมืองสตรีควรจะใช้คุณลักษณะเด่นของความเป็นหญิงในการทำงาน และพัฒนาศักยภาพที่เป็นคุณสมบัติเด่นของผู้หญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปจากการสัมมนาเรื่อง “สตรีกับการเมือง: ความจริงเรื่องพื้นที่ทางการเมืองและการขับเคลื่อน” ของสถาบันพระปกเกล้า (2551) ที่ว่านักการเมืองสตรีจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพที่เป็นคุณลักษณะพิเศษของผู้หญิง และต้องกล้าที่จะเสนอความแตกต่างของตนเอง ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้นับเป็นคุณสมบัติที่ดีและเด่นของผู้หญิง อาทิ

ความสามารถนับไ้ ความสามารถในการรับรู้เรื่องละเอียดอ่อน ความสามารถในการใช้ศิลปะในการ
 ผสานพลังกับความแตกต่าง ความเชี่ยวชาญความชำนาญการเฉพาะด้าน ความจริงใจ รวมทั้ง
 ความสามารถในการรับฟังคนรอบข้าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็น “เสน่ห์ในทางการเมือง” ของผู้หญิง

2.2 ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของ นักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

2.2.1 ด้านสภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

1) หน่วยงานที่จัดอบรมพัฒนาศักยภาพสตรี ได้แก่ สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรม
 ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักที่จัดอบรมพัฒนาศักยภาพ
 นักการเมืองท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดอบรม ได้แก่ กระทรวงการพัฒนา
 สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถาบันพระปกเกล้า มหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เปิดอบรมหลักสูตร
 เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพนักการเมือง สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง การจัดอบรมโดย
 จังหวัดร่วมกับหน่วยงานต่างๆ สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาต
 เทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย เป็นต้น

2.2.1.2 ด้านวิธีการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี นักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นมี
 วิธีการเรียนรู้หลากหลายวิธี โดยจะเรียนรู้ตามความต้องการ ความสนใจ และบริบทที่เหมาะสมกับ
 ตนเอง และเป็นผู้ที่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ดังนี้ 1) การเรียนรู้จากประสบการณ์ 2) การเรียนรู้
 จากการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา 3) การเรียนรู้จากเพื่อนนักการเมือง 4) การเรียนรู้จากการ
 อ่านหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ 5) การเรียนรู้จากครอบครัว 6) การเรียนรู้จากสื่อวิทยุ
 โทรทัศน์ 7) การเรียนรู้จากผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน 8) การเรียนรู้จาก Social Media 9) การเรียนรู้จาก
 ชุมชน ชาวบ้านในพื้นที่ 10) เรียนรู้จากเครือข่ายการเรียนรู้ 11) การเรียนรู้จากต้นแบบ และ 12)
 เรียนรู้จากกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

นักการเมืองสตรีแต่ละคนใช้วิธีการเรียนรู้หลากหลายวิธีการ ขึ้นอยู่กับภูมิหลังและ
 ประสบการณ์ของนักการเมืองแต่ละคน กรณีที่ไม่มีครอบครัวหรือคนในตระกูลเป็นนักการเมือง แต่มี

ความสนใจส่วนตัวที่จะเข้ามาทำงานการเมือง ส่วนใหญ่จะเรียนรู้การทำงานการเมืองจากการติดตามข่าวสารการเมือง การพยายามเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมืองมาเรื่อยๆ ทั้งจากการร่วมกิจกรรมต่างๆ การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง และเมื่อได้เข้ามาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น จึงเป็นโอกาสที่ดีที่ได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาทั้งจากการติดตามข่าวสารบ้านเมือง การอบรมสัมมนา การศึกษาดูงานในสถานที่ต่างๆ แล้วนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นของตนเอง และเกิดแนวความคิดใหม่ในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับ อาพันธ์ชนิทร์ สุพานิช (2554) ที่ว่ารูปแบบการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ ระดับแรกเป็นการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่พัฒนาให้เกิดความรู้จากภายในตนเอง ระดับที่สองจะเป็นการพัฒนาความรู้ที่ได้มาจากการปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบกลุ่ม

นักการเมืองสตรีส่วนใหญ่จะใช้วิธีการเรียนรู้จาก “ประสบการณ์” จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประกอบด้วยนักการเมืองสตรี และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมศักยภาพนักการเมือง และผลจากการวิจัยเชิงสำรวจ มีข้อค้นพบที่สอดคล้องกันว่า นักการเมืองสตรีมีวิธีการเรียนรู้การทำงานการเมืองท้องถิ่นโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ แนวทางการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีต้องเป็นเรื่องสถานการณ์ต่างๆ (Situation) การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียน นักการเมืองสตรีแต่ละคนจะอยู่ในสถานการณ์และบริบทพื้นที่เฉพาะของแต่ละบุคคล เนื้อหาวิชาการจะถูกดึงเข้าสู่สถานการณ์ ตำราและครูจึงมีบทบาทใหม่เป็นบทบาทรองจากผู้เรียน ทรัพยากรและแหล่งที่มาของความรู้ที่มีคุณค่าที่สุดคือ “ประสบการณ์ของผู้เรียน” การเรียนรู้จากประสบการณ์ จะเป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับภูมิหลังของประสบการณ์ และประสบการณ์จะถูกนำมาเป็นทรัพยากรในการเรียนรู้ ใช้อ้างอิง ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่นักการศึกษาผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึง นอกจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองแล้ว ยังสามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ของผู้อื่น หรือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นต้นประสบการณ์เรียนรู้ (Learning Experience) เป็นสิ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี และนำไปสู่การสร้างเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีอีกทางหนึ่ง สอดคล้องกับอาชญญา รัตนอุบล (2540) ที่ว่า ผู้ใหญ่จะสะสมประสบการณ์ต่างๆ ไว้มากมาย จนกระทั่งสามารถนำประสบการณ์ มาใช้เป็นทรัพยากรแห่งความรู้ที่มีคุณค่า

การมีครอบครัว หรือเครือญาติเป็นนักการเมือง ทำให้ได้เรียนรู้การทำงานทางการเมืองจากครอบครัวและเครือญาติ รวมทั้งการมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ เช่นครู พยาบาล ทำให้มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับคนในชุมชน เรียนรู้ปัญหาและความต้องการของชาวบ้านจากการทำงาน การทำงานเพื่อท้องถิ่นของนักการเมืองสตรี ทำให้มีโอกาสได้เรียนรู้ตลอดเวลา นักการเมืองสตรีส่วนใหญ่เมื่อเข้ามาบริหารท้องถิ่น จะแสวงหาความรู้โดยการเข้าอบรมสัมมนาในหลักสูตรต่างๆ การศึกษาดูงาน การติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ การแสวงหาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเป็นเครื่องมือในการ

ทำงาน และสามารถนำมาประยุกต์ในการบริหารพัฒนาท้องถิ่นได้ สอดคล้องกับสถาบันพระปกเกล้า (2551) ที่ว่า นักการเมืองสตรีต้องสร้างคุณค่าและคุณภาพ เป็นการแสวงหาความรู้ ความสามารถ และการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นความรู้จากในตำรา การเรียนรู้จากผู้รู้ต่างๆ การได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนนักการเมือง ไม่ว่าจะเป็นความช่วยเหลือกันในทางการเมือง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มุมมองระหว่างกัน และการเป็นกัลยาณมิตรทางการเมือง

2.2.2 ด้านสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

1) เนื้อหายังไม่ครบกับความต้องการ การจัดการเรียนรู้จากสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น โดยภาพรวมสอดคล้องกับการทำหน้าที่ในตำแหน่งของนักการเมืองท้องถิ่น และความต้องการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี แต่ขาดเนื้อหาการเรียนรู้ ดังนี้

1.1) ความรู้เกี่ยวกับสตรี เช่น บทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย และความเสมอภาคระหว่างเพศ สวัสดิภาพและความปลอดภัยทางเพศ การสร้างดุลยภาพระหว่างชีวิตการทำงานและครอบครัว

1.2) ความรู้เกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย

2) การขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมด้านเครือข่ายการเรียนรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ขาดช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เช่น กิจกรรมเวทีท้องถิ่น กิจกรรมโครงการกองทุนพัฒนาสตรี เป็นต้น

ประเด็นปัญหาที่นักการเมืองสตรีให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ เปิดเวทีพูดคุยกัน ซึ่งที่ผ่านมากระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เคยจัดเวทีให้นักการเมืองสตรีท้องถิ่นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน แต่ตอนนี้ไม่ต่อเนื่อง ทำให้ขาดช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ โครงการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ก็เป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้สตรีได้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ฝึกการเป็นผู้นำ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันซึ่งหากโครงการดำเนินต่อไปจะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีอีกช่องทางหนึ่ง สอดคล้องกับ ฤวิลาดี บุรีกุล (2544) ที่ว่า ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่ม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การปลูกฝังความเข้าใจในทางการเมืองและระบอบประชาธิปไตย เพื่อกระตุ้นให้ผู้หญิงเห็นความสำคัญของการเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น

2.2.3 ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ พบว่า

ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักการเมืองสตรีตามทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Knowles, 1980) สิ่งที่เรียนรู้ต้องสามารถนำไปใช้ได้จริง สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการทำงานได้ กิจกรรมในการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับบทบาท ภารกิจ เวลา และความพร้อม มีการนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และสิ่งที่เรียนรู้ต้องเป็นประโยชน์ บรรยากาศการเรียนรู้ควรจะเป็นกันเอง มีความเป็นมิตร ยอมรับประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการยึดปัญหาเป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1)การมีเครือข่ายการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรี 2) การสร้างการเรียนรู้จากต้นแบบ 3) การใช้สื่อสมัยใหม่ เช่น Social Media ต่างๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ 4) การเผยแพร่การปฏิบัติงานที่ดี ตัวอย่างที่ดี 5) การสนับสนุนจากภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีระดับท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น 1)สิ่งที่เรียนรู้ต้องสามารถนำไปใช้ได้จริง สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาการทำงานได้ 2)กิจกรรมในการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับบทบาท ภารกิจ เวลา และความพร้อม 3) มีการนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และสิ่งที่เรียนรู้ต้องเป็นประโยชน์ 4) บรรยากาศการเรียนรู้ควรจะเป็นกันเอง มีความเป็นมิตร ยอมรับประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และ 5) การยึดปัญหาเป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้ พบว่า การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จะมีประสิทธิภาพถ้าผู้เรียนผู้ใหญ่มีความพึงพอใจและมีความพร้อมในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Knowles (1980) ตามแนวคิด Andragogy ซึ่งประกอบด้วย 1) มโนทัศน์ของผู้เรียน ผู้ใหญ่ต้องการที่จะตัดสินใจและทำอะไรได้ด้วยตนเอง สามารถนำตนเองได้ 2) ประสบการณ์ของผู้เรียนของผู้ใหญ่จะเป็นตัวต่อเชื่อมให้เกิดการบูรณาการความรู้ใหม่ๆได้ 3) ความพร้อมในการเรียน ผู้ใหญ่พร้อมที่จะเรียน และเรียนดีที่สุดเมื่อเขามีความต้องการที่จะเรียนสิ่งนั้น และ 4) การเห็นคุณค่าของเวลา ผู้ใหญ่จะใช้เวลาในการเรียนรู้ถ้าการเรียนรู้นั้นสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในปัจจุบันในด้านความต้องการในการเรียนรู้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ และอาชัญญา รัตนอุบล (2542) ที่ว่าผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ เมื่อรู้สึกว่สิ่งนั้น “จำเป็น” ต่อบทบาทและสถานภาพทางสังคมของตน และสอดคล้องกับ เขียรศรี วิวิธสิริ (2541) ที่กล่าวว่า ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีในบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่เป็นกันเอง และสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2545) ที่ว่า สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้นจะต้องมีความสะดวกสบายเหมาะสมตลอดจนได้รับความวางใจและการให้เกียรติผู้เรียน

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ต้องมีความยืดหยุ่นและเป็นอิสระสอดคล้องกับ Knowles (1980) ที่ว่า เมื่อผู้ใหญ่เติบโตขึ้นทั้งร่างกายและจิตใจ มีวุฒิภาวะสูง มโนทัศน์ต่อตนเองจะพัฒนาจากการพึ่งพาผู้อื่นไปสู่การนำตนเองการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน จะต้องมีการสร้างเป้าหมายที่เป็นผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่ชัดเจน ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนเพื่อที่จะนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ได้ทันที เพราะผู้ใหญ่เห็นคุณค่าของเวลา และอาพันธ์ชนิดร์ สู่พานิช (2554) ที่ว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่จะพัฒนาการเรียนรู้อย่างผู้ใหญ่ควรมีรูปแบบที่ยืดหยุ่น มีความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ เป็นองค์ความรู้ที่มาจากฐานการปฏิบัติงานจริง มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่เน้นให้ผู้เรียนคือผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ มีการจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการเรียนรู้ที่เป็นไปตามประสบการณ์และความต้องการของผู้เรียน โดยแบ่งรูปแบบการเรียนรู้ออกเป็น 2 ระดับคือ ระดับแรกเป็นการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่พัฒนาให้เกิดความรู้จากภายในตนเอง คือการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง การเรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้จากประสบการณ์ และการเรียนรู้จากสถานการณ์ ระดับที่สองจะเป็นการพัฒนาความรู้ที่ได้มาจากการปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบกลุ่ม คือการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการเรียนรู้แบบเรียนรู้ร่วมกัน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพที่เป็นคุณลักษณะเด่นของผู้หญิงในการทำงานการเมือง เนื่องจากคุณลักษณะเฉพาะของผู้หญิง จะช่วยให้การตัดสินใจทางการเมืองมีความละเอียดรอบคอบครบถ้วนมากขึ้น และมีการบูรณาการความคิดได้ดี

3.1.2 ผู้หญิงควรเข้าไปมีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เนื่องจากคุณลักษณะของความเป็นเพศแม่ที่ได้รับการปลูกฝังให้อ่อนแอต่อผู้อื่น จะทำให้ผู้หญิงมีมุมมองและวิถีปฏิบัติต่อคนรอบข้างที่แตกต่างไปจากนักการเมืองผู้ชาย การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงจะทำให้การเมืองมีคุณภาพที่แตกต่างไปจากเดิม

3.1.3 สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการและองค์กรที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรม ควรให้ความรู้แก่นักการเมืองหญิงอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

3.1.4 นักการเมืองสตรี จะต้องสร้างสิ่งที่เรียกว่าความไว้วางใจโดยผู้หญิงจะต้องมีความกล้าที่จะแสดงถึงความแตกต่างซึ่งผู้หญิงมีคุณสมบัติเฉพาะตัวอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นความสามารถฉับไว การรับรู้เรื่องละเอียดอ่อน ความสามารถในการประสาน และความเชี่ยวชาญความชำนาญการเฉพาะด้าน

3.1.5 การเสริมพลัง เป็นการขับเคลื่อนพลังเครือข่าย โดยมุ่งเน้นประชาสัมพันธ์เมื่อผู้หญิงเข้าสู่การเมืองแล้วจะสร้างความแตกต่างอย่างไร รวมทั้งการเสริมสร้างโอกาสและช่องทางการเข้าสู่กระบวนการการเมืองของผู้มีสตรี การสร้างหลักประกันว่าระบบการเลือกตั้งที่มีการปฏิบัติที่เป็นธรรม และการพัฒนาศักยภาพของสตรี

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการทำวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีในระดับอื่นๆต่อไป เช่นระดับชาติ ทั้งในส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

3.2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของนักการเมืองที่เป็นผู้ชายว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกับนักการเมืองที่เป็นสตรีอย่างไร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เกศินี, สราญฤทธิชัย. (2554). การขัดเกลาทางสังคมเรื่องเพศในบุตรวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์. .

เชียรศรี, วิวิธสิริ. (2534). จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

เปี่ยมสมบุญ, ประชัย. (2550). ผู้นำที่ดีไม่มีเสื่อม. กรุงเทพฯ : อนิเมทกรุ๊ป. .

เมทินี, พงษ์เวช. (2553). 20 ปีสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนาบนเส้นทางสู่ความเสมอภาค.

กรุงเทพฯ : เอดิชั่นเพรส.

เรวดี, จันทเปรมจิตต์. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้สูงอายุที่ยังคุณประโยชน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต. สาขาวิชาพัฒนศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .

เวศยาสิรินทร์, บุญส่ง. (2541). สตรีกับการตัดสินใจเข้าสู่องค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาของตำบลต่างๆ ที่อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เหมะประสิทธิ์, วันทนีย์ วาสีกะสิน และสุนีย์. (2541). สังคมไทยคาดหวังอย่างไรกับผู้หญิง. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. .

เหลืองกระจ่าง, ทิพย์วดี. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์เพื่อพัฒนา

ผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .

เอแบร์ทและคณะอนุกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหาร, มูลนิธิฟรีดริค. (2547). ผู้หญิงกับการเมือง: ทำไมต้องส่งเสริม. กรุงเทพฯ : มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท.

เอกชัย, พุทธสอน. (2556). แนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาแบบบูรณาการ. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .

เอกภูมิ, เจียมวิทยานุกูล. (2556). การนำเสนอแนวทางในการพัฒนาผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาพัฒนศึกษา. คณะครุศาสตร์.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แชมมณี, ทิศนา. (2545). กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ.

กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

และสถาบันครอบครัว, สำนักงานกิจการสตรี. (2551). รักท้องถิ่น รักประชาธิปไตย สนับสนุนสตรีไทยเข้าสู่การเมือง. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. .

- โกวิทย์, พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- โคทม อาริยา, และคณะ. (2540). การมีส่วนร่วมในการเมืองของสตรี. คณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมในทางสังคมและการเมือง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. .
- โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย. (2549). สิทธิของสตรีกับเสียงทางการเมืองในประเทศไทย. เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ เป้าหมายหลักที่ 3: ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรี. กรุงเทพมหานคร. .
- กรมประชาสัมพันธ์. http://www.aseanhai.net/ewt_news [25 กรกฎาคม 2559].
- กรมวิชาการ. (2544). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการสอน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2558). บันทึกท้องถิ่น 2558. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กฤษฎา, ศรีปราณ. (2556). อุปสรรคของการเข้าสู่การเมืองของผู้หญิงในสังคมไทย:กรณีศึกษานักการเมืองหญิงไทย 6 ท่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสตรีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. .
- กาญจนา, แก้วเทพ. (2554). ผู้คนที่หลากหลายในการสื่อสาร : เด็ก สตรี และผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- การุณย์ลักษณ์, พหลโยธิน. (2549). การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับเพศและการเมือง. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า. .
- กิตติพงษ์, วงศ์ทิพย์. (2545). การพัฒนาการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยยึดรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. .
- กุลธิดา, สิงห์สี. (2555). นักการเมืองท้องถิ่นสตรี: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2539). ปฏิญญาจากรดาและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรีในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. (2540). ปฏิญญาปักกิ่ง และแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. .
- จิรศักดิ์, สุขวัฒนา. (2538). ผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย : ศึกษากรณีบทบาทและ ความเป็นผู้นำของ นางจรัสศรี ทิปรัช ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2536. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จूरि, วิจิตรวาทการ. (2553). ปาฐกถา สตรีและเยาวชนศึกษากับการสร้างบ้านแปงเมือง. วารสารสตรีและ เยาวชนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ : 2

ชาคริต, คงแก้วขาว (2546). คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในจังหวัด พัทลุง.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ .

ชิตชงค์, นันทนาเนตร. (2551). ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่: นครปฐม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

ณรงค์วิทย์, แสนทอง. (2547). มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

ดวงทิพย์, อันประสิทธิ์. (2555). รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อเสริมสร้างจิตอาสาในชุมชน.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ถวิลวดี, บุรีกุล. (2544). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: กรณีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2543.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า

ธนภณ, บุญพลอย. (2556). การวิเคราะห์การรับรู้และศักยภาพของครูในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มุ่ง
สู่มาตรฐานสากล.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .

ธิดารัตน์, วันโพนทอง. (2555). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพลังกลุ่มสตรีในการจัดการทรัพยากร
ทางธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ธีรพัฒน์, อังศุवाल. (มปป.). ความไม่เท่าเทียมทางเพศในการบริหารรัฐกิจ. ใน จุลนิติ. หน้า 66-75. กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

นันทวรรณ, อิศรานุวัฒน์. (2550). ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคโลกาภิวัตน์ : ศึกษาจากหลักพุทธธรรม.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราช
วิทยาลัย.

ประทีป, จงสีธรรม. (2529). ผู้นำสตรีในการปกครองระดับท้องถิ่นของไทย : ศึกษาบทบาท

ความเป็นผู้นำของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรี ทั่วประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์ ภาค
วิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .

ประภาศรี, สีหอำไพ. (2550). พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 4 (ฉบับปรับปรุง).

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .

ประวิทย์, ประมาณ. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้พลศึกษา ตามแนวคิดกระบวนการ

ออกแบบย้อนกลับ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปอรรักษ์, ยอดเนตร. (2555). กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักการเมืองบนฐานทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์เวช, สุธีรา ทอมสันและเมธินี. (2541). ผู้หญิงบนเส้นทางนักบริหาร. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา. .
- พรชัย, ฐิระเวช. (2555). การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาตลอดชีวิตด้วยการบูรณาการทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรสู่ความโปร่งใสด้านการคลังสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัสสร, ลิมานนท์. (2544). บทบาทเพศ สถานภาพสตรี กับการพัฒนา. ปรับปรุงใหม่ครั้งที่1.วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์. (2550). การขัดเกลาทางสังคม. กรุงเทพฯ : เกษตรศาสตร์. .
- มหาวิทยาลัยบูรพา, สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์. (2554). การขัดเกลาทางสังคม. ชลบุรี : คลังปัญญาไทย. .
- มาลี, พุกษ์พงศาวลี. (2554). สิทธิและโอกาสของผู้หญิงในการดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิกในบริบทของ พัฒนาการความเสมอภาคระหว่างเพศในประเทศไทย. ใน จุลนิตี. หน้า 47-65. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รุ่งนภา, ภาณุตานนท์. (2555). การขัดเกลาทางสังคม. กรุงเทพฯ : หัวใจสีขาว. .
- วรรณพานิชย์, รวีวรรณ. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีท้องถิ่น : ศึกษากรณีกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นสตรียอดเยี่ยมประจำปี 2540. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- วรรณณา, บุญประเสริฐ. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจริยธรรมสำหรับพยาบาลวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- วารินทร์, สิ้นสูงสุด. (2550). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขตสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- วีโล, บูรณ์ปกรณ์. (2551). บทบาทของผู้นำสตรีกับการบริหารพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. .

- วิจารณ์, พาณิช. (2558). “เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง Transformative Learning” กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พีริ่ง ดิ่ง.
- วิระดา, สมสวัสดิ์. (2546). ครอบคลุม วัฒนธรรมและศาสนา: อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการ เมืองของผู้หญิง. คำบรรยายสิทธิมนุษยชนสตรี.
- วิระเทพ, ปทุมเจริญวัฒนา. (2554). การจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง. ใน: ญัฏฐลักษ์ณ ศรีมีชัย (บรรณาธิการ) รวมบทความทางวิชาการเรื่องความเป็นผู้นำทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, หน้า 88-107. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีเพ็ญ, ช่วงไรสง. (2540). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สาขาวิชาวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. .
- สถาบันพระปกเกล้า. (2551). สตรีกับการเมือง: ความเป็นจริง พื้นที่ทางการเมือง และการ ขับเคลื่อน. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพส.
- สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น. หลักสูตรการฝึกอบรม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.lpdi.go.th> [29 มิถุนายน 2559].
- สมคิด, อิศระวัฒน์. (2543). การสอนผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- สมบัติ, อารังชญวงศ์. (2542). การเมือง : แนวความคิดและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สวัสดิ์, ภูทอง. (2546). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต สำหรับผู้ใหญ่ในชุมชนชนบทภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2554). จุลินิติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2550). ดัชนีการพัฒนามิติหญิงชายของประเทศไทย. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. .
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2555). แผนพัฒนาสตรี. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. .
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2558). รายงานสถานการณ์สตรี ปี 2558. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. .
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (มปป.). สถานภาพสตรีไทยอดีต-ปัจจุบัน.[ออนไลน์] <http://web.nso.go.th/gender/status.htm> [25 กรกฎาคม 2559].].
- สำนักนายกรัฐมนตรี, คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2540). อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. .
- สุนน, อมรวีวัฒน์. (2544). หลักบูรณาการทางการศึกษาตามนัยแห่งพุทธธรรม.นนทบุรี:

- โครงการกิตติมศักดิ์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. .
- สุวัฒน์, วัฒนวงศ์. (2544). จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันตชัย, คงจันทร์. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อความก้าวหน้าในอาชีพและอุปสรรคในการทำงานของผู้บริหารสตรี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- อาชัญญา, รัตนอุบล. (2540). กระบวนการฝึกอบรมสำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- อาชัญญา, รัตนอุบล. (2542). เงื่อนไขการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และแนวทางการสอนผู้ใหญ่. ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- อาชัญญา, รัตนอุบล. (2544). การเรียนรู้และพัฒนาการของผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- อาชัญญา, รัตนอุบล. (2550). การเรียนรู้และพัฒนาการของผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- อาพันธ์ชินทร์, สู่พานิช. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการแขวงทางกรมทางหลวงตามแนวคิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการจัดการความรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- อารีวรรณ, จตุทอง. (2551). มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. .
- ภาษาอังกฤษ
- Bandura, A. . (1986). Social foundation of thought and action a social cognitive theory. New Jersey: Prentice-Hall.
- Carroll, 1994; Koch, 1999; Medermolt, 1998. . In “Gender and Politics”. Paper Prepared for the Midwest Political Science Association Conference Chicago, Illinois, April 19-21, 2001. .
- Cranton, P. (1994). Understanding and Promoting Transformative Learning : A Guide for Educators of Adults. San Francisco : Jossey-Bass Publishers.
- Cronbach, L. (1963). Educational Psychology. New York : Harcourt, Brace and World.
- Currell, Melville. (1995). Political Women. Croom Helm.
- David, K. (1984). Experiential Learning. Engewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall.
- Dye, T. (1997). Understanding Public Policy. Engle wood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

- Knowles, M.S. (1978). *The Adults Learner: A Neglected Species*. Houston: Gulf Publishing Company. .
- Knowles, M.S. (1980). *The Modern Practice of Adult Education : From Pedagogy to Andragogy*. Chicago : Association Press, Folett Publishing
- Lee, P. and Caffarella, R.S. . (1994). *Methods and Techniques for Engaging Learners in Experiential Learning Activities*. In L, Jackson and Caffarella, R.S. (eds.), *Experiential Learning : A New Approach*. New Directions for Adult and Continuing Education, San Francisco: Jossey – bass.
- Linda, L. (2005). *Qualities of women leaders the unique leadership characteristics of women*. Princeton: Princeton University Press.
- Mezirow, J. (1998). On critical reflection. *Adult Learning Quarterly*, 48 (3), 185-198.
- Nations, United. (2002). *Gender Mainstreaming: An Overview*. Office of the Special Adviser on Gender Issues and Advancement of Women, New York: United Nation, 2001. .
- Ozuah, PO. et al. (2001). *Impact of Problem – based Learning on Residents’Mc*. Clelland, C. David. (1973). *Testing for Competence rather than for Intelligence*. New Jersey: American Psychologist.
- Taylor. (1998). *Transformative learning: A critical review*. ERIC Clearinghouse on Adult, Career, & Vocational Education (Information Series No. 374), 80 .
- Tough, A. (1979). *The Adult’s Learning Projects*. Ontario: The Ontario Institute for studies in Education.
- Woshinsky , O. (1995). *Culture and Politics*, Englewood liffs, NJ; Prentice Hall.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

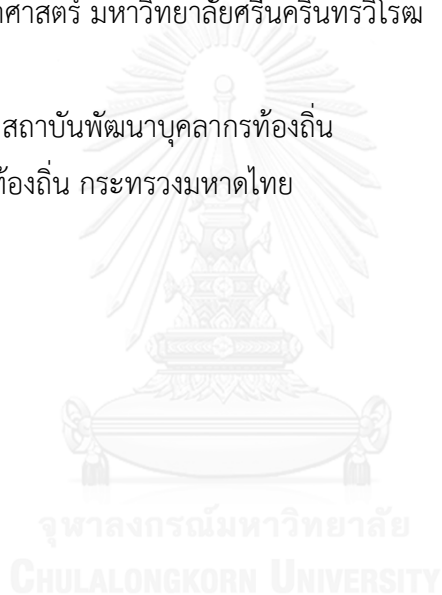
รายนามผู้เชี่ยวชาญและทรงคุณวุฒิ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. อาชัญญา รัตนอุบล
อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร.วรวิภา สุกภาพ
อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. นายสุรพล เจริญภูมิ
ผู้อำนวยการส่วนวิชาการ สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

รายนามนักการเมืองสตรีที่ให้สัมภาษณ์

1. นางบังอร วิลาวัลย์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี
2. นางสาวศิริพร ปัญญาแสน	อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย จังหวัดลำปาง
3. นางทรงธรรม ภิญโญ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางลูกเสือ
จังหวัดนครนายก
4. นางชมพูนุช ปัญญาภาวิน	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน จังหวัดสระบุรี
5. นางปราณี อินทร์โถม	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่นา
จังหวัดเพชรบูรณ์
6. นางชนิดดา ชนะสกุลนิยม	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเที่ยงแท้ จังหวัดชัยนาท
7. นางสาวสายใจ เลิศวิริยะประภา	นายกเทศมนตรีเมืองเขาสามร้อยยอด จังหวัดลพบุรี
8. นางสาวสมใจ สุวรรณศุภพนา	นายกเทศมนตรีนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
9. นางเพลินพิศ ศรีภพ	นายกเทศมนตรีเมืองตากลิ จังหวัดนครสวรรค์
10. นางวิไล สังข์วิชัย	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
11. นางทองนาค แสนภักดี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้งสวรรค์
จังหวัดมหาสารคาม
12. นางสาวสุวรรณ คูประทุมศิริ	นายกเทศมนตรีตำบลเลิงสา จังหวัดนครราชสีมา
13. นางณัฐชนก โคตรภักดี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพนพัน จังหวัดยโสธร
14. ร้อยตรีหญิงระนองรักษ์ สุวรรณฉวี	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
15. นางสาวมณฑา ทองขาว	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปากแจ่ม จังหวัดตรัง
16. นางอรอนงค์ ศิริชัย	นายกเทศมนตรีตำบลเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
17. นางแสงอรุณ สมุทรภักดี	นายกเทศมนตรีตำบลบางเก่า จังหวัดเพชรบุรี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับนักรการเมืองสตรีที่ให้สัมภาษณ์

1. ดร.สุธีรา วิจิตรานนท์ ประธานมูลนิธิสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา
2. นางศิริพร โรจนสุกาญจน สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
3. นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (แบบสัดส่วน)
พรรคประชาธิปัตย์
4. นางมาลีรัตน์ แก้วก่า อดีตสมาชิกวุฒิสภา
5. นายศตพงษ์ สุนทรรัักษ์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
6. นายสุรพล เจริญภูมิ ผู้อำนวยการส่วนวิชาการ
สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
7. นางสาวนนิษ วงศ์แสงทอง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
8. นางสาวฐิติมา ปุยอ้อต นักทรัพยากรบุคคล สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
9. นายธนาวุฒิ ทิมสุวรรณ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย
10. นายชัชชัย พันธุ์สวัสดิ์ นายองค์การบริหารส่วนตำบลสามแยก จังหวัดยโสธร
11. นางจิตรา หมี่ทอง ประธานสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมสนทนากลุ่ม
วันเสาร์ที่ 11 มิถุนายน 2559
ณ ห้องประชุม 704 อาคารพระมิ่งขวัญการศึกษาไทย
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. นางสาวศิริพร โจรจนสุภาณู สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย
จน กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
2. นางเรืองรวี พิชัยกุล ผู้ประสานงานโครงการอาวุโส
มูลนิธิเอเชีย
3. ดร.อนุสรา สุวรรณวงศ์ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการวุฒิสภา
คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันจัดการปัญญาภิวัตน์
4. นางสาววิลาวัลย์ หงษ์นคร นักวิชาการ วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น
สถาบันพระปกเกล้า
5. นางชมพูนุช ปัญญาภิน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองขีดขิน จังหวัดสระบุรี
6. นางสาวเพ็ญภัค รัตนคำฟู นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง

ภาคผนวก ข

เครื่องมือวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เลขที่

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

คำชี้แจง : แบบสอบถามเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก โดย นางสาว พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ นิสิตหลักสูตรครุศาสตร ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น 2) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น และ 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 9 หน้า แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านคุณลักษณะของนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามและขอชี้แจงรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ข้อเท็จจริงที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยตระหนักดีว่า ท่านมีภารกิจต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก แต่ด้วยความจำเป็นของงานวิจัยที่ต้องได้รับความเห็นจากท่าน ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการดำเนินการวิจัยให้บรรลุผลและเกิดประโยชน์แก่ ประเทศและหน่วยงานต่างๆ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบ การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ต่อไป ผู้วิจัยจึงขอเวลาท่านในการ ตอบแบบสอบถาม ฉบับนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

3. ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดีและเมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอความกรุณาส่งกลับคืน ผู้วิจัยที่ นางสาว พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ 9/38 หมู่บ้านสุริย์พร 1 ต.บึงทองหลาง อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี 12150 โดยใส่ซองจดหมายที่ผู้วิจัยแนบมา ภายในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559 หากมีข้อสงสัยประการใดสามารถติดต่อผู้วิจัยได้ที่ เบอร์โทรศัพท์ 086-3796712 หรือ E-mail: pimpan.aor@gmail.com

พิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และกรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง

- องค์กรบริหารส่วนตำบล.....จังหวัด.....
ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนายกอบต.ของท่าน.....ปี
- ปัจจุบันท่านอายุปี
- ท่านมีภูมิลำเนาเกิดอยู่ในพื้นที่ ที่ทำงานท้องถิ่นใช่หรือไม่
 (1) ใช่ (2) ไม่ใช่
- สถานภาพการสมรส
 (1) โสด (2) หย่าร้าง
 (3) สมรส (4) แยกกันอยู่
 (5) หม้าย
- ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
 (1) มัธยมศึกษา (2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
 (3) ปริญญาตรี (4) ปริญญาโท
 (5) ปริญญาเอก (6) อื่นๆ (โปรดระบุ)
- ตระกูลของท่านทำงานด้านการเมืองมาก่อนหรือไม่
 (1) ไม่เคยทำงานด้านการเมืองมาก่อน (2) ทำงานการเมืองเฉพาะระดับท้องถิ่น
 (3) ทำงานด้านการเมืองเฉพาะระดับชาติ (4) ทำงานการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ
- ประสบการณ์การทำงานในท้องถิ่น/ท้องที่ ที่ผ่านมาของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 (1) กรรมการหมู่บ้าน
 (2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน /ผู้ช่วยกำนัน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตร
 (3) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต. /ผู้บริหารอบต.)
 (4) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท. /ผู้บริหารเทศบาล)
 (5) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ./ผู้บริหารอบจ.)
 (6) คณะกรรมการกองทุนพัฒนาสตรี
 (7) คณะกรรมการพัฒนาสตรี (กพสจ./กพสอ./กพสต.)
 (8) คณะกรรมการฅบกกงสงเคราะห้หมู่บ้าน/ตำบล
 (9) อาสาสมัครกลุ่มต่างๆ เช่นอสม. อพม. อปพร.
 (10) อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของท่านคือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 (1) ตัวท่านเอง (2) บิดา - มารดา (3) สามเี
 (4) เครือญาติ (5) คนในชุมชน (6) พรรคการเมือง
 (7) เพื่อน (8) อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 (1) นักการเมืองท้องถิ่น (2) ค้าขาย นักธุรกิจ
 (3) แม่บ้าน (4) ข้าราชการเกษียณ /บ้านานญ
 (5) กิจการส่วนตัว (6) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่น

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง โดยพิจารณา ตามระดับคะแนนและ คำอธิบาย “คุณลักษณะ” ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	คุณลักษณะข้อนี้มีความสำคัญ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	คุณลักษณะข้อนี้มีความสำคัญ มาก
ระดับ 3 หมายถึง	คุณลักษณะข้อนี้มีความสำคัญ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	คุณลักษณะข้อนี้มีความสำคัญ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง	คุณลักษณะข้อนี้มีความสำคัญ น้อยที่สุด

ประเด็นคุณลักษณะ	ระดับความสำคัญของคุณลักษณะ				
	⑤ มากที่สุด	④ มาก	③ ปานกลาง	② น้อย	① น้อยที่สุด
① คุณลักษณะด้านพฤติกรรม					
1.1 เป็นผู้ที่มีความละเอียดอ่อน					
1.2 เป็นผู้ที่มีความประนีประนอม					
1.3 เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต					
1.4 เป็นผู้ที่มีความอ่อนโยน					
1.5 เป็นผู้ที่มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน					
1.6 เป็นผู้ที่ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา					
1.7 เป็นผู้มีความซื่อตรงในการทำงาน					
1.8 เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์					
1.9 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
② คุณลักษณะด้านจิตใจ					
2.1 เป็นผู้ที่มีความเข้าใจต่อบุคคลทุกเพศทุกวัย					
2.2 เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม					
2.3 เป็นผู้ที่มีจิตใจที่รักความยุติธรรม					
2.4 เป็นผู้ที่มีจิตใจหนักแน่น มั่นคง แน่วแน่					
2.5 เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน					
2.6 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
③ คุณลักษณะด้านความคิด					
3.1 เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย					
3.2 เป็นผู้ที่มีความคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล					
3.3 เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มใหม่ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น					
3.4 เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง ยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย					
3.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
④ คุณลักษณะด้านความรู้ของนักการเมืองสตรีในระดับท้องถิ่น					
4.1 เป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น					
4.2 เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านบริหารจัดการ					
4.3 เป็นผู้ที่มีความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น					
4.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

4

ตอนที่ 3 ความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

3.1 สภาพปัจจุบันของการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

1. ท่านเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานทางการเมืองท้องถิ่นอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และโปรดเรียงลำดับการเรียนรู้โดยเขียนหมายเลขในช่อง ที่ตรงกับความเห็นของท่าน)

☐ (1) เรียนรู้จากการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา	☐ (2) เรียนรู้จากครอบครัว
☐ (3) เรียนรู้จากประสบการณ์	☐ (4) เรียนรู้จากผู้รู้ (โปรดระบุ).....
☐ (5) เรียนรู้จากเพื่อนนักการเมือง	☐ (6) เรียนรู้จากการอ่านหนังสือ เอกสาร
☐ (7) เรียนรู้จากสื่อวิทยุ โทรทัศน์	☐ (8) เรียนรู้จากสื่อ Internet
☐ (9) วิธีเรียนรู้อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

2. ท่านเคยมีประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นหรือไม่

- (1) เคย (2) ไม่เคย

ถ้า “เคย” จากสถาบัน/หน่วยงานใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และโปรดระบุหลักสูตรที่ท่านอบรม)

☐ (1) สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (หลักสูตร.....)
☐ (2) สถาบันพระปกเกล้า (หลักสูตร.....)
☐ (3) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (หลักสูตร.....)
☐ (4) สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง กกต.(หลักสูตร.....)
☐ (5) สถาบันฝึกอบรมผู้นำ มูลนิธิจำลอง ศรีเมือง
☐ (6) มหาวิทยาลัย (หลักสูตร.....)
☐ (7) จังหวัด (หลักสูตร.....)
☐ (8) สมาคมอบต.แห่งประเทศไทย (หลักสูตร.....)
☐ (9) สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย (หลักสูตร.....)
☐ (10) สมาพันธ์ อบจ. (หลักสูตร.....)
☐ (11) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น

.....

4. ถ้าจะมีการจัดหลักสูตรอบรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่นควรจะทำให้
มีความสำคัญในเรื่องใดเพราะอะไร

.....

.....

.....

3.2 สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ในการทำงานการเมืองระดับท้องถิ่น

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง โดยพิจารณา ตามระดับคะแนนและคำอธิบาย ดังนี้

1. ระดับคะแนนและคำอธิบาย “ระดับปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ในการทำงานการเมืองระดับท้องถิ่น” ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ประเด็นที่ท่านคิดว่ามีปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ประเด็นที่ท่านคิดว่ามีปัญหา อยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ประเด็นที่ท่านคิดว่ามีปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ประเด็นที่ท่านคิดว่ามีปัญหา อยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ประเด็นที่ท่านคิดว่ามีปัญหา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ระดับคะแนนและคำอธิบาย “ประเด็นที่ท่านคิดว่าท่านต้องการเรียนรู้” เพื่อส่งเสริมศักยภาพของท่าน ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ประเด็นที่ท่านคิดว่าท่านต้องการเรียนรู้ ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ประเด็นที่ท่านคิดว่าท่านต้องการเรียนรู้ ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ประเด็นที่ท่านคิดว่าท่านต้องการเรียนรู้ ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ประเด็นที่ท่านคิดว่าท่านต้องการเรียนรู้ ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ประเด็นที่ท่านคิดว่าท่านต้องการเรียนรู้ ในระดับน้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับปัญหาในการเรียนรู้					ระดับความต้องการในการเรียนรู้				
	⑤มากที่สุด	④มาก	③ปานกลาง	②น้อย	①น้อยที่สุด	⑤มากที่สุด	④มาก	③ปานกลาง	②น้อย	①น้อยที่สุด
① ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น										
1.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย										
1.2 ความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง										
1.3 ความรู้ด้านบทบาทและภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายกระจายอำนาจ										
1.4 ความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม										
1.5 ความรู้เกี่ยวกับทิศทางการปกครองท้องถิ่นไทยในอนาคต										
1.6 ความรู้เรื่องการพัฒนายั่งยืน										
1.7 . ความรู้เรื่องการวิเคราะห์นโยบาย										

ประเด็น	ระดับปัญหาในการเรียนรู้					ระดับความต้องการในการเรียนรู้				
	⑤ มากที่สุด	④ มาก	③ ปานกลาง	② น้อย	① น้อยที่สุด	⑤ มากที่สุด	④ มาก	③ ปานกลาง	② น้อย	① น้อยที่สุด
๒ ความรู้ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารท้องถิ่น										
2.1 ความรู้ด้านการสร้างทีมงานในองค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น										
2.2 ความรู้ด้านการบริหารงานเชิงกลยุทธ์										
2.3 ความรู้ด้านการจัดการความขัดแย้งในพื้นที่โดยสันติวิธี										
2.4 ความรู้ด้านการบริหารที่มุ่งผลลัพธ์										
2.5 ความรู้ด้านการบริหารงานด้วยการยึดหลักประชาธิปไตย										
๓ ความรู้เฉพาะตำแหน่ง										
3.1 ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น										
3.2 ความรู้ด้านการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น										
3.3 ความรู้ด้านการดูแลความปลอดภัยให้เกิดความสงบสุขในท้องถิ่น										
3.4 ความรู้ด้านการบริหารงานตามนโยบายของรัฐบาล										
3.5 ความรู้ด้านการจัดเก็บรายได้และการพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น										
3.6 ความรู้ด้านระเบียบการเบิกจ่ายเงิน พัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น										
3.7 ความรู้ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ										
3.8 ความรู้ด้านหลักและการประชุมสภา										
3.9 ความรู้ด้านพรบ.ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานภาครัฐ										
3.10 ความรู้ด้านมาตรฐานการบริการสาธารณะของอปท.										
3.11 ความรู้ด้านการปฏิบัติการพิธีการและรัฐพิธี										
3.12 ความรู้ด้านสิทธิของบุคลากรที่มาจากการเลือกตั้ง										
3.13 ความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำ										
3.14 ความรู้เรื่องบทบาทอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล										
3.15 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ										
3.16 ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน										
3.17 ความรู้ด้านการจัดการเรื่องสุขภาพของคนในท้องถิ่น										
3.18 ความรู้เกี่ยวกับประเพณีขนบ วิถีวัฒนธรรมของชุมชน										

3.3 ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง โดยพิจารณา ตามระดับคะแนนและคำอธิบาย “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้” ในการทำงานการเมืองระดับท้องถิ่นของท่าน ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ปัจจัยข้อนี้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ <u>มากที่สุด</u>
ระดับ 4	หมายถึง	ปัจจัยข้อนี้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ <u>มาก</u>
ระดับ 3	หมายถึง	ปัจจัยข้อนี้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ <u>ปานกลาง</u>
ระดับ 2	หมายถึง	ปัจจัยข้อนี้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ <u>น้อย</u>
ระดับ 1	หมายถึง	ปัจจัยข้อนี้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ <u>น้อยที่สุด</u>

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของท่าน	ระดับปัจจัยข้อนี้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้				
	⑤ มากที่สุด	④ มาก	③ ปานกลาง	② น้อย	① น้อยที่สุด
❶ ด้านทัศนคติของผู้เรียน					
1.1 บรรยากาศการเรียนรู้ควรจะเป็นกันเอง มีความเป็นมิตร ยอมรับ ประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
1.2 สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้จริง สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา การทำงานได้					
1.3 ผู้เรียนรู้สามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
❷ ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน					
2.1 มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน					
2.2 มีการนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน สิ่งที่เรียนรู้ ต้องเป็นประโยชน์					
❸ ด้านความพร้อมในการเรียนรู้					
3.1 กิจกรรมในการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับบทบาท การกิจและเวลา ของผู้เรียนรู้					
3.2 มีการกำหนดช่วงเวลาพัก และเวลาเรียนที่เหมาะสม					
❹ ด้านแนวทางการเรียนรู้					
4.1 มีการยืดหยุ่นเป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนรู้					
4.2 การออกแบบการเรียนรู้ ควรยืดหยุ่นและกระบวนกรแก้ไข ปัญหา					
❺ ด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้					
5.1 มีวิธีการเสริมแรง เช่นการชมเชย การแสดงการยอมรับในตัวผู้ เรียนรู้					

แบบสัมภาษณ์

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

ชื่อ - สกฤตผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....จังหวัด.....

วันที่สัมภาษณ์.....เวลา.....สถานที่.....

ตอนที่ 1 คุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

1. ท่านคิดว่าคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ควรเป็นอย่างไร
2. ท่านคิดว่าหากสตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่น จะทำให้การเมืองดีขึ้นอย่างไร
3. ท่านคิดว่าความสนใจของนักการเมืองที่เป็นผู้หญิงแตกต่างจากนักการเมืองที่เป็นผู้ชายอย่างไร
4. ท่านคิดว่าการเรียนรู้ ของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ควรเป็นอย่างไร

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

1. ท่านคิดว่าการทำงานในตำแหน่งนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด/นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) ต้องรู้อะไรบ้าง
2. ท่านได้ความรู้เหล่านั้นมาอย่างไร
3. ท่านคิดว่าปัญหาที่จะได้ความรู้เหล่านั้นมีหรือไม่ อย่างไร
4. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่จะเสริมสร้างให้ท่านมีความรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด/นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) ได้ดียิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น

1. ท่านคิดว่ารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ควรเป็นอย่างไร

ภาคผนวก ค

จดหมายเชิญ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- 4249

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

มิถุนายน 2559

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group)

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี

ด้วย นางสาวพิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฟื่องอรุณ ปรีดีติติก และรองศาสตราจารย์ มาลี พงษ์พงศาวลี เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group) ในวันเสาร์ที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2559 เวลา 13.00 น. ณ ห้องประชุม 704 ชั้น 7 อาคารพระมิ่งขวัญการศึกษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group) ในวันและเวลาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รักษาการรองคณบดี

ปฏิบัติการแทนรักษาการคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6732

นางสาวพิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ โทร. 086 3796712

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- 4248

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

มิถุนายน 2559

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group)

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเมืองซิดชิน จ.สระบุรี

ด้วย นางสาวพิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฟื่องอรุณ ปรีดีดิถิก และรองศาสตราจารย์ มาลี พงษ์พงศาวิลี เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group) ในวันเสาร์ที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2559 เวลา 13.00 น. ณ ห้องประชุม 704 ชั้น 7 อาคารพระมิ่งขวัญการศึกษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group) ในวันและเวลาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอขอบคุณในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รักษารองคณบดี

ปฏิบัติการแทนรักษารองคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6732

นางสาวพิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ โทร. 086 3796712

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/58-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

พฤศจิกายน 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อ. ดร. วรวิมล สุภาพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวพิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรบเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญอรุณ ปรีดีติติก และรองศาสตราจารย์ มาลี พงษ์พงศาวิลี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ใน การนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6732

นางสาวพิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ โทร. 086 3796712

รายชื่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (หญิง) จำนวน 9 คน
ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2556

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ชื่อ-สกุล	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
1	เชียงใหม่	ฮ้างราย	อบ.เชียงราย	นางบุศรินทร์ วรรณรัตน์	11 พ.ค. 57	10 พ.ค. 61
2	นครราชสีมา	บุรีรัมย์	อบ.นครราชสีมา	ร.ด.หญิงจวงละอองวิทย์ สุวรรณศรี	16 มี.ค. 55	17 มี.ค. 59
3	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	อบ.ประโคนชัย	นางอรุณา ชิตชอบ	15 ม.ค. 55	14 ม.ค. 59
4	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	อบ.ประโคนชัย	นางอัมพร วิชาวลี	15 ก.ค. 55	14 ก.ค. 59
5	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	อบ.ประโคนชัย	นางสมพร พันธุ์ศิริกุล	8 เม.ย. 55	7 เม.ย. 59
6	มหาสารคาม	เมืองมหาสารคาม	อบ.มหาสารคาม	ดร.คนตา อัครสินธุ์	คพ.1/2557	16 ก.ค. 56
7	มหาสารคาม	เมืองมหาสารคาม	อบ.เมืองมหาสารคาม	นางมลิวัลย์ ทองนา	29 ก.ย. 56	28 ก.ย. 60
8	บุรีรัมย์	สตึก	อบ.สตึก	นางอรุณี ชะพันธ์	คพ.1/2557	6 ส.ค. 58
9	บุรีรัมย์	สตึก	อบ.สตึก	ดร.พรพรรณสิริ กุลนาถศิริ	คพ.1/2557	16 ก.ค. 58

รายชื่อ نمایندگانเทศบาลเมือง (หญิง) จำนวน 14 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อบท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
1	กาญจนบุรี	เมืองกาญจนบุรี	ท.ม.กาญจนบุรี	นางเบญจวรรณ เปรมประยูร	10 มิ.ย. 55	9 มิ.ย. 59
2	กาญจนบุรี	ท่ามะกา	ท.ม.ท่าเรือพระแท่น	นางสกลาไญยศิริ โพธิพิพิธ	10 พ.ย. 56	9 พ.ย. 60
3	จันทบุรี	เมืองจันทบุรี	ท.ม.จันทบุรี	นางสุกานดา สุทธิพัฒมกุล	21 เม.ย. 55	20 เม.ย. 59
4	นครสวรรค์	ตาคลี	ท.ม.ตาคลี	นางเพลินพิศ ศรีภพ	คสช.1/2557	26 มี.ค. 58
5	นครราชสีมา	สุโขทัย-ลก	ท.ม.สุโขทัย-ลก	นางสุชาดา พันธุ์นรา	4 พ.ย. 55	3 พ.ย. 59
6	ปทุมธานี	ลำลูกกา	ท.ม.คูคต	นางสุภารมย์ โลทะกะ	16 มี.ค. 56	15 มี.ค. 60
7	พระนครศรีอยุธยา	วังน้อย	ท.ม.ลำตาเสา	นางลมศรี ตันจรัลรักษ์	5 พ.ค. 56	6 พ.ค. 60
8	พะเยา	เมืองพะเยา	ท.ม.พะเยา	นางสกลจุฬาลิณี พรหมแผ่	9 เม.ย. 56	8 เม.ย. 60
9	มุกดาหาร	เมืองมุกดาหาร	ท.ม.มุกดาหาร	นางสุวรรณี ตั้งปณิธานนท์	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
10	ราชบุรี	เมืองราชบุรี	ท.ม.ราชบุรี	นาง คมกานันท์ เหล่าวณิชศิษญู	คสช.1/2557	25 ก.ย. 57
11	ลพบุรี	เมืองลพบุรี	ท.ม.เขาสามยอต	นางสาวสกลใจ เลิศศิริยะประภา	16 ต.ค. 54	15 ต.ค. 58
12	สมุทรปราการ	พระประแดง	ท.ม.ลัดหลวง	นางสาว วรณภา พักสวัสดิ์	คสช.1/2557	5 มี.ค. 58
13	อุทัยธานี	เมืองอุทัยธานี	ท.ม.อุทัยธานี	นางมนัญญา ไทยเศรษฐ์	21 เม.ย. 55	20 เม.ย. 59
14	อุบลราชธานี	เมืองอุบลราชธานี	ท.ม.แจระแม	นางสกลาเลิดา สิทธิธรรม	3 มี.ค. 56	2 มี.ค. 60

รายชื่อ نمایندگانเขตมณฑลศรีนคร (หญิง) จำนวน 3 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
1	ชลบุรี	ศรีราชา, บางละมุง	เทศบาลนครแหลมฉบัง	นาง จินดา ถนอมรอด	คตช.1/2557	13 พ.ย. 57
2	ภูเก็ต	เมืองภูเก็ต	เทศบาลนครภูเก็ต	นางสาวสมใจ สุวรรณศุภพนา	16 มี.ย. 55	15 มี.ย. 59
3	อุบลราชธานี	เมืองอุบลราชธานี	เทศบาลนครอุบลราชธานี	นางสาวสมปราวณา วิก्रीयเลิศเจริญ	24 มี.ค. 56	23 มี.ค. 60

รายชื่อนายกเทศมนตรีตำบล (หญิง) จำนวน 150 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
1	กระบี่	เกาะลันตา	ทต.เกาะลันตาใหญ่	นางณัฐชนันดา กุลวีจิตรรังสี	คสช./2557	18 มี.ย. 58
2	กาญจนบุรี	ไทรโยค	ทต.น้ำตกไทรโยคน้อย	นางลัจจา ผูกมีต	22 ธ.ค. 56	21 ธ.ค. 60
3	กาญจนบุรี	ท่ามะกา	ทต.ท่ามะกา	นางอภิสมภา โพธาวากุล	21 เม.ย. 55	20 เม.ย. 59
4	กาญจนบุรี	หนองปรือ	ทต.หนองปลาไหล	นางวรรณณ รักษ์สุวรรณ	6 เม.ย. 57	5 เม.ย. 61
5	กาฬสินธุ์	เมืองกาฬสินธุ์	ทต.กลางหมื่น	นางสุนิศจัย จุฑเทวิน	8 มี.ค. 57	7 มี.ค. 61
6	กาฬสินธุ์	ดอนจาน	ทต.ดอนจาน	นางดัดชนิ จีระสมบัติ	10 พ.ค. 57	9 พ.ค. 61
7	กาฬสินธุ์	สหัสขันธ์	ทต.นามะเขือ	นางสมประสงค์ สุพัฒน์ภพชัย	10 พ.ค. 57	9 พ.ค. 61
8	กาฬสินธุ์	หนองกุงศรี	ทต.หนองหิน	นางณอมชวัญ แดงไธสง	10 ส.ค. 56	9 ส.ค. 60
9	กาฬสินธุ์	หนองกุงศรี	ทต.หนองใหญ่	นางมุกดา สุวรรณประภา	24 พ.ย. 55	23 พ.ย. 59
10	กำแพงเพชร	โทรจาม	ทต.โทรจาม	นางสุนภาลี อินทอง	คสช./2557	27 ส.ค. 58
11	กำแพงเพชร	ลานกระบือ	ทต.ประชาสุขสันต์	นางไลว สิงห์ทอง	9 มี.ค. 57	8 มี.ค. 61
12	ขอนแก่น	โคกโพธิ์ไชย	ทต.โพธิ์ไชย	นางกุนเรือน สามหอม	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
13	ขอนแก่น	ชนบท	ทต.ชลบทวิบูลย์ *	นางปราณี สุพรรณฉาย	6 ม.ค. 56	5 ม.ค. 60
14	ขอนแก่น	น้ำพอง	ทต.ลำน้ำพอง *	นางสาวศิริประภา เต็มอนกิจไพศาล	22 ม.ค. 55	21 ม.ค. 59
15	ขอนแก่น	มีชัยบุรี	ทต.นาข่า	นางประกิไล รุ่งโรจน์	23 ก.พ. 57	22 ก.พ. 61
16	ฉะเชิงเทรา	บางปะกง	ทต.ท่าข้าม	นาง สมจิตร์ พันธุ์สุวรรณ	คสช./2557	3 ก.ค. 57
17	ฉะเชิงเทรา	พมสารคาม	ทต.เขาคันทรง	นาง สิริกาญจน์ เศรษฐวงศ์	คสช./2557	9 ธ.ค. 57
18	ชลบุรี	เมืองชลบุรี	ทต.คอนหัวฟ่อ	นางสาววรรัตน์ ไตรวัจน์	15 ม.ค. 55	14 ม.ค. 59
19	ชลบุรี	เมืองชลบุรี	ทต.หนองไม้แดง	นางดวงทิพย์ ภาวสุทธิชัยกิจ	15 ม.ค. 55	14 ม.ค. 59
20	ชลบุรี	พนัสนิคม	ทต.กุฎโง้ง	นางพิมพ์พร ลาหาลี	6 ม.ค. 56	5 ม.ค. 60
21	ชลบุรี	พานทอง	ทต.พานทอง	นางอรพรรณ เสงี่ยมชัย	10 ก.ย. 55	9 ก.ย. 59
22	ชลบุรี	สัตหีบ	ทต.เกล็ดแก้ว*	นางศิริพร ปิ่นลม	25 พ.ย. 55	24 พ.ย. 59
23	ชัยนาท	สรรพยา	ทต.โพนงคำตอก	นางสาวปัทมา นุ่นประสิทธิ์	25 พ.ย. 55	24 พ.ย. 59
24	ชัยนาท	หันคา	ทต.สามง่ามท่าโบสถ์	นางสาวธิดิมา กลางทัพ	27 เม.ย. 57	26 เม.ย. 61
25	ชัยภูมิ	เกษตรสมบูรณ์	ทต.เกษตรสมบูรณ์	นางสยามพร ศรีสุวรรณวัฒน์	17 มี.ย. 55	16 มี.ย. 59
26	ชัยภูมิ	เมืองชัยภูมิ	ทต.ลาดใหญ่	นาง วาสนา อุดมะพันธ์	คสช./2557	8 ส.ค. 57
27	ชัยภูมิ	คอนสวรรค์	ทต.คอนสวรรค์	นางสาวเพชรพร ภูมิรัตนประพิณ	21 เม.ย. 55	20 เม.ย. 59
28	ชัยภูมิ	คอนสาร	ทต.ห้วยยาง	นางสาวศรินญา ไทรักษา	19 ม.ค. 57	18 ม.ค. 61
29	ชัยภูมิ	คอนสาร	ทต.คอนสาร	นางเรวดี จรรย์โกมล	9 ก.พ. 56	8 ก.พ. 60
30	ชัยภูมิ	บ้านเขว้า	ทต.บ้านเขว้า	นางเกษฯ มีสิทธิ์	28 ก.ค. 55	27 ก.ค. 59
31	ชัยภูมิ	ภูเขียว	ทต.ภูเขียว *	นางสุนิรมล รัตนศรีรักษ์	31 มี.ค. 56	30 มี.ค. 60
32	ชุมพร	เมืองชุมพร	ทต.ท่ายาง	นางสาวเลียม มากอำไพ	15 ธ.ค. 55	14 ธ.ค. 59
33	เชียงราย	เชียงของ	ทต.เวียง	นางสาวอรทัย สงประชู	24 พ.ย. 55	23 พ.ย. 59

รายชื่อสมาชิกเทศมนตรีตำบล (หญิง) จำนวน 150 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
1	กระบี่	เกาะลันตา	ตต.เกาะลันตาใหญ่	นางณัฐรุณิดา กุลวิจิตรรังสี	คสช.1/2557	18 มี.ย. 58
2	กาญจนบุรี	ไทรโยค	ตต.น้ำตกไทรโยคน้อย	นางสัจจา ผูกมีด	22 ธ.ค. 56	21 ธ.ค. 60
3	กาญจนบุรี	ท่ามะกา	ตต.ท่ามะกา	นางอภิสมภา โพธารากุล	21 เม.ย. 55	20 เม.ย. 59
4	กาญจนบุรี	หนองปรือ	ตต.หนองปลาไหล	นางวรวรรณ วัชรสุวรรณ	6 เม.ย. 57	5 เม.ย. 61
5	กาฬสินธุ์	เมืองกาฬสินธุ์	ตต.กลางหมื่น	นางสุนิษฐ์ รุทเทริน	8 มี.ค. 57	7 มี.ค. 61
6	กาฬสินธุ์	คอนจวน	ตต.คอนจวน	นางคัทธินี จิระสมบัติ	10 พ.ค. 57	9 พ.ค. 61
7	กาฬสินธุ์	สหัสขันธ์	ตต.นามะเขือ	นางสมประสงค์ สุพัฒน์พงษ์	10 พ.ค. 57	9 พ.ค. 61
8	กาฬสินธุ์	หนองกุงศรี	ตต.หนองหิน	นางณณภมรขวัญ เนตรไธสง	10 ส.ค. 56	9 ส.ค. 60
9	กาฬสินธุ์	หนองกุงศรี	ตต.หนองใหญ่	นางมุกดา สุวรรประภา	24 พ.ย. 55	23 พ.ย. 59
10	กำแพงเพชร	ไตรงาม	ตต.ไตรงาม	นางสุมาลี อินทอง	คสช.1/2557	27 ส.ค. 58
11	กำแพงเพชร	ลานกระบือ	ตต.ประชาสุขสันต์	นางไสว สิงห์ทอง	9 มี.ค. 57	8 มี.ค. 61
12	ขอนแก่น	โคกโพธิ์ไชย	ตต.โพธิ์ไชย	นางสุนิษา สามหอม	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
13	ขอนแก่น	ชนบท	ตต.ชลบทวิบูลย์ *	นางปราณี สุพรรณฉาย	6 ม.ค. 56	5 ม.ค. 60
14	ขอนแก่น	น้ำพอง	ตต.ลำน้ำพอง *	นางสาวศิริประภา เดิมชนกิจไพศาล	22 ม.ค. 55	21 ม.ค. 59
15	ขอนแก่น	มัญจาคีรี	ตต.นาข่า	นางปะกิติ์ รุ่งโรจน์	23 ก.พ. 57	22 ก.พ. 61
16	ฉะเชิงเทรา	บางปะกง	ตต.ท่าข้าม	นาง สมจิตร พันธ์สุวรรณ	คสช.1/2557	3 ก.ค. 57
17	ฉะเชิงเทรา	พนมสารคาม	ตต.เขาคันทรง	นาง สิริกาญจน์ เศรษฐวงศ์	คสช.1/2557	9 ต.ค. 57
18	ชลบุรี	เมืองชลบุรี	ตต.ดอนหัวฬ่อ	นางสาวนวิรัตน์ ไตรวัชรย์	15 ม.ค. 55	14 ม.ค. 59
19	ชลบุรี	เมืองชลบุรี	ตต.หนองไม้แดง	นางดวงทิพย์ ภาวสุทธิชัยกิจ	15 ม.ค. 55	14 ม.ค. 59
20	ชลบุรี	พนัสนิคม	ตต.กุฎโง้ง	นางพิมพ์พร สาทซ์	6 ม.ค. 56	5 ม.ค. 60
21	ชลบุรี	พานทอง	ตต.พานทอง	นางอรพรรณ เสริมชัย	10 ก.ย. 55	9 ก.ย. 59
22	ชลบุรี	สัตหีบ	ตต.เกล็ดแก้ว *	นางศิริพร ปิ่นลม	25 พ.ย. 55	24 พ.ย. 59
23	ชัยนาท	สรรพยา	ตต.โพนงคำดก	นางสาวปัทมา นุ่มประสิทธิ์	25 พ.ย. 55	24 พ.ย. 59
24	ชัยนาท	หันคา	ตต.สามง่ามท่าโบสถ์	นางสาวชิตมา กลางทัพ	27 เม.ย. 57	26 เม.ย. 61
25	ชัยภูมิ	เกษตรสมบูรณ์	ตต.เกษตรสมบูรณ์	นางสมมพร ศรีสุวรรณวัฒน์	17 มี.ย. 55	16 มี.ย. 59
26	ชัยภูมิ	เมืองชัยภูมิ	ตต.ลาดใหญ่	นาง วาสนา อุดมะพันธ์	คสช.1/2557	8 ส.ค. 57
27	ชัยภูมิ	คอนสวรรค์	ตต.คอนสวรรค์	นางสาวเพชรพร ภูมิรัตนประพิณ	21 เม.ย. 55	20 เม.ย. 59
28	ชัยภูมิ	คอนสาร	ตต.ห้วยยาง	นางสาวศรีธัญญา ไทรรักษา	19 ม.ค. 57	18 ม.ค. 61
29	ชัยภูมิ	คอนสาร	ตต.คอนสาร	นางเรวดี จรรย์ไกล	9 ก.พ. 56	8 ก.พ. 60
30	ชัยภูมิ	บ้านเขว้า	ตต.บ้านเขว้า	นางเกษม มีสิทธิ์	28 ก.ค. 55	27 ก.ค. 59
31	ชัยภูมิ	ภูเขียว	ตต.ภูเขียว *	นางสุวิมล รัตนตรัยรักษ์	31 มี.ค. 56	30 มี.ค. 60
32	ชุมพร	เมืองชุมพร	ตต.ท่ายาง	นางสาวเอี่ยม มากอำไพ	15 ธ.ค. 55	14 ธ.ค. 59
33	เชียงราย	เชียงของ	ตต.เวียง	นางสาวอรทัย สงประยูร	24 พ.ย. 55	23 พ.ย. 59

รายชื่อ نمایกเทศมนตรีตำบล (หญิง) จำนวน 150 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
34	เชียงราย	แม่ลาว	ทต.ดงมะตะ	นางสาว วาสนา บุญมา	คสช.1/2557	23 เม.ย. 57
35	เชียงราย	แม่จัน	ทต.แม่จัน	นางสาวปิยะนุช ไชยกุล	คสช.1/2557	7 ม.ค. 58
36	เชียงใหม่	เชียงดาว	ทต.เมืองนะ	คำลิ่ง คสช. 19/2558	27 ม.ค. 56	26 ม.ค. 60
37	เชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	ทต.ช้างเผือก	นางสาวทัศนีย์ บุรณุปกรณ์	คสช.1/2557	26 มี.ค. 58
38	เชียงใหม่	แมริม	ทต.ริมเหนือ	นาง เขียวพา กัมพาลักษณ์	คสช.1/2557	6 มี.ค. 57
39	เชียงใหม่	ดอยหล่อ	ทต.สองแคว	นางลัดดา ไชยชนะ	20 เม.ย. 57	19 เม.ย. 61
40	เชียงใหม่	สันกำแพง	ทต.สันกำแพง	นางสาวสุกนิมิต วรกิตติ	14 ต.ค. 55	13 ต.ค. 59
41	เชียงใหม่	สันทราย	ทต.หนองหาร	นางสุพิศ เขียวทิม	20 เม.ย. 57	19 เม.ย. 61
42	ดวัง	ปะเหลียน	ทต.ท่าข้าม	นางพรพรรณ วัฒนฤกษ์พันธ์	31 มี.ค. 56	30 มี.ค. 60
43	ตราด	คลองใหญ่	ทต.หาดเล็ก	นางสาวกมลภา ประสิทธิ์เวช	27 ต.ค. 56	26 ต.ค. 60
44	ตาก	ท่าสองยาง	ทต.แม่ต้าน	นางวรวรงค์ สอมหนัก	1 ธ.ค. 55	30 พ.ย. 59
45	นครราชสีมา	เฉลิมพระเกียรติ	ทต.ท่าช้าง	นางจวีพร เสวตอมรกุล	26 ส.ค. 55	25 ส.ค. 59
46	นครราชสีมา	เมืองนครราชสีมา	ทต.เมืองใหม่โคกกรวด*	นางสาวรุ่งเรือง กาญจนวัฒนา	12 ก.พ. 55	11 ก.พ. 59
47	นครราชสีมา	เมืองนครราชสีมา	ทต.บ้านใหม่	นางสำรวย ชุนเกาะ	23 ธ.ค. 55	22 ธ.ค. 59
48	นครราชสีมา	เสิงสาง	ทต.เสิงสาง	นางสาวสุวรรณ คูประทุมศิริ	12 ก.พ. 55	11 ก.พ. 59
49	นครราชสีมา	โชคชัย	ทต.โชคชัย	นางลลิตภัทร พุฒิศาสตร์	1 ก.ค. 55	30 มี.ย. 59
50	นครราชสีมา	โชคชัย	ทต.ด่านเกวียน	นางผ่น คงศักดิ์ตระกูล	คสช.1/2557	5 ก.พ. 58
51	นครราชสีมา	โนนสูง	ทต.มะค่า	นางชนาพร ศิริโคกานนท์	คสช.1/2557	4 มี.ย. 58
52	นครราชสีมา	โนนสูง	ทต.ใหม่	นางสาวสุนิ ปูนกลาง	17 ก.พ. 56	16 ก.พ. 60
53	นครราชสีมา	ขามทะเลสอ	ทต.พันดุง	นางสาวมณี ใจชอบ	2 มี.ค. 57	1 มี.ค. 61
54	นครราชสีมา	ชุมพวง	ทต.ชุมพวง	นาง นารดา ถึงสวัสดิ์	คสช.1/2557	2 ต.ค. 57
55	นครราชสีมา	ด่านขุนทด	ทต.ด่านขุนทด	นางสาวสลักจิต กิมตระกูล	22 เม.ย. 55	21 เม.ย. 59
56	นครราชสีมา	ด่านขุนทด	ทต.หนองกรด	นางกาญจนา นันทพูนทรัพย์พันธ์	16 มี.ค. 57	15 มี.ค. 61
57	นครราชสีมา	บัวลาย	ทต.หนองบัวลาย	นางสาวบุษราพร เล่าสถาพร	2 ธ.ค. 55	1 ธ.ค. 59
58	นครราชสีมา	บัวใหญ่	ทต.หนองบัวสะอาด	นางทองคุณ แสงลี	23 ธ.ค. 55	22 ธ.ค. 59
59	นครราชสีมา	ปักธงชัย	ทต.ปักธงชัย*	นางสมปอง หมุนทอง	27 ต.ค. 56	26 ต.ค. 60
60	นครราชสีมา	พระทองคำ	ทต.พระทองคำ	นางธิษยา เพ็ญจันทร์	6 ต.ค. 56	5 ต.ค. 60
61	นครราชสีมา	ลำทะเมนชัย	ทต.หนองบัววง	นางรัตน์ดาพรรณ โคดจันทิก	26 ม.ค. 57	25 ม.ค. 61
62	นครราชสีมา	สีคิ้ว	ทต.คลองไผ่	นางถัยบุษลี สกุลไพศาล	คสช.1/2557	2 เม.ย. 58
63	นครราชสีมา	ห้วยแถลง	ทต.ห้วยแถลง	นางทัศนาวพร เกษนเข็การูน	9 ก.ย. 55	8 ก.ย. 59
64	นครศรีธรรมราช	พิปูน	ทต.ควนกลาง	นางอุไร ว่องสกุล	13 ต.ค. 56	12 ต.ค. 60
65	นครสวรรค์	ไพศาลี	ทต.ไพศาลี	นางสุนัดดา ตั้งวิริยะ	4 พ.ค. 57	3 พ.ค. 61
66	นครสวรรค์	พยุหะคีรี	ทต.ท่าน้ำอ้อยม่วงหัก(ท่า	นางไพลิน โตยืม	คสช.1/2557	15 ส.ค. 58
67	นครสวรรค์	หนองบัว	ทต.หนองบัว	นางตลฤดี ดิยะโสภณจิต	3 พ.ย. 55	2 พ.ย. 59

รายชื่อ نمایกเทศมนตรีตำบล (หญิง) จำนวน 150 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
68	นครสวรรค์	ตาคลี	ทต.ช่องแค	นาง ชัยสรธร สกลวิทยานนท์	คสช.1/2557	25 ธ.ค. 57
69	น่าน	เมืองน่าน	ทต.กองควาย	นางพลอยเพชร รัตนศิลา	25 มี.ค. 55	24 มี.ค. 59
70	น่าน	เวียงสา	ทต.เซียง	นางบำเพ็ญ บริบูรณ์	2 มี.ค. 57	1 มี.ค. 61
71	น่าน	ทุ่งช้าง	ทต.ทุ่งช้าง	นางทัศนีย์ ชัดลี	21 เม.ย. 55	20 เม.ย. 59
72	บุรีรัมย์	คูเมือง	ทต.คูเมือง	นางสาวนิภาพร เลี้ยงพ่องพันธ์ุ	คสช.1/2557	8 ต.ค. 58
73	บุรีรัมย์	คูเมือง	ทต.หินเหล็กไฟ	นางภาคนิธี ตั้งตรงเวชกิจ	6 ต.ค. 56	5 ต.ค. 60
74	บุรีรัมย์	สตึก	ทต.สตึก	นางวิมลนันทิ ทิมาดฤงะ	15 ก.ค. 55	14 ก.ค. 59
75	บุรีรัมย์	หนองกี่	ทต.ดอนตะวาง	นางเกษม บุตวิธา	4 พ.ย. 55	3 พ.ย. 59
76	ประจวบคีรีขันธ์	กุยบุรี	ทต.กุยบุรี	นางปริญญ์ ตั้งบุรพาจิตร	30 ธ.ค. 55	29 ธ.ค. 59
77	ประจวบคีรีขันธ์	ปราณบุรี	ทต.ปราณบุรี	นางฉันทวีร์ ศรีอ่อน	คสช.1/2557	27 ส.ค. 58
78	ปราจีนบุรี	เมืองปราจีนบุรี	ทต.โคกมะกอก	นางพูลทรัพย์ เดชดิวิ	คสช.1/2557	15 ม.ค. 58
79	ปัตตานี	หนองจิก	ทต.หนองจิก	นางสาวนิอัสนา เลาะนะ	3 ก.พ. 56	2 ก.พ. 60
80	พระนครศรีอยุธยา	เสนา	ทต.สามกอก	นางดวงทอง โพธิ์ทอง	11 มี.ค. 55	10 มี.ค. 59
81	พระนครศรีอยุธยา	มหาราช	ทต.โรงช้าง	นางอัญชวลิน บรรจงพิณีจ	คสช.1/2557	9 ก.ค. 58
82	พะเยา	เชียงคำ	ทต.ห้วยวน	นางพัฒนา เทียงศักดิ์อนุกุล	28 ต.ค. 55	27 ต.ค. 59
83	พะเยา	จุน	ทต.เวียงลอ*	นางอุบลวรรณ เข้มเพชร	22 เม.ย. 55	21 เม.ย. 59
84	พัทลุง	กงหรา	ทต.สมหวัง	นางมนฑารักษ์ เกตุแสง	19 ส.ค. 55	18 ส.ค. 59
85	พัทลุง	ปากพะยูน	ทต.อ่าวพะยูน*	นางอติติ แซ่สุวรรณ	24 พ.ย. 55	23 พ.ย. 59
86	พิจิตร	โพทะเล	ทต.บางคลาน	นางสาวณัฐริมา พรธาดาวิทย์	2 มี.ค. 57	1 มี.ค. 61
87	พิษณุโลก	เมืองพิษณุโลก	ทต.บ้านใหม่	นางกันทนา เกียรติดำรงกุล	1 เม.ย. 55	31 มี.ค. 59
88	พิษณุโลก	บางกระพุ่ม	ทต.เนินกุ่ม	นางสนม ชาชานา	9 ก.ย. 55	8 ก.ย. 59
89	พิษณุโลก	บางระกำ	ทต.ปลักแรด	นางศุชนิ เขียวใจวัฑ์	12 ม.ค. 57	11 ม.ค. 61
90	พิษณุโลก	พรหมพิราม	ทต.พรหมพิราม	นางภัศุศดา งดงาม	21 เม.ย. 55	20 เม.ย. 59
91	พิษณุโลก	วัดโบสถ์	ทต.วัดโบสถ์	นางสุวัลลีย์ ชนกัน้ำชัย	23 ก.ย. 55	22 ก.ย. 59
92	เพชรบุรี	เขาย้อย	ทต.เขาย้อย	นางอรอนางค์ สิริชัย	21 เม.ย. 55	20 เม.ย. 59
93	เพชรบุรี	ชะอำ	ทต.บางเก่า	นางแสงอรุณ สมุทรภักดี	16 ธ.ค. 55	15 ธ.ค. 59
94	เพชรบุรี	ท่ายาง	ทต.ท่ายาง	นางนฤมล วิบูลย์ศิริชัย	3 มี.ย. 55	2 มี.ย. 59
95	เพชรบูรณ์	วิเชียรบุรี	ทต.พุดเตย	นางจินตนา ทองใจสด	คสช.1/2557	23 เม.ย. 58
96	เพชรบูรณ์	หล่มเก่า	ทต.หล่มเก่า	นางวาสนา ชีรนิติ	คสช.1/2557	18 มี.ย. 58
97	เพชรบูรณ์	หล่มสัก	ทต.ศาลเตี้ย	นางสายมา ภูอินถ้อย	30 พ.ย. 56	29 พ.ย. 60
98	แพร่	เมืองแพร่	ทต.ช่อแฮ	นางสาวเกษร ปลาลาศ	2 มี.ค. 56	1 มี.ค. 60
99	มหาสารคาม	แกดำ	ทต.แกดำ	นางเด่นดวง สุบุตรดี	1 ก.ค. 55	30 มี.ย. 59
100	มุกดาหาร	เมืองมุกดาหาร	ทต.มุก(มุกดาหาร)*	นางสาวศิริลักษณ์ ทองมหา	19 เม.ย. 57	18 เม.ย. 61
101	แม่ฮ่องสอน	แม่ลาน้อย	ทต.แม่ลาน้อย	นางสาวพิมพ์พรณ มานะจิต	27 เม.ย. 57	26 เม.ย. 61

รายชื่อนายกเทศมนตรีตำบล (หญิง) จำนวน 150 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
102	ร้อยเอ็ด	เมืองสรวง	ทต.เมืองสรวง	นางพรธิพา ไชยรัตน์	16 ก.ย. 56	15 ก.ย. 60
103	ร้อยเอ็ด	จตุรพักตรพิมาน	ทต.เมืองหงส์	นางเครือณี บุญเหลี่ยม	19 เม.ย. 57	18 เม.ย. 61
104	ร้อยเอ็ด	สุวรรณภูมิ	ทต.คอกไม้	นางบุญศรี แสง	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
105	ระยอง	วังจันทร์	ทต.ชุมแสง	นางพัชรี อินทรีย์ชัย	27 พ.ค. 55	26 พ.ค. 59
106	ราชบุรี	เมืองราชบุรี	ทต.หลักเมือง	นางปราณีตา ประถมัญญ์	คสช./2557	8 ม.ค. 58
107	ราชบุรี	โพธาราม	ทต.บ้านสิงห์	นางพิศสุดา ลิมกำปั่นทอง	18 ส.ค. 56	17 ส.ค. 60
108	ราชบุรี	โพธาราม	ทต.คอนทราย	นางจิตตรา เนียมรักษา	6 ม.ค. 56	5 ม.ค. 60
109	ราชบุรี	ดำเนินสะดวก	ทต.ดำเนินสะดวก	นางขวัญชนก ศรีประภา	18 มี.ค. 55	17 มี.ค. 59
110	ราชบุรี	ดำเนินสะดวก	ทต.บ้านไร่	นางบุญเรือน รัตนมุง	คสช./2557	4 ก.ค. 58
111	ราชบุรี	บ้านโป่ง	ทต.กระจับ	นางสาว เพ็ญลดา กุลอุทัย	คสช./2557	19 มิ.ย. 57
112	ลพบุรี	ชัยบาดาล	ทต.ลำน้ำราชนิ	นางธัญญมน ศรีห่าน	22 เม.ย. 55	21 เม.ย. 59
113	ลำปาง	เกาะคา	ทต.เกาะคา	นางสาวเพ็ญกิต รัตนคำฟู	29 เม.ย. 55	28 เม.ย. 59
114	ลำปาง	เกาะคา	ทต.วังพร้าว	นางจันทร์ฉาย สุภาภาวี	25 มี.ค. 55	24 มี.ค. 59
115	ลำปาง	เถิน	ทต.แม่ถอก	นางนงนุช สวัสดิ์พิรัตน์	5 เม.ย. 57	4 เม.ย. 61
116	ลำปาง	แจ้ห่ม	ทต.แจ้ห่ม	นางประภาศรี พิชัยบุตร	21 ก.ค. 55	20 ก.ค. 59
117	เลย	ภูกระดึง	ทต.ภูกระดึง	นางจินตนา โพธิ์พรหม	คสช./2557	22 มี.ค. 58
118	สกลนคร	โพนนาแก้ว	ทต.เขียงลือ	นางสาวสรยา แสงวงศ์	1 ธ.ค. 56	30 พ.ย. 60
119	สกลนคร	สว่างแดนดิน	ทต.ดงเมือง	นางทองพูน จอกทอง	1 ธ.ค. 56	30 พ.ย. 60
120	สกลนคร	อากาศอำนวย	ทต.ท่าก้อน	นางลัดดา พลไกร	1 ธ.ค. 56	30 พ.ย. 60
121	สกลนคร	วานรนิวาส	ทต.วานรนิวาส	นาง จินตนา ผาอินทร์ วงษ์รัตน์ะ	คสช./2557	10 ธ.ค. 57
122	สมุทรสาคร	บ้านแพ้ว	ทต.หลักห้า	นางขวัญดาว สุนันต์	23 ต.ค. 54	22 ต.ค. 58
123	สระบุรี	เฉลิมพระเกียรติ	ทต.หน้าพระลาน	นางสมฤดี จันทร์สุวรรณ	6 ม.ค. 56	5 ม.ค. 60
124	สระบุรี	วังม่วง	ทต.คำพราน	นางพรสุณีย์ คำพันธ์	22 ม.ค. 55	21 ม.ค. 59
125	สระบุรี	พระพุทธบาท	ทต.หนองแก	นางวีรดา วงษ์ห้า	10 พ.ย. 56	9 พ.ย. 60
126	สุโขทัย	เมืองสุโขทัย	ทต.เมืองเก่า	นางสุดาวดี วิริยะพงษ์	7 ก.ค. 56	6 ก.ค. 60
127	สุโขทัย	ศรีนคร	ทต.ศรีนคร	นางประไพ สาสิงค์	22 เม.ย. 55	21 เม.ย. 59
128	สุโขทัย	ศรีสำโรง	ทต.ศรีสำโรง	นางมุขตา ติวตมมณี	22 เม.ย. 55	21 เม.ย. 59
129	สุพรรณบุรี	เดิมบางนางบวช	ทต.เขาดิน	นางสาวสถิตาพร สถาปัตตานนท์	25 ธ.ค. 54	24 ธ.ค. 58
130	สุพรรณบุรี	ศรีประจันต์	ทต.ปลายนา	นางเรณู พลเสน	12 ก.พ. 55	11 ก.พ. 59
131	สุพรรณบุรี	ศรีประจันต์	ทต.วังน้ำซับ	นางจริยา โพธิ์สุน	2 มี.ค. 57	1 มี.ค. 61
132	สุพรรณบุรี	อู่ทอง	ทต.หัวอู่ทอง*	นางสาวนัฐพินิต มยุรีโชติ	27 พ.ค. 55	26 พ.ค. 59
133	สุพรรณบุรี	เมืองสุพรรณบุรี	ทต.โพธิ์พระยา	นางสาว นฤมล วัชระพงศ์ใหญ่ลย์	คสช./2557	22 ต.ค. 57
134	สุพรรณบุรี	เมืองสุพรรณบุรี	ทต.สวนแตง	นาง วันจันทร์ ลีอารีย์กุล	คสช./2557	16 ต.ค. 57
135	สุรินทร์	สังขะ	ทต.สังขะ	นาง กิ่งกาญจน์ พิ้วโพธิ์	คสช./2557	18 ธ.ค. 57

รายชื่อ نمایندگانระดับตำบล (หญิง) จำนวน 150 คน
ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
136	หนองบัวลำภู	ม่วง	ต.นาเหาะ	นางบานเย็น ลีลา	7 ก.ย. 56	6 ก.ย. 60
137	หนองบัวลำภู	นาตาล	ต.กุดหินจี้	นางสาว สมพร แซ่ด้อย	คสช./2557	24 ธ.ค. 57
138	อ้างทอง	เมืองยางทอง	ต.โพสะ	นางบุญเรือน ก่อนทองดี	18 ธ.ค. 54	17 ธ.ค. 58
139	อ้างทอง	แสวงหา	ต.แสวงหา	นางประภวดี แซ่ใจ	29 ก.ค. 55	28 ก.ค. 59
140	อำนาจเจริญ	สิรินักษ	ต.โคกกลาง	นางสาวเพ็ญวิภา โพธิ์ราช	18 ธ.ค. 55	17 ธ.ค. 59
141	อำนาจเจริญ	หัวตะพาน	ต.หัวตะพาน	นางสำรวย สัมพงษ์	คสช./2557	22 เม.ย. 58
142	อุดรธานี	เพ็ญ	ต.เพ็ญ	นางรุ่งนภา พอนงาม	27 ก.ค. 56	26 ก.ค. 60
143	อุดรธานี	หนองแสง	ต.นาดี	นางสาวเจษฎา พรหมสว่าง	12 ม.ค. 56	11 ม.ค. 60
144	อุดรธานี	กุมภวาปี	ต.กุงพานพัฒนา*	นาง อุฬาร ไชยสาส์น	คสช./2557	5 พ.ย. 57
145	อุดรธานี	ทองแสนขัน	ต.ทองแสนขัน	นางจิรารัตน์ ยาท่วม	คสช./2557	4 มี.ย. 58
146	อุทัยธานี	ทัพทัน	ต.ทัพทัน	นางสร้อยบุษยา ประสงค์ดี	คสช./2557	27 ธ.ค. 58
147	อุทัยธานี	ลานสัก	ต.ลานสัก	นางอุไร จิวานพันธ์	คสช./2557	5 มี.ค. 58
148	อุบลราชธานี	เขมราฐ	ต.เขมราฐ	นางลัดดา เจษฎาพานิชย์	9 ก.พ. 56	8 ก.พ. 60
149	อุบลราชธานี	เขมราฐ	ต.หนองมหา	นางวันเพ็ญ ศี้นเสลา	19 ม.ค. 57	18 ม.ค. 61
150	อุบลราชธานี	สิรินธร	ต.ช่องเม็ก	นางสุภาพร มุ่ก่อน	25 มี.ค. 55	22 มี.ค. 59

รายชื่อ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล (หญิง) จำนวน 359 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
40	ชัยภูมิ	ภูเขียว	อบต. กวางโจน	นางพมใจ ประทุมคำ	11 มี.ค. 55	10 มี.ค. 59
41	ชัยภูมิ	แก้งคร้อ	อบต. เก่างำดี	นางสาวนัย้อย อาชนะชัย	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
42	ชุมพร	ท่าแซะ	อบต. หงษ์เจริญ	นางอาริณี เพ็ชรทอง	19 พ.ย. 54	18 พ.ย. 58
43	ชุมพร	สวี	อบต. ครน	นางพิวพร จันทร์ธาดา	14 ต.ค. 55	13 ต.ค. 59
44	ชุมพร	สวี	อบต. นาลัก	นางสุจิตรา อูสิทธิ์	31 มี.ค. 55	30 มี.ค. 59
45	เชียงราย	พวน	อบต. แม่ตื่น	นางจันทร์ฉาย วงศ์แก่นจันทร์	คสช.1/2557	29 ม.ค. 58
46	เชียงราย	แม่พัน	อบต. ศรีคำ	นางชนพร วงศ์เมือง	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
47	เชียงใหม่	แม่สาย	อบต. ท่าตอน	นางสาวอรสา แสงสี	13 ต.ค. 56	12 ต.ค. 60
48	เชียงใหม่	แม่วาง	อบต. แม่ปิ่น	นางเกศริน คู่แก้ว	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
49	เชียงใหม่	ฮอด	อบต. ทางดง	นางธัญญา ใจจันทร์	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
50	ศรีสะเกษ	เมืองศรีสะเกษ	อบต. นาสามเหนือ	นางละมัย จันทร์ฝาก	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
51	ศรีสะเกษ	เมืองศรีสะเกษ	อบต. นาปิ่นเหล่า	นางพูนเรือน คำจตุ	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
52	ศรีสะเกษ	นาโยง	อบต. นาข้าวเสีย	นางอารี ศรีอุศรีสุทธิ	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
53	ศรีสะเกษ	กันตัง	อบต. วังน	นางประภาพรพรณ กันตังพันธ์	คสช.1/2557	13 พ.ย. 57
54	ศรีสะเกษ	ย่านตาขาว	อบต. นาขุเหนือ	นางสุทธิลักษณ์ พันธ์พันธ์	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
55	ศรีสะเกษ	ปะเหลียน	อบต. เกาะสุกร	นางรวีร์ จิตพรหลัง	18 พ.ค. 57	17 พ.ค. 61
56	ศรีสะเกษ	พิบูลย์รักษ์	อบต. ปากแจ่ม	นางสาวมณฑา ทองขาว	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
57	ตาก	เมืองตาก	อบต. แม่ทัพ	นางสนธิ์ กุ่มขี้ม	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
58	ตาก	บ้านตาก	อบต. ตากออก	นางแก้วมี จิวปัญญา	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
59	ตาก	บ้านตาก	อบต. แม่สลิค	นางประคอง สียะ	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
60	นครนายก	เมืองนครนายก	อบต. พรหมณี	นางสาวจรรยา เขื่อนอาจหาร	คสช.1/2557	17 ก.ค. 58
61	นครนายก	เมืองนครนายก	อบต. วังกระโจม	นางกตฤณา จันทร์	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
62	นครนายก	เมืองนครนายก	อบต. ศรีจุฬา	นางบุญปลุก ถาวรเจริญ	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
63	นครนายก	บ้านนา	อบต. บ้านนา	นางขวัญฤทัย เข็มภิรมย์ศรี	26 ส.ค. 55	25 ส.ค. 59
64	นครนายก	องครักษ์	อบต. บางลูกเสือ	นางพรพรรณ สีบุญ	22 ก.ย. 56	21 ก.ย. 60
65	นครนายก	ปากพลี	อบต. เกาะหวาย	นางมะลิวรรณ องค์กรสัน	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
66	นครปฐม	เมืองนครปฐม	อบต. ถนนขาด	นางพิมพ์สุรางค์ ไลศิตคุปต์	6 พ.ย. 54	5 พ.ย. 58
67	นครปฐม	เมืองนครปฐม	อบต. บางแพ	นางสาวสุวรรณี มิ่งน้อย	2 ก.ย. 55	1 ก.ย. 59
68	นครปฐม	เมืองนครปฐม	อบต. ห้วยจรเข้ม	นางพิรติณี ศิริวงษ์	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
69	นครปฐม	นครชัยศรี	อบต. ดอนแฝก	นางนารถา วงษ์ปิ่น	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
70	นครปฐม	นครชัยศรี	อบต. บางแก้วฟ้า	นางสมจิต นิตสูงวงศ์	18 ส.ค. 56	17 ส.ค. 60
71	นครปฐม	บางเลน	อบต. ดอนตูม	นางสาวกฤตติกา วงษ์ชื่น	11 พ.ย. 55	10 พ.ย. 59
72	นครปฐม	บางเลน	อบต. บัวปากทำ	นางสาวปัญญพัทธ์ เกียรติโชษณ	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
73	นครพนม	ท่าอุเทน	อบต. พะทาย	นางสาวสิณญาภัค โชคภัทร	คสช.1/2557	30 ก.ค. 58
74	นครพนม	โพนสวรรค์	อบต. นาหัวป้อ	นางทัศนีย์ แสงศิริพงษ์	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
75	นครพนม	ศรีสงคราม	อบต. ท่าปลงสงคราม	นางจีระนันท์ วงษาแก้ว	16 มี.ค. 56	15 มี.ค. 60
76	นครราชสีมา	เมืองนครราชสีมา	อบต. หนองกระทุ่ม	นางสุพิน ฮาดีพิศุข	13 พ.ย. 55	12 พ.ย. 59
77	นครราชสีมา	ครบุรี	อบต. แะ	นางสาวจารุภา กำเนิดพันธ์	22 เม.ย. 55	21 เม.ย. 59
78	นครราชสีมา	โชคชัย	อบต. คำแก้ว	นางวันวิสา พรสันเทียะ	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
79	นครราชสีมา	หนองบุญมาก	อบต. หนองดงใต้	นางจันทร์มา โกสินทร์รักษา	13 พ.ย. 55	12 พ.ย. 59
80	นครราชสีมา	ด่านขุนทด	อบต. กุดพิมาน	นางนารถา แลประสิทธิ์	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60

รายชื่อนายกองจัดการบริหารส่วนตำบล (หญิง) จำนวน 359 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
81	นครราชสีมา	ขามสะแกแสง	อบต. ขามสะแกแสง	นางศอกไม้ พากกลาง	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
82	นครราชสีมา	ขามสะแกแสง	อบต. ซี่พริก	นางประเทือง ศรีหาญภูทิน	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
83	นครราชสีมา	โนนสูง	อบต. คอยนงนุช	นางสมพร ดวงางใต้	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
84	นครราชสีมา	บัวใหญ่	อบต. คอยนงนุช	นางโซติกา สายอุดม	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
85	นครราชสีมา	บัวใหญ่	อบต. บัวใหญ่	นางสาวสุกัญญา ชัยศรี	11 พ.ค. 57	10 พ.ค. 61
86	นครราชสีมา	บัวลาย	อบต. บัวลาย	นางสาวบุษราพร เก้าสอาดพร	2 ต.ค. 55	1 ต.ค. 59
87	นครราชสีมา	ประทาย	อบต. ประทาย	นางฐิติรัตน์ เสงี่ยมจิวัฒน์	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
88	นครราชสีมา	ประทาย	อบต. หันต์วิทยาทาย	นางบุญมี จันทร์วงษ์	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
89	นครราชสีมา	ปักธงชัย	อบต. ตะลุง	นางกนิษฐา ช่างสุข	6 พ.ย. 54	5 พ.ย. 58
90	นครราชสีมา	ปักธงชัย	อบต. เกษนทร์พิสัย	นางสาวน้อย สดระเนียม	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
91	นครราชสีมา	พิมาย	อบต. กระเบื้องใหญ่	นางสุกัญญา พึ่งพิมาย	6 พ.ย. 54	5 พ.ย. 58
92	นครราชสีมา	สูงเนิน	อบต. โนนคำ	นางพรณี เสรีชัยวิเศษกุล	13 พ.ค. 55	12 พ.ค. 59
93	นครราชสีมา	สูงเนิน	อบต. หหนองตะไค้	นางจันทร์นิภา โกสินทร์รักษา	13 พ.ค. 55	12 พ.ค. 59
94	นครราชสีมา	ปากช่อง	อบต. อิงกระหวะ	นางสุนทรา พงศพร	6 พ.ย. 54	5 พ.ย. 58
95	นครราชสีมา	ปากช่อง	อบต. จันทึก	นางสาวมิลา พงษ์สว่าง	25 ส.ค. 56	24 ส.ค. 60
96	นครราชสีมา	ชุมพวง	อบต. ชุมพวง	นางสาววิมลทิพย์ รัชชาพงษ์	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
97	นครราชสีมา	ชุมพวง	อบต. โนนรัง	นางสุภาวดี ชำนาญ	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
98	นครราชสีมา	ชุมพวง	อบต. ลำพ่าย	นางสาววิบูลย์พัญ์ กลางสวัสดิ์	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
99	นครราชสีมา	เมืองนครราชสีมา	อบต. กำแพงเขา	นางสาวไพเราะ เขียวบัว	20 ต.ค. 55	19 ต.ค. 59
100	นครราชสีมา	พระพรหม	อบต. พายสำเภา	นางจิตรา ศรีพิบูลย์	20 ต.ค. 55	19 ต.ค. 59
101	นครราชสีมา	พระนครศรีอยุธยา	อบต. บ้านเกาะ	นางรัตน์ ใจสว่าง	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
102	นครราชสีมา	ฉวาง	อบต. นากะตะ	นางสิริวรรณ สุวรรณเมณี	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
103	นครราชสีมา	เสิงสาง	อบต. เขาพระบาท	นางสาวจิวรรณ แก้วเขียว	20 ต.ค. 55	19 ต.ค. 59
104	นครราชสีมา	ท่าศาลา	อบต. โนนลาน	นางอำนาจ ศรีวิสุทธิ	5 ส.ค. 55	4 ส.ค. 59
105	นครราชสีมา	ท่าศาลา	อบต. หัวตะพาน	นางมณฑุณี ศรีวิสุทธิ	25 มี.ค. 55	24 มี.ค. 59
106	นครราชสีมา	เนเป็คำ	อบต. กุรุเชิง	นางสาวจันทร์นิภา ศรีนิวัฒน์	20 ต.ค. 55	19 ต.ค. 59
107	นครราชสีมา	ปากพนัง	อบต. บางศาลา	นางอรทัยพิชญ์ ศรีเจริญ	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
108	นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์	อบต. กลางเขตร	นางสาวบุญญา วัชรวิญญูการ	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
109	นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์	อบต. วัดโพธิ์	นางเนลา ผกาแก้ว	ค.ศ. 1/2557	10 ก.ค. 57
110	นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์	อบต. หหนองกะโตน	นางสาวทัศนีย์วรรณ ปิ่นนาค	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
111	นครสวรรค์	โคกพระ	อบต. หาดสูง	นางสาวปิ่นนัยกมล หงษ์ไทย	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
112	นครสวรรค์	หนองบัว	อบต. หนองบัว	นางชรวภา เกิดสงัด	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
113	นครสวรรค์	หนองบัว	อบต. หัวแก้วใต้	นางศวรรณี จันทร์	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
114	นครสวรรค์	บรรพตพิสัย	อบต. ค่าย	นางสิริมนต์ เสือศิษุภักดิ์	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
115	นครสวรรค์	บรรพตพิสัย	อบต. บางแก้ว	นางพัชร นพพันธ์	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
116	นครสวรรค์	บรรพตพิสัย	อบต. หลากวาง	นางสาวณสิดา นพศรี	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
117	นครสวรรค์	ศาลายา	อบต. หัวหวาย	นางสาวรสคุณีย์ กูทอง	6 พ.ย. 54	5 พ.ย. 58
118	นครสวรรค์	ท่าตะโก	อบต. พนมรอก	นางพีระจิต จันทร์วรรณา	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
119	นครสวรรค์	ท่าตะโก	อบต. พนมเกษ	นางนิลา ใจเชื้อ	19 ส.ค. 55	18 ส.ค. 59
120	นครสวรรค์	ท่าตะโก	อบต. หหนองหลวง	นางกัญญาสี พุกนวม	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
121	นครสวรรค์	ลาดยาว	อบต. สระแก้ว	นางปวีณาดี แรงคลีกร	9 มี.ค. 57	8 มี.ค. 61

รายชื่อแยกองค์การบริหารส่วนตำบล (หญิง) จำนวน 359 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ	
122	นครสวรรค์	แม่วงก์	ยพด.	เขานกแก้ว	นางสาวปรานีดี เลิศสงคราม	6 พ.ย. 54	5 พ.ย. 58
123	นครสวรรค์	ตากฟ้า	ยพด.	หม่องสิกุล	นางสุวรรณา แจ่มเจมี	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
124	นันทบุรี	เมืองนันทบุรี	ยพด.	บางกว้าง	นางสาวสุวรรณภา ไสยมบูรณ์	25 ต.ค. 54	24 ต.ค. 58
125	นันทบุรี	บางบัวทอง	ยพด.	บางคูวัด	ดร.พิมพ์ธิดา หิมถาวรณ	25 มี.ค. 57	22 มี.ค. 61
126	นันทบุรี	บางบัวทอง	ยพด.	บางรักพัฒนา	ดร.วีรสิทธิ์ สุขจันทร์	15 มี.ค. 55	14 มี.ค. 59
127	นันทบุรี	บางใหญ่	ยพด.	บางแม่นาง	นางศศิธร นกทรัพย์	16 ส.ค. 56	17 ส.ค. 60
128	นราธิวาส	ตากใบ	ยพด.	โมหิต	นางปิยนุช บุชรวิทย์	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
129	นราธิวาส	เบริง	ยพด.	เบริง	นางสาวสุชนาณี หอมะ	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
130	น่าน	นาฝาย	ยพด.	เชียงทอง	นางสาววันดี วิวัฒน์กานิน	19 พ.ค. 55	18 พ.ค. 59
131	น่าน	ท่าวังผา	ยพด.	หาดต	นางจันทร์เพ็ญ อระทะ	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
132	น่าน	เชียงสา	ยพด.	อำเภอไชย	นางจันทร์เพ็ญ คำอุ่น	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
133	บุรีรัมย์	สต.บุรีรัมย์	ยพด.	เสด็จ	นางจิ่ง แก้วศรีใส	17 มี.ค. 56	16 มี.ค. 60
134	บุรีรัมย์	นางรอง	ยพด.	ถนงหัก	นางสาวลารวีร์ เวือโง๊ะ	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
135	บุรีรัมย์	ชำนิ	ยพด.	ละสวน	นางวิมล ละเอียด	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
136	บุรีรัมย์	โนนสุวรรณ	ยพด.	โนนสุวรรณ	นางสาวจันทร์เพ็ญ พูลดี	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
137	บุรีรัมย์	พุทไธสง	ยพด.	บ้านเป่า	นางนงนารถ พงษ์ไธสง	16 ส.ค. 56	17 ส.ค. 60
138	บุรีรัมย์	พุทไธสง	ยพด.	พุทไธสง	นางกัญญา กฤตเวทิน	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
139	บุรีรัมย์	บ้านโนนไชยพจน์	ยพด.	หนองแวง	นางสาวณัฐนันท์ ฐิไธสง	13 พ.ค. 55	12 พ.ค. 59
140	บุรีรัมย์	นาโพธิ์	ยพด.	นาโพธิ์	นางวิไล ธิงไธสง	13 พ.ค. 55	12 พ.ค. 59
141	บุรีรัมย์	ลำปลายมาศ	ยพด.	เมืองแปก	นางจุฬามาศ ชารัมย์	15 ก.ย. 55	14 ก.ย. 59
142	บุรีรัมย์	ลำปลายมาศ	ยพด.	บุโพธิ์	นางศุภาพิชญ์ แสงโพธิ์	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
143	ปทุมธานี	คลองหลวง	ยพด.	คลองสี	นางประติงษ์ วงษ์แจ้ง	22 มี.ค. 55	21 มี.ค. 59
144	ปทุมธานี	หนองเสือ	ยพด.	เป็กบา	นางณิณี ประภาสวัต	22 มี.ค. 55	21 มี.ค. 59
145	ปทุมธานี	ลำลูกกา	ยพด.	พิชิตอุดม	นางพนิตณิศา วันสิริภักดิ์	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
146	ประจวบคีรีขันธ์	บางละมุง	ยพด.	แม่วัวพัง	นางสาววันิดา ชีระกุล	คสช.1/2557	23 ก.ย. 58
147	ประจวบคีรีขันธ์	ปราณบุรี	ยพด.	วังคัง	นางศิริพร เม่าพันธ์	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
148	ประจวบคีรีขันธ์	หัวหิน	ยพด.	หัวสัตว์ใหญ่	นางสุนันดา พิมพ์ไทย	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
149	ปราจีนบุรี	เมืองปราจีนบุรี	ยพด.	โนนเทนม	นางสาวนิธิตา ชวนา	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
150	ปราจีนบุรี	กบินทร์บุรี	ยพด.	วังท่าช้าง	นางสาวกัทธิน ภูมณี	6 พ.ย. 54	5 พ.ย. 58
151	ปราจีนบุรี	ประจักษ์คาน	ยพด.	หนองแก้ว	นางปรีดา เทตคุนธร	11 ส.ค. 56	10 ส.ค. 60
152	ปัตตานี	เมืองปัตตานี	ยพด.	บาราเคาะ	นางอรุณีหะ เหมะคุหรี	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
153	ปัตตานี	ยะรัง	ยพด.	ละดววา	นางสาววิมล เจ๊ะฮูบง	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
154	ปัตตานี	โคกโพธิ์	ยพด.	บางโคระ	นางปัทมา สิตตะพิริฎ	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
155	ปัตตานี	แม่ลาน	ยพด.	แม่ลาน	นางวิไล สังกะฮิฮ	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
156	พระนครศรีอยุธยา	บางไทร	ยพด.	โพแดง	นางสาวปณิตดา บุญบาล	28 ก.ย. 56	27 ก.ย. 60
157	พระนครศรีอยุธยา	บางไทร	ยพด.	บ้านม้า	นางจันทิกา ไกรเดชา	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
158	พระนครศรีอยุธยา	บางไทร	ยพด.	บางยี่โท	นางสาวณัฐพร หวังเทพอนุเคราะห์	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
159	พระนครศรีอยุธยา	บางบาล	ยพด.	น้ำเต้า	นางสาวณนดา หวังเทพอนุเคราะห์	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
160	พระนครศรีอยุธยา	บางบาล	ยพด.	บ้านคั่ง	นางภาสิ กสิวิทย์	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
161	พระนครศรีอยุธยา	ผักไห่	ยพด.	คชยาน	นางวันเพ็ญ สบาย	11 ส.ค. 55	10 ส.ค. 59
162	พระนครศรีอยุธยา	ลาดบัวหลวง	ยพด.	คู์ลอค	นางสาวณิชา สันตวิบ	14 ก.ย. 56	13 ก.ย. 60

รายชื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (หญิง) จำนวน 359 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
163	พระนครศรีอยุธยา	วังน้อย	อบต. ลำไทร	นางจินตนา ทักษิตทอง	18 ส.ค. 54	17 ส.ค. 58
164	พระนครศรีอยุธยา	วังน้อย	อบต. สนธิชัย	นางสาวพิศพรพรรณ คงแสงภักดิ์	18 ส.ค. 54	17 ส.ค. 58
165	พระนครศรีอยุธยา	วังน้อย	อบต. หันตะมา	นางขวัญเรือน คงแสงภักดิ์	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
166	พระนครศรีอยุธยา	เสนา	อบต. ลาดยาว	นางณภัณี ชัยอง	14 ก.ค. 56	13 ก.ค. 60
167	พระนครศรีอยุธยา	อู่ทอง	อบต. อู่ทอง	นางณิศา ทิพย์พัก	15 ก.ค. 55	14 ก.ค. 59
168	พระนครศรีอยุธยา	เมหาราช	อบต. บางนา	นางสาววรรณิศา ล้ำวรล	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
169	พิจิตร	คูระบุรี	อบต. คูระ	นางสุวรรณมา ผิเพ็ชร	29 ม.ค. 55	28 ม.ค. 59
170	พิจิตร	ป่าบอน	อบต. วังใหม่	นางจิราวรรณ เพชรสืบ	6 พ.ย. 54	5 พ.ย. 58
171	พิจิตร	เมืองพิจิตร	อบต. คลองตะพงค์	นางอุมาพร แก้วทอง	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
172	พิจิตร	เมืองพิจิตร	อบต. ละวัง	นางขวัญวรรณ รัตนสุรีย์	18 เม.ย. 55	17 เม.ย. 59
173	พิจิตร	สามโก้	อบต. คลองทราย	นางเกษร มาสุตร	5 ส.ค. 55	4 ส.ค. 59
174	พิจิตร	สามโก้	อบต. ท่าเยี่ยม	นางกานดา สีสุ	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
175	พิจิตร	สามโก้	อบต. สามโก้	นางนงมา รัตนศิริ	14 ก.ค. 56	23 ก.ค. 60
176	พิจิตร	วังทรายพูน	อบต. วังทรายพูน	นางสาวพัฒนา วัฒนเหล็ก	คสช./2557	8 ก.ค. 58
177	พิจิตร	บางมูลนาก	อบต. ภูมิ	นางสุศรี พันธ์อายุกุล	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
178	พิจิตร	คงเจียง	อบต. วังใหม่	นางพิมพ์ทิพร พงษ์จักรพาณิช	18 ส.ค. 54	17 ส.ค. 58
179	พิจิตร	ปึงนาราง	อบต. โพธิ์โพรง	นางนงมาลักษณ์ สายแหว	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
180	พิจิตร	เมืองพิจิตร	อบต. บ้านป่า	นางสุทธิพร พันธุ์เพชร	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
181	พิจิตร	เมืองพิจิตร	อบต. สองแฉ	นางทองวัน พันธุ์	8 ก.ย. 56	7 ก.ย. 60
182	พิจิตร	นครไทย	อบต. ปอโพธิ์	นางเยี่ยมมา พรหมรักษา	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
183	พิจิตร	บางระกำ	อบต. ปอทอง	นางเพชรวิทย์ จ้อยทอง	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
184	พิจิตร	วังทอง	อบต. แม่ระกา	นางจิราภา พลสวัสดิ์	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
185	เพชรบุรี	เมืองเพชรบุรี	อบต. บ้านคู	นางสาวจำเริญ คล้ายหิน	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
186	เพชรบุรี	เขาย้อย	อบต. ทองชุมพล	นางณณดา สุภาพงษ์	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
187	เพชรบุรี	หนองหญ้าปล้อง	อบต. หนองหญ้าปล้อง	นางสาวจินตนา เกษรสันต์	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
188	เพชรบุรี	ชะอำ	อบต. ไร่ใหม่พัฒนา	นางศรีมาศ พลองทอง	12 พ.ค. 56	11 พ.ค. 60
189	เพชรบุรี	ท่ายาง	อบต. อีกร่อน	นางสิริรัตน์ บุญเปี่ยม	13 ต.ค. 56	12 ต.ค. 60
190	เพชรบุรี	ท่ายาง	อบต. ทองจอก	นางศุภา ชุ่มเมือง	21 เม.ย. 55	20 เม.ย. 59
191	เพชรบูรณ์	เมืองเพชรบูรณ์	อบต. ตะบะ	นางสุภาพร แก้วแก้ว	6 ต.ค. 55	5 ต.ค. 59
192	เพชรบูรณ์	เมืองเพชรบูรณ์	อบต. น้ำร้อน	นางสาวนันทวรรณ จงจิตร	24 มี.ย. 55	23 มี.ย. 59
193	เพชรบูรณ์	ชนแดน	อบต. ท่าหิน	นางศิริรัตน์ เขียมสะอาด	6 ต.ค. 55	5 ต.ค. 59
194	เพชรบูรณ์	วังโป่ง	อบต. ท่าคอง	นางสาวฉัตรมา เมืองแป้น	6 ต.ค. 55	5 ต.ค. 59
195	เพชรบูรณ์	หล่มสัก	อบต. น้ำขุ่น	นางเข็มวรรณ เททองน้อย	6 ต.ค. 55	5 ต.ค. 59
196	เพชรบูรณ์	หล่มสัก	อบต. ลานป่า	นางนงมากรณ์ วิเศษทรงกูร	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
197	เพชรบูรณ์	เขาค้อ	อบต. เขาค้อ	นางจันทร์นวม ศรีเดช	6 ต.ค. 55	5 ต.ค. 59
198	เพชรบูรณ์	เขาค้อ	อบต. ทองแม่	นางปราณี ชินทรัพย์	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
199	เพชรบูรณ์	วิเชียรบุรี	อบต. โคกปรัง	นางประภาศรี ทองใจผล	3 มี.ค. 56	2 มี.ค. 60
200	เพชรบูรณ์	วิเชียรบุรี	อบต. ปอวัง	นางพัชรีรัตน์ ทองใจผล	คสช./2557	3 ก.ย. 58
201	เพชรบูรณ์	ศรีเทพ	อบต. คลองกะจิง	นางณิศาพิภพ บุญโชติ	13 พ.ย. 54	12 พ.ย. 58
202	เพชรบูรณ์	หนองไผ่	อบต. ยางงาม	นางพรพรรณ ไรศงาม	6 ต.ค. 55	5 ต.ค. 59
203	เพชรบูรณ์	หนองไผ่	อบต. วังท่าดี	นางนงมา ณสารวิเศษ	19 ส.ค. 55	18 ส.ค. 59

รายชื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (หญิง) จำนวน 359 คน
ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
204	เพชรบูรณ์	ปึงสามพัน	อบต. ปึงสามพัน	นางสาวเรณิดา นาคบุตร	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
205	เพชรบูรณ์	ปึงสามพัน	อบต. ทองแจ่ม	นางกาญจนา ทวะ	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
206	เพชรบูรณ์	เมืองแพร่	อบต. ร่องพ่อง	นางประชิด กาทองสูง	25 ม.ค. 57	24 ม.ค. 61
207	เพชรบูรณ์	วังทอง	อบต. แม่ยางส้ม	นางอุไรวรรณ โธหารวัฒน์	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
208	เพชรบูรณ์	สอง	อบต. ฟุ่งแสง	นางระพี คำเชียร	6 ต.ค. 55	5 ต.ค. 59
209	เพชรบูรณ์	สอง	อบต. บ้านปิ่น	นางอุบลพร วงศ์หลวง	9 ก.พ. 56	8 ก.พ. 60
210	เพชรบูรณ์	สอง	อบต. ฟุ่งนิ่ว	นางสาวภรณ์นันทิ์ พัทธานนท์	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
211	เพชรบูรณ์	สอง	อบต. บ้านกลาง	นางสายหยุด ย่องคำ	คสช.1/2557	14 พ.ค. 58
212	เพชรบูรณ์	สอง	อบต. บ้านหนอง	นางกมล เก่งศรี	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
213	มหาสารคาม	โกสุมพิสัย	อบต. ทองทุ่งสุวรรณ	นางทองนาค แผลงศักดิ์	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
214	มหาสารคาม	บรบือ	อบต. โนนแดง	นางสาวสมถวิล ขุนณกกรม	25 พ.ย. 55	24 พ.ย. 59
215	มหาสารคาม	กุฉินาร	อบต. ห้วยแดง	นางสุภา วัชรบุญ	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
216	มหาสารคาม	คำชะอี	อบต. คำบก	นางพิศมัย สลวงสิทธิ์	26 ม.ค. 57	25 ม.ค. 61
217	มหาสารคาม	หนองสูง	อบต. หนองสูงใต้	นางพรพิศศิริ ฉายีผล	26 ม.ค. 57	25 ม.ค. 61
218	แม่ฮ่องสอน	ป่าเมรุ	อบต. นาปู่โฮม	นางสุภาวดี อินทร์วงศ์	11 มี.ค. 55	10 มี.ค. 59
219	แม่ฮ่องสอน	ป่าเมรุ	อบต. ป่าเมรุ	นางจันทร์พอง ไชยสุภา	12 พ.ค. 55	11 พ.ค. 59
220	แม่ฮ่องสอน	ป่าเมรุ	อบต. เมืองแจ่ม	นางนิลนภา พรตพันธ์	12 พ.ค. 55	11 พ.ค. 59
221	แม่ฮ่องสอน	แม่สะเรียง	อบต. แม่ทะนะ	นางโพธิ์น พงษ์ธอง	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
222	ชัยภูมิ	ทราชนคร	อบต. คมแจ้ง	นางสาวสุพิน พันธุ์ศรี	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
223	ชัยภูมิ	ทราชนคร	อบต. ไร่	นางประจักษ์ เวชุนารักษ์	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
224	ชัยภูมิ	คำเขื่อนแก้ว	อบต. โพนหิน	นางณัฐชนก โคตรภักดิ์	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
225	ชัยภูมิ	มหาชนะชัย	อบต. โนนทราย	นางยุภาภรณ์ โพพา	4 ส.ค. 56	3 ส.ค. 60
226	ร้อยเอ็ด	เมืองร้อยเอ็ด	อบต. ขอนแก่น	นางสาวพรนภา เพ็งวิภาศ	6 ต.ค. 56	5 ต.ค. 60
227	ร้อยเอ็ด	เมืองร้อยเอ็ด	อบต. รอยเมือง	นางจิราพร เกษมทรัพย์	16 มี.ค. 57	15 มี.ค. 61
228	ร้อยเอ็ด	จังหาร	อบต. ม่วงลาด	นางสาวเพ็ญทอง เฉลิมแสน	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
229	ร้อยเอ็ด	ป่าหนาศรี	อบต. หนองแคน	นางสรียา กาลิณี	12 มี.ค. 57	11 มี.ค. 61
230	ร้อยเอ็ด	ธวัชบุรี	อบต. ธวัชบุรี	นางสาวสุภาวดี ศรีลาภ	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
231	ร้อยเอ็ด	พนมไพร	อบต. นามวล	นางบุญเพ็ง โท	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
232	ร้อยเอ็ด	เสลภูมิ	อบต. เสาไห้	นางพรทิพย์ โพธิ์ชัย	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
233	ร้อยเอ็ด	อาจสามารถ	อบต. บ้านแจ้ง	นางนิตยา วิชรวิสิทธิ์	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
234	ระยอง	เมืองระยอง	อบต. เกาะพยาม	นางคำภา แก้วขาว	24 ก.ค. 56	23 ก.ค. 60
235	ระยอง	เขาชะเมา	อบต. น้ำเป็น	นางกรวิณี ตั้งถิ่น	21 เม.ย. 55	20 เม.ย. 59
236	ราชบุรี	เมืองราชบุรี	อบต. หัวراب	นางจินตนา คักสีสมบูรณ์	12 ก.พ. 55	11 ก.พ. 59
237	ราชบุรี	เมืองราชบุรี	อบต. สามเวียง	นางอบ เนียมรักษา	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
238	ราชบุรี	บ้านโป่ง	อบต. ทองกบ	นางกนกมา สุนทร	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
239	ลพบุรี	เมืองลพบุรี	อบต. โคกคำพาน	นางสาวนภาพร สบประสงค์	20 ม.ค. 56	19 ต.ค. 60
240	ลพบุรี	เมืองลพบุรี	อบต. ชัยวราย	นางลาวัณ ศิสม	20 ม.ค. 56	19 ต.ค. 60
241	ลพบุรี	เมืองลพบุรี	อบต. บางชันหมาก	นางณัฐกานต์ เขื่อนจันท์	29 ก.ค. 55	28 ก.ค. 59
242	ลพบุรี	โคกสำโรง	อบต. โคกสำโรง	นางปัทมาพร แดงชุม	14 ต.ค. 55	13 ต.ค. 59
243	ลพบุรี	โคกสำโรง	อบต. หนองแถม	นางพิณพรณี มีสุกเพียร	1 ก.ย. 56	31 ส.ค. 60
244	ลพบุรี	โคกสำโรง	อบต. รุ่งจัน	นางนันทิษา พลายละหาร	คสช.1/2557	26 มี.ค. 58

รายชื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (หญิง) จำนวน 359 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อบต.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
245	สพบุรี	โคกสำโรง	อบต. ถลุงเหล็ก	นางราณี ไชยพริบ	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
246	สพบุรี	โคกสำโรง	อบต. ห้วยไผ่	นางสาวนิลฉัตร แฉิมทอง	24 พ.ย. 56	23 พ.ย. 60
247	สพบุรี	หนองม่วง	อบต. ชอนสารเดช	นางสาวสมจิตร จามมีศรี	14 ต.ค. 55	13 ต.ค. 59
248	สพบุรี	หนองม่วง	อบต. หนองม่วง	นางสาววิไล นิลทอง	11 ส.ค. 55	10 ส.ค. 59
249	สพบุรี	โคกเจริญ	อบต. วังทอง	นางวิไล ศรีแสงไทยสุข	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
250	สพบุรี	ชัยบาดาล	อบต. บ้านใหม่สามัคคี	นางสาวจวีรัตน์ วงศ์ศรีไทย	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
251	สพบุรี	ชัยบาดาล	อบต. ลำน้ำวายน	นางสาวปริศนาพรรณ เขียมกลิ่น	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
252	สพบุรี	ลำสนธิ	อบต. กุดหวายเพชร	นางสาวศิริวรรณ เพ็ชรณรงค์	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
253	สพบุรี	ลำสนธิ	อบต. ลำสนธิ	นางวันทนา บุญพรหมา	19 ม.ค. 57	18 ม.ค. 61
254	สพบุรี	บ้านหมี่	อบต. เชียงงา	นางสาวนพวรรณ ป้อมสูง	28 เม.ย. 56	27 เม.ย. 60
255	สพบุรี	บ้านหมี่	อบต. บางพัง	นางกัญญา จรุงเจริญ	14 ต.ค. 55	13 ต.ค. 59
256	สพบุรี	บ้านหมี่	อบต. สามแฉ่ง	นางเฉลียว เพ็ชรเจริญ	14 ต.ค. 55	13 ต.ค. 59
257	สพบุรี	บ้านหมี่	อบต. หนองเนื้อ	นางถาวร เหลืองทอง	14 ต.ค. 55	13 ต.ค. 59
258	ลำปาง	งาว	อบต. ปงเตา	นางณัฐการ์ สุทธิชัยนิมิตร	25 ม.ค. 57	24 ม.ค. 61
259	ลำปาง	แจ้ห่ม	อบต. แจ้ห่ม	นางปราภาศรี พิศิตบุตร	21 ก.ค. 55	20 ก.ค. 59
260	ลำปาง	วังเหนือ	อบต. วังซ้าย	นางทองภา ศิษย์าน	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
261	ลำปาง	ห้างฉัตร	อบต. หนองหล่ม	นางสุวิภา ศาสสุวรรณ	25 ม.ค. 57	24 ม.ค. 61
262	เลย	นาด้วง	อบต. นาด้วง	นางยุทิน ศรีอภัยพรหม	6 ต.ค. 55	5 ต.ค. 59
263	เลย	คำชะอี	อบต. อีปุ่น	นางบุญเรือง สุภาณี	13 พ.ค. 55	12 พ.ค. 59
264	เลย	วังสะพุง	อบต. เขาทอง	นางสุพรรณวดี คำสุข	20 พ.ค. 55	19 พ.ค. 59
265	เลย	วังสะพุง	อบต. ฆ้อง	นางจรีภา สุวรรณชาติ	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
266	เลย	วังสะพุง	อบต. วังสะพุง	นางสาววิไลพร จีนตพงษ์	6 ต.ค. 55	5 ต.ค. 59
267	เลย	วังสะพุง	อบต. หนองหญ้าปล้อง	นางธิดา อินศิริภักดิ์	ค.พ.ค.1/2557	18 มี.ย. 58
268	เลย	ภูกระดึง	อบต. ห้วยส้ม	นางสุภาพร นนดีคำจันทร์	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
269	เลย	นาแห้ว	อบต. แฉกกา	นางชนิดา ปัญญาคำ	25 พ.ย. 55	24 พ.ย. 59
270	ศรีสะเกษ	เมืองศรีสะเกษ	อบต. จาน	นางวิภา บุกรณ	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
271	ศรีสะเกษ	เมืองศรีสะเกษ	อบต. ขี้	นางสาววราลักษณ์ จำปาฮิด	14 พ.ย. 56	13 พ.ย. 60
272	ศรีสะเกษ	โนนคูณ	อบต. เหล่ากว้าง	นางละอองดาว คุณศิริ	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
273	ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	อบต. ภูพานมอญ	นางเต็ม สิงห์กลาง	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
274	ศรีสะเกษ	ขุขันธ์	อบต. กันทรารมย์	นางอนุวัฏ ศิริวัฒนาเขตวงศ์	22 ธ.ค. 56	21 ธ.ค. 60
275	ศรีสะเกษ	ขุขันธ์	อบต. สะเดาใหญ่	นางสมศรี คงสิน	18 ต.ค. 56	17 ต.ค. 60
276	ศรีสะเกษ	ภูสิงห์	อบต. ละลม	นางบำรุง วัฒนา	1 ก.ย. 56	31 ส.ค. 60
277	ศรีสะเกษ	โพธิ์แดง	อบต. ปราสเทพ	นางสุภัทรา อูโลก	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
278	ศรีสะเกษ	อุทุมพรพิสัย	อบต. วังแจ้ง	นางศิริพร เกษกล้า	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
279	ศรีสะเกษ	ห้วยทับทัน	อบต. ผักไหม	นางจันทร์หา ทาญสุทธิชัย	1 ก.ย. 56	31 ส.ค. 60
280	สกลนคร	เมืองสกลนคร	อบต. พังช้าง	นาง มิ่งพมา เป็นปัญญา	ค.พ.ค.1/2557	7 ส.ค. 57
281	สกลนคร	พังโคน	อบต. ม่วงไข่	นางชนงศันดา กิ่งเทศ	10 มี.ย. 55	9 มี.ย. 59
282	สกลนคร	นิคมคำฮุน	อบต. นิคมคำฮุน	นางแสงวง สุ่มหวล	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
283	สกลนคร	บ้านม่วง	อบต. มาย	นางรุ่งภา ศรีโคตร	6 ต.ค. 55	5 ต.ค. 59
284	สกลนคร	สว่างแดนดิน	อบต. คำชะขาด	นางทองพูล บุญคง	6 ต.ค. 55	5 ต.ค. 59
285	สกลนคร	เจริญศิลป์	อบต. โคกศิลา	นางอุไร เพชรวณิช	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60

รายชื่อแยกองค์การบริหารส่วนตำบล (หญิง) จำนวน 359 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
286	สงขลา	สเดา	อบต. ปริก	นางวิธนา หนัดเสียด	22 ส.ค. 56	21 ส.ค. 60
287	สงขลา	สเดา	อบต. พังลา	นางจิตต์วิทย์ มุสิกราษฎร์	25 ก.ย. 54	24 ก.ย. 58
288	สงขลา	คลองทอยโง้ง	อบต. คลองทอยโง้ง	นางฉวย เนียมเล็ก	ค.พ.1/2557	8 ก.ย. 57
289	สมุทรปราการ	เมืองสมุทรปราการ	อบต. บางด้วน	นางสายสุณี สมใจ	18 ก.ย. 54	17 ก.ย. 58
290	สมุทรสงคราม	บางคนที	อบต. กระดังงา	นางจินนภา กสิณช้าง	13 ต.ค. 56	12 ต.ค. 60
291	สมุทรสงคราม	บางคนที	อบต. บางคนที	นางสาวเรณู เล็กมีมิตร	13 ต.ค. 56	12 ต.ค. 60
292	สระแก้ว	เมืองสระแก้ว	อบต. สระขวัญ	นางบุญชัย ช่างนิบ	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
293	สระแก้ว	คลองหาด	อบต. ไทรทอง	นางบุญถม ยางลา	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
294	สระแก้ว	คลองหาด	อบต. คลองไก่อีแต๋น	นางสาวนิทนา จันทร์น้อย	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
295	สระแก้ว	คลองหาด	อบต. ไทรอุดม	นางสาวณิชา จันทร์ทอง	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
296	สระแก้ว	วังสมบูรณ์	อบต. วังใหม่	นางสุณี วิฑิตยอน	16 ต.ค. 54	15 ต.ค. 58
297	สระแก้ว	วัฒนานคร	อบต. หนองนาคาย้าย	นางสาวนิภาพร ถาวรยิ่ง	8 ส.ค. 56	7 ส.ค. 60
298	สระแก้ว	วัฒนานคร	อบต. ท่ากระเทียม	นางสาวรัตนา โดงเจริญ	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
299	สระแก้ว	ศรีวิบูลย์ประเทศ	อบต. ท่าข้าม	นางพัฒนา รัตนธรรม	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
300	สระบุรี	หนองแค	อบต. กุ่มหัก	นางลำเนียง บุญแก้ว	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
301	สระบุรี	หนองแค	อบต. โคกสูง-โพธิ์ทอง*	นางสมใจดี ภูซาว	1 ก.ย. 56	31 ส.ค. 60
302	สระบุรี	หนองแซง	อบต. ป่องหวาน	นางราตรี ยอดเมือง	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
303	สระบุรี	บ้านหมอ	อบต. เมืองขีดขิน	นางธัญญา วงษ์โพธิ์	2 ก.ย. 55	1 ก.ย. 59
304	สระบุรี	หนองโดน	อบต. บ้านกล้วย	นางสาวธีรภรณ์ นาสง	18 พ.ย. 55	17 พ.ย. 59
305	สระบุรี	เสาไห้	อบต. บ้านยาง	นางลัดดาวัลย์ อินทร์เชียร	14 ต.ค. 55	13 ต.ค. 59
306	สระบุรี	มวกเหล็ก	อบต. มวกเหล็ก	นางปฐิภา สังขะณีย์	13 พ.ย. 54	12 พ.ย. 58
307	สระบุรี	มวกเหล็ก	อบต. หนองย่างเสือ	นางทองใส รุ่งเรือง	13 พ.ย. 54	12 พ.ย. 58
308	สิงห์บุรี	เมืองสิงห์บุรี	อบต. บางกระบือ	นางศุภวิทย์ สีตะระโล	6 ม.ค. 56	5 ม.ค. 60
309	สิงห์บุรี	เมืองสิงห์บุรี	อบต. ม่วงหมู่	นางพิศลา ตรงดี	7 ก.ค. 56	6 ก.ค. 60
310	สิงห์บุรี	อินทร์บุรี	อบต. น้ำตาล	นางศรีไท สิริสุทธิ	7 ก.ค. 56	6 ก.ค. 60
311	สิงห์บุรี	ท่าช้าง	อบต. โพธิ์จักษ์	นางนันทิพย์ โดสกิจ	25 ส.ค. 56	24 ส.ค. 60
312	สุโขทัย	สวรรคโลก	อบต. บ้านยาว	นางจิตานา เค็งรัมย์	30 ก.ย. 55	29 ก.ย. 59
313	สุพรรณบุรี	ต้นช้าง	อบต. หนองมะคำโม่ง	นางกิมเหล็ง อ้าทอง	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
314	สุพรรณบุรี	บางปลาร้า	อบต. กฤษณา	นางสาวศนิสา ใจเพชร	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
315	สุพรรณบุรี	ศรีประจันต์	อบต. บางงาม	นางบุญเฮีย สอดสี	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
316	สุพรรณบุรี	สองพี่น้อง	อบต. หัวโพธิ์	นางวิรัตน์ นิยมองค์	23 มี.ค. 57	22 มี.ค. 61
317	สุพรรณบุรี	อู่ทอง	อบต. คอมนะเกสือ	นางแสง มาวปมเอก	13 ต.ค. 56	12 ต.ค. 60
318	สุราษฎร์ธานี	ตะลิ่ง	อบต. ไร่คราม	นางสาวนิตยา เทพเงิน	16 เม.ย. 57	17 เม.ย. 61
319	สุราษฎร์ธานี	พุนดิน	อบต. ห้วยตย	นางสาวดวงกานา คามรัมย์	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
320	สุรินทร์	เมืองสุรินทร์	อบต. บุฎาธิ์	นางสาวจิราภา ชัยชนะไพศาล	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
321	สุรินทร์	ท่าตูม	อบต. พรหมเทพ	นางจิราภรณ์ ลักขารู	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
322	สุรินทร์	จอมพระ	อบต. สุ่มะวี	นางชวีรัตน์ วีระพงษ์	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
323	สุรินทร์	ปราสาท	อบต. ปราสาททอง	นางวิลาวัลย์ ปัญญาดี	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
324	สุรินทร์	ปราสาท	อบต. เขื่อนเพลิง	นางธมรงค์ เมืองไทย	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
325	สุรินทร์	ปราสาท	อบต. โคกสะอาด	นางสุวรรณ สีแสงสว่าง	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
326	สุรินทร์	ปราสาท	อบต. สมุด	นางสาวบุญลักษณ์ คังคณิก	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60

รายชื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (หญิง) จำนวน 359 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558

ที่	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ-สกุล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ
327	สุรินทร์	ปราสาท	อบต. ตาเบา	นางนงครนมา เล็กอุตากร	19 ต.ค. 56	18 ต.ค. 60
328	สุรินทร์	ปราสาท	อบต. ประทีป	นางระเบียบ หน็ื่อนววาจา	19 พ.ค. 55	18 พ.ค. 59
329	สุรินทร์	รัตนบุรี	อบต. ทับใหญ่	นางนงศ์สิทธิ์ ชาวสาว	คสช.1/2557	12 ต.ค. 57
330	สุรินทร์	โนนารายณ์	อบต. ระเวียง	นางสุวิญญา จำปาตง	17 พ.ค. 57	16 พ.ค. 61
331	หนองคาย	ท่าบ่อ	อบต. ท่าบ่อ	นางเพ็ญใจ คูโน	13 พ.ค. 55	12 พ.ค. 59
332	หนองคาย	เดิ่วไผ่	อบต. วังหลวง	นางฉวีวรรณ พลราช	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
333	หนองคาย	เดิ่วไผ่	อบต. ทนถองหลวง	นางสมัย งามวาทบุรี	7 ต.ค. 55	6 ต.ค. 59
334	หนองคาย	รัตนวาปี	อบต. บ้านเคียน	นางสมอวีล แซ่โคตร	13 ต.ค. 56	12 ต.ค. 60
335	หนองบัวลำภู	ศรีบุญเรือง	อบต. กุดละเหิน	นางวิรินทร์ธร สุวรรณพรม	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
336	หนองบัวลำภู	นากลาง	อบต. ค้านช้าง	นางจำปา ชาติตรจันทร์	12 ต.ค. 56	11 ต.ค. 60
337	อำนาจทอง	ป่าโมก	อบต. โด่งแดง	นางกุลพัทธ์สิ เทพรัตน์	คสช.1/2557	6 ก.ค. 58
338	อำนาจทอง	แสวงหา	อบต. วังน้ำเย็น	นางเนื้อมะ ขวัญเกษุ	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
339	อำนาจทอง	แสวงหา	อบต. ชั่วโง่	นางบุญเชิด สิงห์พ่วง	15 ก.ย. 56	14 ก.ย. 60
340	อุดรธานี	หนองวัวซอ	อบต. ทนถ้อ	นางสง่า พิมพ์ศรี	14 ต.ค. 55	13 ต.ค. 59
341	อุดรธานี	หนองหาน	อบต. หนองหาน	นางวันดิน รอดขันเมือง	คสช.1/2557	9 ก.ค. 58
342	อุดรธานี	พิบูลย์รักษ์	อบต. บ้านแดง	นางจิตรเลขา คนฉลาด	22 ก.ย. 56	21 ก.ย. 60
343	อุดรธานี	บ้านดุง	อบต. ด่อนนาถับ	นางอำนาจ ชาญนิต	19 ม.ค. 56	18 ต.ค. 60
344	อุดรธานี	เพ็ญ	อบต. สุมเส้า	นางพินิตรา คงคราศรี	14 ต.ค. 55	13 ต.ค. 59
345	อุดรศักดิ์	บ้านโลก	อบต. นาชุม	นางสกุลตรา บุตรี	19 ม.ค. 57	18 ม.ค. 61
346	อุดรศักดิ์	บ้านโลก	อบต. ม่วงเจ็ดดิน	นางวิรินทร์ญา เสิดศิริพาณิชย์	19 เม.ย. 57	18 เม.ย. 61
347	อุทัยธานี	เมืองอุทัยธานี	อบต. เกาะเทโพ	นางสาวมะณี อินทร์เอม	25 ม.ค. 57	24 ม.ค. 61
348	อุทัยธานี	หนองนาง	อบต. หนองหลวง	นางสุพิศดา ทองคำดี	26 ต.ค. 55	27 ต.ค. 59
349	อุทัยธานี	ลานสัก	อบต. ทุ่งนางาม	นางดวงเดือน ธิโลธร	19 พ.ค. 55	18 พ.ค. 59
350	อุทัยธานี	พิบูลย์	อบต. พิบูลย์	นางณัฐวิณี ศีเทียน	1 ก.ย. 56	31 ส.ค. 60
351	อุทัยธานี	หนองขาหย่าง	อบต. ท่าโพ	นางอารี วรรณพันธ์	19 พ.ค. 55	18 พ.ค. 59
352	อุบลราชธานี	เขื่องใน	อบต. ท่าโพ	นางเกษม พุทธเสน	16 พ.ค. 57	17 พ.ค. 61
353	อุบลราชธานี	เขมราฐ	อบต. เขียด	นางคำภา บุญถิ่น	25 ส.ค. 56	24 ส.ค. 60
354	อุบลราชธานี	เดชอุดม	อบต. เมืองเดช	นางสุจิตรา พาพันธ์	27 เม.ย. 57	26 เม.ย. 61
355	อุบลราชธานี	น้ำยืน	อบต. โคมประทุมบุรี	นางวราลดา คำใส	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
356	อุบลราชธานี	พิบูลมังสาหาร	อบต. ระเว	นางศุภร คุณผล	20 ต.ค. 56	19 ต.ค. 60
357	อุบลราชธานี	ตาลชุม	อบต. คำหว่า	นางประถม เสงี่ยมงาม	5 ม.ค. 57	4 ม.ค. 61
358	อุบลราชธานี	สิรินธร	อบต. โนนก่อ	นางบุญแดง บัญญัติ	18 ก.ย. 54	17 ก.ย. 58
359	อุบลราชธานี	สิรินธร	อบต. คำเขียนแก้ว	นางสาวกนกวรรณ ญางวงค์	26 ม.ค. 57	25 ม.ค. 61

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- 4258

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

มิถุนายน 2559

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group)

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลเกาะคา จ.ลำปาง

ด้วย นางสาวพิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักรการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฟื่องอรุณ ปรีดีติติก และรองศาสตราจารย์ มาลี พงศ์พงษ์สวัสดิ์ เป็นอาจารย์ ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group) ในวันเสาร์ที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2559 เวลา 13.00 น. ณ ห้องประชุม 704 ชั้น 7 อาคารพระมิ่งขวัญการศึกษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group) ในวันและเวลาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รักษาการรองคณบดี

ปฏิบัติการแทนรักษาการคณบดี

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพิมพ์พันธุ์ ศรีพิพิธ เกิดเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมต้น-ปลาย จากโรงเรียนสตรีวิทยา ระดับปริญญาตรี นิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2533 ระดับปริญญาโท นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2541 และรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสำหรับนักบริหาร คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2547 ต่อมาได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2553

ปัจจุบันปฏิบัติงานในตำแหน่งนักพัฒนารัฐกิจอาวุโส สังกัดสำนักจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี